

Digitized by srujanika@gmail.com

PREFACE

This little story in Uriya is laid at the feet of Sir Andrew Henderson Leith Fraser, M.A., L.L..D, K.C.S.I., on the throne of Belvedere, as a jungle flower from the hills inhabited by the primitive Bhuiyan tribe, His Honour being the first Lieutenant-Governor to have graced with his visits the inaccessible states of the Orissa Gurjats. In being graciously pleased to accept the dedication of so insignificant an object His Honour has shown the magnanimity of the Chinese Emperor who accepted the offering of a handful of water from an humble peasant as a token of loyalty.

It will not be out of place to insert here a few observations about the Bhuivan who is the hero and whose manners, customs, ideas, thoughts and institutions form the groundwork of this little narrative. As derived from the word Bhuin or soil the Bhuiyan is the child of the soil. The word was once used as a title to the deserving and is still retained as an object of pride by old families of respectability such as the Bhuiyans of Gurpada, Sahabandar, Jamkunda and Mangalpur in the District of Balasore. But the real Bhuivan has long been deprived of his best soil and driven into the hilly parts of Orissa covered with dense and gorgeous jungles. I have seen some of this scenery in the company of an official who could not but admire it as surpassing beauty and grandeur the well-known scenery of the land and the Vindhya Hills. Though thus driven into the depths of the jungles, the Bhuiyan has all along fondly cherished the loyalty that led centurie

such books as written in the present day, generally distasteful to me. Your book, however, is one which has greatly interested me. The selection of the theme (the simple life of the primitive Bhuiyans of Keonjar), the sympathy and fidelity with which the plot has been manipulated, the deep knowledge of human nature evident in the ingenious characterisation of the various persons, the truth and the freshness of the descriptions, whether of natural sceneries or of human institutions and ceremonies, the pure and elegant diction redolent of the homely sweetness of Oriya undefiled as also of the dignity of classical speech, and, above all, the supremely wise spirit of reverence and charity with which the book is deeply impregnated, mark it out as the best of all romances yet written in Oriya."

MUZAFFARPUR,

September 1908

GOPAL BULHUB DAS

Digitized by srujanika@gmail.com

ମୁଖକନ୍ଧ

ସ୍ମାର୍ପୁମ୍ହଁ। ଉପନ୍ୟାସନ୍ତି ୧୯°୮ ମସିହାରେ କଟକ ଏଡ଼ିଓ୍ୱାର୍ଡ ସ୍ରେସରୁ ପ୍ରକାଶିକ ହୋଇଥିଲ୍ । ଏହାର ଲେଖକ ରୋପ'ଳବଞ୍ଜର ଦାସ ଓଡ଼ଶାର କୃଞ୍ଜା ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ । ଗୋପାଳବଞ୍ଜରୁ ୧୮୬° ମସିହାରେ କଟ୍ଟକ ଶଞ୍ଜାର ସାଲେପୁର ଥାନାର ସତ୍ୟସମାପୁର ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ଦଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେ ଥିଲେ ଉତ୍କଳଗୌର୍ବ ମଧୁସୂଦନଙ୍କର ଅନୁଜ । ତାଙ୍କର ପିତାଙ୍କ ନଂମ ରସ୍ଦୁନାଥ ଦାସ ଓ ମାତାଙ୍କ ନାମ ପାଙ୍କ ଦେଈ । କଲକତା ବଶ୍ସବଦ୍ୟାଳପୁରୁ ଏମ୍. ଏ. ପାସ୍ କର ସେ ଡେପୁନ୍ତି ମାନ୍ତ୍ରୋକ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ । ସର୍ଟାପୁଙ୍କ ପଷେ ଏହା ସେତେବେଳେ ସରୁଠାରୁ ବଡ଼ ସ୍ଟକସ୍ ଥିଲ୍ ।

ୟୁକସ୍-ଜ୍ଞାବନରେ ସେ ଖୁବ୍ ସଚ୍ଚୋନ୍ଟ ଓ କାର୍ଯ୍ୟଷମ କର୍ମସ୍ଟସ୍ ଭବେ ସଶଂସିତ ଓ ସମ୍ପାନତ ହୋଇଥିଲେ । ଡେପୁନ୍ତି ମାନଷ୍ଟ୍ରେନ୍ତ ଭବେ କର୍ଭ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କର ଅବଶେଷରେ ସେ ଓଡ଼ିଶା କମିସନର୍ଙ୍କ ପର୍ସନାଲ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଓ ଗଡ଼ିଜାତ-ସମୂହର ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ସୁପରଣ୍ଟେଣ୍ଡଣ୍ଡ୍ ହୋଇଥିଲେ । କେନ୍ଦୁଝର ସଳା ନାବାଳକ ଅବସ୍ଥାରେ ଗାନ୍ଧ ପାଇବାରୁ ସେ ସେଠାରେ ସୁପରଣ୍ଟେଣ୍ଡଣ୍ଡ୍ ଭବେ କର୍ତ୍ତବନ କାର୍ଯ୍ୟ କରଥିଲେ । ସେହଠାରେ ଥିଲ୍ବେଳେ ସେ ଆବବାସୀମାନଙ୍କ ସନଷ୍ଠ ସଂପର୍କରେ ଆସିଥିଲେ ଏଙ୍ 'ଶ୍ୱମା ଭୁସ୍ଟାଁ' ରଚନାର ପ୍ରେରଣା ପାଇଥିଲେ ।

ଲେଖକ ପ୍ରାଚୀନ ଓଡ଼ିଆ କବମାନଙ୍କର ପଷପାଖ ଥିଲେ । ତାହା ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଧ୍ୱତ କବତାବର୍ନ୍ଦୀରୁ ଜଣାପଡ଼େ । ତାଙ୍କ ଉତ୍ପନ୍ୟାସରେ ସେ ପୁର୍ଶ୍ୱଣା ଚଳନ୍ତି ଶବ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରସ୍ୱୋଗ କରନ୍ଦନ୍ତି । ଶ୍ରା ଗୋପାଳ ବଞ୍ଜର ଦାସ ସେ ସୁଗର ସର୍କାଶ୍ୱ ଗୁକଷ୍ରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ

ଏହ୍ସ ଉପନ୍ୟାସନ୍ତି ପ୍ରଣପ୍ୱାର୍ଥ୍ରି ତ । ନାସ୍ପକନାପ୍ଟିକା ମାନଙ୍କର ରଶ୍ୟ ବଶେଷତଃ ନାଙ୍କଚର୍ବର ପୂର୍ଷ୍ଣ ବକାଶ ଏହ୍ ଉପନ୍ୟା ରେ ପର୍ଷ୍ଟି ବ ନହୋଇ ସାଙ୍କେତ୍ତକ ସବରେ ରହ୍ନିଷ୍ଡ । ଉପନ୍ୟ ସ-ଶେଷରେ ସ୍ୱମାଭୂପ୍ଟାଙ୍କ ସହତ ସନକୁମାସଙ୍କର ପ୍ରଣପ୍ସ ପର୍ଶତ ଅସ୍ୱାତ୍ସବକ ପ୍ରଶ୍ଚପୁମାନ ହେଲେର୍ଡେ ସରଙ୍ଗପ୍ ପ୍ରଣପ୍ସ ସ୍ତର୍ଶତ ଅସ୍ୱାତ୍ସବକ ପ୍ରଶ୍ଚପୁମାନ ହେଲେର୍ଡେ ସରଙ୍ଗପ୍ ପ୍ରଣପ୍ସ ସ୍ତର୍ଶତ ପରଂପସ ଏଙ୍କ ସଙ୍ଗଭର ସଂସ୍କୃତ ଭୃଷ୍ଣିରୁ ଏହି ପ୍ରଣପ୍ସ ସ୍ୱାତ୍ସବକ ମନେତ୍ସୁଏ । ପ୍ରାଚୀନ ସର୍ବରରେ ପୁସଣ ଯୁଗର ବ୍ରସ୍ଥର୍ଣ୍ଣ ବ୍ରସ୍ଥର୍ଣ୍ଣରୀ ମାନଙ୍କର ଖବନ ଏହାର ଭୃଷ୍ଣାନ୍ତ ରୂପେ ରହ୍ୱଅଚ୍ଛା । ତେଣ୍ଡୁ ଉତ୍ପନ୍ୟାସନ୍ତି ସରସ ଓ ମନୋଙ୍କ ହେର ଆନ୍ଧବାସୀମାନଙ୍କ ସାମାନ୍ତକ ଖବନର ସ୍ଥିତ୍ତକୁ ପ୍ରକନ୍ଧିତ କର୍ଅଚ୍ଛି ।

ବବାହ ହୋଇଥିଲି । ତାହାଙ୍କ ସ୍ପୀଙ୍କ ନ.ମ ବସନ୍ତକୁମାସ ଦେଈ । ସେ 'ଶିଷା ଦର୍ପଶ' ଓରଙ୍ 'ତରର୍ଣ୍ଣରକା' ପର୍ନ କାର ସଂଗାଦନା କରଥିଲେ ଓ ''ଗିରଧାସ୍କ" ନ ମକ ଏକ ଉତନ୍ୟାସ ରତନା କରଥିଲେ । ଗୋଟାଳବଲ୍ଲର ଓ ବସନ୍ତକୁମାସଙ୍କର କୌଣସି ପୁନ୍ଧ ସନ୍ତାନ ନଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦୁଇଞ୍ଚି କନ୍ୟାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ନ୍ୟେତ୍ସା 'ଉମା ଦେଈ' ଓ କନଷ୍ଠା ପୂର୍ୟା ଦେନେନସୀ ରମା ଦେଈ ଉତ୍କଳରେ ସ୍ୱନାମଧନ୍ୟ ।

ବାହାଦୁର ନନ୍ଦକଶୋର ଦାସଙ୍କ କନ୍ୟାଙ୍କ ସହ ଗୋତାଳବଞ୍ଚଭଙ୍କର

(ଖ**)**

ତତ୍କାଳୀନ ଡଡ଼ଶାର ସ୍ପନାମଧନ୍ୟ କମିସନର୍ ସମ୍ଭ

ସାହ୍ସତ୍ୟସେଶ ଥିଲେ ଏବଂ ବହୃ କବତା ଗ୍ରନ୍ଥର ପ୍ରଶେତା ଓ ସକଳପୂତା ଥିଲେ । ତତ୍କାଳୀନ 'ଇଦ୍ରଧନୁ' ସବିକାର ସେ ଏକ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଲେଖକ ଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ପାଣ୍ଡତ୍ୟ ପ୍ରତ୍ତିଭ୍ୟ ଉତ୍ତଳର ଶିଷିତ ସାଧାରଣ ଜାଣିଥିଲେ । ସେ "ଉଷା", "ତାରକ ସହାର" ଓ "କେଂଶଂର୍କେ" ନାମକ କାବ୍ୟମାନ ଲେଖିଥିଲେ । କବତା ମଞ୍ଜସ ଓ ଅନ୍ୟ ସଙ୍କୀତ ପୁସ୍ତକ ମଧ୍ୟ ସେ ଲେଖିଥିଲେ । ସେକାଳରେ ଚଳୃଥିବା କେତେକ ସର୍କାସ୍ପ ଆଇନର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ମଧ୍ୟ କଶ୍ଥଲେ । କବବର ସଧାନାଥ ସପୁଙ୍କ ଲେଖାକୁ ସେ ସସଦ କରୁ ନ ଥିବାରୁ ତଂଙ୍କ ରତନାବଳୀର ସେ ଖକ୍ର ସେ ସସଦ କରୁ ନ ଥିବାରୁ ତଂଙ୍କ ରତନାବଳୀର ସେ ଖକ୍ର ସମାଲେତନା ଲେଖିଥିଲେ । "ଇକ୍ତ ରହାବଳୀ" ଓ "ପ୍ରୀତ୍ତ ସୁଧାକର" ପ୍ରମ୍ଭ ସ୍ତର୍ଚ୍ଚତ କବତା ମଧ୍ୟ ସେ ସକଳନ କଶ୍ଚ ପ୍ରତିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସ୍ତର୍ଚ୍ଚତ କବତା ବହ୍ଣ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ସେ କବ ଥିଲେ ଏବଂ ତଂଙ୍କ ଶ୍ୱଶୁର ଶ୍ରା ନଦ୍ୟକଶୋର ଦାସଙ୍କ ଖବମ ମଧ୍ୟ ଲେଖିଥିଲେ ।

ଗୋତାଳବଲ୍ଲିଭଙ୍କ ଧାନ୍ଧତ୍ୟକୃତ୍ତ ସମ୍ବରରେ ଅଧାତକ ଶ୍ରୀ ଜାନଙ୍କବଲ୍ଲିଭ ମହାନ୍ତ ଭରଦ୍ୱାଜ ବସ୍ତାରତ ଗ୍ରବରେ ତାଙ୍କ "ସୂସ୍ଥି ଓ ସର୍ମାକ୍ଷା" ନାମକ ପୃସ୍ତକରେ ଲେଖିଚ୍ଚନ୍ତ ।

ଗେ ତାଳବଞ୍ଜିଭଙ୍କ ଜାଞ୍ଜପୂତ। ତାଙ୍କ ଉନ୍ଧଳ ସମ୍ପିଳମର ଭ୍ୱଷ୍ତମନଙ୍କରୁ ଉତ୍ତମରୂତେ ଜଣାଯାଏ । ତାଙ୍କର ସେହ୍ୱ ଭ୍ୱଷ୍ଠେ ଔତ୍ତନ୍ୟାସିକ ଶ୍ରା ଗୋର୍ତୀନାଥ ମହାନ୍ତ୍ରଙ୍କ "ପ୍ୱତଂ ନ୍ୟୋଡଃ³² ନାମକ ପୁସ୍ତକରେ ବଶଦ ଭ୍ରବରେ ବର୍ଷ୍ଣିତ ହୋଇଅଚ୍ଛ । ୧୯୧୪ ମସିଦା ଡସେମ୍ବର ମାସରେ ତାଙ୍କର ଦେହାନ୍ତ ହେଲ୍ ।

ଆଦବାସୀମାନଙ୍କ ଭତରେ ଭୂସୃଁ। ଚାଡର ଖୁବ୍ ଖାଡର ଥିଲ ଏଙ୍କ କେନ୍ଦୁଝର ସଙ୍ଗରେ ସେମାନଙ୍କ ନଧ୍ୟରୁ ସଜା ସଦ୍<mark>ଦାର</mark> କଙ୍କାଚତ କର୍ଥ୍ୟଲେ । ଗରମଦାର ଭୂସ୍ଧା ପଶବାରମାନଙ୍କୁ ସନ୍ୟକ୍ଟେକେ ଓ ସଳା ଖବ ଖାଡର କରୁଥିଲେ । ବାଲେଶ୍ୱର କଞ୍ଚାର ମଙ୍ଗଳପୁର, ସାହାବନ୍ଦର ଓ କାମକୁଣ୍ଡାର ଭୂସ୍ଟା କାଡର ଲେବକ ଶିଷିତ ସଭ୍ୟ ହୋଇ ଧନାର୍ଜନ ଫଳରେ ଉଚ୍ଚ ଜାନ୍ଧର ସମ୍ପାନରେ ମିଶି ସଂଇଚ୍ଚନ୍ତ_ୁ । ସେମାନେ ଭୂସ୍ଟ୍ରାଁ ହେଲେ ବ ଲେ୍କେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆବବାସୀଭୂଲ ଦେଖନ୍ତ ନାହିଁ । କନ୍ତୁ ସଥାର୍ଥ ଭୂସ୍ଟାଁଲେକେ ଭଲ ନମି ଓ ଗୃହରୁ ବଚାଡ଼ତ ହୋଇ ସନନଙ୍କଲରେ ଆହବାସୀଙ୍କ ଭୁଲ ରହିଥାନ୍ତି । କେନ୍ଝରର ଭୂସ୍ଟାପୀଡ଼ ଏହ ଆଦବାସୀଙ୍କ ସଙ୍ଗ୍ୟ । ଯୁବସ୍ତ୍ର ଗାଦ୍ଧରେ ବସିଲ୍ବେଳେ ଭୂସ୍ଟା ସର୍ଦ୍ଧାରମାନେ ସ୍ୱସ

ଷ୍ଟଳଲର ଭୃଣପୁ ଉପନ୍ୟ ସ ।

ରି ଦେଇଅଛନ୍ତ, ଜାହା ଡ୍ଇକରେ ସେ ସୁଗରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଞିତନ୍ୟାସିକଙ୍କ ଦ୍ୱାର ସାଧିତ ହୋଇ ।ଶ୍ୱ ନଥିଲ୍ । ଆଦ୍ଧବାସୀ ଜ୍ଞାବନକୁ ନେଇ ଉତ୍କଳରେ ଏହାହଁ ସେ ସୂଗର ପ୍ରଥମ ଉତ୍ପନ୍ୟାସ । ଡଡ଼ଶାରେ ଆଦ୍ଧକାସୀସଖ୍ୟା ସମୁଦାସ୍ହ ଲେକସଖ୍ୟାର ଏକ ଭୃଷପ୍ୱାଂଶ ଅଟେ । ଅନାର୍ଯ୍ୟ ତଥା ଆର୍ସ୍ୟିଙ୍କର ସଭ୍ୟତା ଓ ସସ୍କୃତ ୬ଡ଼ଶାରେ ନାନା ଭ୍ରବରେ ନାନା ଷେନ୍ସରେ ମିଶି ଓଡ଼ିଆ ଶାବନଁକୁ ସମୃଦ୍ଧ କର୍ଷ ଆସିଚ୍ଛୁ । ଏହ୍ୱ ନିଶ୍ର ଧର୍ମ ଓ ସଂଖ୍ରୃଦ୍ଧ ଉତରେ ଡଡ଼ଶାର ଧମ୍ଚରବ୍ୟ ଓ ସ୍ୟୃତ ଗଠିତ ହେଇଚ୍ଛି । ଏହା ଜଗଲାଥ ଧମ ଓ ସମ୍ଭ ଜାମ୍ୟର ଚର୍ଚ୍ଚର ହୋଇ ଆସ୍ବୁଛି । ଉତ୍କଳର ସ୍ଥମ ଡ୍ତନ୍ୟାଁଧ 'ତଦୁମାଳୀ' ଓ ଦ୍ୱିଖସ୍ତୁ 'ବବସିମ୍ମ'ର ତରେ ଏହ<mark>ା</mark>

ଷ୍ୟମାଭୂସ୍ତ୍ରଁ। ବହନ୍ତ କୌତୃହଳରେ ପଡ଼ିଲ । ଦି ଖସ୍ହ ମୁଦ୍ରଣ ହେଲେ ଆମ ଦେଶର ଆଦ୍ଧବାସୀମ୍ୟର୍କ ଭାହା ପଡ଼ିବାକୁ ଅଗ୍ରତ୍ସ ହେବେ ଓ ସାଧାରଣ ପାଠକ *ଂ କର୍ଚ୍ଚ ଚଳର ଓଡ଼ିଆ ଗବନଧାର୍ ସଙ୍ଗ ପର୍ଶରଚ ହେବେ ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା ହେଲ୍ । ଆଉ କର୍ଚ୍ଛ ନ ହେଉ, ବନ୍ଧିଟିର ଐତ୍ତହାସିକ ମୂଲ ସେ ବହୃତ ବେଶୀ, ଏହ୍ସ ଧାରଣା ଦୃର୍ଡ଼ୀଭୁଚ୍ଚ ହେବାରୁ ଲେଖକଙ୍କ କନ୍ୟା ଦେଶନେର୍ଶୀ ଶ୍ରାମଙ୍ଗ ରମା-ଦେଙ୍କଙ୍କ ଠାରୁ ଓ ଲେଖକଙ୍କ ପୋଷ୍ୟପୁନ୍ଧ ତଥା 'ମଲ୍କଳ୍ୟୁ' ଉପନ୍ୟାସର ଲେଖକ ଓ ଚନ୍ଦ ଶିଲ୍ଘୀ ଶ୍ରା ଉପେନ୍ଦ୍ରକଶୋର ଦାର୍ସଙ୍କଠାରୁ ଦି ଶସ୍ୱ ମୃଦ୍ରଣ ପାଇଁ ଅନୂନର୍ଡ ଆଶିଲ ।

ଡ୍ୱଳ-ସାଣ୍ଢିତ୍ୟ ସମାଜର ସଂସାଦ୍ଧକା ଥିବାବେଳେ ହଠାତ୍

କ୍ୱଜାଙ୍କୁ କାନ୍ଧରେ ବସାଇ ଦୂରରୁ ନେଇ ସିଂହାସନ**ରେ** ବସା**ଇ**ବା ସ୍ରଥା ବହୃକାଳରୁ ରହିଛୁ । ଭୂସ୍ଟାଁମନେ ସ୍କାଙ୍କୁ ଗା<mark></mark>ବର୍ ବସାଇ<mark>ଲ</mark>୍ ପରେ ସେ ଅଇ୍ଷେକ ହୃଅନ୍ତ । ଚ'ହାପରେ ସ୍କା ସଦ୍ଧାରମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଶାର୍ଡ଼ୀ ବର୍ଦ୍ଧାନ୍ତ । ଲେଖକଙ୍କ ଉପରସ୍ଥ ସାହେବ କର୍ମର୍ସ୍ କହ୍ୱଥିଲେ, ବର୍ଦ୍ୟଗିର୍ର ୍ରସ୍ରାକୃତ୍ତକ ଶୋକ୍ସଠାରୁ ଏହି ସ୍ଥାନର ଦୃଶ୍ୟ ଅନ୍ଧ ସୁନ୍ଦର । ଭୂସ୍ଟଁ ମାନେ ଅନ୍ଧ ସଳଭକ୍ତି ପ୍ରଳା ବୋଲ ସ୍କାଙ୍କୁ ଠାକୁର ଭଳ ମନେକର ସ୍**କା** କରନ୍ତୁ । ଧାଙ୍ଗଡ଼ା ଧାଙ୍ଗଡ଼ିାଙ୍କ ର୍ଙ୍କୁନାଚ, ଡି କଭଙ୍ଗାନାଚ ଭୂସ୍ଁ। ଜାଡର ଅଡ଼ ପ୍ରିପ୍ନ ଉତ୍ସବ । ସେହ ସମସ୍ୱରେ ସେମାନେ ନଜ ନଜର ସ୍ୱର୍ମା ସ୍ତ୍ରୀ ବାଚ୍ଛ ଥାଆନ୍ତ । ଭୁସ୍ଟ୍ରା-ମାନଙ୍କର ମାଦ୍ଦମୋଡ଼ ସଙ୍କ (ଓଷ୍ଟ୍ରା ଉଜୁଆଁ) ବ୍ୟ**ବରୁ** ଏହି ଉତନ୍ୟାସର ଆରନ୍ତ । ଲେଖକ୍ ଭୂସ୍ଁ।ମାନଙ୍କର୍ ସତ୍ତ-ମାତକୁ ଏହ ଡ୍ପଚନ୍ୟାସରେ ଡ୍ଡ୍ନେରୁପେ ଦଶ ଇ ଆଧିନକ ଶିକ୍ଷିତ ସଭ୍ୟସମାକର ସ୍ତମତ୍ରକୁ ଅନେକ ଷେବରେ ସମ ଲେଚନା କରନ୍ଦନ୍ତ ।

ବନ୍ଧି¥ିରେ ଆଦ୍ଧବାସୀଙ୍କ ସପର୍କରେ ଲେଝାଥିବାରୁ ମୁଁ ତତ୍ତ∽ କାଳୀନ ଆଦ୍ଧବାସୀ ବଙ୍କଗର ସେହେ**ଚାସ** ଶ୍ରା ହମାଂଶୁ ସୋଷଙ୍କ *ନକ*ିକୁ ଯାଇ ବହିଚ୍ଚି ଗ୍ରୁପିବାକୁ ଦରଖ୍ୟ କଲ । ସେ ମଞ୍ଜୁର କଶ୍ୱଥିଲେ ମଧ୍ର ସୃସ୍ତକଞ୍ଚି ମୁଦ୍ଧି ତ ନ ହୋଇ ବହୃକାଳ ପଡ଼ ରହିଲି । ଚେଣୁ ମୁଁ ବାଧହୋଇ ନନେ ଗ୍ରୁପିବାପାଇଁ ଚାହାକୁ ନେଇ ଆସିଲ । ମୁଁ ଗ୍ରୁଟିଲେ ସରକାରଙ୍କ ଆନ୍ଦବାର୍ସୀ ବସ୍ତ୍ରର ଏକହିନାର ଖଣ୍ଡ ବହ କଶିବେ ବୋଲ ତନ୍ଧାଳୀନ ମର୍ଦ୍ଧା ମହୋଦପୁ ଓ ଡେପୁ ଟି ସେନ୍ଧେଟାସ ଶ୍ରା ପଦ୍ନାଇ ମିଶ୍ର ମହାଶପୃ ନର୍ଭ୍ର ସ୍ବୃତ୍ତ୍ରାଡ ଦେଇଥିଲେ । ଆବବାସୀ ବ୍ୟାଗର ନର୍ଦ୍ଦେଶନେମ ମୁଁ D. P. I.ଙ୍କ ଠାରୁ ସୁହାରଶ (approval) ତବ ଚାଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲ । ମାସ ସେ ବହିଚ୍ଚି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ-ନ୍ତମେ ହନ୍ଧ ଯିବାରୁ କେଦ୍ଦୁଝରର ଓକଲ ଶ୍ରା ଶର୍ଶୀ ସାହୃଙ୍କଠାରୁ ମୋର୍ ପୁନ ଶ୍ରାମାନ୍ ଅମିତାଭ ଖଣ୍ଡଏ ଚ୍ଛଣ୍ଡା ବନ୍ଧ ଆଣିଦେଲ୍ । ତାହା ପୃଶ୍ତିାଙ୍<mark>ଗ ନ</mark>ଥିବାରୁ କନ୍ଧକା **ଲ୍**ଇବେ୍**ସ୍ର**ର ଚସ୍ରାସୀ ଶ୍ରାମାନ୍ ଦୁର୍ସ୍ୟୋଧନ ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ଉତ୍ତୂର୍ସ ଖାତାଚି ଆର୍ଶିଲ । ଶୁଣିଲ ଏହ ଉତ୍ତୂର୍ସ ଖ'ତା ସଚ୍ଚି ଓଡ଼ିଆରେ ଏମ୍. ଏ. ପସ୍ପଷାର୍ଥୀମାନିନ ପସ୍ପଷା ଦେଉଥିଲେ । ଏପର ପାଠ୍ୟ ସୃସ୍ତକ ଇଡନ୍ଦରସିହି ସ୍ରେଧ୍ୟରେ ନ ଛପାଇ ଅତ୍ରକାଶିତ୍ର ଓ ଅତ୍ରାସ୍ୟ ବନ୍ଧୁବି କଗର ପାଠ୍ୟ ନଙ୍କାଚତ ହେଲ୍ ଚାହା କଶେଷ ଆଣ୍ଟର୍ଯ୍ୟ କଥା । ଯହାହେର୍ଡ୍ ଚ୍ଛିଣ୍ଡାବହ୍ ଓ ଉ୍ରୁର୍ ଖ ଚାକୁ ମିଳାଇ ଏଙ୍କ ପ୍ରେସପାଇଁ କମ୍ଚି ସଶୋଧନ କର୍ ସହତ ଆଗ୍ରହରେ ଗ୍ରୁଗିଛନ୍ତ ।

ରୋ**ପା**ଳବଲ୍ଲର୍ 'ଷ୍ମାଭୁସ୍ଟ୍ରାଁ' ସପର୍କରେ ଭକ୍ତକବ ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ସଶଂସାପୃର୍ଶ୍ତ ଅଭ୍ମତ ସହ ଇଂର୍ଗାରେ ଏକ

ଷମାଭୁସ୍ଟି। ଉତ୍ତନ୍ୟାସ×ି ଗ୍ରେଟ ବକ୍ସ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏପର୍ ବହିିିଏ କେବଳ ସେକାଳ କାହଁଁକ, ଏକାଳରେ ମଧ ବର୍ଳ । କ ଗ୍ରକମତ୍ତ, କ ସମାଚମତ୍ତ, କ ଦଣ୍ଡମତ୍ତ, କ ଅର୍ଥମତ୍ତ, କ ଗୋଷ୍ଟୀମତ, କ ବ୍ୟକ୍ତିମତ୍ତ ସକୁ ବଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଭ୍ରଶାଳୀ ଲେଖକଙ୍କର ଦାନ ଓଡ଼ିଆ ସାନ୍ସତ୍ୟ ସ୍ରଚ୍ଚ ଅବସ୍ରଶୀପ୍ୱ ଅଚ୍ଚେ । ଏପର୍ର ତାହୁଁ କ, ପୁଣି ସେମାୟିକ ବହିଖଣ୍ଡେ ଓଡ଼ିଶାରେ ବର୍ଳ । କେନ୍ଦ୍ୟରର ଚତ୍କାଳୀନ ଗକଳେମାଙ୍କ ସନ୍ଧିତ ଙ୍କମାର ପ୍ରଣପୃ, ଚୀନାମାଳ ପ୍ରତ୍ତ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଣପୁ ଆକର୍ଷଣ, ପୃଣି ଚୀନାମାଳ ସ୍ୱାନାର ବଡ଼ଗ୍ରଇ ବାଣାସୁରକୁ ବର୍ସ ହେବାରୁ ଷ୍ମାର ନେର୍ବ୍ୟକନକ ବ୍ୟର୍ଥିଚାର ପର୍ଶାମ, <u> ସ୍ର</u>ଚ୍ଚନିସ୍ତାର ସ୍ରଙ୍ଗକ ନଳର ନରୁଦ୍ଦେଶ ଯା**ନ୍ସା ସ୍ରଭ୍**ଚ୍ଚ ବଡ଼ ଚମତ୍ତକାର ଘ୍ରବରେ କନ୍ଧରେ ଲେଖାଅଚ୍ଛି । ତତ୍କାଳୀନ ଗଡ଼ନାତ ଗ୍ୱଜାଙ୍କ ଗ୍ୱକ୍ଟଭ୍ସରେ ଅମଲ୍ମାନଙ୍କ ମନମ୍ମୁଖୀ ଶାସନର୍ କଥା ମଧ୍ୟ ଲେଖାଯାଇଛୁ । ସେ ଯୁଗର ସମାଜରେ ନାଷ୍ତ୍ରର ନଧ ବସ୍ତୁ'ର୍ଚ୍ଚ ଗ୍ରବେ ଲେଖା ହୋଇଅଚ୍ଛି । ବକ୍ଷଟି ପଡ଼ିଲେ ଲେଖକଙ୍କର ଦାର୍ଧନକ କର୍ରୁର, ଭଗବତ୍ଶରଣାଗଡ, ଭ୍ରଗ୍ୟବାଦତା ଏଙ୍ ନ୍ୟାପ୍ନ ଓ ସତ୍ୟ ସ୍ରତ୍ଧ ଶ୍ରଦ୍ଧାଗ୍ୱବ ପାଠକମନରେ ଗଣ୍ଢର ସ୍ରଗ୍ରବ ପକାଇଥାଏ । ଲେଖକ ବନ୍ଧିଚିକୁ ସଥାର୍ଥିଗ୍ରବରେ ଉପନ୍ୟାସର ଖବନ ଦେଇଛନ୍ତ ଏଙ୍କ ବନ୍ଧି ନି ଗୋଞ୍ଚିଏ ଉତ୍କୃଷ୍ଣ ସାନ୍ଧତ୍ୟ । ବନ୍ଧରେ ବାସ୍ତବତାଠାରୁ

ଅତ୍ରଲେଖା ଲେଖିଥିଲେ । ହ୍ରାଧ୍ରା ବନ୍ଧ୍ୱରେ ସେ ଇଂର୍ଗ୍ମଲେଖା ନଥିଲ୍ । ମାନ୍ସ ୮ ବର୍ଷ ପୂଟ୍ୱେ "ଆସନ୍ତାକାଲ" ମାସିକ ପନ୍ଧରେ ଏସମାଭୂପ୍ତୃଁ। ବନ୍ଧି ସମ୍ଭରେ ସାହେବମାନଙ୍କ ଅତ୍ରଲେଖାର ଅନୁବାଦ ସହ ଲେଖା ତ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲ୍ । ତାହାର ତର୍କମା ଏଙ୍ ଉପନ୍ୟାସର ବଶଦ ଆଲେଚନା କଣ୍ଠ ବୟାଣ୍ଡତ ଭ୍ରବରେ ଲେଖିଥିଲା ।

ସ୍ୱଗ୍ୟ, ଦଇବର କଥା କଶେଷ ସବରେ ପର୍ବଦୃଷ୍ଣ ହୃଏ । ସାଧାରଣ ଜନଧନ ଓ ଠାକୁର୍ଶାଙ୍କ ପ୍ରତ ଅବ୍ଦବଶ୍ୱାସ, ଉତ୍ସ, ଆଶଙ୍କା ଓ ସଂଶସ୍କର କଥା ମଧ ସେ ଲେଖିଚ୍ଛନ୍ତ । ସେସୁଗରେ ଉତ୍ତନ୍ୟାସ ରଚତ ହୋଇଥିଲେ ବ ଭ୍ରବାଦର୍ଶ, ଭ୍ରତ୍ତା ଓ ବୃତ୍ତପୃ ଇତ୍ୟାଦ୍ଧରେ ଏମ୍ବଗର କାଟ୍ଷପୁ । ଶାବନରେ ଆନ୍ଧବାର୍ସୀ ହୁଥାର ମେଳ ରକ୍ସଥିବାରୁ ବକ୍ସନ୍ତି ଦେଶକାଳତାନ୍ସର ସୀନିତ ଆବେଷ୍ଣନ୍ୟ-ନଗଡ଼ରେ ବନ୍ଧା ନ ହୋଇ ତାର ସୀମା ଗ୍ରୁଡ଼ସାଇଚ୍ଛ ବୋଲ ଏହାର ମୂଲ୍ ଡଡ଼ିଆ ସାନ୍ସତ୍ୟରେ ଶରନ୍ତନର ସ୍ୱାଷର୍ଦ୍କା ରଖିଦେଇଛ୍ଡ । ଏହାର ଐତ୍ତହାସିକ ମୂଝ ରହ୍ବଛୁ ବୋଲ ବନ୍ଧୁ ଚି ସ୍ରକାଶ କରବାର ଇଚ୍ଚା ହୋଇଥିଲ୍ । ଉତ୍କଳ ବଶ୍ୱବଦ୍ୟାଳସ୍ଥ M.A. ଶ୍ରେଣୀ ପାଇଁ ବୃହନ୍ତିକୁ ପାଠ୍ୟ ନଙ୍କାରତ କରଥିବାରୁ ସ୍ୱପୂକ୍ତ କର୍ନ୍ଧୃପଷଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଧନ୍ୟକାଦାର୍ହ । ଶେତ୍ତରେ ବକ୍ତବ୍ୟ ଏଞ୍ଚକ ସେ, ଏହ୍ସ ସୁସ୍ତକର ନାସ୍ଟିକା କେନ୍ଦ୍ୟୁର୍ଚ୍ଚେମାଙ୍କୁ ଲଖକ ମହାଶସ୍ୱ ତାଙ୍କର ପଶଆଛ ସେ କ ପ୍ରାଚୀନକାଳରେ ସଙ୍ଖଧନ ମ୍ରଥାରେ ସ୍ୱାର୍ମାଙ୍କ ଶବନଚ୍ଚାରେ ବସି ସ୍ୱର୍ଗାରେହଣ କରଥିଲେ, ଉତ୍କଳର ସେହ ସଙ୍କ ରମଣା ମସ୍ତ୍ରପୃସୀ ନଂସ୍ ଶ୍ରାମଙ୍ଗ କୃଷ୍ଣ। ଦେଈଙ୍କ ସନ୍ଧତରେ ସମାନ ଆସନ ଦେଇଚ୍ଚନ୍ତ । କ୍ରେଲ୍ୟୁର୍କ୍କେମା ମଧ୍ୟ ଆଙ୍କବନ ଏକସଞ୍ଚର୍ର୍ରତ ଧର୍ର ବ୍ରହ୍ମର୍ଣ୍ଣଣୀ ହୋଇ ରହାବନରେ ରହି ତପସ୍ୟା କରଥିନେ । ଶବନରେ ସେ ଗଡିସଙ୍ଗ ଲର୍ଡ୍ ନଥିଲେ ମଧ ଗର୍କାଳରେ ଗଡିସଙ୍ଗ ବାସନାରେ ତପସ୍ୟା କଶନ୍ଦନ୍ତ । ଏହା କେବଳ ଗ୍ରରୁଖପୁ ନାସ୍ଙ୍କ ପରରେ ହଁ ସନ୍ତ୍ର । ଏହ ସଂକୃତ ମଧ ଓଡ଼ିଆ ନାସଙ୍କର ପରଂପର ଥିଲ୍ । ତେଣୁ ଏ ପୁସ୍ତକର ନାସ୍ଦିକା ଏକ ମହାନ୍, ଆଦର୍ଶମସ୍ହ ତଥା ଅକ୍ରଳମସ୍ ଶବନର ନାସ୍ହି କା । ସ୍ତଣପୃରେ ହିଁ ତାଙ୍କର ତତ୍ସ୍ୟାର ଆର୍ୟ ଏଙ୍କ ତନ୍ଧିରେ ତାଙ୍କର ସିଦ୍ଧି ।

କଟକ ତା ୭ । ୭ । ୬ ୪ } ଶ୍ରୀମର୍ଚ୍ଚା ସରଲା ଦେବୀ

ସେକକେମାଙ୍କ ଶବନଦର୍ଶନର ଗଷ୍ପର ତତ୍ତ୍ୱ ଅଧ୍ୟପୁନ କରବ। ଏପୁଗରେ କେବଳ କଲ୍ପନାକୁ ଆଟ୍ରପ୍ସ କର ସନ୍ତବ ସ୍ପୃଧ୍ୟ । ବାସ୍ତବତାରେ ତାଙ୍କ ରଶ୍ଯ କଳନା କରବା ପବନକୁ ଫାନ୍ଦରେ ଧରବା ଭଳ ଏକ ଅସନ୍ହବ କଥା—ଏ ପୁଗରେ ସେତେବେଳେ ପ୍ରଶପ୍ଧ ସହତ ଗ୍ରୁଡ଼ପନ୍ଧ ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୀ ସ୍ତବେ ନଡ଼ତ ସେତେବେଳେ ଏପର ଗୋଞ୍ଚିଏ ଷ୍ପପନ୍ୟାସର ବହୃଳ ପ୍ରଗ୍ୱରର ଯଥେଷ୍ଣ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭବ କର ମୁଁ ଏହାକୁ ପୁନଃ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ମନ ବଳାଇଲ ।

ଗ୍ରନୁମୂଲ୍ୟାସ୍ଟ୍ନ

ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଓଡ଼ିଆ ସାହ୍ୱତ୍ୟର ସଥେଷ୍ଣ ଅଗ୍ରଗନ୍ଧ ହୋଇଥିବା କନ୍ସ କେନ୍ସ କେନ୍ସ ଆମ୍ବସନ୍ଦୋଷ ଲ୍ୟ କରନ୍ତୁ । ଅବନ୍ୟ ଦ'ର୍ଟ୍ ଶଖନ୍ତ୍ର ମାସିକ ଓ ସାଦ୍ରାହକ ପନ୍ଧପନ୍ଧିକାରେ ନୂଆ ନୃଆ ଲେଖକଲେଖିକାଙ୍କ ରଚନାମାନ ଦେଖାଯାଏ । ନୂଆ ପୁଅଝିଅ ବା ଦୂଆ ଫସଲ ପ୍ରଛବର୍ଷ ହେବାପର ନୂଆ ଲେଖକ ବାହାରବା ୫। ତ ସ୍ୱାତ୍ସବକ । ସେଥିରେ ସ୍ୱାଧ ନତାର ପ୍ରେର୍ଣା ରହ୍ୱଲ କେଉଁଠି ?

ନୂଆ ବହ୍ ମଧ୍ୟ ସେଇ ନଯୁମରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ମାସ ତହଁରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଖବନର କମ୍ବା ସ୍ୱାଧୀନ ପରସ୍ଥିତର ବାତାବରଣ କ ସବରେ ଫ୍ରିଚ୍ଚିଚ୍ଛ, ତାହାହଁ ବର୍ଯ୍ୟ । ପୁଶି ବହ୍ଚଚିଏ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ତହଁରୁ ହଳାର ଖଣ୍ଡ କେତେ କାଳ ଭ୍ତରେ ବର୍ଣୀ ହୋଇପାରୁଚ୍ଛୁ ଓ ବର୍ଶୀଲବ୍ଧ ଧନଦ୍ୱାସ କେତେ କାଳ ଭ୍ତରେ ବର୍ଣୀ ହୋଇପାରୁଚ୍ଛୁ ଓ ବର୍ଶୀଲବ୍ଧ ଧନଦ୍ୱାସ କେତେ କଣ ଲେଖକ ଜପକୃତ ହୋଇ ସ୍ୱାଧୀନ ସାହ୍ଣଙ୍କେ ଜବନ ବଞ୍ଚବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହେଉନ୍ଦେନ୍ତ, ତା'ର ହ୍ୱସାବ ସ୍ୱାଧୀନତା ମ୍ବେବର୍ତ୍ତୀ ସମସ୍ତ ତୁଳନାରେ ଏବେ କ ପର୍ମ ଶରେ ଆଶାତ୍ରଦ ତାହା ଖୋଇ ପାଇବା ସମ୍ଭବତର ନୁହେଁ । କାରଣ ସେ ହ୍ୱସାବ କେବଳ ସୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶକ ଓ ପରିକା ସମ୍ଫାଦକ ବା ପର୍ଣ୍ଣକକମାନଙ୍କ ପାଝରେ ହଁ ଆବଦ୍ଧ ।

ସର୍ବୁଠାରୁ ଉତନ୍ୟାସର କା ୫ଡ ବେଶୀ ବୋଲ ଶୁଣାଯାଇଥାଏ । ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂଟରୁ ଏଙ୍କ ତରେ ମଧ୍ଯ ନୂଆ ଉତ୍ପନ୍ୟାସର ସଂଖ୍ୟା ନଶ୍ଚପ୍ୱ ବୃଦ୍ଧ ତାଇଚ୍ଛି । ଅଥଚ ସେଗୁଡ଼କର ସଂସ୍କରଣ ସଂଖ୍ୟା ଡ ଆଦୌ ଉତ୍ସାଦ୍ଧଜନକ ବୋଲ ମନେ ଦ୍ୱୁଏ ନାହିଁ ! ସ୍ୱର୍ଗତ ଗୋତାଳବଞ୍ଚର ଦାସଙ୍କ ଦ୍ୱାଗ୍ ଲଖିତ "ଷ୍ମାଭୂସ୍ଟ୍ରା" ଉତ୍ତନ୍ୟାସ ଖଣ୍ଡି କର ଡି ଖପ୍ଟ ମୃଦ୍ରଣ ଦେଖାଦେଇଚ୍ଛ ଲେଖକଙ୍କ ମୃତ୍ୟର ଅନନକ ବର୍ଧ୍ୱ ତରେ । ତାହା ପୁଶି ଉତ୍ତଳ ବଶ୍ୱବଦ୍ୟାଳପୁର ଏମ୍. ଏ. କ୍ଲାସରେ ପଡ଼ା ହେବାପାଇଁ ମନୋମତ ହେବାର କଚ୍ଛି ବଷଁ ତରେ ବୋଲ ବହ୍ୱଚିର ସଂତାଦ୍ଧକା ଶ୍ରମଙ୍ଖ ସର୍କା ଦେଶଙ୍କ ଠାରୁ କଣାତଡ଼େ । କ ତରସ୍ଥିତରେ ସେ ବହ୍ୱଚିର ନକଲ ସଂଗ୍ରହ କଲେ, ତାହା ମଧ୍ୟ ବଡ଼ କୌତୃହଳପ୍ରଦ । ଏହାର ପ୍ରଥମ ମୃଦ୍ରଣ ବେଳେ ବୋଧହୃଏ ଓଡ଼ିଆ ସାହ୍ୱତ୍ୟରେ ଖଣ୍ଡେ କ ଦ'ଖଣ୍ଡ ମାନ୍ଧ ନୌଳକ ଉତ୍ତନ୍ୟାସ ଥିବ ।

ବନ୍ଧ୍ୱଖନ୍ତି ପୂର୍ଶି ଖୋଦ୍ ଆଦ୍ଧବାସୀ ଓ ଅଣ୍ଟଆଦ୍ଧବାସୀ ଚର୍**ସକୁ** ସେନ ରଚ୍ଚତ୍ର । ସେତେବେଳେ ଏହି ଭିପାଦାନ ଏକାବେଳେ ସ୍ରଥମ ଓ ମୌଳକ । ଆନ ମଧ୍ର ଉପନ୍ୟାସନ୍ତିର ପ୍ରାଚୀନ ଜଙ୍ଗର ଅତଳ ଭ୍ୱାଷା ଓ ଉୂପାଖ୍ୟାନ ବର୍ଷ୍ଣନାଭଙ୍ଗୀଦୃଷ୍ଣିରୁ ଏକାବେଳେ ନୂତନ । ପର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ କାଳ ପରେ ତା ର ଦିଖସ୍ୱ ମୁଦ୍ରଣ ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ମଧ୍ୟ ଏ କଥାର ଗୋନ୍ତିଏ ପ୍ରଧାନ ପ୍ରମାଣ ।

"ଷ୍ୱମାଭୂସ୍ଁଁ"ର ଲେଖା-ଷ୍ମାଇଲ୍ ପୁଷି ଗଲ୍ପ ଓ ସିଶ୍ର ଗୁନ୍ଥିବାର କୌଶଳରେ ସେଉଁ ସ୍ୱାତଲ୍ୟ ଅଚ୍ଛି, ତାହା ଓଡ଼ିଆ ସାହତ୍ୟରେ ବରଳ । ନାଞ୍ଚକ ଭଳ ଉତ୍ପନ୍ୟାସରେ ସିଞ୍ଚଣାର ଉତ୍କଶ୍ଠାହଁ ପ୍ରଧାନ ଆକର୍ଣ୍ଣୋପୁ ବସ୍ତୁ । ଲେଖକ ବହିଚିର ଆରନ୍ଦରୁ ଶେଷଯାକେ ଏଇ ଉତ୍କଶ୍ଠାକୁ ନପ୍ଣତାର ସହତ ରକ୍ଷା କରପାର୍ଚ୍ଚଜ୍ନ । ପ୍ରତ୍ୟେକଞ୍ଚି ନାଷ୍ କମ୍ଭା ପୁରୁଷତରସ ଶାବନ୍ତ ଓ ଗୃଷୁଷ ପର ବୋଧ ହୋଇଥାଏ । ଯଦ୍ଧବା ସିଞ୍ଚଣାପୁଷ୍ଳିରୁ ଗ୍ରୋଙ୍କରେ ମୁଣ୍ଡ କାଞ୍ଚିବା କମ୍ବା ସାନ ସାନ ଗ୍ରଜାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଲଡ଼େଇ ଗ୍ର୍ଲବା ଆଜ ଅଭୁଶ୍ୟ ହୋଇପଡ଼୍ବରୁ ।

ଏଡ଼ଶାର କବ, କୋଲ୍ସ, ଭୂଅଁ ।, ସାନ୍ତାଳ ପ୍ରଭୃତ ଆଦବାସୀ-ମାନେ ସେପର ଉତ୍ତରଞ୍ଚଳରେ ଦେଖାପାନ୍ତ, ସେହ୍ୱପର ଦର୍ଧିଶା-ଞ୍ଚଳରେ ଗଦବା, ପରନା, କୋପ୍ଟା, ଗଣ୍ଡ ଇତ୍ୟାଦ୍ଧ ବହୃ ଶ୍ରେଶୀର ମଧ୍ୟ ଅନ୍ଥନ୍ତ । ଭୂପ୍ଟାଁମାନେ କେନ୍ଦୁ ଝରର ଭୂଅଁ ।ପୀଡ଼ରେ ପ୍ରଧାନତଃ ଥାଆନ୍ତ । କେତେକ ଆହବାସୀଙ୍କର ସେ ସଙ୍ଗ୍ୟର ସଳା ବା ସ୍ଟଙ୍କ ସହ୍ୱତ ଯେପର ପ୍ରୀତ୍ତବନ୍ଧୁ ପ୍ରଭୃତ ସମ୍ପର୍କ ରହ୍ସବା ସ୍ୱାସବନ, ସେକ-ପର ଭୂପୁଁ ।ମାନଙ୍କର କେନ୍ଦୁ ଝର ସ୍ନାଙ୍କ ସନ୍ଧତ ସମ୍ପର୍କ ଅନ୍ତ ପ୍ରତ୍ତ ବର୍ଷ ସଙ୍ଗ୍ୟାଭ୍ୟତ୍ତକ ସମପୂରେ ସ୍ନାଙ୍କର ଜଣେ ଭୂସ୍ୟା-ହୋଡ଼ରେ ବସି ଅଭ୍ଷେକ ହେବା ପ୍ରଥା ରହ୍ଣଚ୍ଛୁ ।

ଷ୍ପନ୍ୟାସକ ର ଗୋପାଳବଞ୍ଚର୍ କେନ୍ଦୁ ଝର ଗଳା ନାବାଳକ ଥିବା ସମସୃରେ ରସିଉର ରୂପେ ନସୁକ୍ତ ରହ୍ଣ ଭୂସୁଁ ।ମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଆସିଥିଲେ ଓ ସେହ୍ସ ଅବୁଭୁଦ୍ଧ ତାଙ୍କର ଗଲ୍ପାକାରରେ ରୂପ ପାଇ-ଥିଲ୍ । ଭୂସୁଁ ।ମାନଙ୍କର ସରଭ୍ୟ ସମଙ୍କ ନୃଶଂସତା, ଗ୍ରାମତ୍ତରରେ ଧାଙ୍ଗଡ଼ାଧାଙ୍ଗଡ଼ ସର, ଗଳସୁ ରୁଟମାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ଧ ହ୍ରଦ୍ଧା, ଭକ୍ତ ଓ ସାଧାରଣଙ୍କ ପ୍ରତ୍ଧ ଆଚ୍ଚଥେସୃତା, ପୂର୍ଖି ଯୁବକସୁବଖ ଓ ବୃଦ୍ଧକୁର୍ଦ୍ଧା-ମାନଙ୍କର ସାମାନକତା ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ୱମାଭୂସ୍ଦି ।ର ପୌରୁଷ ଓ ପ୍ରେମର ମନ୍ଦର୍କ ର ସେ ଅଙ୍କନ କରଛନ୍ତ, ତାହା ସେପର ଅନବଦ୍ୟ, ସେଇପର ଅନନ୍ୟ ।

ସେନ୍ଧ କରଲ୍ ଓ ତୌରୁଷଦ୍ୱାର ସ୍ୱପ୍ତୃଂ ର୍ କଳେମ **ମଧ** ଆକୃଷ୍ଣ । ସେ ଆକର୍ତ୍ତିଶ ଦୈନ୍ଧକ ନ ହୋଇ ସେପର ଆନ୍ସିକ ହୋ<mark>ଇ</mark> ଅଚାର୍ଥିବ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଅସନ୍ତବ ରୁହେଁ । ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ସନ୍ତ-କନ୍ୟାଙ୍କର ଅତୃଙ୍କ ଗୃଣ୍ଣସିକ ତ୍ରସ୍ତବରେ ଆଦ୍ଧବାସୀ ଭୂସୁଁ ।ର ତ୍ରେମଣ୍ଚଁ ତ୍ୟାରେ ଚରମସୀମାକୁ ନ୍ପର୍ଶ କର ନଷ୍କଳଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ର ପର ପ୍ରତ୍ତସତ ହୋଇଛୁ । ନେମାଙ୍କ ନର୍ଦ୍ଦେଶରେ ତ୍ରେମିକ ସ୍ୱମାଭୁସୁଁ । ତାହାର ରଣଜତ୍ ଶାଡ଼ୀ କାଡ଼ିଦେଇ ନୈସର୍ଗିକ ତ୍ରେମ ପାଶ୍ୱ ରେ ନକ ସରଭ୍ୱର ଦନ୍ତ ଅଭ୍ମାନ ଷ୍ପଥ୍ରର୍ଗ କରଚ୍ଛ । ସେହ୍ସପର ସନଙ୍କର ଆତ୍ତକାଙ୍ୟକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳ ଦେଇ ନେମା ମଧ୍ୟ ପ୍ରେମନକିକରେ ସଙ୍ଗଭ୍ୱର ଅଗ୍ନିପସ୍ପଥାରେ ଷ୍ଠତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛନ୍ତ । ଗଦ୍ୟ-କାବ୍ୟରୂସେ ଉପନ୍ୟାସ ସୁବଦତ । "ସ୍ୱମାଭୁସୁଁ "

ଗଦ୍ୟ-କାବ୍ୟରୂପେ ଉପନ୍ୟାସ ସୁବଦତ । "ଶ୍ୱମାଭୂପ୍ସ୍। " ଉପନ୍ୟାସନ୍ତି ଏହି କଥାକୁ ତାହାର ଭ୍ୱଷାରେ, ବର୍ଷ୍ଣନାରେ, ତର୍ବ-ଚବଣରେ ସାର୍ଥକ କରନ୍ଥ । ଏହାକୁ ଓଡ଼ିଆ ସାହ୍ୱତ୍ୟର 'କାଦମ୍ବଶ୍ସ' ଆଖ୍ୟା ଦେଲେ ଅସଥା ହେବ ନାହଁ ବୋଲ ମନେହୃଏ । ଏକ ମୌଳକ ରସୋତ୍ତୀର୍ଷ୍ଣ ରଚନାରୂପେ ଏହା ଓଡ଼ିଆ ସାହ୍ସତ୍ୟକ୍ଷେବରେ ବସ୍ମସୂ ସୂଷ୍ଣି କରଚ୍ଛି ।

କାଲର୍ଦ୍ଦୀଚରଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ

କଟକ ୨୭ା୬ା୧୯୬୪ ସଘ୍ପତି, ଡ୍ୱଳ୍ପଳସାନ୍ସତ୍ୟ ସମାନ କେନ୍ଦ ଏଙ୍ ଡ୍ରକ୍ଲ ସାନ୍ସତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ-ସ୍ତ୍ୟ

ତଡ଼୍ଚ୍ଚ ଓ ସ୍ତେମର ମହାନ୍ ତ୍ୟାଗରେ ପର୍ସମାନ୍ତି ଲ୍ଭ୍ଚ୍ଚି, ତାହା

ମରୁଶିରରେ ଶିର ଶିକ୍ଷ୍ୟା, ପୂରରେ ଭୁବଭୁର୍ତ୍ଧିଆ ଶୀତ ହେଲେ କ ନଙ୍କାଣୋଲ୍କ ୯ ହ୍ରସ୍ତ, ଆହତ ମୁମୂର୍ଧ୍ ବ୍ୟାସ୍ର ଭଞ୍ଜୁ କଙ୍କ ପର୍ ମାବ୍ଦରେ ଶୀତର ବଡ଼ ସଗ ବୋଲ ଜଣା ଶୁଣା । ମାସ ଗଲ୍ଣି ତଥାପି ସଗ ଦାଗ ଯାଇନାହିଁ । ଅରୁଣ ଦେବ ଅଗ୍ନି କୋଣରୁ ଅପସରବା ଆରନ୍ହି ଲେଣି, କନ୍ତୁ ଡ୍ରତ୍ଷାଦେଙ୍କା କୁକ୍ଝୁଟି ଓଡ଼ଣା

ପ୍ରଥମ ପର୍ଚ୍ଚେଦ

"ଏତେ କଦର୍ଥନା ପାଷ୍ଠ କାହିଁକ, ଶଣ ଶଶି ପ୍ରାସ୍ତ ହେରୁ ନାନ୍ଧଁକ ? କୃୟକାର କାଧ୍ର ସାକ୍ଷା ରୂ ବହ, କୃଷ୍ପ ଦେହ ପାଇଁ *କ*ଣ୍ପି ନେ, ରହ, ଶ୍ୟାମନାମ ଧର, ଯାସ୍ତା ଅନୁକୂଳ କର ବାହାର ।" (ବଦର୍ଧ ଚନ୍ତାମଣି)

(ଆଷାର ଶୁକୁ ବର୍ତ୍ତୀ)

ଭୀମା ଭୂହ

ଅନ୍ତର କରି ନାହାନ୍ତ । ସୂଯ୍ୟଦେବ *ଉ*ର ଉର ଥର ଥର ଉଇଁ୍ଲ ତର୍ ଦେଖ ଯାଉ୍ଟବ୍ଧ । ପିନନାଥଙ୍କର ଦୈନ୍ୟତ୍ସବ ବର୍ବବରରେ ଭଡ଼ାଗ ଧୂସରସ୍ୱିତ । ବସନ୍ତ ସଞ୍ଚମୀ ସଙ୍ଗେ ଆସିଥିଲେ ନେଁ ର୍କ୍ତ୍ - ଗଳଙ୍କର ଗ୍ୱେର୍ପର ଆଚରଣ ରହ୍ୱଅଚ୍ଛ । ତଥାସି ଅଗି କଳଲ୍, ଶିତ ୫ଳଲ୍, ବଚନଥିବାରୁ ଶନ୍ଧୁ ନମୂଳ ନୋହ୍ଥିଲେ ହେଁ, ସେଉଁ ତ୍ରକୃତଦ୍ୱାର୍ ତ୍ରଣୋଦତ ହୋଇ ରିଶବଳସ୍ତ୍ରୀ ଛସପଡ, ସେନାପଡ, ନାସ୍ତକ ସାସ୍ତକ ସ୍ରଭ୍ଞ ନରକଙ୍କାଳାଗ୍ରହର ରଣଭୂମିର ଶୋଶିତ ସୋତସୁଖ କଳେ ଆମୋଦସ୍ରମୋଦରେ ମହା ହୋଇଥାଆନ୍ତ୍ର, ସେହ୍ସ ତ୍ରକୃତର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ତ୍ରକୃତ୍ତର୍ଗାଙ୍କ ହୋଡ଼ରେ ଲ୍ଳତି ତାଳତ ତ୍ରକୃତ୍ତ ସନ୍ତାନ ଭୂଇଁଆମାନେ ଆନ୍ଧ ମାସତୋଡ଼ା ତଙ୍କରେ ମାଚ୍ଚନ୍ଦନ୍ତ । ଜନ ବନ ଅହରହ ଆମୋଦସ୍ରମୋଦ ଉତ୍ତରୁ ଆଜ ଡିଷା ଡକୁଆଁ । ଅନେକୁ ଗ୍ରାମରୁ ଆହୃତ ଅନାହୃତ ଧାଙ୍କଡ଼ ଧାଙ୍କଡ଼ୀ, ରୁଡ଼ି। ଏକବିତ । "ବସୁଧିବି କୁ**ଟ୍ସ୍ୟ**କିଂ" **ବ**ସ୍କ ଅବାଳତୃଦ୍ଧ-କନତା ସର୍ବୁର ହୃଦସ୍ ଅଧିକାର କରଅଛି । ଶନ୍ମ ନିନ୍ନ ଉଭସ୍ୱଙ୍କ ପାଇଁ ଭୂଇଁଆ ପକ୍ଷୀର ସରଦାର ବସଦରଙ୍କ କୁ<mark>ଚ୍ଚୀର</mark> ଅବାରତ ଦ୍ୱାର । ନମନ୍ତ୍ରି ତ ହେଷ ବା ନହେଷ ସବୁର ସମ୍ମାନ ଚର୍ଚ୍ଚା ବଡ଼ ସାନ ସେନ ପାତର ଅନ୍ତର ନାହିଁ । ଭବଷ୍ୟତରେ ଯାହା ହେଡ଼ ସରେ ୨ ତାନ, ଆହାର; ମଣ୍ଡୁ ଆ ଦ୍ୱାରେ ଅହରହ ର୍ଙ୍କୁ ବାଜା, ର୍ଙ୍କୁ ନାଚ, ର୍ଙ୍ଗୁ ଗୀତ ତଞାଏ ପଞାଏ ଆସି <mark>ବାଉଛନ୍ତ, ଗାଉ୍</mark>ଟକ୍ର, ନାଚୁଛନ୍ତ । ସଞ୍ଚାଏ ସଞ୍ଚାଏ ସାଇ ବାଉଚ୍ଚନ୍ତ, ପିଉଚ୍ଚନ୍ତ । ସ୍କୁଳରେ ମଣ୍ଡୁ ଆଛି ମନ୍ତ୍ରଫେଣା ତର ହୋଇଚ୍ଛି । ଅନ୍ୟୁଥା ଆହାର କହାର ଓ ମଧ୍**ସ**୍ତରହ ଦେଉଥିବାବେଳେ ସେପର ମରିକା ପୂର୍ଷ ଥାଇ ମଧ୍ରବନର କାର୍ଯ୍ୟ

ଙ୍କମା ଭୂଯୁଁ।

ଗୁଲଥାଏ, ସେହ୍ୱତର ସରେ ସରେ ତାନ ଆହାର କାଳରେ ମଣ୍ଡୁ ଆଠାରେ ନୂଙ୍କଗୀତ ବାଦ୍ୟର ବସମ ନାହିଁ । ଜାତ ଅଳାତ୍ତ, ସାନ ବଡ଼ ସମସ୍ତି ଆନନ୍ଦ ଲହସ୍ପରେ ଦୋଳାପୁମାନ । ଏକ ଦଗରେ ସ୍ରଗୀଡ଼କ ସ୍ରବଳ ସ୍ରଚାର୍ଯୀ ଶୀତର ଡରେଧାନ; ଅପର **ବ**ଗରେ ନାର୍ତ୍ତଶୀତ୍ତୋଷ୍ପ ମଳସ୍ହାମଳ ସହ ମନବଦନ-ରଞ୍ଜନ<mark>କାଙ୍</mark>ଷ ର୍ତ୍ତୁର୍କଙ୍କର୍ ଆଗମନ । ପୁଣି ଆନନ୍ଦର୍ ପାହ୍ରାପାହ ନାନ୍ଧିଁ । ନମ୍ଭିଳ ଚନ୍ଦ୍ ମଣ୍ଡଳ ଦର୍ଶନରେ କୃତ୍ୟ କରୁ କରୁ ଅଗ୍ନି ଭଷଣ କାଳେ ଚକୋର୍ର୍ ସେଉଁ ଆନନ୍ଦ, ନବକଳଧର ଦର୍ଶନରେ ଗୃତ୍ତକର ସେହ ଆନଦ୍ଦ । ମଞ୍ଜୁ ଗୁଞ୍ଜ ମାଳ ନାଲ ଜାମୁଡାଳ ସେପର କାହାର ୨ ଚଉ୍ବନୋବଆ, ସ୍ତର୍ ୩ଳା ମଳା । ସେହ୍ପର୍ କାହାର ୬ ମନ ମୁଗ୍ଧକାଶ, କାହାର ୬ ବ ରୂପ-ହୌବନ-ସମ୍ପଲା ଅପସରଙ୍କ ନୃଜ୍ୟ ଗୀତ ସେତର, ଭୂଇଁଆଙ୍କର ବୋଡ଼ାତାଳ, ଗୀଧତାଳ ତ୍ରଭ୍ୱତ ତାଁଙ୍କୁ ସେହ୍ୱପର । ଏହ୍ୱପର 'ଢ୍ଲନ୍ତୁଚଃ ଲେକଃ' ଅନୁସାରେ ଭ୍ଲ ୨ ସଦାର୍ଥରୁ ଉତ୍ସନ, ହେଲେ ହେଁ ଆନନ୍ଦ ଏକ । ଗାଈ କଳା ହେଉ, ଧଳା ହେଉ, ଦେଶୀ ହେଉ୍ କ ବଦେଶୀ ହେଉ୍, ଦୁଧ ଏକ । ନବମଚ୍ଚର କ୍ୟୁନାଧିକ୍ୟ ପର କ୍ସିଲ୍ଲୋଳ ହେଉ କ କଲ୍ଲୋଳ ହେଉ କ ତରଙ୍ଗ ହେଉ, ଆନନ୍ଦ ଏକ । କରୁ ସୁରସର୍ଚ୍ଚ ବା ମାନ-ସର୍ବେବରର୍ କଳନ୍ଧନାଧ୍ୟମ ସଚ ମାଳା କମ୍ବା ସୁମଳ ମହାସାରର୍ର୍ ଦୁଗ୍ଧଫେନନର ଶ୍ୱଭ୍ରଚୂଡ଼ ସ୍ବେନୋସ ଉତ୍ତଳ ତରଙ୍ଗମାନଙ୍କ ଚର୍ ଆନଦ୍ଦ ସାଗରର କଚ୍ଛି ଦୃଞ୍ଚି ବା ଶ୍ରୁଡିଗୋଚର ହେବାର ନୃହେଁ । ହୁଦସ୍ତ ବା ମନରେ ଏହାର ଉତ୍ତପତ୍ତି, ସ୍ଥିନ୍ତ, ଗନ୍ଧ, କଳ୍ପପ୍ରି । ଏହା ନନେ ଦେଖା ଶୁଣା ନ କଲେ ହେଁ ଘବଭଙ୍ଗି ଅକାର ତ୍ରକାରରେ ଆତେ ୬ ସ୍ରକାଶ ଚାଇଥାଏ । ସୁଣି "ଅଗୁି ସେସନେ ସରୁଖାଇ, କର୍ଟରେ ଦୋଷଗୁଣ ନାର୍ଦ୍ଧଁ" ସେହିତର ନର୍କଲ୍ଲର, ତଶୁଁ, Cର୍ଷୀ

ଙ୍ମା ଭୂପ୍ଁ।

ସବୁରଠାରେ ଅନନ୍ଦର ସଞ୍ଚାର । ଏଣ୍ଡକର ବବଧ କାର୍ନ୍ତକାର୍ଯ୍ୟ ଭୂତିତ ନାନା ଆଲ୍କେମାଳାରେ ରଞ୍ଚିତ ସୁରମ୍ୟ ସ୍ଫିଞ୍ଚିକହିମ୍ୟରେ ଆନନ୍ଦର ସେଉଁ ଲ୍ଲା ଖେଳା, ବର୍ଦ୍ଦର ଧୂଳ ଧୂସରତ ଶାକ ସ୍ପଳାରେ ଆଲ୍କେର ଭୂଇଁଆ ମଣ୍ଡତରେ ତାର ସେହ ଲ୍ଳା ଖେଳା । ଏହାର ସାନ ବଡ଼, ଉଚ୍ଚ ମତ ବର୍ତ୍ତ ନାହଁ । ଏହା ଇଶ୍ସସ୍ୟୁ । ସ୍ପର୍ବନରକ, ସୁସସୁର, ନରକନ୍ଦର ଯାହାଙ୍କର ନ୍ଧୀଡ଼ା ପିଞ୍ଚଳା ସେ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ନାମରେ ଅତ୍ତହତ ।

ଏହା ତର୍ମ ପକ୍ଷ ଆନନ୍ଦ ତର୍ଙ୍କରେ କୃଟଟେଖିଆ ଗ୍ରୁଡ଼ଯାଏ । ବନ୍ଦୀ କାର୍ସ୍ପକ୍ତ ହୃଏ ଏଙ୍ ଶବୁପଣିଆ ନନ୍ନ ରହେ ନାହାଁ । ଏହତର ଆନନ୍ଦ ସାଗରରେ ମର୍ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ, "ପାହା ମନ ଯାହାକୁ ରସେ, ତାହା ବନା ତାକୁ ଆନ ନ କରେ" । ଯେ ଯାହାକୁ ରସ୍ଥିଚ୍ଛ ସେ ତାକୁ ସୁର୍ଖ କରବାରେ ଆପଶାକୁ ସୁର୍ଖ ମଣୁଅଚ୍ଛା । ତଥାସି କରୁଦ୍ଧ ଭ୍ରବ ବା ଆର୍ଭରେ ଜୋଣସି ଆତ୍ସସ ନାହାଁ, ଦୃଣା ତାଚ୍ଚଙ୍କ ପ୍ରତ୍ତର ଗ୍ରୁସ୍ହା ସୁଦ୍ଧା ଦେଖା ନାହାଁ । କଣୁଦ୍ଧ ସଦ୍ଘବରୁ କେହ ଅନ୍ତର ନୁହେଁ । <ଥରେ କେହ କାହାରକ ଡ୍ରା ମୁହେଁ । ତାହାହେଲେ କ ବଡ଼ ବଡ଼ଙ୍କ ଡସରେ ସର୍ବୁଣ ଆତ୍ସି ।

ସ୍ର ସ୍ଲଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କ୍ୟେଷ୍ଟ ସମ ଦାଶତେଥି । ତଙ୍କରୁ କୁମୁଦ ସଭ୍ତ କଲୁ ଥିଲେ କ କମଳ ତଙ୍କଟନାମଧାସ । ସେହତର ଏଠାରେ ଜନକଣ ଲଷ୍ୟର ସ୍ଥଳ । ପ୍ରଥମଚଃ ଏ ଗ୍ରାମର ଜଳ ସରଦାର ଝିଅ ଚନାମାଳୀ । ତାହା ଛଡ଼ା ସରଦାରଙ୍କ ଅନ୍ୟ ସନ୍ତାନସନ୍ତ ନାହିଁ । ପୁଣି ସରଦାରଙ୍କ ଗାଛ, ମଇଁଃ, ଧାନ, ଗୃଡ୍ଳ, ଛେଳୀ, ମେଣ୍ଡା ଅନେକ ଅଛନ୍ତ । ତଥାପି ଧନାଗମର ଫନ୍ଦା ସରଦାର ବୃଦ୍ଧି

ଦିଙ୍କସ୍ୱତଃ ଅମର ଗିଡ଼ର ସାଧୁ ସରଦାରଙ୍କ ସୁଅ **ବା**ଣାଶୁ**ର** ସର୍ଦ୍ଦାର୍ଙ୍କ ମଣ୍ଡ ସାଧୁ ସର୍ଦ୍ଦାର୍ଙ୍କର ସମ୍ପର୍ତ୍ତି । ସାଧି ମଧ୍ର ଧନାଗମ ଉଚାପ୍ର ବରତ ଦୁହଁଛ । ସୁଅ ଦ୍ହେଁ ଯୁବା, ଗଇଙ ମୂର୍ତ୍ତି, ''କାନ ଦେଖିଲି ଝାମ ପିବିଁ । ମହାଧନ୍<u></u>ର୍ଧିର, ଶାନ୍ତସୁଶୀକ ବୋଲ *ତନ* ୫୫ ପାଡ଼ରେ କଶାଶୃଣା । ବାଣାଶ୍ୱର ବଡ଼, ଝ୍ମା ସାନ । କରୁ ରୂତରେ ଗୁଣରେ କଏ ଉ୍ଶିଶ କଏ ବଣ, ଲେକେ ଠିକ୍ କର୍ କହି ତାରନ୍ତ ନାହିଁ । ଚନାମାନୀ ଧାଙ୍କର୍ଡୀ, ବାଣାଶୁର ଓ ଏମା ଧାଙ୍କଡ । ରୁଚଗ୍ରଣ ସାହାର ସାହା ହେ<mark>ଉ</mark> ଅଚନ୍ତାମନ କାହାକୁ ବୋଲ୍ସସା**ଏ** ଖାଡ୍ଢେନ୍, ଏୂଆଡ୍ଢନ୍ତ; ପିଡ୍ଢନ୍ତ, ପିଆଡ୍ଢନ୍ତ; ନାଚ୍ଛ୍ନ୍ତ, ନର୍ଡ୍ଛନ୍ତ୍ର; ଖେକୃଛନ୍ତ୍ର, ଖେଳାଡ୍ଢଛନ୍ତ । ସାନବଡ଼ ସର୍ର୍ଚ୍ ସଙ୍ଗେ ଥିବା ବଷସ୍ତୁରେ କାହାର ଦିଧାଁ ନାହଁ । ଚନାମାର୍କୀର ମନ ଧରବା**କୁ** ଅଠାକାଠି ଗୃଳବାରେ କେନ୍ଧ କାହାରକୁ ଡ୍ରଣା ନୂହେଁ । ଏହିପ**ର୍** ଅନେକ ଦ୍ୱିନ ହେଲ୍ ଗ୍ରୁଲି ଆସ୍ୱର୍ଚ୍ଛ ବୋଲ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କଣାଶୁଣା । କରୁ ଧାଙ୍ଗଡ଼ୀ ମନ କାହାଅଡ଼କୁ ଜନ୍ମଛୁ କେହି ବହି ପାରୁ ନାହାନ୍ତ । ଏହ ସଙ୍କରୁ ଏହା କଣା *ସ*ଡ଼ିବାର ଆଶା ଅଚ୍ଛି । ସେଥିପାଇଁ ଲେକେ ଆରନ୍ଦରୁ ଛକାଛକରେ ରହ୍ଛନ୍ତ । ମାନ୍ସ ଧାଙ୍ଗର୍ଭୀର ପାତର ଅନ୍ତ**ର**

ବସ୍ୱସରେ ୍ବ୍ର୍ରୁଡ଼୍ ନାହାନ୍ତ । ଏ ସରୁ ଚନାମାଳୀ ପାଇଁ । ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ତାହାସର୍ କର୍କ୍ଷ ସୁନ୍ଦଶ୍ ନାହାନ୍ତ । ସେ ସୂକାବସ୍ଥାରେ ଉପନ୍ନିତା । ତାହାର ରୂପପର୍ ଗୁଣ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତେ ପ୍ରଶଂସା କରିଥାନ୍ତ ।

ଶ୍ୱମା କୃମ୍ବା

8

ଏମାନଙ୍କୁ ଅନଣା ନାହିଁ ଯେ ର୍ଣ୍ଣାହଂସ ପୁରେ ର୍କାଙ୍କ ବ୍ୟଙ୍କତ ଅନ୍ୟ କାହାର୍ ଗ୍ରୁଇ ପଡ଼େ ନାହଁ । ଗ୍ସୁଗୁରୁ, ପାଂସୋଶିଙ୍କ ମାଇପେ ପଦ୍ଦାକୁ ବାହାରନ୍ତ ନାହିଁ । ବେବର୍ତ୍ତା, ନଅର ବଶୋଇଙ୍କ ଝିଅ ବୋହୃଏ ବାସଙ୍କଇ, ଶଶୁର, ଦେଡ଼ଶୁରଙ୍କ ଆଗର ହୃଅନ୍ତ ନାହଁ । ପୁଶି ଏମାନେ କାଳେ କାଳେ ପଖାଡିକ, ମୃଦଙ୍ଗ, ଡ଼କ ତବଲ, ସିତାର, ବେହେଲ୍ ଶୁଣି ଆସୁଥିଲେ ବ ବାଛନାଚ, ରୋଚିସ୍ଅ ନାଚ, ସମଲ୍ଳା, କୃଷ୍ଣଲ୍ଳା, ଭ୍ରର୍ଭ ଲ୍ଳା ନାଚ ଦେଖି ଆସୁଥିଲେ କ ଯେଉଁପରି ରୃଙ୍ଗୁବାଜା କ ବୋଡ଼ା କା ରୀଧପାଳୀ ନାଚ୍ଚ ଗ୍ରୁଡ଼ ନାହାନ୍ତ । ସେହିପର୍ଚ୍ଚ ଡାଳଭଙ୍ଗା ଗୀତ ଗ୍ରୁଡ଼ ନାହାନ୍ତ କଂବା ଗୃଙ୍କୁ ନାରୁନାଚୁ ଧାଙ୍ଗଡ଼ ଧାଙ୍ଗଡ଼ୀଏ ବର କନ୍ୟା ବାଚ୍ଛ ନେବା ତ୍ରୁଡ ନାହାନ୍ତ । ଗୁରୁଜନ ବା ବସ୍ଦେ।ଧିକ ଲେକେ ଥିକ। ସ୍ଥଳେ କଣୁଦ୍ଧ ହ୍ରେମ କୌତୁକ କମ୍ବା ଝିଙ୍କା କବାହ ପାଇଁ ଗ୍ମଙ୍ଗନାଚରୁ ପ୍ରେମିକ ସ୍ଥେମିକାଙ୍କର୍ ବନଗମନ ଏହାଙ୍କଠାରେ ଶଙ୍କା, ଉପ୍ସ, ନଦ୍ଦା, ଘୃଣା, ତାଚ୍ଚଲ୍ଭର ବତସ୍ ନୂହେଁ । ଆପଣା ଅାସଣା ମନ ଭଳ୍ପ ବର କନ୍ୟା ବସ୍ଥବନ୍ଥି ଗୃଙ୍ଗୁନାଚର ସ୍ରଧାନ

କାହାର୍ଟମନ କାହାର୍କ କଣା ହେଡ୍ ବା ଅକଣା ହେଡ୍, କେହ କାହାରକୁ ଅଧିକ କରୁ କ ଉଣା କରୁ, କାହାର ସ୍ଥେନ-କୌଭୁକ ଉଣା ନାହଁଁ କ ଝିଅ ବୋହୃଙ୍କର ଉଡ଼ୁଣା ନାହଁଁ ।

ଦେଲେ କ ସେ କାହାର୍କ ବଡ଼ ବା କାହାର୍କ ସାନ ମଣ୍ଡଥିବାର ଦେଖାଡ୍ଡ ନାକ୍ଧିଁ । ବର୍° ସେ ଦୁଇସ୍ଲଇଙ୍କି ଦୁଇଆଛିର ପି୍ରଳା ପ**ର** ସମାନ ସେନୁଥିବାର ଲେକେ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ସୁତର୍ବ ଏଠାରେ କହିଲେ ଅସଥା ହେବ ନାହିଁ ସେ ''କାହାମନ କାହାକୁ ଜଣା, କେକରେ ଅଧିକ କେକରେ ଉଣା" ।

ଣ୍ମମା ଭୂସ୍ଁ।

୬

୭

ଡ୍ଭଭେଶ୍ୟ । ଏଥିପାଇଁ ସାରୁକୁଦର ଧାଙ୍କଡ଼େ ମେନ୍ଦମ ପୂର୍ବୁ, କୁଆଁରର ଧାଙ୍ଗ୍ରୀଏ ତାଂଚରଙ୍ଗାକୁ ଯାଇ ରୃଙ୍କାଚନ୍ତ୍ର । <ଥିର ସମ୍ବାଦ ଯେ ତୃଙ୍କରୁ ଦଆନଆ ହୋଇଥାଏ ଚାନ୍ଦା ନୁହେଁ । ଏକ ଶ୍ରାମର ଧାଙ୍ଗଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମରେ ବା ଏ ଗାଁର ଧାଙ୍ଗଡ଼ୀଏ ସେ ·ଗାଁରେ ହଠାତ୍ ଯା<mark>ଇ ସ</mark>ହଞ୍ଚନ୍ତ । ତଥାପି କାହାର୍କ ଫେ**ଟ୍**ଇ **ଦ୍ଧ**ଆଯାଇ ନ <mark>ପାରେ ।</mark> ଧାଙ୍ଗଡ଼ ଧାଙ୍ଗଡ଼ୀଏ ନାରବାକୁ ଅନ୍ୟ<mark>ନ</mark> ନ ଯାଇଥିଲେ, ଦୁଇ ଁ ାଁ ଧାଙ୍କଡ଼ ଧାଙ୍କଡ଼ୀଙ୍କୁ ର୍ଙ୍କାରବାକୁ ହେବ । ଏଥିପାଇଁ ସେଉଁମାନେ ଏକ ସମସୃରେ ଧାଙ୍ଗଡ଼, ଧାଙ୍କଡ଼ୀ ଥିଲେ, ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ସେମାନେ କୁଡ଼ା, କୁଡ଼ୀ କମ୍ବା ବାସ, ମାଆ । ସେମାନେ ଖେମା ଘୃଡ୍ଳଗ୍ରର ସାଙ୍ଗକୁ ବୀହି ଡାିଲ, ମଦ ସାଙ୍ଗକୁ ମାଂସ ଯୋଗାଇ∽ ବାରେ ସ୍ୱିଟି କରୁ ନାହାଁନ୍ତୁ । ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କ ଚର୍ଚାରେ ହେଳା କରନ୍ତୁ ନାହଁ, କମ୍ବା ଗ୍ୱଙ୍ଗୁ ନାଚରୁ ଦୂରରେ ରହନ୍ତ ନାହଁ । ଏହା ଭଲ କ ମନ୍ଦ, ନନ୍ଦମସ୍ କ[ି] ସଶଂସମ୍ପସ୍ତ ତାହା ଭୂଇଁଆଏ ବା ତାଙ୍କ ରଳା ନାଣନ୍ତୁ । ମାନ୍ଧ ଏହା ନଣା ଶୁଣା ଯେ ସେମାନେ ଆବ୍ଦମ ନାଡ଼ । ସେମାନଙ୍କର ଏହିପର୍ ଗୁଲ ଆସୁଅଚ୍ଛ । ସେମାନେ ଯେପର୍ ଆଦ୍ୟ-ଜାନ୍ଧ, ସେମାନଙ୍କର୍ ଏ ପ୍ରଥା ଆଦମ ବୋଲ କଥିତ ହୋଇଥାଏ । ସୂଶି ଏଣେ ଗ୍ଳ¦ ବେବର୍ତ୍ତା, ନଅର ବଶୋଇ, ଗ୍ରୁମ୍ମକରଣ, ଗ୍ସସ୍ଟୁ-ଗୁରୁ, ଗାଚସୋର୍ଚ୍ଚା ସ୍ରଭୃତ୍ତ ଅନ୍ତଃପୁର ପ୍ରଥା ମାନ ଆମ୍ବୁଚ୍ଚନ୍ତୁ । ଏଶିକ <mark>ତାହା ଉ୍</mark>ଠାଇ ଦେବାର୍ ଯନ୍ହ ଓ ଚେଷ୍ଟା ଦେଖାଯାଏ । ସୁତର୍ବଂ କ**ୀ** ଆଦ୍ଧମ, କଏ ଅନ୍ତମ, କଏ ଭ୍ଲ, କଏ ମନ୍ଦ ବର୍ର୍ର୍ ନ କର୍ ଏଡିକ କହିଲେ ବୋଧହୁଏ ଯଥେଷ୍ଣ ହେବ ଯେ "କସ ପୁଶି ଦେଖା ନଯାଏ ଯଦ୍ଧ ଥାଇ ଶବରେ" ।

Г

ଅତ୍ତ କିଚ୍ଛ ଦେଖାଯାଉ ନଯାଉ ମାସ ମୋଡ଼ାର ଏହ ଛେର୍ – ଛେସ୍ ସଙ୍କରେ ଆନନ୍ଦର ସ୍ରୋତ ସଙ୍ଗେ ସ୍ରେମର ସ୍ରୋତ ସ୍ପଷ୍ଣ ଦେଖାଯାଏ । ଏହା ମଣିକାଞ୍ଚନ, ଚିହାଚନ୍ଦ୍ର, ଗଙ୍ଗାଯମୁନାଙ୍କ ମିଳନ; ବୃଦ୍ଧବୃଦ୍ଧା, ସୂବକସୁବଞ୍ଜ, ବାଳକବାଳକା ସମସ୍ତ ଉପସ୍ଥିତ । ସମସ୍ତଙ୍କ ମନ ଉଞ୍ଲସିତ । ହୃଦପୁ ସ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ । କେହ୍ସ ସୁର୍ଖା ହେବାରେ, କେହ୍ ସୁର୍ଖା କରବାରେ, କେହ୍ କୌତ୍ତକ କରବାରେ, କେହ୍ କୌତ୍ତକ ଦେଖିବାରେ ସୁର୍ଖୀ । ଧାଙ୍ଗଡ଼ଧାଙ୍ଗଡ଼ୀଏ ମ୍ରେମ କୌତ୍ତକ କରବାରେ ଓ ରୁଡ଼ାରୁଡ଼ୀଏ ତାହା ଦେଖିବାରେ ସୁର୍ଖୀ । କେହ୍ କାହାର ସୁଖରେ ବାଧା ଦେଉନାହଁ କ ବସ୍ନ ସଂଶାଉ ନାହିଁ । କେହ୍ କାହାର ବସେଧୀ ନୁହେଁ । ଧାଙ୍ଗଡ଼ଧାଙ୍ଗଡ଼ୀଏ ଆଟଣା ଆପଣା ସେମ-ଫାନରେ ଲଗିଛନ୍ତ । ରୁଡ଼ାରୁଡ଼ୀଏ ତହଁରେ ହାତ ଦେଉ ନାହାନ୍ତ କ ପାଞ୍ଚ ଫିଞ୍ଚାଉ ନାହାନ୍ତ ।

୍ୟମାନେ ପ୍ରକୃତ୍ତର ସନ୍ତାନ । ପ୍ରକୃତ୍ତମୋଡ଼ରେ ଲ୍ଳତ-ପାଳତ । ବଙ୍କାନ ପଡ଼ି ଜ୍ଞମ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି; ତଥାପି ସମାନେ ଭଲ କର୍ଷ କୁଝିନ୍ଦନ୍ତ ସେ ମନ୍ଦୃଷ୍ୟ କେତେକ କାଳଯାଏ ବଡ଼ିବ, ତେଶିକ ଛୁଡ଼ବ । ଅନ୍ତରେ ଅନନ୍ତରେ ଅନ୍ତ ହେବ । ବାଳକାଳେ ଯାହା ଥିବ ଯୁବାକାଳେ ତାହା ନ ଥିବ । ଯୁବାକାଳ କଥା ବୁଡ଼ା-କାଳକୁ ନଥିବ । ଯୁବା ଯାହା କରପାରେ ବୁଡ଼ା ତାହା ନ ପାରେ । ଯୁବାକାଳେ ଯାହା ସୁଦ୍ଦର ଦଶେ, ତାହା ବୁଡ଼ାଠାରେ ମାଗି ଆଶିଲ୍ ପର୍ ଦେଖାନ୍ଦ୍ୟ । ଯୁବାକାଳେ ଯାହା ସୁଖକର, ବୁଡ଼ାକାଳେ ତାକୁ ଅନାଇବାକୁ ମନ ହୃଏ ନାହଁ । ସୁତସଂ ପ୍ରେମକୌତ୍ତକରେ ଯୁବକ ଯୁବଙ୍ଗଙ୍କର ପ୍ରତ୍ତସର୍ଦ୍ଧୀ ହେବାପାଇଁ ବୁଡ଼ାବୁଡ଼ୀଙ୍କର ପଥରଦାନ୍ତ ବା କଳପ ଲେଡ଼ା ନାହଁ । ପରୁଶ ସାଠିଏ କରଷ କାଣ୍ଡ ବାହଁଶ

Digitized by srujanika@gmail.com

ତାନ୍ଦା ଯାହା ହେଡ୍ ଭୂଇଁଆଏ ବାନସ୍ରସ୍ଥ କରୁନାହାଁନ୍ତ । ତାହା ନକର୍ଷ ପ୍ରକୃତ୍ତର ସନ୍ତାନ ବାସବାଦ୍ୱର୍ଣୀ ସେତର ଶୋଇ ଶୋଇ ଛୂଆଙ୍କର ଦୋଷଗୁଣ ଦେଖୁଥାଆନ୍ତ ଓ ବେଳେ ୬ ଶିକ୍ଷା ଦେଡ୍ ଥାଆନ୍ତ ଭୂଇଁଆ କୁଡ଼ା କୁଡ଼ିୀଏ ସରେ ବସି ସେହ୍ୱପର୍ କରୁଅଛନ୍ତ । ଆପଣାର ଓ ଗାଁର ପିଲ୍ ପିଲଙ୍କର ଏମାନେ ନଜେ ନଜେ ଅବଧାନ । ଏମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଅବଧାନ ନାହଁ କ ଅଧାପକ ନାହଁଁ । ଗୁଚଣାଳୀ

ମାର୍ ମାର୍ ଯେ ଦକ୍ଷତା କୁଳେତା ଟ୍ରଭ୍ୱଡ ଲ୍ଭ ହୋଇଅଚ୍ଛି, ତାହା ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ପଚଶ ଡର୍ଶ୍ୱ ବହିଁଆଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସେ କାଳ କୁଡ଼ାଙ୍କର ପ୍ରତଦ୍ୱବ୍ଦରା ନାର୍ଣ୍ଣ । ଅଥର ପିଲ୍ଏ କରଶ ଭଲ ହେବେ, କିତର ଭୂଲରେ ରହିବେ, ସେଉଁକାଳେ ଯାହା ଟୋକ୍ତ ପାଏ, ଯାହା କୁଡ଼ାକୁଡ଼ି।ଙ୍କର ମନ ଆଉ ସହ । ତହଁରେହଁ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱୁଖ । ସର୍ବୁ କାଳରେ ସତ୍ତ୍^{ଙ୍କ} ସରୁ ସୁଖକର *କୁ*ହେଁ । କନ୍ତ୍ରୁ କଚ୍ଛୁ ଜ<mark>ି</mark>କକୁ ସୁଖକର ନୋହ୍ୱଲେ ବ ସେଥରେ ଅନ୍ୟକୁ ସୁଜ୍ଞୀ ଦେଖିବାରେ ସୁଖ ଅଚ୍ଛି । କୁଡ଼ା କନେ ଯାହା ନଳେ ଖାଇବା, ପିଇବା, ନାଇବା, ସିନ୍ଧବାରେ ସୁଖ ନାହଁ, ଚାହା ଅନ୍ୟକୁ ଖୋଇବା,ସେଇବା, ପିନ୍ଧେଇ ଦେବାରେ ସୂଖ ଅଛି । ଏନା ସୂଅଝିଅ, ଢାଇର୍ଡ୍ରଣୀଙ୍କ ତାଇଁ ବାତ ମା, <mark>ବ</mark>ଡ଼ି ଘଇ ଭର୍ଡ୍ତଶୀଙ୍କ ଯନ୍ ଓ ଚେଷ୍ଟାର୍ଚ୍ଚ ଦେଖାଏ । ତାଳକ ପୂଅ ଝିଅ କର୍ବାରୁ ସୃଷ୍ଣ ପ୍ରକାଶ । ଏହା ପ୍ରକୃତର କପୃମ ବୋଲ ଜଣାଯାଏ । କନ୍ଧୁ ବଡ଼୍ପଶିଆ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ସୃବାଙ୍କର ସ୍ରତ୍ତଦ୍ୱଦ୍ଦତା ହେବା କ ବାଚ୍ଚ ଓଚାଳ ଗାନ୍ଧ ମାଡବସିବା ନସ୍କୃମ ବୋଲ ଜଣାସାଏ ନାନ୍ଧିଁ । ଏହି ନସୃମ ଅନୁକରଣରେ ଗ୍ରଳା ସ୍ରଜା ଡ୍ଉପ୍ଟଙ୍କ ପାଇଁ ବାନଦ୍ରସ୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲ୍ ପରି ବୋଧହୁଏ ।

ଷ୍ୟମା ଭୂସୂଁ।

ଜାହଁ କ ଚୌପାଡ଼ି ନାହଁ । ସୁତସଂ ଭୂଇଁଆ ପିଲଙ୍କର ଅନ୍ୟକାନ୍ଧ କୂଳ, ଶୀଳ ସ୍ର୍ଭର ଆଦର୍ଶ ନାନ୍ଧିଁ । ବାସ ପ୍ରଲୁଙ୍କ ନ୍ଥୋଙ୍କ ପର ଏମାନେ ବାପ ମାଆଙ୍କ ଆଗ୍ଦର୍ ବ୍ୟବହାର୍ ଗ୍ଦଲ୍ ଚଳଶରେ ଶିକ୍ଷିତ୍ତ, 'ସାଷିତ ଓ ପରସ୍କତ । ଏଣେ ସୁବକ ସୁବଞାଏ କେତେ ୬ ନୂଆ କଥା ଦେଖୁଛନ୍ତ, ଶୁଣୁଛନ୍ତ, ଦେଖୁଛନ୍ତ, ଶିଖୁଛନ୍ତ । ଅଥଚ ଆପିଣା ବଡ଼ପଣ ଦେଖାଇବାକୁ ରୁଡ଼ା ରୁଡ଼ିୀଙ୍କର ପ୍ରିଡଦନ୍ଦୀ ହେଉ ନାହାନ୍ତ କ ସେମାନଙ୍କୁ ଭୁନ୍ତଙ୍କନ କରୁନାହାନ୍ତି କମ୍ବା ସେମାନଙ୍କର ଅମାନଆ 'ହେଡ୍ ନାହାନ୍ତ । ସେମାନେ ସେଡ଼େ ଅଜାଶିବା ଗୁଆଁ ର ହେଲେ **ବ** ସେମାନଙ୍କୁ ଭକ୍ତ ଆଉ ହଦ୍ଦା କରୁଛନ୍ତ । ବୋଧହୃଏ ଏହି ମନ୍ତ ଅନୁସ୍ରାରେ ଦନ ଦନ ନୂଆ ୬ କଥା ବାହାର ନବ ୬ ଯୁଗ କ୍ଷ୍ୱସସ୍ଥିତ ହେଉଥିଲେ ହେଁ ପୁରୁଣାର ଆଦର ଗୌରବ ଭକ୍ତ ଶ୍ରଦ୍ଧା [.]ଯ'ଉ ନାକ୍ଧଁ । ପୁରୁଣା ନୂଆଁ କୂଆ କରବାକୁ ପଶ୍ଚାତ୍**ପଦ ହେଉ** [.]ନାହାଁଁ । ଲ୍କନ ପାଳନରେ ବ_ୁ ଟି କରୁନାହାଁ । ନୂଆ ପୁରୁଣା, ଦେଖାସାଏ । ସେ ସାହା ହେ<mark>ଉ,</mark> ଭୂଇଁଆ ମାଡ ଗଡ ଭଲ *କ* ମନ୍ଦ ସେମାନେ ବା ସେମାନଙ୍କର ଦେଶର ହର୍ତ୍ତା କର୍ତ୍ତାଏ ଜାଶନ୍ତୁ । କନ୍ଦୁ ଫଳରେ ଦେଖାଯାଏ ସେ ଭୂଇଁଆ ପିଲ୍ କାଳେ କାଳେ ଭୂଇଁଆ । ଆଉ ଯେଉଁମାନେ ଗୃଂଶାଳୀ, ଚଉପାଡ଼ୀ, ସୁଲ, କଲେଜରେ ଶିକ୍ଷିତ, ୩ନ୍ଧତ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ୬ ହ୍ୱଦ୍ଦର ତିଲ୍ ମୁସଲମାନ, ମୁସଲମାନଙ୍କର୍ ପିଲ୍ ଖ୍ରାର୍ସ୍ସାସ୍ଟାନ, ଓଡ଼ିଆ ପିଲ୍ ବଙ୍ଗାଳୀ, ବଙ୍ଗାଳୀ ପିଲ୍ ଫିର୍ଙ୍ଗୀ । ଦଅଁଙ୍କ ଛୁଆ ମାଙ୍କଡ଼, ମାଙ୍କଡ଼

ି ସାମସ୍ଦିକ ସୁଖନର ଘ୍ରସମାନ ହେଉଥିଲେ ହେଁ ପିଲ୍ପିଲଙ୍କ ଉବସ୍ଧତ ସୁଖ ଦୁଃଖ କଥା କୁଡ଼ା କୁଡ଼ୀଙ୍କି ଗ୍ରୁଡ଼ ନାନ୍ଧିଁ । ଢଳ ଓ Digitized by srujanika@gmail.com ଣ୍ୱମା ଭୂସ୍ଁ।

ତୁଇଁଆଏ କାଣନ୍ତ ଯେ କେହି କାହାର ଧାଡ଼ୀ ଟ୍ରୁଡ଼ ଯାଏ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଅବଶ୍ୟ କାଣନ୍ତ ନାହିଁ ଯେ କେରର ପ୍ରଭ୍ର ତର ଦୋମିଶାରେ ଦୁଇ କାଡର ଦୁର୍ଗୁଣ ଅଧିକ ବୋଲ ଡାରଡ୍ଇନ୍ ସାହେବ ପ୍ରମାଣ କର ଯାଇଛନ୍ତ କମ୍ବା କଶେ ପାଦ୍ରୀ ସାହେବ କହ ଯାଇଛନ୍ତ ଯେ ଈଶ୍ୱର କଳା ମଶିଷ କରଛନ୍ତ, ଈଶ୍ୱର ଧଳା ମଶିଷ କରଛନ୍ତ । କନ୍ତୁ ସଇତାନ ଦୋମିଶାଙ୍କୁ ସୃଷ୍ଣି କରଅଛୁ । ତଥାପି ଧାଙ୍ଗଡ଼ ଧାଙ୍ଗଡ଼ୀଏ ଆପଶା ୬ ବର କନ୍ୟାଁ ଠିକ୍ କରୁଥିଲେ ହେଁ ଓ ଝିଙ୍କା ବବାହ ଚଳ୍ପଥିଲେ ବ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱେଚ୍ଚାର୍ଣ୍ଣରୋ ନାହଁଁ । ବବାହ ବଷସୁ ପିତାମାଚାଙ୍କର ଏକାବେଳେକେ ଆଯୁତର ବହ୍ତର୍ଭୁ ତ କୁହଁଁ ।

ଚନାମାଳୀ ମନକୁ ଭଲ ଆସିଥିଲେ ବ ବାଣାଶୁର ଓ ସ୍ୱମ କାତ୍ତ କୂଳର ପତ୍କମତ୍ତ ମାନମସ୍ୟାଦାକୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେଲ୍ଭଲ ଲେକ କୁହଁନ୍ତ । ଗୁସ୍ତ ସ୍ତ୍ରବରେ ବବାହ କର୍ ଚନାମାଳୀକ ସ୍ଥାନାନ୍ତରେ ରଖି ନଜଲେକ ବା ଧମଁ ଆଖିରେ ଧିକ ଦେଲ୍ ଭଳ ଶିକ୍ଷିତ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ଯାହା ଲକ୍କା ତାହା କଲ୍ ଭଳ ସ୍ରେମାନ୍ଧ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ପୁଶି ଚନାମାର୍ଳୀ ମଧ୍ୟ ସେହପର ବା ସ୍ପଲ୍ଟିକ୍ଥ । ବାଣାଶୁର ଓ ଷ୍ୱମା ମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ବରବାକୁ ରସିଚ୍ଛ ତାହା ତାହାର ଜଙ୍ଗ-ଜାଙ୍କରୁ କଣା ପଞ୍ଚୁ ନାହ୍ଣଁ । ସେ ଦୁହଁଙ୍କରୁ କଣକୁ ନ ପାଇଲେ ତା ମନ କ ହେବ କମ୍ବା ତାକୁ ନ ପାଇଲେ ଦୁଇ ସ୍ଲଙ୍କ ମନ କ ହେବ ତାହା କେହ୍ସ କହ୍ ନ ପାରେ । କାରଣ ଏ ଡନଦେଁ ଅନ୍ୟ ଧାଙ୍ଗଡ଼ ଧାଙ୍କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାଖେ ପଶୁ ନାହାନ୍ତ କ ଅନ୍ୟସ ସ୍ଟଙ୍କୁନାଚ ଯାଉ ନାହାନ୍ତ, ତାହା ନୁହେଁ ।

ସେମାନଙ୍କ ମନ ଜଣାଯାଉ ନ ଥିଲେ ହେଁ ସେମାନେ ଆତଣା ୬ କଥାରେ ଏତେ ଉଦାସୀନ ପର ବୋଧ ହେଉଥିଲେ ହେଁ, ତାଙ୍କପର ମନୋତ୍ସବ ଗୋପନ କର ରଖିବାକୁ ଚଳ ଓ ସାଧୁ ପ୍ରସ୍ୱାସୀ ନୂହଁନ୍ତ । କମ୍ବା ସେପର ଉଦାସୀନ ନହଁନ୍ତ । ତାହା କରବା, ସେପର ହେବା ଉଚ୍ଚତ କ ନୂହେଁ ଏବଂ ତହଁ ପାଇଁ ଯେ ଆଉ ସମସ୍ ନାହଁ, ଚାହା ସେ ଦ୍ହେଁ କୁଝି ସାର୍ଲେଶି । ଅବଙ୍ଖ ତାଙ୍କର ଆଉ ଧାଙ୍ଗର୍ଡ଼ୀ ଖୋକବାର କ ଦ୍ରେମ ଫାନ୍ଦ ପଞ୍ଚବାର ସମସ୍ହ ନାହଁ । ତହଁରେ ଆଉ ସୁଖ ନାହଁ ବୋଲ ସେ ସେମାନେ ପୁଅ ଝିଅଙ୍କ ସୁଖ ଦୁଃଖ ଭୁଲଛନ୍ତ ତାହା ନୁହେଁ । ନଆଁ ଗଦା କଛରେ ବସି ଦୁହେଁ ଧାଙ୍କର୍ଡ଼ ଧାଙ୍ଗର୍ଡ଼ାଙ୍କ ନାଚ ରଙ୍କ ଦେଖିଛନ୍ତ । ଏ କଥା ସେ କଥା କଥାବାର୍ତ୍ତ୍ତ୍ । କରୁଛନ୍ତ୍ର । ସେଠାରେ ଆଉମାନେ ବ ବସିଛନ୍ତ୍ର ଓ ଆସି ବସୂଛନ୍ତ୍ର । ଏହପର କଥାରେ କଥାରେ ତଳ କହଲ:---

"କ ସରଦାରେ, କୁଡ଼ା ହେବାକୁ ଲେଭ ବଡ଼ିଲ କ ?ଧାନ ଗୃଡ୍ଜଳ ଖରଚ ହେବା ଡରେ ଙ୍କରଁ ଥାଉଁ, ବାହାଦ୍ଦର କଶବ ନାହଁ, ନା କଚ୍ଛ ନ ଥିଲ୍ ପର ଝିଙ୍କା ବାହା କଗ୍ରବ ?^{>>}

ଡଳ--ମୁଁ ଦୁହଁଁକ ସମାନ ଦେଙ୍କୁଛି । କାହାକୁ ଦେବ କାହାକୁ ନ ଦେବ ଠିକ୍ କର ପାରୁ ନାହଁଁ ।²²

ଚ୍ଚଳ---ଦେଖିବାକୁ ଶୁଣିବାକୁ ଦୁଇ ଗ୍ରଇ ତ ସମାନ । ସାଧ୍---ଚନାମାଳୀ ସେହ୍ୱତର ମନେ କରେ ବୋଲ ଜଣାଯାଉଚ୍ଛୁ । ତେବେ ତମ ମନ ସେଣିକ ଜନ୍ନବ କଥା ତେଣିକ ଯିବ ।

ତର ଦଣ୍ଡର୍ଚ୍ଚ । ସାଧୁ—ଝିଅ ସାହାକୁ ବରୁ, କାହାକୁ ଜୁଆଁଇ କରବାକୁ ତମର ଅନ ୬

ବ ତ ସର୍ବୁକଥା ଜାଣ । ତେମେ କ ମନେ କରୁଛ କହିଲ୍ । ସାଧି– ତମ ଝିଅ ଅମ ପୁଅ ଦହିଁଙ୍କ ମନ ନେଲ୍ ତର ଦେଖା ଯାଉଚ୍ଛି । ଆଉ ସେ ତାଙ୍କ ମନକୁ ଆସିଲ୍ ତର ଜଣାଯାଉଚ୍ଛି । ତେବେ କାହାକୁ କରବା ତାହାର ଇଚ୍ଛା ଜଣା ପଡ଼ୁନାହଁଁ । ଡଳ–-ମୁଁ ବ ସେହତର ବୁଞ୍ଚ୍ଛି । ତେମେ ଆମେ ସମ୍ପୁଧ୍ ହେଲ୍

ବସିଥିବ ? ତ୍ତଳ---ମନେ କରବ ନାହଁ ଯେମୁଁ ଆର୍ଷି ବୁଳି ବସିଛୁ । ତେମେ

ନାର୍ଥ୍ । ସେଇଥି ପାଇଁ କୁଆଡ଼ୁ କଚ୍ଛି କରତାରୁ ନାନ୍ଧଁ । ସାଧୁ—ଜନ ଯାଉଚ୍ଛି ନା ଆସୁଚ୍ଛି ? ଅନ୍ଷ କେତେ କାଳ ଏହ୍ସପର

ି ଝିଅ । ଧାନ ରୃତ୍ତଳ ଝରଚକୁ କାହାର ଡର ବେଶି ? ତଳ—ହଁ ତମକୁ କହବାକୁ ହେଉଚ୍ଛ, ଚୋକନୀଃ। କଥା କଚ୍ଛ ଜଣ୍ଣାଯାଉ ନାହଁ । କାହା ମନକୁ କପର ଆସିଲ ବୁଝିପାରୁ

ସାଧୁ---ତେମେ କ ତ ସରଦାର୍ଟ୍ଟିଏ । ତମର ଧନ ଦଉଲତ କମ କ'ଣ ? ମୋର ତ ଦର୍ଡନ୍ତି ପୁଅ । ସେରକ ଅଧ ୨ ସେର କଶ ନେବେ । ତମର ତ ଏତେ ଅଚ୍ଛ, ତନ୍ଦ୍ଧିକ ଖାଲ ଗୋନ୍ଟିଏ

ହେବ ପରେ ଠିକ୍ କର୍ରବା । ଏଥି ଉତ୍ତରୁ ଆଉ ୬ ବରପୃର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଗୃଲଲ୍, ଗୃଙ୍କୁନାଚ ସେପର ଲଗିଥିଲ୍ ସେହପର ଲଗି ରହ୍ବଲ୍ ।

ମାନବ, ତେବେ ତ ଯାଇ ବାହାସର ହେବ ? ଡଳ----ଭୂନ୍ତର ଆନ୍ତ୍ର ସମ୍ବ୍ଧ ହେବା ଠିକ୍ ରହ୍ଣଲ । କଏ କୁଆଁ ଇ

ସାନ ଆଗେ ବାହା ହେବ ? ସାଧୁ—ତାହା ବ ସତ । ତେବେ ଝିଅ ସହ ହେବ, ବାଯ ମନ

ତଳ – ତାହା ସତ । ହଂସୀ----ଆଜ ସେବେ କଥା ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ, ବଡ ଥାଉଁ ୨ କ

ତାଙ୍କ ସର୍ଦ୍ଦାର ଖଣ୍ଡିକ ମିଳପାରେ !

ବଡ଼କୁ ଚ୍ହଡ଼ ସାନକୁ ସରଦାଶ ଦେବେ ? ସାଧୁ---ସାନ ହେଲ୍ ବୋଲ କ ତାକୁ ଆଉ ସରଦାର ଝିଅ ମିଳବ ନାଣ୍ଦଁ ? ଡଳଙ୍କରୁ ତ ପୁଅ ନାହଁ, ତାଙ୍କ କୁଆଁଇ ହେଲେ

ହଂସୀ----ତାହା ସତ, କୁଡ଼ା ଅନ୍ତେ ଦୁହେଁ ସରଦାର ରଖିଲ୍ ସର ଏତେବେଳଯାଏ ଦେଖାଯାଉଚ୍ଛ । ତେବେ ଗ୍ରକା କ

ୟମା ରୁସ୍ଁ।

କଥାରେ ଅଚ୍ଛ ସଳା ବାଚ, ବେବର୍ତ୍ତ୍ର ବା ଦେବାନ ମା । ସେହ୍ସପର ସଳା ସୂର୍ଯ୍ୟ, ବେବର୍ତ୍ତ୍ରରେ ବୋଲ୍ଯାଇ ପାରନ୍ତ୍ର । ସଳାଙ୍କ ସ୍ରତ୍ତ୍ୟରେ ବେବର୍ତ୍ତ୍ର ପ୍ରତ୍ତ୍ରସଶାଳୀ । ସେହ୍ସ ଅନୁହମରେ ସେ ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ପ୍ରଜାଏ ଭାରକାବଳୀ । ଗୋଞ୍ଚିଏ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଖରେ କୋଞ୍ଚିଏ ଭାସ କଚ୍ଛ ନୁହନ୍ତ୍ର । ପୂର୍ଣ୍ଣମିନଶାରେ କୁଧ କୃହସ୍ପତ୍ତ ହନ୍ତା ଚମ୍ବା ନଷ୍ପ୍ରର ପ୍ରାଏ, ତାଙ୍କୁ ଖୋଳ ବାହାର କରବା କଠିନ । ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ତ ସହରେ ପ୍ରହଙ୍କ ପର ଥାଇ କୁକ୍ କୁକ୍ ହେଉଥାନ୍ତ । ଚନ୍ଦ୍ର ମାସକେ ପଷେ ଦେଖା, ଦଅନ୍ତ, ଦନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲନ୍ତ । ଚନ୍ଦ୍ର ମାସକେ ପଷେ ଦେଖା, ଦଅନ୍ତ, ଦନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲନ୍ତ । ଚନ୍ଦ୍ର ମାସକେ ପଷେ ଦେଖା, ଦଅନ୍ତ, ଦନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲନ୍ତ । ଚନ୍ଦ୍ର କସ୍ପରେ ପରେ ସହମ୍ଭ ଉପାସ ରଖାନ୍ତ, ଅଧିକ ତାଙ୍କର ନାନ୍ଦ୍ରନଶାନାଥ, ସୁଧାଂଶୁ– ମାଳୀ । ସେ ନାମରେ କୌଣସି ଗ୍ରହ ନକ୍ଷନ ଅର୍ହ୍ଣତ ରୁହ୍ନଁନ୍ତୁ: ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ଅଣ୍ଡ୍ର ବସର୍କନ କରନ୍ତ ନାହଁ କମ୍ବା ଆପଣା ୨ କାମ ଗ୍ରୁଡ଼ନ୍ତ କାହଁ । ସେହସର ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କ ବଡ଼ପଶିଆରେ ପ୍ରଜାଙ୍କର କସେଷ ନାହଁ । ନଜର ରୁଆ ବେହୃଡା ପର୍ଗ୍ରଉଥିଲେ ବ

ଦ୍ୱି ର୍ଚ୍ଚାସ୍ତୁ ପର୍ଚ୍ଚେଡ଼

ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱାଙ୍କ ତେତ ଆଗ ପାଗୁଆ କରବାକୁ କେହ୍ସ ପ୍ରଜ୍ୟୁଆ କଅନ୍ତ୍ର ନାହିଁ । ଆତ୍ରଣା ଚଲ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ କ ବେବର୍ତ୍ତ୍ୟାଙ୍କ ଉଆସ ପାଇଁ ବେଠି କରବାକୁ କାହାର ହେଳା ନାହଁ । ତନଡକ ଉପାସ ଥିଲେ ବ ବେବର୍ତ୍ତ୍ୟାଙ୍କ ସିଅରେ ଖାଇ ଦୁଧରେ ଆଞ୍ଚୋଇବା ଦେଖି କେହ୍ସ ଧରସର କୃହେଁ । ସେକରେ ଛଟି ୬ ହେଉଥିଲେ ବ ବେବର୍ତ୍ସ୍ କ ସରେ ନାଚ୍ଚ ହଚରେ କାହାର ଆପର୍ତ୍ତ୍ ନାହଁ । ପ୍ରଳା ଓ ବେବର୍ତ୍ତ୍ କର ଏପର ପ୍ରତ୍ତ୍ର ପ୍ରକ ହେଉ ବା ମନ୍ଦ୍ର ହେଡ୍ ଏହପର ନ୍ୟନାଧିକ ଗ୍ ଲ ଅସୁର୍ତ୍ତ୍ର । କେହ ବଧାମାର କେହ୍ବ ପିଠି ଆଡ୍ଁଶି ଏହା କସ୍ଡନ୍ତ୍ର । କେହ୍ ସିଧା କେହ୍ବ ବା ବଙ୍କା ବାଚ୍ଚରେ, କେହ୍ସ ବେଠି କର୍ସ୍ଦ୍ର, କେହ୍ସ ବା ଚଇସା ଦେଇ ଏପର ତାର୍ତମ୍ୟ ରଖି ଆସୁନ୍ତ୍ର ।

ଏପର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଭଲ ହେଉ କ ମନ୍ଦ ହେଉ, ଆବଶ୍ୟକ ହେଉ କ ନ ହେଉ, ଚହିଁକ କାହାର ଶୋଚନା ନାହଁ କ ସବନା ନାହଁ । ଧାଙ୍ଗଡ଼ ଧାଙ୍ଗଡ଼ୀଏ ଏଗାଁ ସେଗାଁ ଗୃଙ୍ଗୁନାଚ ରୁଲନ୍ତ ଓ ବେବର୍ଷ୍ ଙ୍କ ସର ରମଶୀଏ, ଅସୂର୍ଯ୍ୟଂପଶ୍ୟା ବୋଲ ଏ ପାଖରେ କ ସେ ପାଖରେ ଦୃଣା କ ତାଡ଼ନା କ ଗଞ୍ଜନା ନାହଁ । ବେବର୍ଷ୍ ଙ୍କର ସେଡ଼ି ଅବସ୍ପେଧ ପ୍ରଥା ଅଚ୍ଛ ତାହା ମୁସଲମାନ ଆଧିପତ୍ୟରୁ ହୋଇର୍ ବୋଲ କଥିତ ହୋଇଥାଏ, କନ୍ତୁ ସମଙ୍କ ବନଗମନ ବା କୁରୁ ତାଣ୍ଡବଙ୍କ ଅଷସ୍ହ କୀଡ଼ାକାଳେ ମୁସଲମାନ ନ ଥିଲେ କ ତାଙ୍କ ଆଧିପତ୍ୟ ନ ଥିଲ୍ । ଅଥିତ କୌଶଙ୍ଝାଙ୍କଠାରୁ ବଦାସ୍ହ ଗହଣ ପାଇଁ ରଦ୍ଦନାଥ ଅନ୍ତଃପୁରକୁ ଯାଇଥିଲେ, ପୁଣି ଦୁଃଶାସନ ଦ୍ର୍ରୌପସ୍ଙ୍କି ଅନ୍ତୃସୁରରୁ ଝିଙ୍କି ସୋଷାଡ଼ ନେଇଥିଲ୍ । ଏହା ପ୍ରକୃତ ହେଉ କ କାଲ୍ସବଳ ହେଉ ବାଲ୍ୱିକ ବେଦବ୍ୟାସ ଏହା ଲେଖି ଥାଆନ୍ତୁ କ ତ୍ସମା ଭୂସ୍ହିଁ।

ସମାସୁଣ ମହାସର୍ଚ୍ଚରେ ଏହା କେହି ଚାଳପକାଇ ଥାଉ ବା ଗୁଞ୍ଜା ଦେଇଥାଉ ରୁଷି ବଚନରୁ ହେଉ କ ଉତ୍ସୀଡ଼ନରୁ ହେଉ, ଏ ସ୍ରଥା ଚଳ ଆସୁଅଚ୍ଛି । ଏହା ନ ମାନ ଦ୍ରାବଡ଼ ମହାସ୍ୱୁବାସୀଏ ହନ୍ଦୁ ହେଉନ୍ତୁ ନ ହେଉନ୍ତୁ, ସେଉଁଠାରେ ସଳା, ବେବର୍ଷ୍, ଶାହୀ, ପଃନାସୁକ ସ୍ତ୍ରତଙ୍କ ଝୁଅ ବୋହୂଏ କଣରେ ଥାନ୍ତ, ସେହଠାରେ ହା ଚରେ ଅଧହାଚ୍ଚେ ମାଇପେ ଦେଖାଯାନ୍ତ । ବଲ ବାରରେ ବା ଚରେ ଦ୍ଧା ଚରେ ମିଶିପଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କାମଦାମ କରୁଥାନ୍ତ, ଆତଯାତ ହେଉଥାନ୍ତ । ପୁଣି ଯେଉଁ ଗ୍ରେ ଚଗ୍ର ବ୍ୟପୁ ଗୁରୁ, ଗ୍ରମୁପ୍ତ ନାସ୍ବକ୍ୟୁ ସାତଖଞ୍ଜା ଉତରେ ଥାଆନ୍ତ ତାଙ୍କର ତନ ପୁରୁଷିଆ ଖୁଡୀ, ଦେଠେଇ, ସଉଙ୍କ, ସଇବୋହ, ଭଉଣୀ, ସାଶିଙ୍କ, ଭଣଜାବୋହୁ ପ୍ରଭ୍ଣ୍ଣ ବାଚରେ ଦାହରେ ଦେଖାଯାଇଥାନ୍ତ; ତହଁରେ କର୍ଚ୍ଛ ଯାଏ ନାହଁ କ ଆସେ ନାହଁ ।

ଅଧିକ କ ସାଧୁସର୍ଦାରର ସର ସେଉଁ ଗ୍ଟ୍ୟରେ ସେ ସ୍ଟ୍ୟର ବର୍ତ୍ତମାନ ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱ ବିଲେଚନ ମହାତାହଙ୍କ ମାଆ, ଆଛ ଜନେ ୬ ହାଂଚ ବାଂଚରେ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ; କଣରେ ରହ୍ନବାକୁ ସର ବ ନ ଥିଲି । ତନ ପୁରୁଷରେ ତନ ବଖୁରିଆ ସର ଗ୍ରେ ବଖୁରିଆ ହୋଇ ତାର ନ ଥିଲି । ନଅର ବଶୋଇଙ୍କ ସରେ ଝମାସ୍ ଥାଇ ବାତ ଅଜା ଦନ ନେଇଥିଲେ । କନ୍ତୁ ବିଲେଚନ ମହାତାହେ ଗୋବର ଗଦାରେ ପଦ୍ଦୁଙ୍ଲ, "ଉଦ୍ୟୋଗିନଂ ପୁରୁଷସିଂହ ମୁତ୍ରେତ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମାଁଃ" ବଚନର ଶବନ୍ତ ଉଦାହରଣ ।

ଆବାଲ୍ପରୁ ପ୍ରତିଗ୍ର ବଳ ଦେଖାଇ ନମୋନ୍ଲଡ ସୋପାନର ଶିର୍ବେତ୍ତ୍ସଗରେ ବେବର୍ତ୍ସ ପଦାରୂଡ଼ । ଏହାକୁ ଗର୍ଭିଶୀ ଗାଈ ବାଞ୍ଚ ୨ Digitized by srujanika@gmail.com ଗ୍ରଡ଼େ । ସ୍କ୍ୟର ସ୍କା ଏହାଙ୍କ କର୍ତ୍ତଳସ୍ଥ କାଷ୍ଣ-ପିଉ୍ଲକା । ଏକା ଫଳାହାସ୍ସ ବାବାଙ୍କଙ୍କ ଛଡ଼ା ଏ ଆଉ କାହାକୁ ମଶିଷ ବୋଲ ଗଣନ୍ତ ନାହଁଁ । ବାବାଙ୍କ ପର୍ମାସ୍ଧ ଗୁରୁ, ସ୍କା, ମୟୀ, ବିଦଦ୍ୟ । ଏହା ବୋଲ ଯେ ସେ ଖସ୍ଖିଆ ମହାଦେବଙ୍କ ନକଞ୍ଚ ଜଙ୍ଗଲରେ ବାବାଙ୍କଙ୍କ ସାଙ୍କରେ ରୁହନ୍ତ, ତା ନୁହେଁ ।

ବାବାଙ୍ଗଙ୍କ ଆସ୍ଥାନରୁ ପ୍ରାସ୍ଥ ଦେଡ଼ପାଆ ବାଞ୍ଚରେ ବେବର୍ଷ୍ଙ ଉଆସ । ଗଡ଼ ପର ଖାଇ, ଉଚ୍ଚ ପାଚେଷ ନ ଥିଲେ ହେଁ ବେବର୍ଷ୍ଙ ଉଚ୍ଚ ପିଣ୍ଡା ବଡ଼ ବଡ଼ ଧୁକଆ ଉରର ପାଞ୍ଚପୁ ରୁଷ ତୋଳେଇ ଖଞ୍ଜା ଦେଖିଲେ କୌଣସି ଭ୍ରମ ହେବାର ନାହଁଁ । ଧୋବା, ଭଣ୍ଡାର, କରଣ, କ୍ରାହ୍ମଣ, ସାହୃ ମହାଜନ ପ୍ରଭୃତଙ୍କ ଉର ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ଉର ତାସ-ମଣ୍ଡର୍କୀରେ ଚନ୍ଦ୍ର, କମଳା ବମଳା ପ୍ରଭୃତଙ୍କ ମନ୍ଦର ମଧ୍ୟରେ ବଡ଼ ଦେଡ଼ଳ ପର ବଣକୁ ଅଛୁ । ତହଁରେ ପୁଶି ଚଡ଼ପାର୍ଚ୍ଚୀ ଉପରେ ତଳେ କେତେ ର୍ର୍ରାହ୍ମଣେ, କେତେ ପଣ୍ଡିତେ, କେତେ ଭଲଲେକଆ, କେତେ ଗୁହାରଆ ବସିଛନ୍ତ । କାରୁଲ ବନାରସୀ ମହାଜନ ସୌଦାଗର ମଧ୍ୟ ଅତ୍ସବ ନାହାନ୍ତ । ଏଠାରେ ସରୁବେଳେ ପେତେ ଲେକ ସନହାରେ ସେପର କୃଚତ୍ ଦେଖାଯାଆନ୍ତ ।

ଏତେ ଲେକେ ଅନ୍ଥନ୍ତ, କନ୍ଧ ବର୍ତ୍ତମାନ ବେବର୍ଶ୍ୱ ନାହାନ୍ତ । ସେ ଥିଲେବ ବେବର୍ଷ୍ଣ ଙ୍କ ଭତର କଥା ଜଣସାଇ ନ ପାରେ । ସେ ସ୍ରକୃତ ଭଲ କ ମନ୍ଦ ଦ୍ରକାଶ ହୋଇ ନ ପାରେ । କାରଣ ସାହାର ସେପର୍ଶ ଗ୍ରବନା ତାକୁ ବେବର୍ଷ୍ ସେପର୍ ସେ କେତେ ଲେକଙ୍କୁ କଠୋର ଦଣ୍ଡ ଦେଉଚ୍ଛନ୍ତ । କେତେ ଲେକଙ୍କୁ ଅନ୍ନ ବସ୍ତ ଦେଉ-ଛନ୍ତ । କେତେ କଥା ଗୋପନ କର୍ଦେବାକୁ ବାଧ । ପୁଣି କେତ୍ତେକ ସ୍ଥଳରେ ସ୍ପସ୍ଥ କଥା ନ କନ୍ଧିଲେ ନ ଚଳେ । ଉପସ୍ଥିତ ଲେକଙ୍କ Digitized by srujanika@gmail.com ଣ୍ମା ଭୂସ୍ଁ।

ମଧ୍ୟରୁ କେତେ କର୍ଗ୍ତ ହୋଇ ଫେର୍ପିବେ, କେତେ ବା ଆଶା ତିଛେ ପିଛେ ଦଉନ୍ତବାକୁ ସ୍ଥିନ୍ଟରେ ନାହଁ, କେହି କେହି ବା କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ଯିବେ, କେହି କେହି ବା ହସି ହସି ଯିବେ । ଏଥିପାଇଁ ବେବର୍ତ୍ତ ଦୋର୍ଷୀ କ ନର୍ଦ୍ଦୋର୍ଷୀ, ଭଲ କ ମନ୍ଦ, ନନ୍ତୃଆ କ ଆମ୍ଭ ଠିକ୍ କର୍ଶ ବୋଲ୍ଯାଇ ନ ପାରେ । ସୁତର୍ବଂ ଭତର କଥା କାଶିବା କତାନ୍ତ ତ୍ରପ୍ଟୋଚନ । କାରଣ ନନ୍ତୃଆର ପାଶି କ ଆମ୍ବର ଝାକୁଆ[,] ବାହାରୁ ଦେଖାଯାଏ ନାହଁ । ଅନ୍ତଃସୂରେ ବେବର୍ତ୍ସଙ୍କ ଭତରେ କଥା ଜଣା ଯିବା ସମ୍ଭାବନା । କନ୍ତୁ ବାହାରୁ ଉଆସ ଆଶାତ୍ରଦ ଦେଖାଯାନ୍ତ ନାହଁଁ ।

ରେର୍ଦର୍ ତନ ପାଖେ ମୋଟ ମୋଟ, ଉ୍ଚ ଉ୍ଚ ଶାଳ କାଠର ସଞ୍ଚା ସଞ୍ଚା ବେଡ଼ା । ପିମ୍ପଡ଼ ଗଳ ପାରବ ନାନ୍ଧି କ ହାଞ୍ଚ ସ୍ଥଙ୍ଗି ପାର୍ଶବ ନାର୍ଣ୍ଣଁ । କେବଳ ଦ୍ରିଶିଶ ଦ୍ଧଗରେ ସେପର୍ ବେଡ଼ା ଗଣ୍ଡା । ତିର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ଧଗସ୍ଥ ପାରାରେ ଦ୍ୱାସିଆର ସଇସ ସୁଆର ଚଲ୍ ଏହ୍ୱତର ପର୍ବେର୍ବ୍ସିତ ହୋଇ ସେ ପାଞ୍ଚ ଖଞ୍ଜା ଅଚ୍ଛ, ତାହାର ମଝି ଖଞ୍ଜା ଅନ୍ତଃସୃର୍ଭ । ସର୍ବୁଖଞ୍ଚା ବୋଳେଲ୍ । ଖଞ୍ଜା ସର୍ବୁ ତ୍ରଛରେ ଡନ ତ୍ତନ ବଖର୍ଗ ଖଲ୍ଦର ସଙ୍କେ ସାର୍ଦ୍ଦରେ ପାଞ୍ଚ ପାଞ୍ଚ ବଖର୍ଗ ନେଇ ଏକ ଖଞ୍ଜା ରୁହେଁ । ଏଥିରେ ପୂଙ୍କ ପଶ୍ଚି ମ *ଭା*ତ୍ତର ଦକ୍ଷିଣ ଭାର ସକୁର୍ ମଥାନ ଟ୍ରେଣୀ ମିଳ କଙ୍ଘାଁ ମର୍ ଗୃ୍ର୍ଆଡ଼େ ପାଞ୍ଚବଖଗ୍ ଲେଖାଏଁ । ଚଉତ୍ପାର୍ଡ଼ୀ ଛଡ଼ା ଆଉ ସବୁ ଦ୍ଦର ଭତର ଓ ଦୁଆର ମୁହଁଠାରୁ ପ୍ରିଣ୍ଡା ଡ୍ଡଇ ଡ୍ଡଇ । ଡ୍ଡମରେ ଆଟ୍ଟି । ଏକ ଖଞ୍ଜାରୁ ଅନ୍ୟ ଶଞ୍ଜାକୁ ଗୋଞିଏରୁ ବଏଡି ବାଚ ନାହଁ । ସେ ଗୋଡିଏ ବଏଡି ଖଡ଼କ ଅନ୍ତି, ତାନ୍ନଁରେ ଗବାକ୍ଷ ନାମ ସାର୍ଥକ । ପୁଣି ସେ ସରୁ ଫ୍ଲ ପବ, ହାଖ ଘୋଡ଼ା, ବାସ ସଲ୍, ନର୍ନାସ ଚସରେ ପୂର୍ଷ୍ଣ । ବନ୍ଧାଣିଙ୍କ ଗୁଣ ଦେଖାଇବା Digitized by srujanika@gmail.com

କ ବଣୁଦ୍ଧ ବାସ୍ତୁ ସଞ୍ଚାଳନ ପାଇଁ ଏ ଜଳା କବାଚି ସରୁ ଅଚ୍ଛ ତାହା ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱ କାଣନ୍ତି । ଅଙ୍କନାନନ୍ଦନ ବାତ ର୍ବ୍ଦେର ପର୍ ଆଚରଣ କରୁଥିଲେ ତନ୍ଧିଁପାଇଁ ବନ୍ଧାଶି ଦୋର୍ଷୀ ନୋନ୍ଧ ପାରେ । ଏ ସଦ୍ଧ କାସ୍ତୁ ସଞ୍ଚାଳନ ଡିଭେଶ୍ୟରେ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ଗୃହ ମଧ୍ଯରେ ଛଣାଁ ସୁଧା ପଣା ମିଳୃଥିବାର ବୋଧହୃଏ । କାରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟପାଇଁ ବଡ଼ ବଡ କ୍ଷିଡ଼କ, ଜାନାଲ, ଖଡ଼ଖଡ଼ଆ ସ୍ରଭ୍ଚ ବଙ୍କାନ ଲେଡ଼ିଥିଲେହେଁ ଏହା ବେବର୍ଷ୍ବା ଅନ୍ୟ କାହାଶ୍ୟ ଘରେ ଦେଖାଶୁଣା ନାହିଁ । ସେ ସବୁ ଲେଡ଼ା ଥଲ୍ପର ଜଣାପଡ଼ୁ ନାହଁ । କାରଣ ସିନ୍ୟରେ ସ୍ୱର୍ଗୀପୂ ଚନ୍ଦ୍ରିଶେଖର ବା ପଠାଣୀସାମନ୍ତିଙ୍କ ପର ପାଞ୍ଚଯୋଷୀ, ପଦ୍ୟାଳଙ୍କାର୍, ଚର୍କି।କଙ୍କାର, ପଣ୍ଡିତ ବା ବେବର୍ଶ୍ୱଙ୍କ ପଶ୍ୱ ହୃଷ୍ଣପୁଷ୍ଣ ସବଳ ଧକୁର୍ଦ୍ଧର ର୍ଲେକଙ୍କର ଅସବ ନାହଁଁ । ସବୁବେଳେ ଶାର୍ଷ୍ତ ଶୀର୍ଷ କଳେବର ଧାର୍ଣପାଇଁ ଡାକ୍ତର ବିଦ୍ୟଙ୍କ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେନ ସଥି ଧାରଣାରେ ଚକବାକୁ ହେଉନାହଁଁ । ବରଂ କଞ୍ଚା ଦରସିଝା ଖାଇ ଲେକେ ହୁସୁ ଦ୍ୱସ୍ର ଭୃସ୍ମ ଭୃସୁ ହୋଇ କୁଲୁଛନ୍ତି । ସେ ସାହାହେଉ ଦେଉଳ *ଁ* ଉଁପରେ ଁଠାକୁରି ଠାକୁସ୍ଣାଙ୍କି ଆସ୍ଟୁଧ ଚନ୍ଧ ବିଶୂଳ ଚର ବେବ୍ୟ**ୀ**-ଙ୍କର ଯଥେଷ୍ଟ ସଡିହାସଙ୍କର କଟକଣା । ପୁର ବାହାରେ ଗଣ୍ଡା ଗଣ୍ଡା ଭେଣ୍ଡା ପାଇକେ ଖଣ୍ଡା ବା ଦଣ୍ଡା ଧରି ବୁଲୁଛନ୍ତ । ଉଚରକୁ ଉଚରକୁ ତଡ଼ିହାସଏ ବଗ୍ଥ ବଗ୍ଥ ବୁଡ଼ା ବୁଡ଼ା ଲେକ, କନ୍ତୁ ସ୍ପୀ ପ୍ରହସଙ୍କ ବେଳକୁ ଅନ୍ୟସ୍ରକାର । ବାହାରେ ଦନ୍ତତ୍ସନା, ଶୁଭ୍ରକେଶୀଏ, ଭ୍ତରକୁ ଭ୍ତରକୁ ନମେ ସୁକଖଏ । ସ୍ୱା ସୁ ରୁଞ୍ଚଙ୍କ ମିଳନ ସ୍ଥଳରେ ଏକ ଦଗରେ ନଚ୍ଚାନ୍ତ ବୃଦ୍ଧ ଅପର ବଗରେ ଅଚ୍ଚବୁଦ୍ଧା । ସୁତର୍ବଂ 'ବେବର୍ତ୍ତୀଙ୍କର ଗ୍ରଇ ବର୍ଦ୍ଦୁଙ୍କ ସ୍ୱୀ ଲେକେ ଅନ୍ତଃପୁର୍ବାସିମ୍ଭ ହେଁଛନ୍ତୁ ବା ନ ହେତ୍ତନ୍ତୁ, ବାହାର କଥା ପଦକ ରଣବାଜ ସିଂହ, ର୍ଷ୍ଠର୍ ୍ୱସ୍ତ୍ୱତଙ୍କଠାରୁ ଯାଇ ରସକଳା ଚସକଳା ରମ୍ପିଚର୍ଷାଙ୍କ ଭୃଣ୍ଡରେ

ଙ୍କମା ଭୂସ୍ଁ ।

ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଉ୍ଆସ ଗ୍ରୁଡ ଗ୍ରୁଲ ଯାଇଚ୍ଛନ୍ତ୍ର ଓ ଯାଉଚ୍ଛନ୍ତ । ସେମାନେ କେତେ କଥା କହି ବୁଲୁଛନ୍ତି । କନ୍ତୁ କେହି ଶପଥ କ ସତ୍ୟ ପ୍ରତଙ୍କ କର କଚ୍ଛ କହୁ ନାହିଁ । ସ୍ତର୍ବଂ ସେ ସର୍କୁ କଥା କେତେଦୂର କଶ୍ୱାସ-ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲ୍ ଯାଇ ନ ପାରେ । ଏସର୍ କଥା ଅନେକ ସ୍ତ ହୋଇଥାଏ, ଅନେକ କ ମି_{ଛି} ହୋଇଥାଏ । ସେ ଯାହାହେ<u>ଛ</u> ର୍କା କର୍ଗତ ଥିବାରୁ ସେ କଥାକୁ ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱ କର ଶୋଚନା ନାହଁ । କନ୍ତୁ ଏହାର ଫଳାଫଳ ଯିବାର କୁହେଁ । ଗୁଡ଼ ଅନ୍ଧାରରେ ଖାଇଲେ ଗୁଡ଼, ଓ ଆଲ୍ଅରେ ଖାଇଲେ ଗୁଡ଼ । ଧର୍ମଦ୍ୱାରେ ସେ ସାଞ୍ଜିଲେଖା ହେଉଚ୍ଛ, ତହଁଁରେ ସାନ ବଡ଼ ତାତ ପୂଣ୍ୟ ସର୍ବୁ ବସ୍ତୁ । ପୁଣି ସେହ୍ ଅନୁସାରେ ଫଳାଫଳ ବାହାରୁଚ୍ଛି । ର୍ଭ୍ରେ ସରେ ନନ୍ଧ ଅଲ୍ଲାର ହେନ୍ତ ନାହଁଁ । ସୁତର୍ବଂ ଶୁଣା କଥାର ସତ ମିଛ ଆତ୍ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ବେବର୍ତ୍ତ୍ର ବେବର୍ତ୍ତ୍ର ଶୌଙ୍କ ନର୍ଭେଳ କଥା ଯାହା ଶୁଣାଯାଇ ଅଚ୍ଛି ତାହା ଲେଖାଯାଉ୍ଅଚ୍ଛି । ତାହାର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ପ୍ରମାଶିତ ହେଲରୁ ବେବର୍ଣ୍ ଙ୍କ ସ୍ୱୁତ୍ସବ ଚର୍ଚ୍ଚ, କୁଦ୍ଧି, ବଦ୍ୟା, କଳ କୌଶଳ କୁଝାଯିବ ।

ବେବର୍ତ୍ତ୍ ଶୀଙ୍କଠାରେ ପହୃଞ୍ଚେ । ଏହା ଭଲ କ ମନ୍ଦ ଡାହା ର୍ଟ୍ଟା ବା ତାଙ୍କ ବେବର୍ତ୍ତ୍ ଜାଣନ୍ତ । ତେବେ ଯେ ଅନ୍ତଃପୂରେ ଥାଇ ଅନ୍ୟ ସ୍ପୀ ପୁରୁଷ ଦେଖିବାକୁ ତାଆନ୍ତ୍ର ନାହଁ । ସେମାନେ ହାଞ୍ଚୁଆର୍ଶୀ ବାର୍ଗୁଲ ସଭ୍ଞଙ୍କ ପର ତତ୍ତୂର୍ଗ **ନୁ**ହଁନ୍ତ୍ର କ ସତକୁ ମିଛ, ମିଛକୁ ସତ କରନ୍ତ୍ର ନାହଁଁ । ପୂଶି କେହ କେହ ଆପଣା ମତାମତକୁ ଅନ୍ତଃପୁରବାସିମ୍ମଙ୍କର ବୋଲ ପ୍ରକାଶ କର ଇହକାକରେ ବୈତର୍ଣୀ ପାର ହୋଇ ଥାଆନ୍ତ । ଏପର କଞ୍ଚକଣା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କାନ୍ଥବାଡ଼ର ଆଖି କାନ ଥିବାର

କଥିତ ହୁଏ । ପୂଶି ନ୍ତିସେ ତଶଧାଇ ମୁଦୁସୁଲୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେ

ଙ୍କମା ଭୂମ୍ଦୃଁ।

ବେବର୍ତ୍ସ୍ ---- ''ଶୁଣିଲେ କଅଣ ମିଳବ ?'' ଦବବର୍ତ୍ତ୍ରୀ— "କଚ୍ଛ ନ ମିଳଲେ କ କଚ୍ଛ ଶୁଣିବାର କୁହେଁ ।" ଦେବର୍ତ୍ସ ---- କେତେ କଥା ଅଚ୍ଛ, କେଉଁ କଥା କୁ ମନ ହୋଇଚ୍ଛ <୍ର ?*

ନାଣ୍ଣଁ ? י

ଦେବର୍ତ୍ତୀ --- 'ମୋ କଥା କନ୍ଧଲେ କଅଣ ହେବ ?" ଦେବର୍ତ୍ତ୍ୱାର୍ ଲୋକ ଉତରେ କର୍ଚ୍ଚ ହେବ ନାହଁ ବୋଲ କଏ ନ ଜାଣେ ? କର୍ଚ୍ଛ ନୋନ୍ସବ ବୋଲ କର୍ଚ୍ଛ ଶୁଣିବା ବ

ବେବର୍ତ୍ତ୍ -- ''ଭୂମ କଥା ଆରେ ଶୁହେଁ ।'' ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱର୍ଣ୍ଣେ—"ମୋହର କଥା ମୁଁ କସ୍ପୃଚ୍ଛି ? କଲ୍କା ଲ୍ରଗି ସିନାଗାଈ ଗୁହାଳ, ତମ କଥା ସିନା କହୁଛୁ ।"

ହୋଇ ମୁନପର ଥିବ ?

ମଝିସୁରରେ ବେବର୍ତ୍ତ୍ର ବେବର୍ତ୍ତ୍ରୀ ବସିଛନ୍ତ । ଗମି, ଶାମି, ସାର, ଶାର୍ ପ୍ରଭୃତ୍ତ ଏଣେ ତେଣେ ଯିବା ଆସିବା କରୁଛନ୍ତୁ । କାମ କଛୁ ନାହଁ; ତଥାସି ନହର ସହର ନ ହେଲେ ନ ଚଳେ । ତାହାର କାରଣ ବା ଉ୍ଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସେମାନେ ନନ୍ତେ ନଜନ ଜାଣ୍ଡଥିବେ । କିନ୍ତ ଦେବର୍ତ୍ତ୍ର ଦେବର୍ତ୍ତ୍ର ଶୌଙ୍କ ନକଟରେ କେନ୍ଧି ସୁଦ୍ଧା ପାନବଟ । ବା ପିକଦାମ ଧର ନାହିଁ । କେବଳ ଦୁଇଜଣ ବୁଡ଼଼ି। ବସିଛନ୍ତ । ସେମାନଙ୍କ ଭୁଣ୍ଡ ହଲବାକୁ **ନ**ାହଁଁ । ସେ ଦୁହେଁ ବେବିର୍ତ୍ତ୍ ଶୌଙ୍କ ବାପ ନ୍ଦ୍ରରୁ ଆସିଚ୍ଛନ୍ତି । ସେ ଆଙ୍କା ହେବ କେବଳ ତାହା ଅନ୍ୟକୁ କଣାଇ ଦେବାପାଇଁ ସେ ଦୁହେଁ ଡିପର୍ବଷ୍ଟା । ବେବର୍ତ୍ତ୍ ଝୋଲମାଳ ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗାଇଲରୁ ଦେବର୍ତ୍ତ୍ୱଶୋ କହିଲେ "ନଅରରେ ଆଡ୍ ବାବାଙ୍ଗଙ୍କ କନ୍ଧରେ ତ ଦିନ ଗୁନ୍ଧ । କେତେବେଳେ ବଣା କଣା ହୋଇ ଚିକଏ ଭ୍ରତରକୁ ଅଇଲେ ଝାଲ କଅଣ ମାକ ଧର୍ ଭୁନ

କକ୍ସଲେ .?"

ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱର୍ଶୀ— 'କଅଣ କପର ହେବ ?'' ବେବର୍ତ୍ତ୍ସ⁻⁻ "ଆନ ସମ୍ପରେ ସନାଙ୍କ ଉପରେ ଶନ ମହାସ୍ରହଙ୍କର

୍ ଦେଖାଯାନ୍ତ୍ ।''

ହେଲ୍ ଲ୍ଗିଥିଲ୍ ।'' ବେବର୍ତ୍ତ୍ – ଆଈ ଗ୍ଡକଥା ଠିକ୍ ହୋଇଗଲ୍, କାଲ କଥା

ହୋଇଥିବ ସେ କଥା କନ୍ଧିଲେ ସିନା ହେବ ? ବେବର୍ତ୍ସ୍ ଶୀ—ସେଉଁଥିପାଇଁ ବାବାଙ୍ଗଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଏରେ ଦିନ

ଦେହ କର୍ଚ୍ଚ ହେବ ବ ନାହଁ !''

ଯାଉରୁ ?

କଲ୍ ? ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱର୍ଣୀ----ଦ୍ୱଁ ସତ୍ତେତ ସେ ଗୋଚ୍ଚାଏ କଥା ଅଚ୍ଛା । ରମ୍ପା ମା ଗୁଡ଼଼ୀକ ପଠାଇ ଥିଲ୍ । ସେ ଅନେକ ବୋଧ ସୋଧ

ସତକୁ ସତ ଭୂମର ତନ୍ତୀ ଆରି । ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱ ------ଆଚ୍ଛା, ସେତ ସାହା ହେବାର ହେବ । ନଅର ବଶୋଇଙ୍କର ସେ ଦର ପୋଡ଼ଗଲ୍ ତହଁକ ତମେ କ

ତାଇଁ ସଜାଙ୍କଠାକୁ ଖବର ଗଲ୍ ?'' ବେବର୍ତ୍ତ୍ ----ଶୋଇଲ୍ ବେଳେ ଲଗି ହେବା ତାଇଁ ଓ ଉରେ ପକାଇବା ପାଇଁ ବାବାଙ୍କ ଯେ ତଞ୍ଚାନୃତ ତଠାଇବେ ତନ୍ଧିରେ

ଅଚ୍ଛି । କଚ୍ଛି ଚିକଏ ଆଡ଼ବାଙ୍କ ହେଲେ ସତ୍ତଙ୍କି ଗୋଚି~ ଗୋଚି କର୍ଷ ଆଡ୍ ଶୂଳୀରେ ଚଡ଼ାଇବ ନାକ୍ସଁ ? ବେବର୍ତ୍ସ୍ ଶୀ----ଏହା କନ୍ତୃଚ୍ଛ । ପୁଶି କଦ୍ପନ୍ତ ସେ ସାବଧାନ ରକ୍ସବା

ବେବତ୍ତ୍ୱୀ – ବାବାନ୍ଧ କନ୍ଧିଲେ ଅଧରତ୍ତ ଉତ୍ତରୁ ସରେ ଦୁମ୍ ଦୁମ୍ ଶଙ୍କ ହେବ । ସନାଙ୍କ ପଲଙ୍କ ଦୋହଲବ । ସାବଧାନ ନ ରହିଲେ ସଜାଙ୍କର ଭ୍ରତ୍ତ ଶାରସ୍କର ଓ ମାନସିକ ଅନଷ୍ଣ ହେବ । ଏ ଅନଷ୍ଣ ନ ହେବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କର୍ସଯାଉଚ୍ଛ । ଦନେଇ ଖିଲମତ୍ତଆ ନନେ ବାବାଙ୍କଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଶୁଶିଗଲ୍ । ନଜେ ରଜାଙ୍କୁ ଜଣାଇବ ।

ଷ୍ମମା ଭୂସ୍ହାଁ

କର କହ ଅଇଲ୍ । ଡାଲ, ଘୃଡ୍ନ, ଦିଅ, ତେଲ, ଲୁଣ ସବୁ କନଷ ପଠାଇ ଦେଇଛୁ ।"

98

ବେବର୍ତ୍ତ୍ କିଂଦ୍ୱାଇଚ୍ଛ, ମୋ କୁଦ୍ଧିରୁ ତମ କୁଦ୍ଧି**ଶ କମ୍** ହେଲ୍ କଅଣ ? ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ଧ ଯେ ହିିଲ୍ଲେଚନଙ୍କ ସ୍ଥା ହିିଲେଚମ୍ମ ।"

ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱର୍ଶୀ---- "ମୁଁ କଅଣଗୁଡାଏ କର ପକାଇଲ କ ?"

ବେବର୍ତ୍ସ⁽------ଭୁନ୍ୱେ ଜାଣ ସେ ମୁଁ ଘର ପୋଡ଼େଇ ଦେଇଚ୍ଛି । **କ** କର୍ଷବାକୁ ହେବ ତମକୁ କଚ୍ଛି କନ୍ଧି ପାର୍ଷ ନ ଥିଲ**ି ।** ତେବେ ବ ସହଁରେ ମୋ କଥା ଜଣା୍ମ୍ରନ ପଡ଼ିବ ଆ**ଡ଼** ସାହା ଲେ୍କେ ଭ୍ଲ କନ୍ଧିବେ ସେ ସର୍ବୁ ଆପେ ଆ**ପେ** କଲ୍ ଆଡ୍ ବେର୍ଶା କଅଣ କରନ୍ତି **କ** ?

ବେବର୍ଷ୍ଣୀ—''ନ କଲେ ହୃଅନ୍ତା କପର ? ତାହା ଘରେ ବର୍ଦ୍ କରବାକୁ ଏତେ କଥା, ଭୂୟର ମିଶିପରେ ମିଶିପରେ ଯାହାହେଉ ଯାହା କଲ, ତାହା ନ କର ଥିଲେ ଯେ ବୋହୂ ହୋଇ ଆସିବ, ତାହା ମୁହଁଁକୁ ରୃହଁଁବ କପର ? ସେ ବା ମନେକର୍ବ କଅଣ ?''

କହିଲ ? 'ବେବର୍ଷ୍----''ଏହ ଷଣିକା କଥା କଅଣ ?'' 'ବେବର୍ଷ୍ଣୀ----''ଚ୍ଚଙ୍କାଗୁଡ଼ାକ ଯେ ପଡ଼ ରହିଲ୍ ।'' ବେବର୍ଷ୍ ----'କରଜ ଲଗାଇ ଦେଉନା ?' ବେବର୍ଷ୍ଣ୍ ----'ଖଜଣା ପାଇଁ ତେମେ ଧର ପଗଡ଼ ମାରପିଚ୍ଚ ନ କଲେ ସୋଇ କ ଦେଡ଼ି ସୁଧରେ କେହି ଚ୍ଚଙ୍କା ନେଉଚ୍ଚ ?'

କେଖ୍ୟରେ ମୋ କାପ ଅର୍ୟହାଲକ ତା ଅର୍ୟ କଞ୍ ଯେ, ସେଠି ବନ୍ଧୁ କରବାକୁ ଏତେ ଜହ ଲଗିଚ୍ଛ ?" ବେବର୍ତ୍ତ୍ରୀ ---ଏ କଥା ମୋତେ ପର୍ବୁରୁଛ ? ଦେଖୁ ନାହଁ ଯେ ଭୂୟ ବାପ ସର ଏ ସଙ୍ଗ୍ୟରେ ନୁହେଁ । ତା ସରୁ କାଳେ କାଳେ ବେବର୍ତ୍ତ୍ର ହୋଇ ଆସ୍ଥିଲେ । ମୁଁ ବୋଲ ତାହା ସଙ୍ଗିଲ । ତେବେ ବ ସଙ୍ଗ୍ୟେକେ ତା ସରକୁ ମାନୁଛନ୍ତ । ବାହାସରେ ସୋଡ଼ା ପାଲଙ୍କି ଦାନ ଯୌତ୍ତକ ମିଳବ ନାହଁ ସତ । ଆଡ୍ ସେ ଲଭ ତାହା

'ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱ⁽—''ହାତ ଗଣ୍ଠି ନ ପଡ଼ବା ସାଏ ପଡିଆଗ୍ କଅଶ ? ସମସ୍ତେ କହନ୍ତ ବର କନ୍ୟା ପ୍ରଜାପତ ସଃସୂହ କଥା । ଆମ୍ଭେ ତ ତାହା ମାରୁ ନ ଥାଇ । ଦେଖାଯାଉ କ ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱ ---- 'ଏତେ ଚଙ୍କା ରଖି କଅଣ କରବ ?' ଦେବର୍ତ୍ତ୍ୱ ଶୌ---- "ତେମେ ଜାଣ ନାନ୍ଧି ଯେ ମୋତେ ପଗ୍ତରୁଛ ?

ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱୀ---ତମ କଥା ଅଡ଼ୁଆ କୁଝିବତ ଆଉ ବୁଝିବ କଅଣ ?' ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱୀ---ମତେ ପର୍ବରୁଚ୍ଛ ? ଭୂନ୍ୱେ କ ନ କାଣ ଯେ ଆଖି କୁଜବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱାଙ୍କ ଲୁଗା ପଟ୍ଟା, ଧାନ, ରୃତ୍ତଳ, କଂସା, ଲେଟା, ରକାସର ଗନ୍ତାସରକୁ କୁହା ଲ୍ଗେ । ଆଉ ଗାଈ, ମଇଁଷୀ ଛେଳ, ମେଣ୍ଠା, ହାଖ, ଘୋଡ଼ା ଅଡ଼ା ଲ୍ଗନ୍ତ । ଆଗେ ଏ ସବୁ ଯାଇ ସାଇଲେ ପଢ଼େ ବେବର୍ତ୍ତା ଶବ ଉଠେ । ତାହା ନୋହ୍ୱଥିଲେ ସାତ ପୁରୁଷ ହେଲ୍ ବେବର୍ତ୍ତାଇ କର୍ଷ ନଅର ବଶୋଇ ସର ଏପର ହୋଇ ଥାଆନ୍ତା ? ଏତେବେଳକୁ ତ ତା ସରକୁ ରକାସର ପଡ଼ୁନ ଥାଆନ୍ତା । ଟଙ୍କା ଯାହା ଥାଏ ଖାଲ ସେଇଥିରୁ କଛୁ ରହସାଏ, ସେତ୍ତକ ପୁଅ ମାଇପଙ୍କର ଆଣ୍ଡା ।

ଚଡେଇ !" ଏହ୍ସ ସମସୃରେ କଣେ ମୃଦୁସୁଲ ଆସି କହିଲ୍ ସେ ରଳାଙ୍କର କ ଖବର ସେନ ଖିଲମ୍ବିଆ ମନ୍ଦନ ତାଇକର୍ସ୍ ଠିଆ ହୋଇଅଚ୍ଛି । ଏଥିରେ କଥାବାର୍ତ୍ତ୍ୱା ବନ୍ଦ ହେଲ୍ । ତର୍ତ୍ତରରେ ଉଠି ବେବର୍ତ୍ତ। ସେଠା**ର** ଗ୍ଲଲଗଲେ । ବେବର୍ତ୍ତାର୍ଣୀ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟଆଡେ ଗଲେ ।

କନସ ବ ବର୍ଧ୍ୟ ହେ<u>ଡ଼</u> । ତଇସାକ ମାଲ୍ ତନ ସଇସାରେ ବକଲେ ରଜା ସରର ଲିଭ । ଆମର **ବ** କର ପଇସା ହୋଇପିବ । ମୋର ବ ପଇସାକ ଦେଉ ଦୁଇସଇସା ହେବ । ତେଣେ ପାଇକ ବେର୍ଠୀଆଙ୍କ

ବେବର୍ତ୍ତାର୍ଣୀ---ସେ ତ ଭଲ କଥା, ରସଦ ପାଇଁ ଜ୍ଲମ ଜବର୍ଦ୍ଦସ୍ଥି ଦରକାର । ରଜାସର ଖମାରରୁ ଧାନର୍**ତ୍ତଳ କର୍** ମୁଗ ବନ୍ଧି କର୍ଗ୍ତର ତନ୍ଧିଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆମ ଖମାରୁ **ଚୃ**ଢୀସ୍ତୁ ପର୍ଚ୍ଚହଦ

"ହୋଇଚ୍ଛ ବସନ୍ତ କାଳ, ସବ ଦେଉଚ୍ଛ କୋକଳ, ଗ୍ରୁତରୁ ଲତାକୂଳ ଅଙ୍ଗରେ ନବ ଦୁକୁଳ, ଲେହତ ହରତ ପୀତେରଞ୍ଜିତ ଶିଖସ୍ୱ ତୂଳ, ବଶାଳ ରସାଳ ଶିରେ ସୁଗବ୍ଧ ବକୁଳ ମାଳ, କଂଶୁଳ ମକ୍ତିତ କୁଞ୍ଜେ ମତ୍ତ ମଧିକର ସେଳ, ଯୋଗୀ ଘେଗୀ ମନଗ୍ଟେସ ସୁଧ୍ୟାରେ ମକପ୍ଢାମଳ, ମଦନ ମାଦକକାସ୍ପ ସକଳମଞ୍ଜୁଳ ଠୁଳ, ଦେଶି ଶୁଣି ଯୁବା ଜନ ହୁଦପୁ ମନ ବକଳ ।"

କନ୍ତୁ ଭୂଇଁଆ ପଲ୍ଲୀର ମଣ୍ଡୁ ଆ ଦୁଆରେ ସେ ୟୁବକ ବସିଅଚ୍ଛ ତାହାର ମନ ଅଚଳ କ ଚଞ୍ଚଳ ଜଣାଯାଉ ନାହିଁ । ଭ୍ରତର ଯାହା ହେଉ ବାହାର ଦଳ ଉଚ୍କୁକ କକ୍କୁଳ । ଏହାବୋଲ ନପ୍ତନ ଅପୁନ ବଦୁର କଳା ଭଳ କୃହେଁ । ଗ୍ୟକୃଷ୍ଣ ତସ୍ତ କାଞ୍ଚନ କମ୍ଭା ତମ୍ଭାତାର ଭଳ ନଥାଇ ନବ ଦୁଙ୍କାଦଳ, ମର୍କତ ଗଞ୍ଚନ, ବାସ ଜଳ ନବଦ୍ଦନ ପ୍ରଥିଲେ । ପୁଣି ଯୌବନର ରୌର ଖ୍ୟୋମ ବର୍ତ୍ତ ନାହଁ । ଯୁବକର

ଧାଙ୍ଗଡ଼ି।ଙ୍କ ସାଙ୍ଗ ନାର୍ଣ୍ଣ ।" ଷ୍ମା---"ସରୁ ଦନେ କ ଏକା କଥା ଥାଏ ?" ସମ---"ଭୁ ସାହା କ୍ହ ମୁଁ ସରୁ ବୃଝିଛ୍ଡ ସେ ।" ଷ୍ମା---"କିଅଣ ବୁଝିଛୁ କହିଲୁଁ ?"

''ଗ୍ମାଠୁଁ କ'ଣ ଲୁଗ୍ଢଇରୁ ମ ?'' ଭୀନା—ଁ "ତୋ ଠୁଁ କଅଣି ଲୁଚେଇଲ କ " ଭୀମା----''ଆଗେ ଥିଲ୍ କଅଣ ଏବେ ନାହିଁ କଅଣ ?'' ସମ----- "ଆଗପର୍ଶ ସୃଙ୍ନାଂଚ ନାହଁ, ଡ଼ାଳଭଙ୍ଗା ଗୀତ ନାହଁ

ତରଙ୍ଗ ମାନ୍ଦୋଁତନ ଦର୍ବନ୍ୟାର୍ପା ଶୈଳ ଶ୍ରେଶୀରେ ସ୍ଥିର ଦୃସ୍ଟି ର୍ୱଟ୍ଚିଚ୍ଚ କନ୍ତୁ କନ୍ତୁ ଦେଖିଲ୍ ପର୍ ବୋଧ ହେନ୍ତ ନାର୍ହ୍ଧି । ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ଚଣ୍ଡାଦ୍କଗରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ସୁବକ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସି ଉତ୍ତବ୍ଷୁ ଯୁବକର ଦୁଇ କାନ୍ଧରେ ହାତ ଦେଇ ନଇଁ ପଡ଼ କହିଲ "କରେଁ ଷ୍ୱମା ! କଅଣ୍ କରୁଛୁ କ ଼଼ ଚମକସଡଲ୍ ପର୍ ହୋଇ ଭୀମା କହିଲ୍ ''କାହଁଁ କିଚ୍ଛି ନାହଁଁ ।'' ଏହାଶୁଶି ଆଗନ୍ତୁକ କହିଲ୍---

ବୃଷ୍ୟଦ୍ଧ, ବଶାଳ ବୟ, କସ୍କର ପର୍ କର୍ଯୁଗଳ ମି୍ଛ୍ଯମ୍ଭିନ ସନଜଗ୍ୟନ ତ୍ରତ୍ତ୍ୱର୍ତ୍ତ ଚେଶୀପୂର୍ଶ୍ତ ରସାଳ ମାଂସଳ ଅବସ୍ୱବ ସର୍ବୁର ସୌବନ ସୁଲ୍ଭ ଲ୍ବଣ୍ୟମାଧ୍ୟ ଲହଙ୍କରେ ମନ ନସ୍ହନ ପଡ଼ ନାସ। ନସୂନ ଅଧର ସ୍ରଭ୍ୱିଡ ସ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ କମ୍ବ। ଅଳକା କୁଣ୍ଡିଳ ପ୍ରଭ୍ୱିଡ ରୂପମାଧ୍ୟ !

ୟମା ଭୂମ୍ବା

୍ଏଥିରୁ ଟ୍ପଷ୍ଣ ଦେଖାଯାଉ ଅଚ୍ଛ ଯେ ଅଶ୍ୱାର୍ସେତ୍ସ ନର୍ସ୍ଭେ ମଣ୍ଡୁ ଆକୁ ଆସିବେ । ସେ କଏ କାହିଁକ ଆସୁଅଛନ୍ତ ବୋଲ କଣା-ଶୁଣା ନାହିଁ । ଅଥଚ ତାଙ୍କୁ ସହାର କରବାକୁ ହେବ । ପୁଣି ଷ୍ୟମ ଗ୍ୟା ଆପେ ଆପେ ତହଁଁରେ ତତ୍ସର । କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରସ୍ତଣତା ସୂସରେ କାଷ୍ଣ ପିତ୍ତୁଳୀ ପର ପରଗ୍ଦଳତ । ଏହା ସମା ଷ୍ୟମା କପର ମଣ୍ଡୁ ଆ ଠାରେ ଥିବା ଲେକେ ଆଡ଼ ବାଙ୍କ କର ନ ପାରନ୍ତ । ପୁଣି ମଣ୍ଡୁ ଆ ଛଡ଼ା ଭୂଇଁଆପଲ୍ଲୀ ନାହଁ । ଏହା ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମ ବାର୍ସୀଙ୍କର

ସାଇଁ ଦେବାକୁ ଖଣ୍ଡେ ରଖେଁ ।"

ସନ----''ଆଗେ ବାହାଦର ଠିକ୍ ହେଉ ।'' ଷ୍ମା----''ଘୋଡ଼ାରେ ଏ କେ ଆସୁଚ୍ଛ ଼ କ୍ରୁ ଯା ଗାଁରେ ଖବର ଦେବୁୁ । ମୁଁ ଯାଉଚ୍ଛ ଏ ସ୍ବୁୁନକେଇ ଦଏଁଁ । ବସିବା

ଧ୍ୟମା—"ଆର୍ଭ କଅଣ ଅଚ୍ଛ ?" ଜନ (ମୋରକ ରାଜାନର ଜିନ ନେଜ

ବନାଇଲେ ହେଲ୍କ ଆର୍ଡ୍ତ କନ୍ତୁ ଅନ୍ତୁ ।''

ସ୍ୱାଇତା ମଧ୍ୟାତ୍ୟ ସମୟ ସାମ୍ପରୁ ମଧ୍ୟତାର୍କାର । ସମ---ହଁଁ ରେ ଧାଙ୍ଗଡ଼ୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଖାଲ ଗାଇ ବଜାଇ ଜାଣୁ । ଆଉ ଗୋଞ୍ଚିଏ ଧାଙ୍ଗଡ଼ୀ ଦେଖ । ଯାହା ହେବାର ହେଲୁ ସରୁ ବତେଇ ଦେବ । ତେବେ ବୁଝିବୁ ଯେ ଖାଲ ଗାଇଲେ

ସାଧାରଣ ସତ୍କ ମଣ୍ଡସ ବା ବୈଠକ ସ୍ଥାନ । ଏହିଠାରେ ଭଲନନ୍ଦ ବର୍ଦ୍ଦର ପାଇଁ ଗ୍ରାମବାର୍ସୀଙ୍କର ବୈଠକ ହୃଏ । ଏହିଠାରେ ର୍ଙ୍ଗୁ ନାଞ୍ଚ ହୃଏ । ଏହି ଘରେ କୁଜାଏ ଗ୍ରାମର ସକୁ ଧାଙ୍ଗଡଙ୍କୁ ବ୍ଢରେ କଶି କୁଅନ୍ତ । ଆଗନ୍ତୁକ ମାହେ ଏହଠାକୁ ଆସି ଥାଆନ୍ତ । ତାଙ୍କ ପରଚସ୍ୟା ପାଇଁ ଗ୍ରାମବାର୍ସୀଙ୍କଠାରୁ ସ୍ୱଗ୍ତସ୍ୱତ ଡାଲ ର୍ଭ୍ଡଳ, ଲୁଶ ଘିଅ ବର୍ଧନ ନମିତ ଗଳ୍ଚିତ । ପ୍ରାଶାନ୍ତ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ଆଞ୍ଚଥ୍ୟ -୍ରୁଚ୍ୟ ପ୍ରତ୍ତ କେହ ଆଖି ଦଧ୍ୟ ନାହଁଁ । ଏହିଠାରେ ଆଗନ୍ତୁକେ ଆଶ୍ରପ୍ସ ପାଇ ଥାଆନ୍ତ । ସେମାନଙ୍କ ଚର୍ଚ୍ଚାପାଇଁ ପାଳ କର ଗ୍ରାମବାର୍ସୀ ଦୁଇକଶ ସୁରୁଷ ମଣ୍ଡୁ ଆରେ ଅଦ୍ୱୋର୍ସନ୍ଧ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଆନ୍ତ ।

ଆଜ ସାଧି ସରଦାର ସୁଅ ଝାମା ଓ ଗ୍ରାମବାସୀ ଶମାର ସଖାଳ ଓଳ ପାଳ । ଆଉ କେହି ଦେଖିବା ଶୁଣିବା କହିବା ଓ ବୋଲବା ପାଇଁ ନ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଚନ୍ଦ୍ନ ସୂଯ୍ୟଙ୍କ ତର ଆପଣା *୨* କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନରେ ସେ ଦୁହେଁ ସ୍ୱରଃ ସ୍ରବୃତ୍ତ । ଏହାସରୁ ଗ୍ରକାଙ୍କା ନୃହେଁ । ଅଥଚ କାଳେ କାଳେ ଗ୍ରାମରେ ଚଳ ଆସ୍ଅଚ୍ଛ । ଏ ପ୍ରଥା ଭୂଲ କ ମନ୍ଦ କାହାଶ ଦୃଷ୍ଟି ପଥରେ ଆସିବା ଡି୍ଚଚତ କ ନା ତାହା ଭୂଇଁଆଏ ବା ତାଙ୍କ ସଜା ଜାଣନ୍ତୁ । ହଜାର୍ ଦ୍ୱଳାର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଚଙ୍କାର ଧର୍ମଶାଳା, ଚାଡ୍ନଦଲ୍ ପ୍ରଭୃତ୍ତ _'ଭୁଳନାରେ ଭୂଇଁ ଆଙ୍କ ମଣ୍ଡୁ ଆୁ ରୁକ ପାଖେ ଢଳରୁ ନ୍ୟନ ହୋୁଇ-ିପାରେ । ଗ୍ରେନ୍ତ ହୋଇ ସିବା ଉପ୍ସରେ ତର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତ୍ତି ଦୃଷ୍ଣ ନ ଯାଇ ପାରେ । ସେ ଯାହାହେଉ କେତେ କେତେ ଧର୍ମଶାଳା କେଶେ _'ଗଲ୍ଣି । କେତେ କେତେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଦେବାଳସ୍ହୁ ପ୍ରଭୃତ୍ତ କାଳ -ଗର୍ଭରେ ବଲୁସ୍ତ ହେଲ୍ଷି, କନ୍ତୁ ଭୂଇଁ ଆଙ୍କ ମିଣ୍ଡୁ ଆ ବ୍ୟବସ୍ଥା *~*କାଳେ କାଳେ ରହିଅଛୁ **।** ପୁଣି ଆ**ଡ୍** କେତେ କାଳ ରହିବ ତାହା ୍ରବୋଲ୍ୟାଇ ନ ପାରେ ।

ଉପସେକ୍ତ ଚର୍ଚ୍ଚାବଧି ଚରକାଳ ରହୃ ବା_ି ନ ରହୃ ସେହ ସ୍ରଥା ଅନ୍ସାରେ ଶ୍ୱମା ଆପଣା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କର୍ ସାର୍ରଲ୍ ବେଳକୁ ଅଶ୍ଚାର୍ସେତ୍ସ ମଣ୍ଡୁଆ ଦୁଆରେ ଉତ୍ପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ସୋଡ଼ାର୍ ମୁହଁରେ କରର ମୁହଁପଞ୍ଚା, ପିଠିରେ ଝାଲର ଦଥା ବନାତର ଗୁର୍ ଜାମା, ନଜେ ବୋଡାର୍ ରଙ୍ଗ ନାଲଆ କୁମେଦ, ଆକୃତ୍ଧ ଖଙ୍କ କରୁ ଅଙ୍ଗ ହୃଷ୍ଣପୂଷ୍ଣ, ସେ୫ କର୍ଚ୍ଚ ଅସେଷାକୃତ ବଡ଼, ତାହା ନୋହ୍ୱଥିଲେ ଆର୍ସ୍ୱେଙ୍କ ଗୋଡ଼ ତଳେ ଲ୍ଗୁ ଥାଆନ୍ତା ! ତଥାପି ପଡ଼ ଯିଦ୍ଦାରେ ବଶେଷ ଆଶଙ୍କାର କାରଣ ନାର୍ଦ୍ଧ । ଆର୍ସେସ୍ପଙ୍କ ଆକାର ଗ୍ରକାର ଦୃସ୍ଥିରେ ବୋଧନ୍ତୁଏ ସେ ଦୁଇ ଜାରୁ ମଧ୍ୟରେ ସୋଡ଼ା ସେନ୍ଧ ସେ ପଦବ୍ରକରେ ଆସିଛନ୍ତି । ଭାହା ପ୍ରକୃତ ହୋଇ∽ ଥାଡ୍ଡ କ ନ ଥାଡ୍ଡ, ଅବସେହଣ କାଳରେ ଆସେତ୍ସଙ୍କି କର୍ଚ୍ଛ କଣା-ଗଲ୍ ପର୍ ଦେଖାଗଲ୍ ନାହିଁ । କରୁ ତାହା ସେନ ପର୍ଚସ୍ଥ ବଷସ୍ବରେ କ୍ଟରୁ ନ ଅଚ୍ଚକଲ୍ । ଦେଖିଲ୍ ମାସେ ଗ୍ରମ୍ଭ ସଧ୍ଚନାସ୍ଟକ ବୋଲ ଚର୍ଭ୍ୱ ପାର୍ ଶ୍ୱମା ତରତ୍ତରରେ ଆଗନ୍ଧୁକଙ୍କୁ ନ୍ୱହାର ହେଲ୍ । ସେ ମଧ ସାଧ୍ର ସର୍ଦ୍ଦାର ସୁଅ ବୋଲ ଟ୍ଲି ଏସ୍ମାକୁ ସୋଡ଼ା ଧର୍ର ଦେଲେ । ଷ୍ୱମା କନ୍ଥ ଶଙ୍କ ଗଲ୍, ତାହା ବୋଲ ସେ ତାହାର ଅଙ୍ଗ ସୌଷୁବ ଗ୍ରଡ଼ଗଲ୍ କ ମାଧୁସ୍ଲହସ୍କ ଲୁଚଗଲ୍ ତା ନୁହେଁ । ସେ ଝ୍ରତ କ ସପ୍ତ ନ ଡ୍ୱୋଇ କମାତ ସମ୍ଭମରୂପ ଧାରଣ କଲ୍ । ପୂଙ୍କ ତେନ ଆଡ୍ ରହ୍ଲ୍ ନାହିଁ । ସ୍ତୁଳରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ବଡ଼ ଆଗେ ସାନ ଯେପର୍ ଦେଖାଯାଇଥାନ୍ତ ସେହିପର୍ ଦେଖାଗଲ୍ ।

ଆରେ ଆସୁଥିବାର ଗ୍ରୁମ୍ଭ ପଞ୍ଚନାପ୍ଟକ ଦେଖିଲେ । ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦୂରୁ ବିଭ୍ୱି ପାର୍ ସାଧି ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟକୁ ଜଣେ ଲେକ ଦଉଡ଼ାଇ ଦେଲ୍ । ଶୁଖିଲ୍**ସନ୍ସ** ବଣରେ ନଆଁ ପର୍ ଗ୍ରୁମ୍ଭ ପଞ୍ଚନାପ୍ସକଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ବାର୍ତ୍ତି। ସାମାନ୍ୟ ଭୁଇଁଆ ପର୍ଦ୍ଧାରେ ଆଖି ପିଞ୍ଚଡ଼ାକେ କୁଲଗଲ୍ ।

ସୁତିସଂ ସରଦାରେ ଓ ଆଉ ୬ ଭୂଇଁଆଏ ଜୁହାର କରୁ କରୁ ହରଣୀ ପଲ୍ପର ଭୂଇଁଆର୍ଶୀଏ ଦେଖାଦେଲେ । କେହି ଖରେ କେହି ବା ଧୀରେ ଗଡ଼ କରୁଛି । କରୁ ମେଣ୍ଟ ଘଙ୍ଗୁ ନାହଁ । କେହି ଶାଡ଼ୀ ପିକ୍ଷଛ୍ଟ, କେହି ଧଡ଼ ପକାଇଛି । କାହାର ଲୁଗା ଜୂଆ କାହାର ବା ପୁରୁଣା, କେହି ଧୋବ କେହି ମଇଳା ପିକ୍ଷଛି । ଏହ୍ସପର ସୁମନାଏ ମନ୍ଦ୍ରରଗାମିମ ସ୍ରୋତସ୍ୱଣରେ କବଧ ସୁମନମେଆ ଭାସିଲ୍ ପର ଅବଲ୍ଲାନ୍ସମେ ଆସୁଛନ୍ତ ।

୍ ଏହା ଅଞ୍ଜକ୍ତ କୃହେଁ । ଆତୃଣ୍ଡୀ, ଧାତୃଙ୍କ, ସୁନାସ୍ପ ସ୍ତତ୍ତ ପୀତଲେହତ ପୁଷ୍ପସେମଣ୍ଡି ତ କାହାର ଗସ୍ପ ଅବଗୁଣ୍ଠନରେ ଆଦୃଷ୍ଠ କୃହେଁ । ଏହା ବୋଲ ଆଷ୍ଠ ସରୁ ସମାନ କୃହେଁ । କାହାର ଗଣ୍ଡ ଚିତ୍ତସାଳ ପର ଗୋଲ, କାହାର ବା ପାଚଲ୍ ଆମ୍ଭ ପର ଈଷଚ୍ଚ ଲମ୍ଭ, କାହାର ପୃଷ୍ଣେଦ୍ଦୁ ମାଧୁସ୍ତ, କେହ ବା ମରସ ଶିସ୍ପ ଫଳ ପର । ଏପର ସ୍ଥଳେ ଲଳନାର ମନ କଳନା ସହଜ ନୂହେଁ । କନ୍ତୁ ଦେଖାସାଏ ସେ ମାର ଗାର୍ଡ଼ଆର କାଳ ଭୂକଙ୍ଗ ଦାଳ କାଳ ଲ୍ଲା ପର ଭୁଲତାଭଙ୍ଗୀ ନାହଁଁ । ସତ ମନ ମକ୍ତାଇବା ଭଳ ନାସାଫୁଲ୍ୟ କଥଝୁଲ୍ ଠାର୍ଶୀ ନାହଁଁ । ସତ ମନ ମକ୍ତାଇବା ଭଳ ନାସାଫୁଲ୍ୟ କଥଝୁଲ୍ ଠାର୍ଶୀ ନାହଁଁ । ପ୍ରତ୍ତକ ଅସମ୍ଭାଳ କଲ୍ଭର୍ଲ ବାର୍ଚନପୁନା କୁନ୍ତରମ୍ଭନ ନାହଁଁ । ଅବଗୁଣ୍ଠନର ଅସବ ଏହାର କାରଣ କ ନା ତାହା ଭୂଇଁଆମାନେ କାଣକ୍ତ । ତଥାପି କେଳା-ଖଞ୍ଜର୍ଚ୍ଚ-ନପୁନ କ ରଦବାସେ ମୃଦୁହାସର ଅସବ ନାହଁଁ । ଏ ସ୍ୱାତ୍ସବକ କ ନା ଭଲ କ ମନ୍ଦ ତାହା ଅସର୍ୟ ଆଙ୍ୟାଧାରଣୀ ଭୂଇଁ ଆର୍ଶୀଏଁ କମ୍ଭା ବଦୁର୍ଶି-

ର୍ମଣୀଏ କାଣନ୍ତୁ । କନ୍ତୁ ଏହା ସମସ୍ତେ କାଣନ୍ତୁ ସେ ର୍କା ମହାର୍କା-ମାନେ ବଡ ବଡ ସ୍ପର୍, ମଳା, ମୋଡ, ମାଶିକ୍ୟ ଲେଡ଼ଲ୍ପର ଭୁଇଁଆର୍ଶୀଏଁ କାଚ ପଥର ମାଳ, କଂସା, ପିତଳ, ଖଡ଼ୁ, ବଳା ଲେ୍ଡ଼ଥାନ୍ତ । ସେ ସେଡ଼େ ଥିଲ୍ ଲେ୍କ ତାହାର ତେଡ଼େଁ ଗହଣା କଣି ପାର୍ଲେ ଦୁଇ ଗୃଶ ବସା ନାଇବାକୁ ଦୁଙ୍କା ଅବଳା କାତର୍ ନ୍ୱହେଁ । କନ୍ତୁ ଯୁବା ଧୈର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ଥନକୁ ଅଳକାବୃତ୍ତ ଲ୍ପନ ନାହିଁ । ମନକୁ ଝାର୍ମି ନେଉ୍ଥ୍ଲ ଭଳ ଚନ୍ଦ୍ର ଝୁର୍ମୀ ନାହଁ । ଶୁନ୍ଧ ବୃହସ୍ପତଙ୍କ ସର୍ ତାଂଶଙ୍କ କ୍ୟୋତ୍ତ ନାହିଁ । ମାନ୍ସ ବକ୍ଷସ୍ଥଳ ଯେଉଁ ମଳପୀତ ଲେହ୍ସତ ମାଳରେ ଆଦ୍ରୃତ, ତାହା ରମର୍ଶୀବୂନ୍ଦ ଗନ୍ଧ କଲ୍ବେଳେ ଇନ୍ଦ୍ର-କୋବଣ୍ଡ-ଭୂଷିତ ବଚମାଳା ପର୍ ଲ୍କଳା ଖେଳା କରୁଚ୍ଛି । ଅଳଙ୍କାର ସୁନ୍ଦର ଅସୁନ୍ଦର କରୁ କ ଉଚ୍ଚ ମଚ କରୁ, ପ୍ରକୃତ୍ତ ସରୁ ଭୁଇଁଆର୍ଶାଙ୍କ ନୁହଁ ରୋଞିଏ ଗ୍ରଞ୍ଚରେ ଗଡ଼ିଲ ପର ଦେଖାଯାଏ । ସମ୍ୟରଙ୍କ ଲଲ୍୫ି, ନାସିକା, ନିପୁନ, ଭୁଲ୍ଢା, ଅଧର, ଶକୁକ ଏକାପର । ଏଥରେ ଆଖି ପଡ଼ଲେ ଭୁଇଁ ଆଶୀ ନୃହେଁ ବୋଲ ଭୁଲ ହେବାର୍ ସମ୍ଭାବନା ନାହଁ । ତଥାପି ପ୍ରକୃତ୍ତ କାଳର୍ ମହମାକୁ କଶିପାର ନାହଁ । ବାଳକା, ସୁବଶ, ପ୍ରୌଡ଼ା, ବୃଦ୍ଧାଙ୍ ମଧ୍ୟରେ ସେ ପ୍ରଭେଦ, ତାହା ପୂର୍ଣ୍ଣମାନ୍ଧରେ ବଦ୍ୟମାନ । ସତ୍ତଙ୍କି ପଚ୍ଚକୁ ପକାଇ ସୁବା କାଳ ଆଗଭର ହୋଇ ରହ୍ୱଅଚ୍ଛ । ସୁଣି ଏମାନେ ଭୁଇଁ ଆର୍ଶୀ ବୋଲ ମନେ ନ ସେନ ଯେଉଁ ସୌନ୍ଦସ୍ୟିଲ୍ବଶ୍ୟ-ମାଧ୍ୟ ପ୍ରଭୃତ୍ତରେ ନେପାଳୀ, ସେପାଳୀ, ଇସମା, ଜାପାମା, ତିଲ୍ଲଙ୍ଗୀ, ବଙ୍ଗିଳୀଙ୍କି ଭୂଷିତ କରଥାଏ, ତହାଁରେ ମୁକ୍ତହସ୍ତ । ତଥାପି ସୌବନର ଅସ୍ଥିର ପଣିଆ ଗ୍ରୁଡ଼ ନାନ୍ଧିଁ । ସାଞ୍ଚ ଆଙ୍କ୍ ଠି ସମାନ କର୍ ଦେଖି ନାହଁ । ସରୁଠାରୁ ଚନାମାଳୀ ତାହାର ବଶେଷ ଅନୁଗ୍ରହର ପାନ୍ଧ ପର୍ ଦେଖାଯାଏ ।

ସେ^é ଜଳ ସରଦାରର ଝିଅ । ଏଶିକ ସୁଶି ସାଧ୍ ସରଦାରର କଡ଼ କୋହ । ଏଥିଯୋଗୁଁ ସେ କଶେଷ ଅଲୁଗ୍ରହର୍ଯ୍ୟ କ ନା ତାହା ସୌକନ ଜାଣେ । କରୁ ତାକୁ ସାନ ବଡ଼ ସକ୍ତ ତୃଇଁଆଣାଏ ଆଗ କର୍ରଛନ୍ତି । ସଲ୍ରେ ବଦ୍ଦାଣ ଗାଇ ବା ନାଞ୍ଆ ସଂଝାରେ ଶିସ୍ୱଗାଆଣ **ପ**ର୍ ହୋଇଚ୍ଛି । ତଥାପି ସେ ଫ୍ଲେଇ ନ ହୋଇ କାନ୍ଦ ସେନ କଦଳୀ ଗଚ୍ଚ ନଇଁ ପଡ଼ଲ୍ପର୍ ଦେଖାସାଉଚ୍ଛ । ଆଗଉର୍ ହେବାକୁ ସେ ତରବର ନିହେଁ । ତାହା ପ୍ରଚ୍ଚରେ ରହ୍ୱବାକୁ ସକୁର ଚେଷ୍ଣା । ସାହା ଆଗ ଢାହାଁ ସରୁ ଢାହା ହାଢରେ, ସେହ ଅନ୍ସାରେ ସେ ଗ୍ରମୁ ପ୬ନାପ୍ୱକଙ୍କ ଗ୍ରମୁର୍ଦ୍ଦି ଭୂଇଁ ଲପି ଅନ୍ୟକଣକ ହାତରୁ ପିଡ଼ା ନେଇ ଥୋଇଲ୍ । ବଡ଼ର ସେ ସାନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ତାହା ପିଡ଼ା ଉତ୍ପରେ ଠିଆ ହେଲେ । ଚନାମାଳୀ ପ୍ରଭୃଚ୍ଚ ମିଶି ତାଙ୍କ ଗୋଡରେ ହଳଙ୍କ ପାର୍ଶି ଡାଳଦେଲେ । ସମସ୍ତେ ହୃଳାହୃଳ ଦେଇ ବ୍ୟାପନା ସାର୍ ଚଉ୍ଡରେ ଚଙ୍କା ଦେଡିଟି, ଖଳର ପଟିଆ, ବୋଇଡ କଖାରୁ, କନ୍ଦମଳ, ପାହାଡ଼ିଆ କ୍ରୀନ୍ଧ ପ୍ରଭୃଛ ଗ୍ରମୁରେ ରଖି କହାର କର୍ ଠିଆ ହେଲେ ।

ଗ୍ରମ୍ ସି୫ନାପୁକ ଚଉଚ୍ଚରୁ ଚଙ୍କା ଦର୍ଓ ଚ୍ଚି ଉଠାଇ ନେଇ ତହଁଁରେ ରୁସ୍ୱେଚ୍ଚି ରଞ୍ଜିଦେଲେ । ପୁଶି ପିଡ଼ାରୁ ଅସସର ଯାଇ ଖକର ସଚ୍ଚିଆ ସ୍ରଭ୍ତ ତାଙ୍କ ଦରଠାକୁ ପଠାଇ ଦେବାକୁ ସରଦାରଙ୍କୁ କହିଲେ । ତେଶେ ସରଦାରଙ୍କ ବୋହୂ ଚଙ୍କା ରୃସ୍ୱେଚ୍ଚି ଉଠାଇ ନେଇ ଆଉମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପୃଙ୍କ ପର ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲେ । ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା । ଏଥିପାଇଁ ସଙ୍କ ସମିତ୍ତ ନାହଁ, ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାଷରେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ସଣ ନାହଁ, ପାର୍ଚନେଶ୍ଚ କାଗଳରେ ମୋତ୍ତ ମାଣିକ୍ୟ

ବଦ୍ଦାପନା ସାର୍ଶ ଭୂଇଁଆଶୀଏ ଠିଆ ହୋଇ ରହ୍ଣଲେ । କନ୍ତୁ

ଝସ୍ ନାହଁ, କାରୁକାମ୍ୟିଶୋଭ୍ତ ପମ୍ପାଧାର ନାହଁଁ । ଏ ପାଖରୁ ବା ସେ ପାଖରୁ ପୂଦ୍ୱ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବଲ୍ଟତା ନାହଁ, ଧନ୍ୟବାଦର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ନାହଁ । ଖଜର ପଟିଆ ପ୍ରଭ୍ଞ ଗ୍ରୁମ୍ନ ପଞ୍ଚନାପୁକଙ୍କ ଗ୍ରୁମୁରେ ଭେଟି । ପୁଶି ସେ ସକ ଦରବାରର ଲେକ । ସୁନାପଇତା, ପାଁ ପିତାମ୍ଭର, ହାଖ, ସୋଡ଼ା ଭେଟି ଦେଖିଛନ୍ତ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଜାଣ୍ଟ୍ୟ ସେ ଭୂଇଁ ଆମାନେ ଏହପର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କର ଆସୁଅଛନ୍ତ । ସେଇ ଶାୟରେ ପୁର୍ଣ୍ଣରେ ଶୁଣିଛନ୍ତ ଓ ପଡ଼ିଛନ୍ତ ସେ ଭକ୍ତସ୍ଥି ପ୍ ଭଗବାନ ସମ କୃଷ୍ଣ ରୂପେ ଶବର ଶବରୁଶୀଙ୍କ ଫଳ ମୂଳ, ଗୋପାଳ ପୁଅଙ୍କ ଚଖାକୋଳ, ବଦୁରଙ୍କ ଖୁଦ ସାଦରେ ଗ୍ରହଣ କର ବଡ଼ ପ୍ରୀତ ହୋଇଥିଲେ । ଏଣୁକର ଭକ୍ତ ବଡ଼ କ ସୁନା ରୂପା ସ୍ପ୍ୟ ମଳା ବଡ଼ ସେ କାଶନ୍ତ । କପର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ଭଲ୍ ବା ମଦ୍ୟ ତାହା ଭୂଇଁଆ ଜାଣନ୍ତ କମ୍ଭା ତାହା ସେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତ ସେ କାଣନ୍ତ । ସେମାନଙ୍କ ମନ କଥା ସେନ କଲ୍ପନା କଲ୍ପିନାର ପ୍ରସ୍ୱୋକନ ନାହଁ । ଯାହା ମନ କଥା ଲେଡ଼ା, ତାହା ଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଣି କଆଯାଡ଼ ।

ூ

କସ୍ୱସ୍ବର ଦ୍ୱରୁ ଶ୍ୱମା ଦୂନରେ ଦୂରରେ ଥାଏ । ର୍ଚନାମାଳୀ ସଙ୍ଗେ ଅକାନେସକାନେ ଭେଚ୍ଚ ହୁଏ । ଆନ୍ତପର୍ ବାସ

ଷ୍ମାର୍ ଯେ ଆଶା ଥିଲ୍, ତାହା ଆଉ ନାହଁ ।

ସ୍ପୁକ୍ସ୍ ଦେଖାଯାଉର୍ଚ୍ଛ ।

କନ୍ତୁ ଏଥିରେ କାହାର ମନରେ କଛୁ ସୁଖ ଦୁଃଖ ହେଉଚ୍ଛି କ

ନା ତାହା ଭୂଇଁ ଆମାନେ ଜାଶନ୍ତୁ । ତାହା ଅନୁମାନ କର୍ସଯାଇ ନ ପାରେ । କାରଣ ସବ୍ର ଭୂଇଁଆ ଭୂଇଁଆଶୀଙ୍କ ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧ କଣା ନାନ୍ଧିଁ । କେବଳ ସ୍ୱିମା ଚନାମାଳୀ ତିର୍ଗ୍ଧ ପଡ଼ିଥିବା ମାସ ପୋଡ଼ା **ପ**ବ ଦନ୍ କଶେଷ ଜଣାଅଚ୍ଛି । ସେ ଦୁହଁଙ୍କ କବାହ ହେବା ସ୍ରସ୍ତାବ ହେଲ୍ଣି । ଏଥିରେ ଚନାମାଳୀ ବା ବାଣାଶୂର୍ କଚ୍ଛି ପ୍ରକାଶ କର ନାହାନ୍ତ । କେବଳ ସାଧି ସରଦାରର ଇଚ୍ଚାନୁସାରେ ଏହା ହୋଇ-ଅଚ୍ଛ । ସାନ ହେଲେ ବ ଡଳ ସର୍ଦାରର ସର୍ଦାର ପାଇବାର

ମଧରେ ଭୂଷତ୍ସନ୍ କେମାଙ୍କ ପର୍ ଦେଖାସାଡ୍ଡାର୍ଚ୍ଛ । ଚଥାପି ସ୍ଥିମୁ ପିଞ୍ଚନାପୃକଙ୍କ ∖ମନ ମୋହ୍ୱିବା ପାଇଁ ସେ ଏପର୍ କର୍ବା ଜଣାଯାଡ୍-ନାହିଁ । ସେ ଜାଣେ ଯେ ସେ ସରଦାରର ଝିଅ, ସରଦାରର ନୂଆ ବୋହ୍ମା ,ତାହା ସ୍ୱାର୍ମାର ପୃଶ୍ଚ 'ସୌବନ । ତାକୁ 'ସମସ୍ତେ ଭଲ କହିଥାନ୍ତ । ପୂଶି ଭୂଇଁ ଆଣୀ ଦୋର୍ଟ୍ସରୁଣୀ ହେଲେ ଢାହାର ଜାଇଁ ବା ଠାରୁ ମରବା ଭଲ୍ । ଏଣେ ଗ୍ରମୁ ପର୍ଞନାସ୍ସକ ଦର୍କୁଡ଼ା । ତାଙ୍କ ନାଦ୍ଧ ଭ୍ନେ, । ଏଠାରେ ସେ କଳାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଧଳା । ପାଣଙ୍କ 'ମଧ୍ୟରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପତ୍ତ । ସୁତସଂ ଚନାମାଳୀ ବା ଅନ୍ୟ ଭୁଇଁ ଆଶୀଙ୍କ ହସ ଖେଳ କଥାବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଭୃତ୍ତ ପ୍ରତ୍ତ ଗ୍ରମୁ **ପ**ଧ୍ଚନାଯ୍ବକଙ୍କର ମନ ନାର୍ଣ୍ଣ କ ନପ୍ୱନ ନାନ୍ଧିଁ । ଏଥିରେ ସେ ଭୂଇଁ ଆଙ୍କର ଆପତ୍ତି ନାର୍ଣ୍ଣି ତାହା

٩٢

ଷାମାଭୂପୃଁ ।

ସା----- ରୁ ସେବେ ସୁନା ପଞ୍ଜିସରେ ଶୁଆଚାଏ କସାସ୍ପଚାଏ ରଖିରୁ, ସେ ବାନ୍ତ ପାଇଲେ ପଳେଇବ, ନାର୍ଷ୍ଣ କ ତାକୁ ଦେଁଶି

କଅଣ ?" ଆଙ୍କି ହୋଇଚ୍ଛି ସେତେବେଳେ ସ୍ଢାକୁ ବଳ ଆଉ କଥା ଅଚ୍ଛ ?"

ଦୁହେଁ ଛୁଆ କାହଁକ ସୃଅନ୍ତେ ?" ସାଧ୍---- ''ଯାହାଙ୍କର ବାପ ମା ଅଛନ୍ତ, ସେ ଛୁଆ କୁହନ୍ତ ଆ**ର୍**

ସା—''ସେ ଛୁଆ ଦଇଚ୍ଚା ଭ୍ରତ ଖାଇ କାଶିନାହାନ୍ତ୍ର ।" ଗ୍ର—"ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରୁମ୍ନ ଦେଶିଛନ୍ତି । ଆଉ୍ତାଙ୍କକଥା ଶୁଣିଛନ୍ତି । ସେ

ଦେବାକୁ ଗ୍ୱମ୍ବରୁ ଆକ୍ଳ[୍]ହୋଇଚ୍ଛ**ି** ।"

କ୍ଷମାଁ ମନ କଥା ନଯବେ ପ୍ରକାଁଶ ପାଉ, ସେପର ଡେବ୍ଦକ ବଳା, ରୂପାବଳା, ଖ୪ ପଲଙ୍କ, କାନ୍ଥ ବାର ସ୍ରଭ୍ଞ ସରଦାରେ ଓ ସର୍ଦାରଙ୍କର ଓ ଗାଁର ଧାଙ୍ଗଡ଼, ଧାଙ୍କଡ଼ୀ, କୁକୁଡ଼ା, ମାଙ୍କଡ଼, ଚ୍ଚେଳ, ମେଣ୍ଟା ଗ୍ରମ୍ନ ପ୍ଟନାସ୍ଟକ ସଙ୍କୋଳ ସା**ର**ଲ୍ରୁ କହିଲେ, "ସର୍ଦାରେ ! ଗହଣରେ ରଖିବା ସାଇଁ ଢୋ ସ୍ୱଅରୁ ଗୋଞ୍ଚିଏ

ଉତ୍ପସ୍ଥିତରେ ଖ୍ୟା ଚନାମାନୀଙ୍କର ମୁହାଁମୁହଁ କେବେ ଘଞି ନ୍ୟଥିଲି । ସ୍ତର୍ବଂ ଶ୍ୱମା ମନର୍ର୍ବେ କୁଛୁ ହେବାର ସନ୍ଧୁବନା । ଏହା ବୋଲ ଭ୍ୱନାସା, ଅଧର ସ୍ରଭ୍ତ ମଧ କର୍ଚ୍ଚ ସକାଶ କରୁ ନାହାନ୍ତି । ତାହାର ମନ କରୁ ହେଉ୍ଅର୍ଚ୍ଚ କ ନା ସେ କାଣେ, ବାହାରୁ କର୍ଚ୍ଚ କଣାପଡ଼ୁ ନାର୍ଦ୍ଧଁ । ତାହା ମନ ଏପର କେତେ କାଳ ଲୁଚ ରହବ ଦେଖାଯାଡ଼ ।

କଥା ସେଝା ମନରେ ରକ୍ସଲ ।

ଗ୍ରିମ୍ନି ପଞ୍ଚନାସୃକଙ୍କ କଥା କରବାକୁ ଅନ୍ୟ ଭୁଇଁଆଏ କ କହିଲେ । ତାହା ଦେଟି ଶ୍ରଣି ଶୁମା ମଧ୍ୟ ରୁଚ୍ଚା, ଧଇଲ 🖉 ସରଦାର ଅଗତ୍ୟାଁ ସନ୍ନତ ହେଲେ । ମନ କଥା କାହାର୍ଚ୍କ କଚ୍ଛି ନ୍ କହି ଶ୍ୱମା ଗ୍ରୁମୁ ପ୍ରଚ୍ଚନ୍ନାସ୍ଟକଙ୍କ ଅନୁରାମି ହେଲ୍ । ଅନ୍ୟ ଭୂଇଁଆ ଭୂଇଁଆଶୀଏ ଆପଣା ଆପଣା ବାଚ୍ଚ ଧଇଇେ । ସେଝା ନନ

ନା ଆଡ଼ କଅଶ ?" ନେଇଯିବାକୁ ଗ୍ରୁମୁର ଆଜ୍ଞ ହୋଇଚ୍ଛୁ । ସେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଗ୍ତଲ୍ ଏ ପରେ ଦେଖାଯିବ ।"

ୟ୍−"ସ୍ଇ ଅଛୁ−" ସା---- "ସେ ଥେଲ୍କୁ କଅଣ ହେଲ୍ ? ତୋର୍ ପର୍ ସେ ଛୁଆଚାଏ

ଯିକ ଭୁ ମନା କର୍ନା ।" ସା —''ଭୁ ଛୁଆଚା କ ଜାଣ୍ଡ ? ଭୂ ଯିବୁ, ଆମେ କ କରବୁ ?''

ଦୁକ ପର୍ମୃଁ—" ସାଧିର କଥା ନସରୁଣୁ ଏମା କହିଲ୍ 'ବା'୍ନମୁଁ

ପାଖରେ ରଙ୍କିନେଲେ ଭଲ ହେବ ନାହଁ ?'' ନଥାଇ ଖଣ୍ଡିଆନ୍ତି ସେପର୍ । ସେ ଢୁଆ ଦଖଣ୍ଡ ଦାରୁ ଆଗରେ

ତମ କଥା ଭିନେ ଆମ କଥା ଭିନେ ?" ଗ୍ରୁ---''ସେତେବେଳେ ଗ୍ରମ୍ମଙ୍କର ମନ ହୋଇଚ୍ଛ ସେ ଗୋଞ୍ଚିଏ ନେବେ । ତେବେ ଏତେବେଳେ ସାହାକୁ ସୁଖ ପାଅ ତାକୁ

ଆନ୍ତ ଶୁଆ ସାଙ୍କ ଆସି ପଞ୍ଚଶ୍ୱରେ ଆପେ ଆପେ ପଶିର୍ଯିବେ ?

ଏମାରୁସ୍ଟି।

ବା ନ ହେଉରୁ, ତହାଁରେ ବଡ଼ ଦେଉଳ ବାନାର କର୍ଚ୍ଚ ଆସୁନାହାଁ କ ସାଉନାହାଁ । ସେ ଖସ୍ ବର୍ଷା ଦନସ୍ତ ସରୁବେଳେ ଆପଣା ମନକୁ କେବେ ଉଡ଼୍ବୁଛୁ, କେବେ ହଲ୍ବୁଛୁ, କେବେ ମଳଚହ ଉପରେ ପଡ଼ ରହ୍ଚଛୁ । ବାହାରେ ବାନା ସେପର ଭତରେ ଠାକୁରେ ସେହପର । କେହ୍ସ ସେଗ ସଗ ଦେଉ ବା ନ ଦେଉ ଠାକୁରେ ସେହପରୁ । କେହ୍ସ ସେଗ ସଗ ଦେଉ ବା ନ ଦେଉ ଠାକୁରେ ଦେଉରୁ ତାହାର କଅଣ କରୁଛନ୍ତ କମ୍ବା ସେ ଭକ୍ତରେ ଗଦ ଗଦ ହୋଇ ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ସିଶିପାର ହେଉଅଛୁ ତାହା ପ୍ରତ୍ତ ରୁଷ୍ଣ କ ତୁଷ୍ଟ ହେଉଅଛନ୍ତ, ତାହା କର୍ଚ୍ଚ କଣାସାଉନାହାଁ । ନଶ୍ଚଳ ମରବ ମୂର୍ତ୍ତି କର୍ଚ୍ଚ କରବା ନ କରବା ଆଖି ଦେଖୁ ନାହଁ, କାନ ଶୁଣୁ ନାହଁ କ ନାକ କାଣୁ ନାହଁ । ପ୍ରରେ ସେ ସାହା କନ୍ତୁ ବା କରୁ ଆଗକୁ

ଚରୁର୍ଥ ପର୍ଚ୍ଚେଦ

କୋଚ୍ଚିକେ ଗୋଚ୍ଚିଏ ଅକାଳେ ସକାଳେ ଓଳଗି ହେଉରୁ

ସେ ଆସୁଚ୍ଛ ସେ ମୁକ୍ତ ତଳେ ନ ଲଗାଇ ଯାଉ ନାହିଁ । ଠାକୁରେ ତ ଅଧିକର କଥା, ସେ ବେଡ଼ା ଭତରକୁ ଯାଉଚ୍ଛ ସେ ସିଂହଦ୍ୱାରେ ମୃକ୍ତ ନ ନୋଇଁ ଯାଉ ନାହଁ । ସେ ଠାକୁରଙ୍କୁ କ ସିଂହକୁ କୃହାର ହେଉଚ୍ଛ ତାହା ସେ ଜାଣେ । କମ୍ବା ସେଉଁ ମହାପ୍ରଭ୍ଚ, ମଶିମା, ହକୁର ପ୍ରଭ୍ଞଙ୍କ ପଡିହାସ୍କ ଛାଞ୍ଚିଆ ଅର୍ଦନ ପ୍ରଭ୍ତ ଦର୍ଶନୀ ନ ପାଇଲେ ପାଖ ପୁର୍ବଇ ଦଅନ୍ତ ନାହଁ ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତ । ସେ ଯାହାହେଉ ଲେକେ ସିଂହଦ୍ୱାରେ ମୁକ୍ତ ଦୁଆଉଁଛନ୍ତ । କନ୍ତ ଦୋଳ, ହଶହର୍ସ, ଶିବର୍ବି, ଜନ୍ଦାଷ୍ଣୁମୀ ପ୍ରଭ୍ତରେ ସେ ଗ୍ରବ ଦେଖାଯାଏ ବର୍ଷ୍ଣିତ ଦନ ସେ ଗ୍ରବ ଦେଖାଯାଉ ନାହଁ । ସ୍ୱତଃର୍କତ ହେଲ୍ ପର୍ କେହ୍ ଦଣ୍ଡ ନାହାନ୍ତ । ଅନୁରେଧ୍ୟ ଉପରେଧ ବା ଆଦେଶରେ ବେଡ଼ା ଭତରକୁ ଯିବା ପର୍ ସମ୍ଭର୍ଥ ଦେଖା ଯାଡ଼-ଛନ୍ତ । ଆପଣା ଆପଣା ଗ୍ରବ ଗ୍ରବନାରେ କେହ୍ ମରବ ନୃହନ୍ତ । ନାନା ଲେକଙ୍କ ମୁଖେ ନାନା କଥା ।

ସମା କଦ୍ମରୁ ଯେ ତାହା ବାପ ଅନେକ ଦନ ହେଲ୍ ଆଚାର ଅଧିଆ ପଡ଼୍ଚ୍ଛା । ମାଧିଆ ସେଉଁ ବଳଦ କଶିଛ୍ର ସାଧିଆ ତାହାର ପ୍ରଶଂସା କର ଦାମ ପଣ୍ଟରୁଛ୍ଡ । ଶାମା କଦ୍ମଛୁ ସେ କାହିଁ ଖନ୍ଦଶା ଦେବ ତାହା ତାକୁ ଦଶୁ ନାହଁଁ । ହରଆ ରସିଦ ପାଇଁ ବ୍ରୀହ୍ ଉଧାର ମାଗୁଛୁ । ସଦୁଆ କଦ୍ପୁଛୁ ସେ ଭନ ଗୁର ଅଶା ସୁଧ ଦେଉ ପ୍ଟଟ୍ଟକେ ବେବର୍ତ୍ସ ଶୀ ଟଙ୍କା ଦେଉନ୍ଥ ବୋଲ ଇନତମହତ ରଦ୍ମହୁଛ୍ର । ମଧି କହ୍ଚୁଛୁ ଗନ୍ଦେଇ ତ ସେ ଚନ ତାଆକୁ ସେରେ ବୋଲ ବକୁଛୁ ତାହା ତାକୁ କପର ସହବ ? ଏହା ଶୁଣି ବଳଆ କହ୍ଚୁଛୁ ସେ ରନାସର ଚନ । ତାହଁରେ ସୁନା ଲଗିଛୁ । ସଡ଼ା ହେଉକ ପର୍ଟ୍ଣ ହେଉ ଗନ୍ତାସର ଚନ ନ କଣିଲେ ନ ତଳେ । ସ୍ୱମାରୁପ୍ନାଁ

ଏହ୍ସପର୍ କଥାବାର୍ତ୍ସ ହୋଇ ସର୍ଭ୍ୟ ବେଡ଼ା ଭତରକୁ ଯାଉ୍ଟବ୍ଧନ୍ତ । କେବେ କେବେ କଣେ ଅଧେ ଫେରୁଚ୍ଚନ୍ତ । ଆତାଣା ଆଚଣା କଥାରୁ ଏପାଖ ସେପାଖ ନୋନ୍ଧବାଯାଏ ଲେକେ ଠାକୁରୁଙ୍କୁ ଧର୍ ପଡ଼ିଲ୍ ପର୍ ବୋଧ ହେଡିଅଛି । ଏମାନେ ଯେ ମୂଲଆ ପାନଆଙ୍କ ପର କେବଳ ଗରବ ଲେକେ ତାହା ରୁହେଁ । ଏଥିରେ ଦଳେଇ, ଦଳବେହେର୍, ନାସ୍ଟକ, ଗଡ଼ନାପ୍ଟକ, ସରଦାର୍ଚ୍ ତହସିଲଦାର ସ୍ରଭ୍ଢ ସବୁ ସ୍ରକାର ଲେକେ ଅଛନ୍ତ । ନ୍ୟମେ ନ୍ୟମେ କରଣ, ନଅର କରଣ, ପାଞ୍ଜି ଆ, ସକ୍ସପନ୍ତିତ, ପାଞ୍ଚଯୋର୍ଧ୍ୱ, କ୍ରହ୍ମା, ସପୃଗୁର୍ ପ୍ରଭ୍ନ ଆସି ମିଶୁଛନ୍ତ । ଏହପର ଆସୁ ଆସୁ ସଙ୍କର ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ର ଦେଖାଦେଲେ । ସ୍ୱଳାଙ୍କର୍ ଏ ଚଳନ୍ତ୍ର ପ୍ରଡମ । ଏହାଙ୍କର ବଦ୍ୟମାନରେ ଆନ୍ତମାନେ ଚନ୍ଦ୍ ମଣ୍ଡ ଳ ନକର୍ବରେ ବଦ୍ୟୋତ୍ତ । ଏହାଙ୍କୁ ଗ୍ରୁଡ଼ ଆଙ୍ଗି ଆଉ୍ ଆଡେ ଯାଇ ନ ପାରେ । ଅଧିକ କ ସ୍ୱସ୍ୱୃଂ ସ୍ରକୃତ୍ଧ ଦେଗଙ୍କ ସ୍ୱଭୂସ୍ଥି ଏହାଙ୍କ୍ ଏଡ ପାରନାହଁ । ଦେଖିବାକୁ ସୁସର୍ଘ, ସବଳ, ସୁନ୍ଦର ପୁରୁଷ। ଅଙ୍ଗସୌଷ୍ଟବ ଦେଖିଲେ ପୌଡ଼ ବସୃସ ବଳେ ବଳେ ପଶିଲ୍ ପର୍ ବୋଧହୁଏ । ସୁସ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଲଲ୍ଚ, ଉ୍ଲତ ନାସିକା, ବୃଷ ବ୍କର, ବଶାଳବ୍ୟ, ଆଜାନୁଲ୍ନ୍ରିତ ଭୂକ ସ୍ତ୍ୃତ୍ତ ଦେଶି ଶନ୍ର୍ିନ ଶଙ୍କି ରହ୍ ନପାରେ । ବାହାରୁ ଦେଖିଲେ ହୁଦ୍ଦପୁ ଗଙ୍ଗାରୁ ଗତ୍ତ୍ୱର ପର ସ୍ପଷ୍ଣ ଜଣାଯାଏ । ତକ୍ସଁରେ ସୁଣି ଚଉପାଶରେ ଗ୍ରୁଟିଆ ଡାକୁଆ ପ୍ରଭୃତ ସେନ ବେବର୍ତ୍ ଯୁଥପତ୍ତ ପର ଝ_ୁଲ ଧର ଧୀ**ରେ** ଧୀରେ ଗୂଲୁଛନ୍ତ । ବେବର୍ତ୍ତ୍ରଙ୍କ ନାମ୍ମ ଶୁଣିଲେ, ବାଚ୍ଚଗ୍ରୁଡ଼ ଲେକେ ଅଲଗା ସ୍ୱଅନ୍ତ । ନକେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ପାଞ୍ଚ ହାତ ଦୂଞ୍ରୁ ଯାଇ <ବେ ଲମ୍ସ୍ ଲମ୍ସ୍ ହୋଇ୍ ସଡ଼ କୁହାର ହେଉଛନ୍ତି । ତଥାସି ପାଖ ଲେକେ ଦୂର 🗴 କରବାକୁ ଛାଡ଼୍ର ନାହାନ୍ତି । ଦୁଇ ଗୃଣ୍ପସ୍ ଗାନ୍ଧ ମଧ୍ୟ ଦେଉ୍ଟ୍ଲେଣ୍ଟ

Digitized by srujanika@gmail.com

~ഡ

କେବେ କେବେ କାହାର୍ କାହାର୍ର୍କୁ ପାହାରେ ଦୁଇ ପାହାରେ ହୋଇସାଉ୍ଚ୍ଚା । ପାଖ ଲେବଙ୍କର ପାଞ୍ଚି ହାତ ସୁଖପାଇଁ କ ଅନ୍ୟ କାଣ୍ଣି ପାଇଁ ଏ ସରୁ ହେଉଚ୍ଚ୍ଚା ତାହା ସେମାନେ କମ୍ବା ବେବର୍ଷ କାଣନ୍ତ । ଏ ଭଲ କ ମନ୍ଦ ସେହମାନେ ରୁଝନ୍ତ । ସେ ସାହାହେଉ ବେବର୍ଷ୍ ସେ ପ୍ରଶାନ୍ତ, ସୁଧୀର ଏହା କେହ୍ବ ମନା କର୍ ନ ପାରେ । ଦୂର ଦୂର କର୍ ପାଖେ ନ ପୂର୍ସ ଦେବାକୁ ସାହାଙ୍କର ପାଖ କେଲ୍କେ ଥାନ୍ତ ତାଙ୍କର ସେପର ଗୁଣ ସରୁ ଆନ୍ତିମୁର୍ଣ୍ଣିଆ ।

ସମା ଶାମାଙ୍କ ପର୍ ଅଦାନା ଲେ୍କଙ୍କ ଉପରେ କାହାର ଆଖି ପଡ଼େ ନାହଁ । କନ୍ତୁ ବେବର୍ତ୍ସ ଆପଣା ପଦମଯ୍ୟାଦା ସ୍ରତ୍ତ ଦୃସ୍ପି ରଖି ଧାରେ ଧାରେ ସାଇ ଗରୁଡ଼ଖମ୍ବଠାରେ ସାସ୍କାଙ୍ଗ ତ୍ତନ ପଣ୍ଡାଏ ରୂପା ଥାଳଆରେ କୁଳସୀ ଆକ୍ଷ ଧଣ୍ଡା ଏଙ ନ୍ତନଗୋନ୍ଟି ରୂପା ଝର୍କରେ ପାର୍ଶି ସେନ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ଂପାଦୋଦକ ଦେଇ ବେବତ୍ସ୍ ଙ୍କ ଗଳାରେ ଡନଧଣ୍ଡା ଲମ୍ବାଇ ଦେଲେ । ଏଣେ ଆର୍ଡ୍ ଦୁଇଜଣ କ୍ରାହ୍ମଣେ ପିତଳ ଥାକଆ ଓ ଗନ୍ଧୁ ସେନ କୁନ୍ନା ରସ୍ଟଗୁରୁ ଗ୍ରମୁ ପ**ଛନାସ୍ତକ, ଗ୍ରମ୍ଭକରଣ, ନଅର କ**ଶୋଇ ସ୍ତତ୍ତ୍ରକି ନଳ ଭୂଳର୍ସା ଦେବାକୁ ଲ୍ରିଲେ । କାର୍ଯ୍ୟର ସୁକଧା ପାଇଁ ସେ ଏପର୍ କର୍ଗଲ୍ କମ୍ବା ଧନ୍ତା ଅଗ୍ରବରୁ ସେ ଆଉ୍ କେହି ଧନ୍ତା ନ ପାଇଲେ ଭାହା ନ୍ୱହେଁ । ସ୍ନାଙ୍କ ବ୍ୟିଶତ ବେବର୍ଣ୍ ଙ୍କ ପର ଆଉ କେହ୍ ଜଳ୍ ଭୁଳସି ବା ଧଣ୍ଡା ପାଇବା **ବ**ଧି ନହେଁ । ଏକ ପଷରେ ବେବର୍ତ୍ତ୍ କଂ ବାପ ଅନା କ ଥିଲେ ଓ ସେ ନଜନ ଜ<mark>ିକ</mark>ପର ଅବସ୍ଥାରୁ ଉଠି ଠାକୁର୍ମାନଙ୍କ**ର** ଏସର ଅନୁଗ୍ରହର ପାନ ହୋଇ-ଅଟ୍ଟକ୍ତ, ତାହା ସକୁ ଗ୍ରବ ଦେଖିଲେ ଯାହା ହେଲ୍ ତାହା ଦ୍ୱାଗ୍ -ଗୁଣର୍ ସୋଷଣା ହିହୃଷ୍ଟଅଛୁ ।

ଅଗର ପଷରେ ସବୁ ମନୁଷ୍ୟ ସମାନ । ବେବର୍ଷାଙ୍କ ସଙ୍କେ ଆଉମାନଙ୍କର ସେ ଥିଭେଦ ଦେଖାଇ ଦିଆଗଲ୍ ତାହାଁ ଅନୁଚତ ନ ହେଲେବ ବାଁଞ୍ଝିମସୁ ହୋଇ ନପାରେ । କନ୍ତୁ ଏପର କାଳେ କାଳେ ଚଳ ଆସୁଛୁ । ଏହା ପଦେ ଦୁଇପଦ କଥାରେ ସଙ୍ଗିବାର ନୁହେଁ । ପ୍ରଚଳତ ସ୍ରଥା ଅନୁସାରେ ସଙ୍କ୍ୟଲେକଙ୍କର ସନ୍ଧୁ ଖରେ ବେବର୍ଷ୍ଣାଙ୍କ ବଡ଼ପଶିଆ ପୋଷଣା କର୍ବଆଗଲ୍ । ସେ ତନ୍ଧ୍ ବେବର୍ଷ୍ଣାଙ୍କ ବଡ଼ପଶିଆ ପୋଷଣା କର୍ବଆଗଲ୍ । ସେ ତନ୍ଧ୍ ରେକ୍ କୁଛୁ ପାଞ୍ଚି ଫିଞ୍ଚାଇଲେ ନାହଁ ସତ; କନ୍ତୁ ଗରୁଡ଼ ଖ୍ୟ ନକ୍ଚରେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ କୌଣସି ଆସନ ଲେଡ଼ା ହେଲ୍ ନାହଁ । ଅନ୍ୟ-ମାନଙ୍କ ପର ସେ ଭୂଇଁରେ ବସିଲେ । ପୁଣି ଆଉମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେ କେଉଁଠାରେ ବସିବ ତାହାବ ନର୍ଦ୍ଦେଣ କର୍ଦେଲେ ନାହଁ । "ଆରେ ସର୍ଖୀ ଆପଣା ମହତ ଆପେ ରଖି" କଥା ଅନୁସର ବ୍ରସ୍ମା ସପୁଗୁରୁ ପାଞ୍ଚିଆ ପ୍ରଭ୍ୱତ ଆପଣା ଆପଣା ସ୍ଥାନ ଖୋଳ ନେଲେ ।

ଏଠାରେ ଚୌକ କମ୍ବା ବେଞ୍ଚ ନାହଁ, କମ୍ବା କାହାର ତାହା ଲେଡ଼ା ନାହଁ । ମାଞ୍ଚିରେ କେହି କେହି ପଟ୍ଥିଡ଼େ ତଳପା ଲୁର୍ଲ୍ ଆଣ୍ଠୁ ମାଡ଼, କେହି କେହି ଚେକା ପକାଇ, କେହି କେହି **ବା** ଆଣ୍ଠୁ କୁଣ୍ଢାଇ ବସିଶଲେ । କନ୍ତୁ ଆପେ ଆପେ କ୍ରାହ୍ମଣ, କରଣ, ମହାନାଯୁକ, ଗଡ଼ନାଯୁକ, ଦଳେଇ, ପଧାନ, ସରଦାର ପ୍ରଭ୍ୱ ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନକଞ୍ଚକୁ ଓ ଚଷା, ଗଣ୍ଡ, ଭୂଇଁଆ ପ୍ରଭ୍ୱତ ତାଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେଇ ରହିଲେ । କେତେ ଲେକେ ଠିଆ ହୋଇ ରହ୍ଢଲେ । ଆପଣା ୬ କଥା କୁଝି ଆପଣା ସ୍ଥାନ ନେଲେ । କେହି କାହାର ସ୍ଥାନ ପାଇଁ କଳ କରବାକୁ ନାହଁ କମ୍ବା କେହି କାହାର୍ଚ୍ଚ ଡଆର୍ବାରୁ ନାହଁ । ସ୍ପୀ ଲେକେ ଏକଦଳ ହୋଇ କଚ୍ଛଦୂରରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହଲେ । ସ୍ଥାନାତ୍ତ୍ୟବରୁ ସେ ଏପର ହେଲ୍ ତାହା ନୁହେଁ । ସେମାନେ କାଣନ୍ତ ସେ ସତ୍ତ୍ରରେ ବସି ସତ୍ତ୍ୟକନ ହେବା ତାଙ୍କର ନୁହେଁ । କନ୍ତୁ ଏପର ତ୍ସବରେ ରହ୍ୱ ସେମାନେ ସତ୍ତ୍ର ଦେଖିଥାନ୍ତ୍ର, ଆଉ ସତ୍ତ୍ର କଥା ଶୁଣିଥାନ୍ତ୍ର । ଏହ୍ପପର ସତ୍ତ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲରୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଗଡ଼ନାପ୍ସକ କହିଲେ---

"ସାନ୍ତେ ! ଲଡ଼ାଇ କେବେ ହେବ ?''

ମଦନ—''ସେଉଁଥି ପାଇଁ ଆସିଥାଇଁ ସେ କଥା କୁଆଡ଼େଗଲ୍ । ଆରେ ଲଡ଼େଇ କଥା !''

ଯଦୁ—''ମ, ଆମ କାଣ୍ଡ ବାଉଁଶ ଘ୍ଣ ଖାଉଚ୍ଛ । ଖଣ୍ଡାରେ କଳଙ୍କ ଲଗ୍ରୁଚ୍ଛ, ଲଡ଼େଇ କଥା ଆବେ ରୁହେଁତ ଆଉ କେଉଁ କଥା ?" ହର୍-–-''ବସି ବସି ଜାଗିର ଖାଇ ୬ ପେଚ୍ଚ ପୃରୁ ନାହଁଁ କ ଦନ ସରୁ ନାହଁଁ ! ଲଡ଼େଇ ନୋହ୍ଲେ ହେଉ୍ଚ୍ଛ ?''

- ମଦନ ''ପର ହାଶିଲ୍ କୋଡ଼ ବାଆ ପିଇଲ୍ ପର୍ ଲ୍ଗ୍ରଚ୍ଛ । ଆନ୍ସେ ଡାଲ୍ ର୍ଉଳ ଯୋଗାଇ ୬ ବେଠି କର ୬ ମର୍ବୁଁ । ଭୂମ୍ଭେ ତ କାଣ୍ଡ ପଚ୍ଚେ ମାର୍ଶ୍ୟ ଖଣ୍ଡା ପଚ୍ଚେ ହଲେଇ ଦେଲେ ବାଜା ବନେଇ ଝପଚ୍ଚ ସିଂହ, ଚମ୍ପଚ୍ଚ ସିଂହ, ରଣବାଜ ସିଂହ ଶାର୍ଡ଼ୀ ବାନ୍ଧ ଗ୍ରୁଡ ଫୁଳେଇଫୁଲେଇକା ଯିବ । ଏଥିରେ ଭୂମ୍ଭେ ଲଡ଼େଇ ନ ଖୋନ୍ଧବ କାନ୍ଧିକ ?''

କୁହ୍ମା---''ଆହେ ଗଡ଼ନାସ୍ଟକେ ! ଲଡ଼େଇ କଥା ଯାହି। ହେବାର ଚାହା ର୍ଗନ ଦରବାରରେ ହେବ । ସେ କଥା ଏଠି ନେଇ ବସିର୍ଲେ କଅଣ ହେବ ? ସେଉଁଥିପାଇଁ ସେଥିରେ କଏ କଣ କହିଛ କୁହ !''

ବ୍ୱଦ୍ମାଙ୍କ କଥା ଶୁଶି ସମସ୍ତେ ମରବ । କର୍ଚ୍ଚଷଣ କାହାର କାଳଆ ଗାଉଁଲ ସସ୍ତ୍ର ପର୍ । ଏଠାରେ ସସ୍ତ୍ରପତ୍ତ, ସମ୍ପାଦକ୍ତ, ସମ୍ପାଦକା, ପ୍ରସ୍ତାବକାଶ୍, ପ୍ରସ୍ତାବକାର୍ଶ୍ରୀ ପ୍ରଭୃତ୍ତ ନାହାନ୍ତ । ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ସ୍ୱଙ୍କରୁ ଲେଖାପଡ଼ି ହୋଇ ଆସି ନାର୍ଣ୍ଣଁ । ସ୍ରସ୍ତାବମାନ ଅନ୍ମୋଦନ ସମର୍ଥନ କର୍ବାକୁ ଲେକ ନବ୍ଦାଚତ ହୋଇ ନାହାନ୍ତ । ଦଣ୍ଡାପ୍ଯମାନ, ଉଦ୍ବୋଧନ, ସମ୍ବୋଧନ ପ୍ରଭ୍ୱ ଡହବାର ନାହଁ । ଭବଭୁଙ୍ଗି ପ୍ରଦର୍ଶନ, ହସ୍ତପଦ ସଞ୍ଚାଳନ, କମ୍ବା ବାକ୍କାଲ ସ୍ରସାରଣ, ତର୍ଜନ, ଗର୍ଜନ, ଚାଡନା, ଲ୍ଞ୍ଜିନା, ଭ୍ରେକନା, ବଞ୍ଚନା, ର୍ଚନା ପ୍ରଭୃତ ନାହଁ । ଅଭ୍ଧାନ, ଅଳଙ୍କାର, ଛଚ୍ଚକ, ବଚନପିସୃଷର ଚଚ୍ଚକ ଦେଖାଇବାକୁ କେନ୍ଧ ଆସି ନାନ୍ଧିଁ । କଥାରେ ଭୁଲ ଅନୁଁତାପର ଆଶଙ୍କା ନାନ୍ଧିଁ । ''ସଞ୍ଚମୁଖେ ହର୍'' କଥା ଅନ୍ସର୍ ଆସଣା ୬ ମନ କଥା ତ୍ରକାର୍ଶ କର୍ବାକୁ ପଣ୍ଡିତ ମୂର୍ଖ ଏକସିତ ହୋଇଛନ୍ତ, ଅଥଚ ସମସ୍ତେ ମରବ । କରୁ ଏହା ଅଧିକ ଷଣ ରହ ପାରଲ୍ ନାହଁ । କରୁଷଣ ଉତ୍ତରୁ ଲେକେ ଫୁସ୍ଫାସ୍ ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କର୍ଜିଲ । ଏହିପର ମଧ କରୁଷଣ ଗଲ୍ । ଅଥଚ କଲେଇ ବେକରେ ସନ୍ଧି ବାକ୍ଷବାର୍କ କେନ୍ସ ଆଗୋଡ୍ ନାହାନ୍ତ ।

ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ସ୍ପୀଲେକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଡାକ କହିଲ୍ୟ ''ଚିପ୍ର ଚିପ୍ର, ହଳଆ ଚିପ୍ର ସେ ଚିପ୍ର ଯାଇ ନାହଁଁ, ପାଚ୍ଚକନାରେ ବର୍ଦ୍ଧା ହୋଇ ରହିଛୁ ।'' ଏ କଥା କଏ କହିଲ୍ୟ, କାହିଁକ କହିଲ୍ୟ, ଏହା ସତ କ ମିଛ, ତହାଁ କ କେହ ମନ ଦେଲେ ନାହାଁ । ---ଏଣେ ସସ ଲେକଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧନ କର ଯାଞ୍ଚିଆ କହଲେ, ''ବେଳ ଯାଉଚ୍ଚ କେହ କଚ୍ଚ କହୃନା, ଖାଲ ଫୁସ୍ଫୁସ୍ , ହେଉଛ ।'' ଏହା ଶୁଣି ଅଶୀ ବରିଆ କୁଡ଼ା ଯୋଗୀ ସରଦାର କହଲ, ''ଆଙ୍କ, କଥା । ସଙ୍କ୍ କାଣନ୍ତୁ । ତାହା ସେବାରୁ କହଲୁ, ''ଆଙ୍କ, କଥା । ସଙ୍କ୍ କାଣନ୍ତୁ । ତାହା ସେବାରୁ କହଲୁ, ''ଆଙ୍କ, କଥା । ସଙ୍କ୍ କାଣନ୍ତୁ । ତାହା ସେବାରୁ କହଲୁ, ''ଆଙ୍କ, କଥା । ସଙ୍କ୍ ବାଣନ୍ତୁ । ତାହା ସେବାରୁ କହଲୁ, ''ମଅର ଦେଉନ୍ତୁ ସେ ସକୁ ସଙ୍ଗିଯିବ ।'' ଏଥିରେ ପାଞ୍ଜିଆ କହଲୁ, ''ନଅର ଦେଉନ୍ତୁ ସେ ସକୁ ସଙ୍ଗିଯିବ ।'' ଏଥିରେ ପାଞ୍ଜିଆ କହଲୁ, ''ନଅର ବଶୋଇଙ୍କ ଭଡ଼ଣୀ ସଙ୍ଗେ ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପୁଅର ବସ କର୍ବାକୁ ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସର ଇଚ୍ଚା, ଏଥିରେ ନଅର ବଶୋଇଙ୍କ ବଡ଼ ସଇ ସନ୍ଦ ହେଲେଣି; କନ୍ତୁ ସଙ୍କ ଲେକେ ନଦା କରବେ ବୋଲ କହ ସେ ବା ତାଙ୍କ ମା ସନ୍ତ ହେଉ ନାହାନ୍ତୁ । ଏବେ ନଅର ବଶୋଇ କସିଛନ୍ତ, ବେବର୍ତ୍ତା ବସିଛନ୍ତ, ସଙ୍କରେକ ବ କତ୍ତୃଛନ୍ତ ସେ ଦୁହଁଙ୍କ ମୁହଁ ଉପରେ କହନ୍ତୁ ।''

ଏହା ଶୁର୍ଶି ଯୋଗୀ ସର୍ଦ୍ଦାର୍ ପର୍ବ୍ଦର୍କ୍ଲ, "ମହ୍ଜାର୍କା କ କହୃଛନ୍ତ ଆଉ ବ୍ରହ୍ମା କଣ ପାଠ ଦେଉଛନ୍ତ ?" ଏଥିକ ଗସୁଗୁରୁ କହ୍ୱଲେ କଥାରେ ଅଛ୍ଟ, "ଗ୍ଳାନୁଗଚୋଧନଁ" ପୁର୍ଶି ବ୍ରହ୍ମା କଳ୍କକଳେଇଲେ ବେଦ । ସେହ୍ୱ ଦୁହଁଙ୍କ କଥା ଗ୍ରଡ଼ ଭୂମ କଥା ବୋଲ୍ । ତାହା ଜଣାଗଲ୍ର ବ୍ରହ୍ମା ଶାସ୍ପରୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦେବେ । ମହାର୍କା ଯାହା କର୍ବାର୍ ତାହା କର୍ବେ ।

ସ୍ତ୍ୟୁଗୁରୁଙ୍କ କଥା ନ ସରୁଣୁ ସ୍ପାଲ୍କେଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କୀର୍ଖ୍ତଶୀର୍ଖ୍ତ ଧୂଳଧୂସର୍ତବସ୍ତାକୃତା ଅବଗୁଣ୍ଠନବଞ୍ଚ ଜଣେ ସ୍ୱୀ ଲେକ ବାହାର୍ ଆସି କନ୍ଧ୍ୱଲ୍, "ଗୋସାଇଁ ମାନେ ! ମୁଁ ଯାହା କନ୍ଧ୍ୱଲ ତାହା `କନ୍ଧ୍ ସେନା କଲ୍ ନାନ୍ଧିଁ । ତେବେବ ପୃଶି କହୃଚ୍ଛ ତଳେ ବସୁମାତା, ଉପରେ

ଷମ୍ବାରୁପୂଁ

ଧର୍ମ ଦେବତା, ପଞ୍ଚମୁଖେ ହର, ଏହ୍ୱ ସବୁ କଥା ମ୍ନେର୍ଖ ଠିକ ତିକ ନସାତ-କରବା ହେବେ ।'' ଏହା ଶୁଖି ଯୋର୍ଗ ସରଦାର ପର୍ଶ୍ଲ "ତୋ କଥା କଅଣ" ? ସ୍ୱୀ---''ସେହ୍ୱ ଚିପ, ହଳଆଚିପ ।''

ଯୋଗୀ—''ଖାଲ ଚିପ ଚିପ ହେଲେ କଅଣ ହେବ ? କଥାଚି। କଅଣ ସରୁ କହ ।''

ସ୍ୱୀ ଲେକର ଉକ୍ତ ବଷମସମସ୍ୟ। ଉପସ୍ଥିତ କଲ୍ । ସନ୍ଧୁ ଖରେ ଦିଖପୁ ସଜା ସବଳ ପ୍ରତାର୍ଥୀ ବେବର୍ତ୍ତା । ତାଙ୍କ ପୂଦ ପୁରୁଷ ଯେ ମୂଲଆମୁଣ୍ଡ ଥିଲେ ତାହା କଣାଶୁଣା । ପୁଣି କୁଦ୍ଧିବଦ୍ୟା କଳକୌଶଳରେ ସେ ସେ ନଅରବଶୋଇଙ୍କ ଘରୁ ବେବର୍ତ୍ତା– ପଣ କାଡ଼ି ନେଇଛନ୍ତ ତାହା କାଲ କଥା । ଜାତ୍ତରେ ସେ ଖଣ୍ଡାପୁତ । ନଅରବଶୋଇ କରଣ । ତାଙ୍କର ଘର କେତେ ପୁରୁଷର ଓ କେଉଁକାଳୃ ତାଙ୍କ ଘରୁ ବେବର୍ତ୍ତା ହୋଇ ଆସୁଥିଲେ ୪ ତାହା ଅଲ୍ସ ଲେକେ କାଣନ୍ତୁ । ଉଠିବା ପଡବା ବଡ଼ିବା ଚ୍ଛଡ଼ିବା ବନ ସହ ପର ଲଗି ରହ୍ଚଚ୍ଛି । କେହ୍ସ ଆପଣା ବାନ୍ଦୃବଳରେ ଗନ୍ୟ ସ୍ଥାପନ କର୍ ସ୍ୱନାମ ଧନ୍ୟ ପୁରୁଷ ବୋଲ୍ଉଚ୍ଛ । କେହ୍ସବୀ ବଡ଼ପଶିଆ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଚନ୍ଦ୍ରସୂଯ୍ୟଙ୍କଶୀସୁ ବୋଲ ପରଚସୁ ଦେଉଚ୍ଛି । ଡଳରୁ ତାଳ ହେଲରୁ ନଅର କଶୋଇଙ୍କ ସରେ ସମ୍ଭର ପାଇଁ ବେବର୍ତ୍ତ। ଲଳାପ୍ୱିତ ଓ ଚେସ୍ଫିତ ବୋଲ କାହାରକ ଅଜଣା ନାହଁଁ ।

ଏଣେ ପୁଶି କଥା ରହ୍ବଚ୍ଛୁ 'ସେ କାଇଞ୍ଚ ମାନ୍ତିରେ ପଡ଼ଲେ ତାହାର ଜ୍ୟୋତ୍ତ ବୁଡ଼େ ନାହାଁ । ଦୁଃଖରେ ଥିଲେ ବ ନଅର ବଶୋଇଙ୍କି ତାଙ୍କ ମାଆ ଆନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତ ପୁରୁଣା ସରକଥାର ଚାଣ ଗୁଡ଼ବାକୁ ନାହାନ୍ତୁ ।

ଏହ୍ସ ସେନ ସ୍କ୍ୟ ଲେକଙ୍କର ସସ୍ । ନେପୋଲଅନ ବୋନା ସାର୍ଚ୍ଚଙ୍କ କଥା ଜାଣିଥିଲେ ଶୁଣିଥିଲେ ସସ୍ଲେକେ କ କହିଥାନ୍ତେ ବା କରଥାନ୍ତ ବୋଲ୍ ଯାଇ ନ ପାରେ । କନ୍ତୁ ସ୍ପୀ ଲେକର କଥା ଶୁଣି ସସ୍ତ୍ର ନରବ ନୟରୁ, କାହାର ତ୍ରୁଣ୍ଡ ହଲବାକୁ ନାହଁଁ । କାହାର ନନ କଥା କଚ୍ଛୁ ଜଣା ପଡ଼଼ନାହଁ । ସମସ୍ତ କଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟବମୂଡ଼ ପର୍ । ଏହ୍ସପର୍ କଚ୍ଛରଣ ଗଲରୁ ପାଞ୍ଜିଆ କହଲ୍ "ବେଳ ଯାଉ୍ଚ୍ଛ, ସମସ୍ତ ତୁନହୋଇ ମୃନପର ବସିଲ ସେ ।" ବୁଡ଼ା ଯୋଗୀ ସରଦାର ମଧ୍ୟ ସତ ସତ ବୋଲ କହଲ୍ । ଏଥିରେ ସବୁର ପାଞ୍ଚି ଫିଞ୍ଚିଗଲ୍ । କେହ୍ସ କହ୍ଲ୍ "କର୍ଣ ମହାଲସ୍ବଳଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଝିଅ ସୂଅ ଦେବା ନେବା ଚକ୍ତ୍ରା । କେହ୍ କହ୍ଲ୍ ପଇସା ଲେଭ୍ରେ କେଉଁଠି କେଉଁଠି 'ସ୍ପର ହେଉଚ୍ଛ । ସେ କଚ୍ଛୁ କଥା କୃହ୍ଣଁ । ତାହା ହେଉଥିଲେ 'ଫୁଇଞ୍ଚୀ ଜାଡ କାହଁକ ?" କେହ୍ କହ୍ଲ୍ "ରଷା ବଡ଼ି ବଡ଼ି ଭୂନେ ।" ଏ_{ହି}ପର୍ ନାନା ଲେ୍କେ ନାନା କଥା କହିଲେ । ନାନା ସ୍ୱୋତ୍ତ ପ୍ରବାନ୍ଧିତ ହେବାକୁ ଗଲ୍ । ସମସ୍ତେ ଗୋଚାକରେ କ୍ସସିଯିବେ କ ନାହଁ ଜଣାଗଲ୍ ନାହଁ । ପୂଦ୍ରୁ ନର୍ଦ୍ଧାରଣମାନ ଠିକ୍ କର୍ ଦ୍ରସ୍ତାବକ ବକ୍ତା ସ୍ରଭ୍ୱ ସ୍ଥିର କର୍ର୍ଥ୍ଲିଲେ ଏପର ହୋଇଥାନ୍ତା କ ନାଁଣ୍ଣଁ ବୋଲ୍ସାଇ ନ ପାରେ । କନ୍ତୁ ଇଦ୍ରୁଶ ଗାଁଡିଲ ସତ୍କରେ ତାହା ହୋଇ ନ ଥାଏ । ଏହା ଭଲ କ ମନ୍ଦ ଉଭସ୍ଥ ସ୍ରକାର ସସ୍ତର ଲେକେ କାଣନ୍ତୁ । ଉପସ୍ଥିତ ସସ୍ତରେ କ ହେବ, ସମ୍ମଦ୍ୱ ମନ୍ଦ୍ରକରୁ କ ବାହାର୍ଚ୍ଚ, ତାହାର୍ ଆତ୍ସସ ମିଳବା ପ୍ରଙ୍କ ଯେ୬ଁ ଗଚ୍ଚତଳେ ସତ୍ତ୍ର ବସିଥିଲ ତହଁରୁ କସ ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଆଗରେ ନଥ କର୍ ପଡ଼ଲ୍ । ବେବର୍ତ୍ତା ଓ ତାଙ୍କ ସଲ୍ଲି କଟ୍ଟସ୍ଥ ଲେକେ ଚମକ ପଡ଼ ଉଠି ପଛକୁ ସ୍ୱଞ୍ଚଗଲେ । କେତେ ଜଣ "ମାର୍" "ମାର୍" ବୋଲ କହ ଉଠିଲେ । "ଏକ ହେଲ୍" "ଏକ ହେଲ୍" ବୋଲ କେହି କେହି ବୋଇଲେ । ଦେବକୁ ଚିହେଲ୍ ବୋଲ କେହି କେନ୍ଧ୍ୱ ବା କନ୍ଧ୍ୱଲେ । ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ସଙ୍କସ୍ଥ ଲେକେ ଉଠି ଠିଆହୋଇ ପଡଚ୍ଚବସ୍ତୁ ଦେଶିବାକୁ ଓ ଜାଣିବାକୁ ବ୍ୟଗ୍ର ଓ ବ୍ୟସ୍ତ । କେତେକ

ମାହାନ୍ତ, ମାହାନ୍ତ ଚ୍ଛଡ଼ ଚୁଡ଼ ଚୁଡ଼ ଚୁଷା ।" କେହ୍ବ କହିଲ୍"ସେ ଝିଅ ଦଏ ସେ ଲପ୍ । ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସରକୁ ଝିଅ ଦେଇ କରଣ ଲପ୍ ବୋଲ ଦେଖାଇବେ କାହଁକ ?" କେହ କହିଲ୍"ନଦା ଧାଡ଼ରେ ଜନ୍ଦା ଯାଉଚ୍ଛ । ପିମ୍ପୁଡ଼ ଧାଡ଼ରେ ପିମ୍ପୁଡ଼ ଯାଉଚ୍ଛ । ସାନ ବଡ଼ ବୋଲ ଦେଖାଇ ଦେବାକୁ କେହ୍ କାହା ଧାଡ଼ ଗ୍ରୁଡ଼ୁ ନାହଁ । କେହ କହିଲ୍ ଗଧ ଦୋଡ଼ା ମିଶିକର ସେ ଛୁଆ ହେଉଚ୍ଛ ସେ ଖଚ୍ଚର ବୋଲ୍ଉଚ୍ଛ, ଗଧ ଦୋଡ଼ା କିଶିକର ସେ ଛୁଆ ହେଉଚ୍ଛ ସେ ଖଚ୍ଚର ବୋଲ୍ଉଚ୍ଛ, ଗଧ ଦୋଡ଼ାଙ୍କ କଥା ଭୂନେ, କରଣ ମହାନାପୁକଙ୍କ କଥା ଭନେ ।"

ଣ୍ୟମାରୁପୁଁ।

ନକେ ନକେ ଦେଖିଲେ ଓ କେତିକେ ଶୁଶିଲେ ଯେ ଗୋଞ୍ଚିଏ ଗ୍ରେଞ୍ଚ ଗୋଖରକୁ ଦରଗିଳା କର ଗୋଞ୍ଚାଏ ରଣା ପଡ୍ଡର୍ଥ୍ୟ । ପଳାଇବାକୁ ଗୋଖର ପ୍ରାଣପଣେ ଚେଷ୍ଣା କରୁର୍ଥ୍ଥ । ଗନ୍ଧରୁ ପଡ଼ ରଣା ବ ଛ୍ ଛିଛ ହେଉ୍ଛି । ଅଥର ଗୋଖରକୁ ଗ୍ରୁଡ଼ୁ ନାହଁ କମ୍ବା ଗ୍ରୁଡ଼ ପାରୁ ନାହଁ । ସେ ଯାହାହେଉ ପାହାର କେତେକରେ ଦୁଇ ସାପଙ୍କର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଶେଷ କର ସେ ଦୁହଁକ ସେଠାରୁ ଉଠାଇ ନଆଗଲ୍ । ତହଁ ଉତ୍ତରୁ "ବସ" "ବସ" ବୋଲ ବେବର୍ଞ୍ଛାଙ୍କ ପାଖ ଲେକେ ଡୀକ ଦେଲେ । ତହଁକ ଅନେକ ଲେକେ ଏକ ବାକ୍ୟରେ ବାରମ୍ଭାର କହିବା ଶୁଣାଗଲ୍ ସେ ଅମଙ୍ଗଳ ଦେଖାଦେଲ୍ । ଆଡ ଏ ସସ ବସିବାର କୃହେଁ । ଆଡ ହନେ ବସିପାରେ । ଏହା ଶୁଣି କେବର୍ତ୍ତୀ, ସମ୍ଭୁଗୁରୁ ବ୍ରସ୍ଥା କ ତାଙ୍କ ଭୂଲ ଅନ୍ୟ କେହ୍ କର୍ଚ୍ଛ କହ୍ୱଲେ ନାହଁ —। ସୁଭସ୍ୟ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଓଳଗି ହୋଇ ବା ନ ହୋଇ ଲେକେ ସେଝା ବାଞ୍ଚ ଧଇଲେ । ଏହ୍ପପର୍ ସସ୍ତର୍ଙ୍କ ହେଲ୍ ।

ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତାଳ ସଙ୍ଗେ ଡଳ କଥାପର୍ ସ୍ୱେନ୍ଧ ନସ୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦର ଗନ୍ଧରେ ଆନ ଜଗଦେବ ର୍କାଙ୍କ ପ୍ରବଳ ପ୍ରତାତ୍ପୀ ସ୍ଟୋକ୍ତ ବେବର୍ତ୍ତ ବିଲେଚନ ମହାପାସେ ସ୍କା ହର୍ଚ୍ଚଦନ ମଦ୍ଦି ସ୍ୱଳଙ୍କ ଗୁଷ୍ଣଶିରେ ହଣ୍ଡକାଠିତର୍ ପଡ଼୍ଚଛନ୍ତ । ଯେଉଁ କେବର୍ତ୍ତ୍ର କେ ହାତ ନେଡ୍ଟିଲେ ଗୋଟ। ସ୍ଟ୍ୟ ନେଡ୍ଟ୍ ଥିଲ୍ ସେହ ବେବର୍ତ୍ତ।

ଚନ୍ଦପାଶିଙ୍କ ଚନ୍ଦ ଅଭୁଶ୍ୟ, ଅଙ୍କେମ୍ଭ **।** ତାହାର ଗନ୍ଧ ଧମ ମାମ କ୍ଳାମ କାହାର୍ ଆସୃତ୍ତ୍ଧ୍ୟାନ ନୃହେଁ । ତାହାର୍ ଗଡରେ ଅଯୋଧା ଗ୍ୱଳସିଂହାସନ ଆଗ୍ୱେହଣ କର୍ବାକୁ ଗଲ୍-ବେଳେ ବଷ୍ପୁ ଅଂଶୀ କୌଣ୍ଟାନନ୍ଦନ ବନଗାମୀ । ତାହାର୍ ଗଞ୍ଚରେ କୁରୁଷେନ ମହାରଣଷେନ୍ଧ । ତାହାର ଗଡରେ ସାମାନ୍ୟ କସିକାର୍ଦ୍ଦୀପରୁ ବାହାର୍ ନେପୋଲଅନ ଜଗତକୁ ଚକତ, ସ୍ତ୍ରକତ, ଷ୍ଢ୍ର, ସସ୍ତ୍ର କର୍ କାର୍ବାସରେ ମାନବଳ୍ଳା ଶେଷକଲେ ।

ପଞ୍ଚମ ପର୍ଚ୍ଚଦ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆନ୍ଟ ଅପସ୍ୱଭ୍ୟରେ ସେହ୍ୱ ବେବର୍ତ୍ତ୍ରଙ୍କର ବର୍ଭର ହେବ । ତହାଁ ପାଇଁ ସଚାଙ୍କ ତମ୍ବୁଆଡ଼କୁ ଅନେକ ଲେକ ଯାଉଛନ୍ତି । କନ୍ତୁ ଏଥିମୂନ୍ଦେ ବଡ଼ ଦେଉଳ ବେଡ଼ାତ୍ତ୍ରତରକୁ ଯିବାବେଳେ ଲେକଙ୍କର ସେ ହାବଗ୍ରବ ଦେଖାଯାଡିଥିଲି ଆନ୍ଧ ତାହା ନାହିଁ । ସେ ଧର୍ମସଙ୍କ, ଏ ଗ୍ଳସଙ୍କ । ଏଠାକୁ କେଚ୍ଚେ ହାଜ୍ଞ ଦୋଡ଼ା ସଳା ହୋଇ ସାଡ୍ଡଛନ୍ତ । କ୍ରେଡ୍ ପାଇ୍କେ କାଇମାନ୍ତି ବୋଜ ହୋଇ ମୁଣ୍ଡରେ ଚାଇଆ ଦେଇ, ବାହାର୍ର୍ ନାନାରଙ୍ଗର ପର୍ଷୀ ବାଦ୍ଧ, କାଣ୍ଡବାଡ୍ଁଶ, ଜାଲ ତର୍ବାସ୍ ସେନ ଯାଉ୍ଚଚ୍ଚନ୍ତ । କେତେକ ଭ୍ଲ୍ ଲୁଗାପିନ୍ଧ୍ରରେ ପର୍ଚ୍ଚେ ଖଣ୍ଡା ବା ଗୋଚାଏ ଗୋଚାଏ ଫାସା ବା ବର୍ଚ୍ଛା ସେନ୍ଦ୍ରେନ୍ତ । କେହ କୌଭୁହଳାହାନ୍ତ, କେହ ଚନ୍ତତ, କେହ ବା ସବତ । କରୁ ନନେ ବେବର୍ଷ୍ଟର କ ସବ ତାହା ଜଣାପଡ଼ି ନାହିଁ । ଅସ୍ପଶସ୍ଧାସ ପାଇକେ ପଦ୍ମଞ୍ଚ ହରକାଠରୁ ବାହାର କର୍ଣ୍ଣ ଶୃଙ୍ଖଳାବଦ୍ଧ କଲ୍ବେଳେ ବ କୌଣସି ସ୍ରବଭଙ୍ଗି ପ୍ରକାଶ ପାଡ଼ ନାହିଁ । ବରଂ ବର୍ର ପାଇଁ ଗ୍ରଜାଙ୍କ ସନ୍ଧୁଖକୁ ନେଲ୍କେଳେ ତାଙ୍କ ସୁପ୍ରଶସ୍ତ ଲ୍ଲ୍ ଚ, ଉ୍ର୍ରଚନାସିକା, କ୍ୟୋଡିଛି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉନ୍ସ୍ନଳନସ୍ହନ, ଅଧରଭଙ୍ଗୀ ସ୍ରଭ୍ୱତ୍ତରୁ ଜଣାସାଏ ସେ ମଣି ଏଙ୍କ ଶାଷ୍ପତ୍ସକ କଷ୍ଣସରୁ କଷ୍ଣ ବୋଲ ନ ଗର୍ଶି ସେ ଧୀର ଗନ୍ଦୀର ଅକୁଚୋଭସ୍ତୁର୍ଭବରେ ସମଦୁରମାନଙ୍କ ସନ୍ପ୍ରଶୀନ

ଆଜ ଅନ୍ୟର ପ୍ରସାଦାକାଙ୍କ୍ଷୀ । ସେଉଁ ବେବର୍ତ୍ତ କେତେ କେତେ ଗ୍ଟେରଙ୍କୁ ସାଧି, ସାଧିଙ୍କୁ ଗ୍ଟେର, ଗ୍ରେଂଚରୁ ବଡ଼, ବଡ଼କୁ ଗ୍ରେଂ କରଛନ୍ତି, ସେହି ବେବର୍ତ୍ତ ଆଜ ଅନ୍ୟର ନ୍ୟାତ୍ସ ଅନ୍ୟାପ୍ତ ଦସ୍। ଷମାର ପ୍ରଚ୍ୟାର୍ଶୀ ।

ୟାମାରୂଯୁଁ।

ବେବର୍ତ୍ତ୍ୱଙ୍କୁ ବଳ ବଳା ହରଚନ୍ଦନମର୍ଦ୍ଦଗ୍ରକ ରୂତବନ୍ତ ସେ ସୁତ୍ରସ୍ଥେ ଭ୍ଲତ ଲଲ୍ଚ, ଶ୍ୱକତଞ୍ଜଣା ନାସା, ଜ୍ୟୋତ୍ତପୂର୍ଷ କମଳନପୁନ, ପକୃବମ୍ବାଧର ବୃଷ୍ୟେଇ, ବଶାଳବଷ ଆଜାନୁ-ଲସ୍ୱିତଭୁଜ ଦେନ ନଜ ବେବର୍ତ୍ତ ତ୍ରେଡ କମ୍ପର୍ୟ ନାସୃକ ପାତ୍ସୁକ ପାଖ ଲେକ ତ୍ରଭ୍ୱତଙ୍କ ଦ୍ୱାର୍ ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ରାକାରେ ବେଷ୍ଣିତ 'ହୋଇ ନଃ। ମଧ୍ଯରେ ରସାଳ କଣାଳ ଶାଳୁଆ ଗଳାପର୍ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତ । ହାତରେ କୌଣସି ଅସ୍ପଶସ୍ତ୍ର ନାର୍ଣ୍ଣ୍ । କିନ୍ତୁ ସମ୍ପ୍ରଝରେ ଅମାସ୍ ଆନ୍ତର୍ଦା କସା ତାହାଡ଼ ୧ର ଗଣ୍ଡା ଗଣ୍ଡା ହାଞ୍ଚ ଅନବର୍ତ୍ତ ଶୁଣ୍ଠ କାନ ହଲ୍ଇ ଅଚଳ ମୂର୍ତ୍ତିର ସରଳତା ଦେଖାଉଅଛନ୍ତ । ପଞ୍ଚହତ୍ଟୋର କରା ଅଶ୍ୱାର୍ସ୍ସେ ପୃଷ୍ଠରେ ଦେନ କଳା, ଧଳା, ସବନା, ଚମ୍ପା ପ୍ରଭୁତ୍ତ ନାନାରଙ୍କର କାଠିଆବାଡ଼ ଆଦ୍ଧ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସାଚ୍ଚିର୍ ପଣ ପଣ ସୋଡ଼ା ବେକ ବଙ୍କାଇ କାନ ଠିଆ ଆଡ୍ଡ ନାକ ଫଡ଼଼ ଫଡ଼ କଶ ଭୂଇଁରେ ଚ'ସୂ ମାଶ ରଣମଦର ମାଦକତା

ହେବାକୁ: ସାଉଚ୍ଚନ୍ତ । କୁନ୍ତୁ- ତାଙ୍କର୍, ଏ ସବ୍ର କାହାର୍ଷ .ଦ୍ୟୁ । ମାସ୍ଟା ,ସହାନୁଭୂତ୍ତ ଅନ୍କର୍ମା ।ଡ୍କ୍ରେକ କଟ୍ଟଲ ରେ ବୋଧ ହେଉ ଆତେ ସ୍ପଷ୍ଣ ଦ୍ରକାଶ ପାଡ଼ଙ୍କରୁ । ଅନ୍ନା କର୍ବାଲୁ କେହି ସାହା ନ୍ବାହଁ । ଲ୍.ଙ୍କା ଦହନ ମୂଙ୍କେ ଲ୍ଟଙ୍କେଶ୍ୱରଙ୍କର_ି, ଶ୍ରମୁକୁ ଅଞ୍ଜନା ସୁତଙ୍କ ପର୍ ବେବର୍ତ୍ତ୍ ମର୍ଦ୍ଧର୍ସନାଙ୍କ ଗ୍ରମ୍ଭକୁ ଗୂଲ୍ଲେ ଏଙ୍ ସେଠା**ରେ** ପହୃଞ୍ଚଲରୁ ନଚମସ୍ତକ ସୁଦ୍ଧା ହେଲେ ନାହିଁ । ନଜର୍ ଚେକ କ ଅନ୍ୟ , କାନ୍ଧିଁ ପାଇଁ ବେକର୍ତ୍ତ୍ରୀ ତାହା ନ, କଲେ ତାହା ସେ କାନ୍ଧେ ।

8୫

ସ୍---''ଏ ସରୁ ଭୂନ୍ୱେ କାହୃଁ ପାଇଲ ?'' ବେ----''ଆନ୍ସ ମହାର୍ଗାଙ୍କ ଠାରୁ ।'' ଗ୍---''ଭୂନ୍ସେ ନେଲ୍ବେଲେ ଏ ନୂଆ କ ସ୍ମରୁଣା ଥିଲ୍ ?''

ତ୍ସବ ଁ ଁ ବେବର୍ଷ୍ ସିନ୍ଧୁ ଝରେ ଦଣ୍ଡାସୃମାନ ହେଲରୁ ତାଙ୍କୁ ସ୍କା ପରୁଶ୍ଲେ:— ''ଏ ସାଞ୍ଜୁ ଖଣ୍ଡା କାନ୍ଧ୍ୱଁ ଥିଲ୍ ?"

ସଦାଡ ଆତେ ଆତେ ନାପୁକ ଗଡ଼ନାପୁକ ପ୍ରଭୃତ୍ତଙ୍କ କଥାକୁ କାନ ଡ଼େର୍ର କୁଛି ମସ୍ତଡମ ପର ଦଗନ୍ତବ୍ୟାପୀ ଠିଆ ହୋଇ ରହ୍ନଛନ୍ତି । ସମସୁ ସମସ୍ରରେ ଭୂଷ ଭେଷ ୫ମକ ରଣସିଙ୍ଗା ପ୍ରଭୃତ୍ତ ବାନ ଉଠି ସବୁର ଧମମରେ ଉଷ୍ପ ରକ୍ତର ପ୍ରବାହ ଖର୍ଚ୍ଚର କଗ୍ଇ ଦେଉଚ୍ଛ, ଅଥଚ କାହାର କାହାରକ ଉପୁ ନାହଁ । ଖନ୍ତିଏ ପ୍ରେମସୂସ ସରୁର ମନପ୍ରାଣ ଆବଦ୍ଧ କର ରଜାଙ୍କ କରକମକସ୍ଥ ସମସ୍ତେ ଗୋଞିଏ କାଷ୍ପପିର୍ଚ୍ଚଳୀ ପର ହୋଇ ପୁଶିଷା ପାଷାର ମବନ୍ତ ଚସପଞ୍ଚ ଦେଖାଡ୍ବଛନ୍ତ । ଆଡ୍ ସଳା କଷ୍ପୁ ଅଂଶ ବୋଲ ସେ ବଚନ ଅଛ୍ର ତାହା ପ୍ରତ୍ତପଲ୍ କର୍ଉ ଅଣ୍ଡକନପୁୀ । ପ୍ରବଳପର୍ବମୀ ବେବ୍ହୀ ବିଲେଚ୍ନ ମହାପାସେ ଶୃଙ୍ଖଳାବଦ୍ଧ ହୋଇ ତାଙ୍କ ସମ୍ପ୍ୟୁ ଏରେ ଦନ୍ତାସୁ-ମାନ । ଯୁଥପଡ ଗଳଗ୍ତ ବର୍ବନ ହେଲରୁ ଖେଦାକାର୍ଙ୍କର ସେ ମନୋଗ୍ସକ, ଆଜ ହର୍ଚଦନମର୍ଦ୍ଦର୍ପକ ଗଜାଙ୍କର ମନରେ ସେହ

હેસ

ଦେଖାଉଚ୍ଚନ୍ତ । ଅଥଚ ସୂତାଏ ଏଣେତେଶେ ହେଉ ନ.ହାନ୍ତ । ଜାଲ ସୁପାର କାଣ୍ଡବାଉଁଶ ଖଣ୍ଡ। ବର୍ଚ୍ଚା ତ୍ରତ୍ୱାଡ ସେନ ଅସଂଶ୍ୟ

ନନେ ଗ୍ରମ୍ଭ ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ନକ ନାମ ଶୁଣି ଷ୍ୱମା ଆନନ୍ଦରେ ସ୍ୱସି ଗ୍ରମ୍ଭରେ ଆସି ସାଷ୍ଟ୍ରାଙ୍ଗ ଭୂମିଷ୍ଠ ହେଲ୍ । ସମସ୍ତେ ଙ୍ୱମାକୁ ବାହା ବାହା କତ୍ସଲେ । କନ୍ତୁ ସେ ସେହ୍ୱପର୍ ପଡ଼ ରହ୍ସଲ୍ । ପାଖ ଲେକଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଉଠ ଉଠ ଶବ୍ଦ ଶୁଭ୍ଲରୁ ସେ ଉଠି କର୍ପୋଡ଼ ବମଚ୍ଚ ସ୍ୱବରେ

ଦେହଲେ "ସ୍ୱାମା"

ଯେ ପୂାପର୍ ଆଉ କେହି ଦେଝାଯାଉ ନାହାନ୍ତି । ଏତେ କହି ବେବର୍ତ୍ତା ମରବ ହେଲରୁ ସନା ଆଙ୍କ

ବେ—(ର୍ଣ୍ଣଆଡ଼କୁ ଆଖି ବୁଲ୍ଇ) ସେଉଁ ଲେକ କପାଳରେ କନା ବନ୍ଧା ହୋଇଛି ଏ ସେହ ଲେକ । ବୋଧହୃଏ, ମତେ ଧର୍ରଲ୍ ବେଳେ ସେ ଗ୍ଟେଂ ମାର୍ଥ୍ରଲ ସେହ ର୍ଟ୍ଟେ ପାଇଁ ଏ କନା ବନ୍ଧା ହୋଇଛି । ସେ ଗ୍ଟେଂରୁ ବର୍ତ୍ତି ଏ ସେ ମୋତେ ବନ୍ଦୀକଲ୍ ତାହା ମୋତେ ଆଣ୍ଟର୍ଯ୍ୟ ଲ୍ଗୁଛି । **ମ୍ମଁ** ଅନେକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସୁଝିଛି କନ୍ତୁ ଏହାପର୍ ସୁଚଭୁର ଷିପ୍ରହସ୍ତ ସୁଙ୍କର କେବେ ଭେଂ ପଡ଼ନାହାଁ । ମୋହର ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ଦଶା । ଯୁାକୁ ବଳ ମୋହର ଶହୁ ନାହାଁଁ । ତଥାପି ମୃକ୍ତ କଣ୍ଠରେ କହୃଅଛି ସେ ଥରେ ରୁହେଁ ବଥର ନୁହେଁ, ଏହ୍ ସୁଦ୍ଧରେ ଗ୍ଟେଥର ଏହା ସଙ୍କେ ଲଡ଼ି ଦେଖିଛି ସେ ପାସର ଆଜ କେନ୍ଦ ରେଙ୍କାପାଜ ନାହାଣ ।

ବେ — ''ଏ ସବୁ ଆମ୍ଭ ମହାତ୍ସକଙ୍କ ଗୋସଁବାପଙ୍କର ଥିଲି ।'' ବ— ''ଏଥିପାଇଁ ଭୂମ୍ଭେ କ`କ୍ତୁନ୍ଦ ମହାତ୍ସଳା ଦୋର୍ଶୀ କତ୍ସ ନ ପାରୁଁ । ⁻ କନ୍ତୁ ଏହା ବ୍ୟବହାର କର୍ ଭୂମ୍ଭେ ଉଚ୍ଚତ କାର୍ଯ୍ୟ କର୍ଚନାହଁଁ । ସେ ସାହେଡ଼ ଯୁଦ୍ଧରେ ଜଣି ସେ ଭୂମ୍ଭଙ୍କୁ ବର୍ଦ୍ଦୀ କଲ୍ ସେ ଏଠାରେ ଅଚ୍ଚ କ ନା ଦେଖ ଆଡ଼ ସେ **ଥି**ଲେ ତାକୁ ଚର୍ଦ୍ଦାଇ ଦଅ ।''

ଷମାଭୂମ୍ବଁ।

ସ-----ଏଠାରେ ଅନ୍ଧନ୍ତ । ପ୍ରପ୍ଟୋକନ ହେଲେ ଆଉମାନେ ବାହା-ରବେ । କନ୍ତୁ ମଞ୍ଚହସ୍ତୀକ ମୁଣାଳ ସୂସରେ ବାଦ୍ଧଲ ପର ଭୂମ୍ଭେ କଗଦେବ ସଜାଙ୍କୁ କାର୍ମିମ--- ବାହୃମୁଣାଳରେ କଡ଼ାଇ ଏତେକାଳ ଚନ୍ଧବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇଥିଲା । ଶାସନ ଓ ବର୍ଦ୍ଦର କାର୍ଯ୍ୟ ଭୂମ୍ଭଙ୍କୁ ଅଜଣା ନାହଁ । ଭୂମ୍ଭର ମଧ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ର ପଡ଼ାଶୁଣ୍ୟ ଅଚ୍ଛା । ଭୂମ୍ଭେଙ୍କୁ ଅଜଣା ନାହଁ । ଭୂମ୍ଭର ମଧ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ର ପଡ଼ାଶୁଣ୍ୟ ଅଚ୍ଛା । ଭୂମ୍ଭେ କାଣ ଯେ ସୀତା ଦୋର୍ସ୍ପର୍ଶୀ ହୋଇଥିବା ନ ଥିବା କୁଝିବା ପାଇଁ ଶ୍ରାବ୍ୟମଚନ୍ଦ୍ର ମନ୍ଦୋଦସ୍ୟ, ସରମା ପ୍ରଭ୍ରତ୍ତଙ୍କି କବ୍ଛୁ ପତସ ପତର କର ନ ଥିଲେ । ଅନ୍ୟଲେକଙ୍କୁ ବସାଇ କୈକେସ୍ମୀ ଦଣରଥଙ୍କ ସତ୍ୟ କସ୍ଇ ନ ଥିଲେ । ଏହ୍ପର

ବେ----^{(•}ଦୁଁ, ଏ ଆନ୍ସ ମହାର୍ସଳାଙ୍କର ନଅର୍ବଶୋଇ ଥିଲେ । ଏହାଙ୍କ ନାମ ଚନ୍ଦ୍ର ଶେଖର ପ**ାନ ସୃକ । ସୁଦ୍ଧର**୍ବ ଅଲ୍ପ ଦନ ପୂଙ୍କେ ସେ ଗ୍ରଙ୍କୀରୁ ପିଲ୍ଲୁ ବୁମ୍ବ ଦେନ ଏ ଗ୍ରଜ୍ୟକୁ ସଳାଇ ଆସିଥିଲେ ।

ନ ପାରେ । କନ୍ତୁ ପାଖ ଲେକଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତ ଅନୁସାରେ ଅଅରରେ ସମ୍ୟେ ନରବ ନୟବ୍ଧ ହେଲେ ଏଙ୍କ ଜଣେ ଲେକ ବାହାର୍ ଆସି ଗ୍ଥମ୍ବରେ ଠିଆ ହେଲେ । ତହୃଁ ବେର୍ବର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧନ କର୍ଷ ସନା କହିଲେ ''ଏହାଙ୍କୁ ଚର୍ଦ୍ଧି ପାରୁଚ୍ଚ ?'' ବେ---''ହଁ, ଏ ଆନ୍ସ ମହାସନାଙ୍କର ନଅରବଶୋଇ ଥିଲେ ।

ସ୍ଥମ୍ମରେ ଠିଆ, ହୋଇ ରହଲ୍ । ତେଶେ କେ କନ୍ଧ୍ୱଲ୍ ଶ୍ୱମା ପ୍ରକୃତ ଖ୍ୟମା । କେ କୃହ୍ଲ୍ ସେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନକୁ କାରୁକୁ ଆଶିଲ୍ୟ । କେ କନ୍ଧିଲ୍ ସେ ଜଗସରକୁ ଧଇଲ୍ । କେନ୍ଧୁବା କନ୍ଧିଲ୍ ସେ ଗତକ ମାଇଲ୍ ।

ଏହିପର୍ଚ୍ କେରେକାଳ କଥା ଗୃଲ ଥାଆନ୍ତା ବୋଲ୍ଯାଇ

ଶମାଁରୁଯୁଁ।

ବେ---''ଆମ୍ବେ ଅନେକ ଧର୍ମ କର୍ମି ମଧ୍ୟ କର୍ର୍ବୁ ।'' ଗ୍ସ---''ଭୂନ୍ଦର ସର୍ବୁ ଧର୍ମ କର୍ମି ଦେଖାଇ ଦେଲ୍ଖି । ଭୂନ୍ୱେ ସେଢେ କାଳଧର ଅଧର୍ମ କର୍ଅଛ ତେତେନାଳ ଧର ପ୍ରାସ୍ବର୍ଣ୍ଣ ତିର୍କୁ ଆସ୍ବୁଷ ନାହଁଁ । ଭୂନ୍ସର ଆଉ ଅଧିନ ବଞ୍ଚବା ବଡ଼ନ୍ଦନା ମାନ୍ତ । ଭୂନ୍ସର ଶିଦ୍ରଶ୍ଳର୍ଭ ହେବା ଉଚଚ । ଆଜ ଭୂନ୍ସଙ୍କୁ ଶୂଳ ଦଆଯିବ---କାଲ ପ୍ରାତଃକାଳରେ ଆମ୍ବେ ନଜେ ଭୂନ୍ସଙ୍କୁ ଶୂଳରେ ଦେଖିରୁଁ ।''

ସେହ୍ୱପର୍ଶ ଦଣ୍ଡର ଯୋଗ୍ୟ କ ନା ?"

ବେ—''ଅବଶ୍ୟ ।[:]' ଗ୍—''ସେଉଁଁ ପର୍ ଦଣ୍ଡ ବଧାନ କର୍ ଆସିଅଛ ଭୂନ୍ତେ *ନ*ନ୍ଧେ

୍କହ୍ଲ୍ଲ୍ରେଗ୍ୟ ବ୍ୟୁ ହେବ । ଭୂୟଙ୍କୁ ଅଧିକ କହ୍ସବାର ତ୍ରପ୍ୱୋଜନ ନାହଁ । ତହଁକାମଧ ନେଳ ନାହଁ । ଆହୃତ ମଧ୍ୟ ଆୟମାନଙ୍କର ଏହ ମତ୍ତ ବୋଲ ଭୂୟେ ନାଣ ସେ ନର୍ଦ୍ଦେ ୀର୍ଶ ପାଞ୍ଚ୍ ସାଢ଼ ' ଜଣ ଦଣ୍ଡ ମତାଉନ୍ତ କନ୍ତ କାହାର କୁ ୫ କୁ ଚୀଳ ମତ୍ତଗତ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରକାଶ ପାଇର୍ ଜଣକୁ ସୁଦ୍ଧା ଦୁର୍ଣ୍ଣ୍ୟ ଦୁତ୍ହ ଉ ନକରୁ । ଏଥିପାଇଁ ସେ , ଦନ ସତ୍ତ କରୁଛନ୍ତ ସେହ ଏକା ସାର୍ଶ୍ଚ । ତାଙ୍କର ଅବଙ୍କ ହେବାର ଦେଖାଗଲେ ମାଣ୍ଡୁ ର ବ୍ୟବସ୍ଥା - । ଭୁମ୍ଭେ -ସେସରୁ ଅତ୍ୟାର୍ର୍ର ଅନାର୍ର୍ର ଓ ପାପାଣ୍ଟର 'କରଅଛ ତାହା ମୃହଁରେ ଧରବାର ନର୍ହ୍ଦ । କପର କ କ କରଅଛ ତାହାସରୁ ପ୍ରକାଶ ହେବନାହଁଁ । ଭୁମ୍ଭେ ଲେକଙ୍କର କୁଣିଷା ବ୍ୟଜ୍ଞତ ସୁଣିଷା ହେବନାହଁଁ । ଭୁମ୍ଭେ ଲେକଙ୍କର କୁଶିଷା ବ୍ୟଜ୍ଞତ ସୁଣିଷା ହେବନାହଁଁ । ଭୁମ୍ଭେ ଲେକଙ୍କ ଆରିରେ ଧୂଳ ଦେଇ ଦେଇ ଆସିଛ, କନ୍ତ ଧର୍ମ ଆଳ୍ପରେ ଧୂଳଦେଇ ପାର ନାହଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହ ଧର୍ମକୁ ସାର୍ଷୀକର ବୋଲ ଭୂମ୍ଭେ ପ୍ରାସ୍ପୁର୍ଣ୍ଣତର ସୋର୍ୟ କ ନା ?'' ଏରେକହ୍ ସ୍କା ନରବ ହେଲରୁ କଙ୍କରମାନେ ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ର୍କୁଲଥାପଦାକୁ ସେନ୍ଧ ବାହାଶଲେ । ଏ ସମସୂର୍ବ୍ଟେ ହିଲ୍ଲେଚନଙ୍କ 'ପାଇଁ କାହାଶ ଭୁଣ୍ଡ ହଲ ନାହଁ । ବରଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁଖରେ 'ଆନନ୍ଦର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଦେଲ୍ । କରୁ ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କର କୌଣସି 'ପର୍ବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଗଲ୍ ନାହଁ । ଗ୍ରମ୍ଭକୁ ଅଇଲ୍ବେନେ ସେପର 'ଆସିଥିଲେ ଶୂଲଆପଦା ଆଡ଼କୁ ମଧ୍ୟ ସେହ୍ୱପର ସ୍କଲେ । ତାଙ୍କ ଆଗେ ଆଗେ ସାଞ୍ଜୁ ପ୍ରଭ୍ୱ ନଧ୍ୟ ପୂଙ୍କପର ଚିଳଲ୍ । ଏତେବେଳେ କେବଳ ଅସ୍ପଶ୍ୱଧାସ୍ ପ୍ରହସ୍ବର୍ନନ୍ଦଙ୍କ ବ୍ୟେଶତ 'ଆଉ କେହ୍ ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଗଲେ ନାହଁ । ସମସ୍ତେ ପୂଙ୍କପର ଦଣ୍ଡାସୁମାନ ହୋଇ ରହ୍ଲେ ।

ବେବର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ତର୍ଚ୍ଚ ହେଲ୍ରୁ ସଳା ଆଜ୍ଞହେଲେ ସଦ୍କନ ସମ୍ଫ୍ରଣରେ ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦୋଷାନୁସାରେ ଦଣ୍ଡ ହେଲ୍ । ସ୍ୱମାର ଗୁଣ 'ମଧ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲ୍ । ଏବେ ତାହାର ପୁରସ୍କାର ଏହଠାରେ ଷ୍ଚତା । ତାକୁ ରଣଜତ ପଦ ବଆହୋଇ ଶାଡ଼ୀଆଦ୍ଧ ଦିଆଗଲ୍ । ଶୁଭସ୍ୟ ଶୀସ୍ରଂ । ଏତେ କନ୍ଧ ସଳା ନରବ ହେଲେ । ପାଖ ଲେକ କଣେ ଖଣ୍ଡ୍ରେ ପାଞ୍ଚକାଚ୍ଛିଆ ନେଇ ସ୍ୱମା ମୁଣ୍ଡରେ ବାନ୍ଧ ଦେଲ୍ । ସ୍ୱମା ଧୀର ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱବରେ ଆଗୁଆଇ ସଳାଙ୍କ ପଦ ସ୍ପର୍ଶ କର ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ହୋଇ ଭୂଇଁରେ ପଡ଼ିଲ୍ କନ୍ଧୁ ତାକୁ ଅଧିକଷଣ ଏପର ପଡର୍ହବାକୁ ହେଲ୍ ନାହଁ । ଅବଳମ୍ବେ ଜଣେ ପାଖଲେକ "ଉଠ ଉଠ" ଡାକଦେଲ୍ । ସ୍ୱମା ଉଠି କରସୋଡ ବମ୍ନତସ୍ବରେ -ିଆହେଲ୍ । ଏତେବେଳେ ମନ ତାହାର ଅଧୀନ କୃହେଁ, ସେ ମନର ଅଧୀନ । ସୂର୍ଯ୍ୟକରଣ କୁକ୍ଝି ଭେଦ କଲ୍ପର ତାହାର ସରୁ ଚେଷ୍ଣା ବ୍ୟର୍ଥକର ମନର ଲହସ୍ପ ଆପେ ଆପେ ମୃଖଦପର୍ଶରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲ୍ । ତ୍ସମାଭୂପୃଁ।

ଗ୍ରୁମୃପଧ୍ନାପୃକଙ୍କ ସଙ୍କ୍ ସର୍ଗ୍ଧଡ଼ ଗଲ୍ବଦ୍ ଅନେକ ଦନରେ ବାସ ଓ ଚନାମାଳୀଙ୍କି ଏକାଠି ଦେଖି ସୁଦ୍ଧା ଯେସର ତାହାର ମନୋଗ୍ରବ[,] କଚ୍ଛ କଣାପଡ଼ୁ ନଥିଲ ଆନ୍ଧ ସେସର ନୃହେଁ । ନସ୍ୱନ, ନାସ। ଅଧର ସକୃଥିରେ ସ୍ରଫ୍ଲ ମନର ବକାଶ । କନ୍ତୁ ହସ ନାହଁ କ ଅଧିଯ୍ୟର ଚହ୍କ ନାହଁ ବରଂ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଅଙ୍କଶର କରଣୀ ସ୍ପଷ୍ଣ ଦେଖା ଦେଉଅଚ୍ଛ**ା ଅଙ୍କୁଶ ଧ**ର ବେକ ଉପରେ ମାହ୍ମକ୍ତ ବସିଥିବାର କାଶି ସୁଦ୍ଧ। କଙ୍କବର ସ୍ରଫ୍ର୍ଞ୍ଲ ମନରେ ଯେ**ପ**ର ଗତ୍ତ କରିଥାଏ ସ୍ୱାମା ନନର ଗତ୍ତ ସେହିପରି । ହସ କାନ୍ଦ, ସୁଙ୍କ ଦୁଃଖ ସଂନ୍ଧାମକ i ଜଣେ ହସିଲେ କାନ୍ଦଲେ ଆନ୍ତଜଣଙ୍କର ଅଲୁ ବହୃଚ୍ଚ ହସ ବା କାନ୍ଦ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଏକା ମନ୍ଦୃଷ୍ୟ ଠାରେ ଦେଖାସାଏ ନାହିଁ, ପଶୁ ପର୍ଷୀଙ୍କ ରବ ତ୍ରନ୍ଧ ନେ ଦେଲେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଣ କଣାସାଇଥାଏ । ସୁଢିର୍ସଂ ଶ୍ୱମାର ଆନନ୍ଦଲହସ୍ତ ଢାହାର୍ ଠାରେ ଆବଦ୍ଧ ନରହ ଗୃଣ୍ଣଆଡ଼େ ସ୍ରସରଗଲ୍ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ହୁବସ୍ତ ତରଙ୍ଗାର୍ସ୍ୱିତ ହୋଇ ମୃଖରେ ସ୍ରତ୍ତବର୍ଯ୍ବିତ ହେଲ୍ପପର୍ ଦେଖାଗଲ୍ । କନ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟ ବୃକ୍ଷର ଫଳରେ ଶ୍ୱମା ସେପର୍ ଭର୍ବନାନ୍ତ ହୋଇ ଦର୍ଗାକଲ୍ ଧାନଗଛ ପର୍ର ନତନସ୍ତକ ଆଡ୍ଡମାନେ ସେପର୍ଧ ନ୍ୱଦନ୍ତ । ସେମାନଙ୍କର ଆନନ୍ଦଲ୍ୱହଙ୍କ ସୀମାବଦ୍ଧ ନୃହେଁ । ସେମାନଙ୍କ ଠାରେ ଦରହସ ଆଡ୍ଡ କଥାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବାକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଏଙ୍ ପାନ୍ଧ ପାଇଲା ।

ଲେକେ ଧନ୍ୟ ମହାର୍ବ୍ଦା ! କପ୍ଟ ମହାର୍ବ୍ଦା ! କପ୍ସ ମହାର୍ବ୍ଦା ! କହ୍ପ ଉଠିଲେ । କନ୍ତୁ ର୍ବ୍ଦାଙ୍କର କଛ୍ଡ ଆଡ଼ବାଙ୍କ ହେଲ୍ନାହଁଁ । ରତ୍ହାକରରୁ ରହ ଲଭ ଲେକେ ସୁଖସାଗର୍ର୍ ସ୍ୱସିଥାନ୍ତ୍ର । କନ୍ତୁ ସାଗର ସେସର ଥାଏ ସେହିପର । ତାହାର ବୁଦ୍ଧି ନାହଁଁ କ ଷପ୍ତ ନାହଁ । ଦନନାଥଙ୍କର କରଣ ନେଇ ଶଶଧର 'ପୁଧା ସେଚନରେ ଜଗଜ୍ଜନ ମୋହଥାନ୍ତି । କନ୍ତି ଦବାକର୍ ଅମାବାସ୍ୟା 'ବନ ସେଉଁ ଦବାକର, କୁମାରପୂର୍ଣ୍ଣମୀ ଦନ ସେହି ଦବାକର୍ । 'ସେ ସାହାହେଉ ଦବାକରଙ୍କ ପର୍ବ ସନା ଜନ କାର୍ଯ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ 'ହେଲେ ।

ଧିଖ ଦୁଃଖ ଦନ ସ୍ତ ସହ କଗତରେ ଲଗି ରହ୍ଣଅଚ୍ଚ । କେ ଆଗ କେ ସଛ, ବୋଲ୍ସାଇ ନ ପାରେ । ପୁଣି ଦୁହ୍ଣଁ ଙ୍କ ମଧରେ ସେ ସକ୍ଷସ୍ଥଳ ଅଚ୍ଛ ତାହା ଉଷା ଆଷ୍ଠ ଗୋଧୂଳକୁ ବୋଲ୍ ପାଇଥାଏ । କନ୍ତୁ ଦୁହଁ ଙ୍କ ମଧରେ କ ସ୍ଥକୃତ ସ୍ରଭେଦ ତାହା ସେ ଦୁହେଁ କାଣୁଥିବେ । କାର୍ଣ ଦେଖାଯାଏ ସେ ଉଷା ଆଗମନରେ ଶୁକ ପିକଙ୍କର ସେ ଘବ, ଗୋଧୂଳ ଦେଖାରେ ବ୍ୟାସ୍ର ଭଞ୍ଚ କଙ୍କର ସେହ ଘବ । ଦବା ସହି ମଧରେ ଏ ଦୁହେଁ ସେପର ଅଛନ୍ତ ସୁଖ ଦୁଃଖ ଦ୍ୱର୍ଷ କଷାଦ ମଧ୍ୟରେ କ ସେହପର କାଳ ଅଚ୍ଛ । ଏପର କାଳ ଉତ୍ତପୁଙ୍କ ଆସାତ ସ୍ତର୍ଦ୍ଧାତରୁ ହେଉବା ନହେଉ ଦୁହ୍ଣଁଙ୍କର ସ୍ରୋତ ଅବସମ ନୃହେଁ । ତରେ ବା ଅଚରେ ଉଭପୁ ନସ୍ତେଳ ନସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ଥାନ୍ତ । ସୁତରଂ ସ୍ୱମା ଶାଡ଼ୀ ପାଇବାରେ ସେ ଆନନ୍ଦ ଲହସ୍ପ ଉଠିଥିଲି ତାହା ଧୀରେ ଧୀରେ ଉତ୍ସଇଗଲି ।

ଲ୍ଟେକ ମର୍ବ ହୋଇ ସଙ୍ଗମୁଖାପେର୍ଶୀ ହେଲେ । ତହୁଁ ସଙ୍ଗା କହିଲେ "ବର୍ତ୍ତମାନ୍ କଥା ଦେଶିବା ଉଚଚ୍ଚ । ବେବର୍ତ୍ତ ସଙ୍ଗ ଯେଉଁମାନେ ଧସ୍ ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନେ ବର୍ଦ୍ଧା ହୋଇ ବା ହରକାଠରେ ପଡ଼ ଅଛନ୍ତ । ସେମାନଙ୍କ କସ୍ଫ୍ର ଶୀଙ୍ର ଦୂର କର୍ବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରୁଡ଼ କଆଯାଇ ନପାରେ । ଗ୍ରୁଡ଼ଦେଲେ ବ ଜନ ସଙ୍କ୍ୟିରେ ତାଙ୍କ ଦୂର୍ବସ୍ଥାର ସୀମା ରହ୍ସବ ନାହାଁ । ସେମାନେ ପର୍କତ ବୋଲ ରଶିତ ହେବେ ।

ଏହା ଭଲ୍କମନ୍ଦନ୍ୟାପ୍ତୁକ୍ ଅନ୍ୟାପତୁଧନ୍ୟକ୍ର ଅଧ୍ୟ ସ୍କା କାଣନ୍ତୁ । କାରଣ ତାଙ୍କର୍ଷ ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ପ୍ରହାରକାଷ୍ ବେହାସାତ ପାଇଥାଏ ବା କାସ୍ଗାରକୁ ଯାଇ ଗ୍ଟେର୍ ଡ଼କାପ୍ତଙ୍କ ସନ୍ଧଣୀ ସ୍ଗେଗ କଣ୍ଠଥାଏ । ନରହତ୍ୟା ପାଇଁ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ହୋଇଥାଏ । ସେହ୍ୱ ସ୍କା ଶତ ୬ ସହସ୍ର ୬ ଲ୍ଲେକ ସେନ ଗୃହଦହନ, ଦ୍ରୁବ୍ୟହରଣ, ଶତ ୬ ଲେ୍କଙ୍କର ଶିର୍ଚ୍ଚେଦନ କଣ୍ଠଥାନ୍ତ । ପୁଣି

ସେମାନଙ୍କ ଯୋଗେ ବେବର୍ତ୍ସ ର ଏ ଦଶା ହେବାଁ ବବେଚନାରେ ସନା ତାଙ୍କୁ କ ଦଣ୍ଡ ଦେବେ ବୋଲ୍ଯାଇ ନ ପାରେ । ତାହାଛଡ଼ା ସେମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରୁଡ଼ ଦେବାଦ୍ୱାଗ୍ର କେବଳ ବପଷ ପଷକୁ ପଷପୁର୍ସ୍ଥି କସହେବା କେବଳ ଅର୍ଜ୍ଞରେ ନଆଁ ସାଇଡବା ହେବ । ଆୟୂ ସଙ୍କ୍ୟରେ ରୁଖିଲେ ମଧ୍ଯ ସେନ୍ଧି ଫଳ । ସେମାନେ କେତେବେଳେ କି କର୍ବବେ ବୋଲ୍ଯାଇ ନ ପାରେ । ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ହେଡନାହିଁ ଏ ପରି । କେବଳ ଏମାନଙ୍କର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଗ୍ରେଗ ମାନ୍ଧ ସାର । ସୁତସଂ "ମୁକ୍ତ ମାଇଲେ ଯାଉ ସର୍ ଦେବଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କରାଁ କଳ ।" ଅନ୍ଧ ସ୍ୱର୍ବିରେ ସେମାନଙ୍କର ଶିର୍ବ୍ଞେଦନ କର୍ବହେବ । ତାହା ଜଣେ ଦୁଇନଣ କର୍ଣବେ ନାନ୍ଧିଁ । ଯୋଦ୍ଧାମାନଙ୍କ ଶୋଶିତ ପିପାସା**ର** ଡୃର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ସାହାକୁ ସେଚ୍ଚେନଣ ଦେବାର ତାହା ବ.କ୍ତି ଦେଇ− ଅନ୍ତୁଁ । ଗ୍ୱତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ମୁଣ୍ଡକାଚୀ ହୋଇ ଆପଣା ଆପଣା ଜାଗାରେ ଆଗରେ ଖ୍ୟା ଉପରେ ଥୁଆ ହୋଇଥିବ ସେ କାଲ ପ୍ରାଚଃକାଳରେ ଶୂଳରେ ବୈବର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ନଳେ ଆମ୍ଭେ ମୃଣ୍ଡର ସଂଖ୍ୟା ନେର୍କୁଁ । କ୍ତର ବନ୍ଧ୍ର ବବେଚନା ବା ଅନ୍ସେଧ ଉପସେଧରେ ଯେ ଜଣଙ୍କର ସୁଦ୍ଧା ମୁଣ୍ଡକାଚ୍ଚି ନ ଥିବ ଆନ୍ସ ସମ୍ଭ୍ନ୍ୟରେ ଏହିପର ସତ୍କରେ ତାହାର ମୁଣ୍ଡ କଚ୍ଚାଯିବ । ଏତେ କନ୍ଧି ସନା ନରବ ହେଲେ ।

ସୁଦ୍ଧରେ ଯେ ସେଢେ ଲୋ୍କ ବା ସେଢେ ବଡ଼ଲୋ୍କ ମାର୍ଚ୍ଚର୍ଥାଏ ସେହ୍ୱ ଅନୁସାରେ ତାହାକୁ ପୁର୍ୟାର ନେଇଥାନ୍ତ । , ଏହ୍ୱପର୍ ଏକା . ନର୍ବଧରେ କାହାଶ ପୌଷମାସ କାହାଶ୍ବା ସଙ୍କନାଶ । ବେବର୍ତ୍ତା ସକ୍ୟରେ, ଷ୍ୟା ହରକାଠରେ ଛ ମାସ ସଡ଼ିଥାନ୍ତା । ଯେଉଁଥି-ପାଇଁ ହଣ୍ଣଚନ୍ଦନମର୍ଦ୍ଦର୍କ ତାକୁ ରୁଜେତ-ଟାର୍ଡୀ ଦେଲେ ସେଇଥିପାଇଁ ଜଗଦେବ ସଜା ଶ୍ଳ ଦେବାର କଥା । ଏହ୍ସପର୍ କଣେ ସହିଁ ପାଇଁ ପୁରସ୍କାର ଦେଉଚ୍ଛ ସେଥିପାଇଁ ଆଉକଣେ ତ୍ତର୍ୟାର କରୁଚ୍ଛି । କରୁ ଏହା ସମା ଶାମାଙ୍କ ପର ଆଦନା ଲେକଙ୍କ କ୍କଥା ନ୍ହେଁ । ବଡ଼ ବଡ଼ ଲେକେ ସାହା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତ ଆଉ ଆଡ୍ଡ ଲେକେ ଭାହା ଅନ୍ସରଣ କରନ୍ତୁ । ଏଥିପାଇଁ ଲେକେ ବଡ଼ ଦେବାଲୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି କ ନା ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି । କନ୍ତ "ର୍କାନ୍ଗତ ଧର୍ମ" କଥାରେ କାହାର ଡିରୁକ୍ତ ନାହଁ । ରକା ଗ୍ରୋଟ୍ଟେଇ ଗ୍ରୋଟ୍ଟେଇ ଗ୍ଟଲିଲେ ଆନ୍ତମାନେ ଢାହା ଅନୁକରଣ କର୍ଚ୍ବାକୁ ତଳେ ବଳମ୍ବ କରନ୍ତ ନାହଁଁ । ସୁତସଂ ସଜାଜ୍ଞା ସମ୍ୟ୍ରଙ୍କ ମନ୍କୁ ଦେନଲ୍ । ମଶିଷ ମାର୍ବା ସମସ୍ତେ ସୁଖକର ମଶି ଜପ୍ୱ **ଜସ୍ୱ**ିଧ୍ୱନ କଲେ । କନ୍ତୁ ଗ୍ରଜା ପୂଙ୍କପର୍ବ ନର୍ବ କାର ଗ୍ରବରେ ରହି ଗମନୋଲ୍କ ଖ ହେଲେ, ସେଝା ବଧ୍ରେ ସମସ୍ତେ ମେଲ୍ଶି ଦ୍ୱେଲେ । ର୍ଗ୍ୱଳା ଗନ୍ଧି ଶ ବଜେ କଲେ । ଆଡ଼ମାନେ ଆପଣା ଆପଣା **କା** ୪ ଧଇଲେ ।

ସ୍ୱମାରୂପ୍ଟଁ।

8

ହରଚନ୍ଦନ ମର୍ଦ୍ଦଗନଙ୍କ ସସ୍ ମଉଲ୍ଲ୍ ବେଳକୁ ଦବାକର ପର୍ଶ୍ଚ ମ ଦଗସ୍ଥ ପଟ୍ତମାଳା ଡେଇଁ ଯାଇ ଥିଲେଖି । ବାରୁଶୀ ଅଙ୍କାଶ୍ରି ତ ଦନନାଥଙ୍କ ଅଂଶୁମାଳାରେ ଗିରଙ୍ଗେମାନ କାଞ୍ଚନ ମଣ୍ଡି ତ ପର ଦେଖା ଯାଉଥିଲେହେଁ ଗ୍ରସ୍ୱାଦେଶଙ୍କ ପଶତରେ ଉପତ୍ୟକା ଖଣ୍ଡ ଆକୃତ ହୋଇଗଲ୍ଷି । ସବଣକୁ ସମଚନ୍ଦ୍ର କମ୍ଭା କଂସକୁ ଯଶୋଦା ନନ୍ଦନ ପର ବେବର୍ତ୍ତା ଭ୍ରିଲେଚନ ମହାପା**ନ୍ଦରୁ** ମୃକ୍ତ ନ ଦେବା ଇଚ୍ଛାରେ କମ୍ଭା ତାଙ୍କୁ ଶୂଳ ଦେବାକୁ ଅଧ୍ୟମି କାର୍ଯ୍ୟ ମଶି ତାହା ନ ଦେଶିବା ପାଇଁ ଧର୍ମଦେବ ସେ ଅନ୍ତର୍କଳକୁ ଗଲେ ତାହା ସେ କାଣନ୍ତ । ସେ ସଂହାହେଉ ସେ ସରୁବେଳେ ହର୍ଷ ବସାଦର ଖେଳ ଲଗାଇ ରଙ୍କିଛନ୍ତ । ସେପର ତାଙ୍କ ଆଗମନ ଏକ ଦଗରେ ଉତ୍ତାଦେଙ୍କ ରଞ୍ଚାଇଲର୍ଗ୍ତ ନରନାଶ୍ ସଭ୍ଭ ହର୍ଷୋତ୍ଦୁଙ୍କ ବଦନରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଷେଦ୍ଧରେ ପ୍ରବେଶ କରୁ ଅଢନ୍ତ । ସେହ୍ୱପରୁ

ଷଷ୍ଠ ପର୍ଚ୍ଚଦ

ଅନ୍ୟ ବଗରେ ନଶାଦେଙ୍କଙ୍କ ଦୁଜ୍ଞ ସର୍ବ୍ୟା ଦେଖି ଗ୍ରାଚିସସ୍ତ ପ୍ରାର୍ଶୀ-ମ୍ମାନେ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କର୍ଶନଜ ନକେତନାତ୍ତମୁଖେ ଧାବତ ହେନ୍ତ୍-ଅଛନ୍ତ । ସ୍ରନ୍ଧ ଉଦପ୍ନ ଅସ୍ତରେ ଏହିପର୍ର ଲଗି ରହିଅଚ୍ଛି । ପୁଶି ସେ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ଯେତେବେଳେ ଉଦସ୍ୱ ଗିଶଚୃଡ଼ାରୁଡ଼ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଚେଚେବେଳେ ଅସ୍ତାଚଳ ଶୂଙ୍ଗାରେସ୍ତ୍ର, ଏହ୍ପର ଦବାଗମନ ନଶାଗମନ ଲ୍ୱିର ରହ୍ୱଅଚ୍ଛି । ହର୍ଷ ବତ୍ତାଦ ଗୋଡ଼ାଗୋଡ଼ ଲଗାଇ ଅଛନ୍ତି । ସ୍ରକୃତ ଧର୍ମଦେବ ହେଉନ୍ତୁ ବା ନ ହେଉନ୍ତ <mark>ତା</mark>ଙ୍କର୍ ଭ୍ଆଣରୁ ଏହି ବରୁଦ୍ଧ ସ୍ତବ ଦୁଇର ଲିଳା ସର୍ରୁବେଳେ . ସବୁକାଳେ ଲ୍ରି ରହିଅଛୁ । କନ୍ତୁ ଏ ଲ୍ଲା ଖେଳ। ଏକଂ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଦେଖାସାଏ ନାହଁ । ସେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ତ୍ରଗ୍ରଚ ସେ ସ୍ଥାନରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲ୍ ସ୍ଥାନ ଦ୍ରୁଞ୍ଚିର ୍ବାହାରେ । ଏହା ବୋଲ ହନ୍ତଚନ୍ଦନ ମର୍ଦ୍ଦସନାଙ୍କର ଗ୍ରିଷ୍ଣାର୍ଚ୍ଚି କେବଳ ରୋନ୍ସିଏ ଭବନାଣ୍ଣଁ । ସେଠାରେ ହର୍ଷ ଓ ବର୍ତ୍ତାଦର ଦୁଇସ୍ଟୋଡ ଏକନ୍ସରେ ସ୍ରବାହିତ । ଏକ ଦଗରେ ବେବର୍ତ୍ତ୍।ଙ୍କର୍ଟ ଟୂଳ, ତାଙ୍କ ପଷ ବର୍ଦ୍ଦୀମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ କାଚ୍ଚ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ବଗ୍ଥ ବସ୍ଥ ହୋଇ ସେମାନେ ବଣ୍ଣାର୍ଲ୍ଟରେଣ୍ଡ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେନ୍ସ୍ ପ୍ରାଣପ୍ରିସ୍ୱା କଥା ମନେ ପକାଉଚ୍ଛି । କେନ୍ସ୍ କୃଦ୍ଧ ପିତା ବା ସ୍ରାଣୋପମ ଏକମାସ ସୁସର ଭବଷ୍ୟତ ଚନ୍ତା କରୁଚ୍ଛି । କେନ୍ଧ୍ୱ ବା ଇଷ୍ଣଦେବଙ୍କ ପଦାରବନ୍ଦରେ ଧାନ ଲଗାଇଚ୍ଛି । କନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ ମାରବ, ଦୁଃଟ ପାସବାରରେ ଭୂଣ ଖଣ୍ଡପର ପର-ୟୁଳତ । ନର୍ଗ ଡମିରରେ ଦଗ ବଦଗ ଜ୍ଞାନାର୍ଦ୍ଧ । ଅପର ଦଗରେ ଆନନ୍ଦର କଲ୍ଲୋଳ ହଲ୍ଲୋଳ, ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଦର୍ଶନରେ ସୁଖ ପାର୍ସବାର ଉତ୍ଥଳର । ଜଣଙ୍କ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ପାନାହାରର ସ୍ୱୋତ ଅବାରତ । କୌତ୍ତୁକର୍ତ୍ତ । ସେଉଁମାନଙ୍କ ମୁକ୍ତ କାଟହେବ ସ୍ୱେମାନଙ୍କ ପାଇଁ

ଲ୍ଲକାପ୍ସୁ `ତ । ଏସର ସ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଗ୍ୱକ୍ୟରେ ଆଜ ତ୍ତ୍ୟମ ରଣଜତ ଅଶ୍ସମେଧ ଯଙ୍କର ଅଶ୍ୱ; ' ଡାହାର ପୂର୍ଷ୍ଣ ସୁବାକାଳ । ସେ ସନାଙ୍କର କଶେଷ ଅନୁଗ୍ରହଗାନ । କହଁରେ ସୁଣି ରଣକତ୍ ଶାଡ଼ୀ ସଦ୍ୟ ପାଇଚ୍ଛୁ । ସନାଙ୍କ ସମ୍ପ୍ୟରେ ଲେକେ ବାହାବାହା କହିଛନ୍ତ । ବାଚରେ ଗଲ୍ବେଳେ ବ ନିଲ୍ଲେଚନ ବେବର୍ତ୍ତ୍ କ ନଦ୍ଦ। ସଙ୍ଗେ ନଜର ସ୍ରଙ୍ଗ ଶୁଣୁଚ୍ଛି । ସେ ଜାଡରେ ଭୂଇଁ ଆ ରୂଚ ହୋଇ ଗ୍ରୁଚ ଖାଇନାକ୍ଷ୍ମା ତା କାଡରେ ମଦ ଖାଇ ନା ମନା ନହେଁ । ମୁହଁରୁ ସୁଗନ୍ଧ ବା ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ବାହାରୁଥିଲେ ବ ତା ଜାନ୍ଧ ଲେକେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ କତ୍ତକ ଯାଇପ'ରନ୍ତ<mark>ି ।</mark> ସେମାନଙ୍କ ହାତରୁ , କ୍ରାହ୍ନଣ_ି କରଣ ସ୍ରଭ୍ୱନ୍ଧ ପାଶି ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ । ସୁତର୍ବଂ ର୍ସନାଙ୍କ ଗ୍ରୁମ୍ବରୁ ମେଲ୍ଶି ହେବ୍ରାମାନ୍ସେ ସେ ଯୌବନ ତ୍ରଭ୍ୱଡ ମଦ ସଙ୍ଗେ ମହୁଲ ମଦ ଇଚ୍ଛାନ୍-ରୁପ ଯୋଗ କଣ୍ଢବାରେ କାତର ହୋଇନ ହିଁ । ପାଞ୍ଚ ସାତ ନାଳ ନିଶି ଗୋଞ୍ଚିଏ ନଙ୍କ ହେଲ୍ପର ଞ୍ଜମା ହୃଦସ୍ହ ଆଉ **ମ**ନରେ ସରୁ ମଦ୍ଦ ଏକନ୍ସିତ ହୋଇ ଗୋଞିଏ ସ୍ରବଳ ବଳବଖ ସ୍ୱୋତସ୍ପୃଖ । ରଥାପି ତାହାର ମତ୍ରୁଆଳଙ୍କ ରଙ୍ଗ ଜଙ୍ଗ ନାହଁଁ । ସୁର୍ଦ୍ଦିରେ କଶି କ୍ଷର୍ଭ, ସଂହାଳ, କଲ୍ଡୀ ସୁଥତର୍ଡ ସ୍ରଭ୍ବ ସେସର ଗମନ କର୍ଥାନ୍ତ ସେନ୍ସପର ଗଡରେ ସେ ନନେ ଛଡ଼ିବବାଲକ ଗଲ୍ । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚ ପୁନର୍ଗପୂ ସୁର୍ବ ପାନକର୍ବ ନରଶୋଖିତ ଆଶାରେ ବାହାରେ ବର୍ଦ୍ଦୀମାନଙ୍କ ମୁକ୍ତ କାଞ୍ଚିବା ଅପେକ୍ଷାରେ ରହ୍ବଲ୍ ।

ପୃଥିବ୍ଦକ ନଶା ଆସିନାହଁ କଲ୍ତ ତ୍ତ୍ୱମାକୁ ନଶା ଅଇଲ୍**ଶି ।** ସେ ଅନେକ ସୁର୍ଗ୍ରାନ କଲ୍**ଶି । ତହଁରେ ତାହାର ଶୋଶି**ଡ଼ ପିପାସା ନ ଛୁଣ୍ଡି ବଡ଼ିଲ୍ ପଶ୍ଚ କଣାଯାଏ । ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ କେବଳ କର୍ଦ୍ଦୀମାନଙ୍କ ଆଶାରେ ବସ୍ଥିଚ୍ଛ । ଏସର ଅବସ୍ଥାରେ ତାହା ମନରେ

୬୭

କଚ୍ଚୃଷଣ ଉତ୍ତରେ ସେ ଯେତେବେଳେ ବର୍ଦ୍ଦୀ ମାନଙ୍କ ନ୍କଟ୍ଟକୁ ଗଲ୍ ସେତେବେଳେ ସେଠାରେ ଆଗେ ନରବ ନସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ମୁନ୍ର୍ରେ ଠିଆହୋଇ ସେମ୍ନନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ଓ କଣେ ଯୁବାର ବନ୍ଧନ ମୁକ୍ତ କଶ ସେ ଦୁହ୍ଣଁ କି ଅଣୋ ଛଡ୍ଡ-ଦେବାଲ ଭ୍ରତରକୁ ନେଇଗଲ୍ । ସେଠାରେ ନ ହେଞ୍ଚବା ସାଏ କାହାର ଭୁଣ୍ଡ ହଲ ନ ଥିଲା । ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ କେହି କଛି କହିବା ପ୍ରେ ଡିଟହେଁ ପରସ୍ପରକୁ ଆଲଙ୍ଗନ କଲେ । ଏକ ବଟରେ ଏକା ଏମା ଅପର ଦ୍ଧଗରେ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ; କୁଡ଼ା କାର୍ଦ୍ଧ ଉପରେ ଷ୍ୟମାର ଓ ଢାହା ଦୁଇ କାନ୍ଦରେ ଅନ୍ୟ ଦୁହିଁ ଙ୍କର ମୃକ୍ତି । କାହାର ମୃହଁରେ କର୍ଚ୍ଛ କଥା ନାହାଁ । କେବଳ କଇଁ କଇଁ କେ ଶୁଭୁଚ୍ଚ । ଆଉ ଡନଙ୍କର ଗ୍ରୁଚ୍ଚ Dଞ୍ଜର୍ ପଡ଼ୁଚ୍ଛ ଉଠ୍ଚୁଚ୍ଚ । ଚାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୁଡ଼ା ଅ*ଭ୍* ଙ୍କମା ମିଠିରେ ଅଶୁଧାର, ଶୋକର ଧାର ଏହତର ବହ ଯାଉଅଚ୍ଛ । ଏଥିରେ କଣ୍ଡ ତାଳୃ ମୂର୍ଷ୍ଣ କଥା ବାହାରେବାକୁ ବା୫ନାହାଁ । ଯୁଖ ଦୁଃଖର ପ୍ରବାହରେ ଏହତର ସ୍ୱଘବତଃ ଦଟିଥାଏ । କାନ୍ଧଁ

କ ଗତାପ୍ରୃତି କରୁଅଚ୍ଛ ତୀହା ସେହି ନାଣେ । '-ଇ୍ତର୍ କଥା ଯାହାହେଉଁ ବାହାରେ ପାଇକେ ଚଣ୍ଡକାରେ ବର୍ଦ୍ଦୀ ଓ ଖୁଣ୍ଣା ସେନ ଉପସ୍ଥି ତି ହୋଇ ତାଙ୍କ ସଗ ମୁଣ୍ଡକଃ। େବନ୍ଦୀ ରଞ୍ଜିବାକୁ ସ୍ୱମାକୁ କହିଲେ ଏଙ୍କ ରଣକତଙ୍କ ଆଙ୍କୁ ହଦଶି ତ ସ୍ଥାନରେ ପାଞ୍ଚଜଣ ବର୍ଦ୍ଦୀ ଓ ପାଞ୍ଚଗୋଞ୍ଚା ଝୁଣ୍ଣା ରଞ୍ଚି ବେଗେ 'ବେଗେ ଗ୍ଟୁଲ୍ଲଗଲେ । ଏତେ ବେଳକୁ ଦନ ଗଲ୍ଣି କନ୍ତୁ ସ୍ତ ହୋଇନାହ୍ଣିଁ । ନଶାଦେବଙ୍କ ପଣତରେ ଧର୍ସ ଆଦୃତା ହୋଇନାହ୍ଣିଁ । ଅରକାର ଆସି ନାହ୍ଁ । କନ୍ତୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇନାହ୍ଣି କ ଅଲେକ ଅସ୍ତବରୁ ଦୃଷ୍ଣିଣକ୍ତ ଅଶକ୍ତ ଅଷମ ହୋଇନାହ୍ଣି ।

<u> </u>બ્રેલ્

କାହଁ ଏହ୍ସ ପ୍ରୋତରେ ପଡ଼ ପ୍ରାଣବାପୁ କେଶେ ଗ୍ରସିଯାଏ, ତାହ୍ କଣାତଡେ ନାହଁ । ତାହାର ଗତ୍ତ ହ୍ରାସ୍ଥନେହାହବା ଯାଏ ବଚନ୍ ବାହାର ପାରେତ୍ନାହଁ । ରସନା ଅଧର ପ୍ରଭୃତ୍ତ ଚଳପାରେ ନାହଁ । କନ୍ତୁ ଏହା ଅଚ୍ଚର-ସ୍ଥାସୀ-ଗିଶ-ନଙ୍କପର ମ'ଡଆସି ଅବଳନ୍ଦେ ଛୁଡ଼ ପଡେ ।

ଖ୍ରତିସ୍ଥିତି ଜନନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହା ସୃଷ୍ଣ ଦେଖାଗଲ୍ । କଛୁଷଣ ନରବ ସବରେ କେରୁ ବୁଡ଼ୀ କହିଲି ବାପ ସମ୍ ନଲ୍ବେଳକୁ ତତେ ଦେଖିଲି ଏହି ମୋର ସଗ୍ୟିଂ । ସ୍ୱାଧ୍ୟ ଉତ୍ତର ଦେଲ୍ ''ବୋପା କିଛୁ ଖାଇବାକୁ ପାଇ ନ ଥିବ, ଆବୋ ଖାଅ ପିଅ ପଛେ ସୁବୁ କଥା ।'' ଏହା କହି ସ୍ୱାମ ମଦ ମାଂସ ପ୍ରଭୃତ୍ତ ବାହାର କର୍ଲ୍ । ତନହେଁ ଦେଝାମତେ ଖାଇଁଲେ, ପିଇଲେ । ପ୍ରକୃତ୍ତ ଦେଙ୍କୁ ପରତୂର୍ତ୍ତ କର ବାପ ସ୍ତ୍ରଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସ୍ମାର କଥାବାର୍ତ୍ତା ପଡ଼୍ଲ୍ ।

ଅଗେ ସର କଥା ପଡ଼ଲ, ବୁଡ଼ା କହଲ ବାଣାସୁରର ଗୋଞିମ ସୁଅ ହୋଇଛୁ । ମା ପୁଏ ଭଲ ଥିଲେ । କଲ୍ରୁ ଆମେ ବାପ ପୁଏ ସର ଗ୍ରୁଡ଼ଲ ସନ୍ଦୁଁ କ ହେଲଣି ତାହା କହ ନ ପାରେ^{ତି} । ଲଡ଼େଇକ କଟେର ବାପ ପୁଅ ଦୁହେଁ ଅଇଁଲ ବୋଲ ସ୍ମା 'ପର୍ଚ୍ଚଲରୁ ବୁଡ଼ା କହ୍ଲ୍ୟ; ', କଗଦେବଙ୍କ ସଙ୍କ କଥା ତର୍ତ୍ତ ଅକଣା ନାହ୍ଁ ଁ । ଆଉ ବେଶି କଅଣ କହ୍ବନ ? ସେ କଥା ଗ୍ରୁଡ଼ । ବାପ ! ତୁ ଅଗେ କହ୍ଲ୍ ତୁ ଏଠିକ କରେ ଅଇଲୁ ? ଏଢେସନ ହେଲ୍ କଛୁ ଖବର୍ ଅନ୍ତର କାହ୍ଁ କ ନଦେଲୁ ? ତୁ ଏମର୍ଚ୍ଚ କାଞ୍ଚିଦେଗୁ ବୋଲ ମୁଁ କାଶି ନ ଥିଲ୍ । ''

ୟମା---''ମ୍ନଁ ହେଟର୍ ଏଠାକୁ ଅକ୍ଲ**୍ମଯାହା ହାହା_ଲହେଲ୍ ସେ** ଅନେକ୍ କଥା । ତାହା ଗ୍ରୁଡ଼ ଦଅ.।_ିଅଭ୍କା କଅଣ କରବା' ତାହା ଆତ୍ର ।''

୍ୟହା ଶୁଶି ବୁଡ଼ା କାନ୍ଦବାକୁ ଲଟିଲ୍ । ତାକୁ ତୁନକର ଷ୍ୟମ କନ୍ସଲ୍ ''କାନ୍ଦଲେ କ ହେବ ? କଅଣ କରବା ତାହା ବା୪ ଦେଖିବା ।'' ବୁଡ଼ା ଉତ୍ତର୍ବ କଲ୍ ''ମୁଁ ସୂର୍ବୁ ଦେଖ୍ନୁଛି । ଆମକୁ ସ୍ଧୁଡ଼ଲେ ଆମେ ଦୁହେଁ ଅନେଇଥିବୁ । ତୋ^{ଁ (}ମ୍ପିଣ୍ଡ ଆରେଯିବ ।

- ସ୍--- "ଚାହା କର୍ଚ୍ଚ ଆଜ୍ଞା ହୋଇ ନାହ୍ଁଁ ।"
- ବା--- "ଯାହା ମୁଣ୍ଡ କଚ୍ଚା ନୋହ୍ୱଥିବ ଢାହାର କ ହେବ ?"
- ଷ୍କ--"ସେ ମୁଣ୍ଡ କାଞ୍ଚି ନ ଥିବ ତାହାର ମୁଣ୍ଡ କଞ୍ଚାଯିବ ।"
- ାକୁ—"ଗ୍ରମ୍ବରୁିକ ଆଙ୍କା ହୋଇଛିି ?"
- ୍ୟ୍-"ସେହ୍ସପର୍ ଦେଖାଯାଉଛୁ ।"

ସରୁ ଆଜ ଘଟ୍ଡିଛୁ ?

- ିନୁହେଁଁ । କୁ---ସର୍ବ୍ ହୃଳହୃଳ, ଆମର ଙ୍ଟର କାନ୍ଦବୋବାଳ ପାଇଁ ଏ
- କାହ୍ଁଁ କ ୧^{୨୬} ଷ୍-—ହଁ ଗ୍ରମ୍ପରୁ ସେହ ଆଜ୍ଞା ହୋଇଚ୍ଛି । ସେ ଆଜ୍ଞା ତଳେ ୫ଳବାର୍
- କଁ ଚାପିବ । ଏ ସତ ତ ? ସ୍ୱମା କଚ୍ଛ ଡ୍ଉର ନ ଦେବାରୁ ବୁଡ଼ା କହର୍ଲ୍ "ଠାକୁର୍ଣୀ ଯାହା ୁକର୍ବାର କରବେ କୁ ସତ କଥା କହୃ ନାଁହୁଁ
- ି ସେଇଥି ପାଇଁ ଆମକୁ ଏଠି ଦେଇଗଲେ । ବା —"କହୃଥିଲେ ସେ.ଆମ ମୁକ୍ତ ସେ ନ କାଞ୍ଚିବ ୍ଢାହା ମୁକ୍ତ
- ଷ୍କି ଭୂନ୍ଦେ କ ସର୍ବୁ କଥା ଜାଣ ? ବୁ – ହଁ, କହୃଥିଲେ ସେ ଆଜ ସ୍ଢ ଉତରେ ଆନ୍ ମୁଣ୍ଡ କଟାଯିବ ।
- କୁ---ମତେ କଛୁ କୁଁଛି ବଶୁ ନାହଁ ।

- ଷ୍ ମନ କଥା ମନରେ ରଖି ୬ ତ ଏହା ଅସି ସହିଲ୍; ଆଉ ରଖିଲେ କ ହେବ କେ ଜାଣେ ? ମୁଁ ଚନାମାଳୀକ ଲେଭେଇଥିଲା । ବାପ କହିଲ୍ ସେ ଭାଇକ ବାହାହେଲ୍ । ଲେକେ ବ ଭଲ କହିଲେ । ସେ କଥା ମତେ ଭ୍ରତ୍ କାହିଲ୍ । ଚନାମାଳୀକ ଦେଖିଲେ ବାତା ଭ୍ରାଇ ଦହଙ୍କ ଉପରେ ଭ୍ରତ୍ ସ୍ୱଗ ହେଲ୍ । ଭ୍ରାଇକ କମିଆ କରବାକୁ ଲେ୍କେ ଜହିଲେ । ବାତା ଭ୍ରାଇ ଲେଭ ମୁଆସ ଗ୍ରଡଲ୍ ନାହଁଁ । କମିଆ କଥା ହେ କହିଲେ ତାଙ୍କୁ ପାଖରେ ପୁର୍ଭଲ ନାହଁଁ । ଚନାମାଳୀ ଠାରୁ ଦୂରରେ ୧ ରହିଲ[ି] । ଗାଁ ଗ୍ରୁଡ ପଳେଇବ ବୋଲ ମନେକଲ । ଏହି ସମସୂରେ ୍ପାଞ୍ଜିଆ ଅଇଲେ । ତାଙ୍କ ସଙ୍କରେ ଗଲ । ସ୍ୱଳାଙ୍କ ଗହଣରେ ରହିଛା । କାଛି ଭଲ୍
- କ ଶୁଣବ`ନାହ ।'' 'ଙ୍କ୍---''ତାହାଁ ସରୁ ଗୁଡ଼, ସହଁଁରେ ତରବା ସେ କଥା କହ ।'' ବୁ---''ତୁ କହକୁ ଏଠାକୁ କଧର ଆସିଲ୍ ଏପର କପର ହେକୁ ?'' ଙ୍କ୍--''ଦେଖୁଛୁ ,ମୋହର କପାଳକୁ ଏ ସରୁ ଘଞ୍ଚିଛୁ । ସେଣେ ଇଚ୍ଚା ତେଣେ ସା, କରମ ସେନ୍ ରୁଲୁଆ ।''
- ତିଛି ଆମର ସାହାହେଉ ତତେତ ଆଉ ଲଟିବ ନାହ[®] !²² ଏହା କହା ବୁଡ଼ା ପୁଣି[®] କାହଲ; କାହ କାହ କହଲ୍ "ତୋ ମା ବେଶ ହୁଖରେ ଗଲ୍ । ଏହତା ଦେଖିବାକୁ କ ମୁଁ ଏତେକାଳି ବସି ରହ୍ଲ <mark>?</mark> ମୁଁଁ ନ ମଲ**ିକାହିଁ କି ? ଆରେ ବାପ ସମ ! ମତେ ଆରେ ମାର୍ପକା**, ତିତିଶିକ ତମ ଦୁଇ ଇଇଙ୍କର ହାହା ହେବ**ଁ ମୁଁ ଦେଖିକ** ନାହିଁ କି ଶଣିବ ନାହାଁ ।²²

ଣ୍ମମାଭୂପ୍ଟଁ।

ଲଗିଲ୍ ନାହଁଁ । ସର ଆଡ଼କୁ ମନ୍ ଧାଇଁଲ୍ । ଆଗ୍ କଥା ସବୁ ମନେତଡ଼ ଦରକୁ ଯିବାକୁ ମନ୍ ହେଲ୍ ନାହଁଁ । ଗ୍ରମ୍ଭ ଚେତେ ସୁଖ ପାଇଲେ ନାହଁ । ତାଙ୍କ ଗହଣରୁ ଯାଇ ପାଁଚରଙ୍ଗା ଖେମାର କରଣଙ୍କ୍ କଡ଼ରେ ରହ୍ଜଲ, ୍ଟୋଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କଚ୍ଛୁ ମନ ମାନଲ୍ । ସେ ପଳାଇ ଅଇ୍ଲ ବେଳେ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଏ ସଙ୍କକୁ ଅଇଲ । ସଙ୍କ ଗ୍ରଡ଼୍ଲରୁ ମନ ବଦ୍ଦଳଗ୍ଲ, କାମଦାମ କଲ, ତହୁଁ ଆଗେ ଦିଆନ, ପ୍ରର୍ ସ୍ଥମୁଙ୍କ୍ ଆଖି ମୋ ଉପରେ୍ ତେ଼ଲ୍ । ସଙ୍କା ପୁଡ଼୍ଲରୁ ମନ ବଡ଼ଲଗ୍ଲ, କାମଦାମ କଲ, ତହୁଁ ଆଗେ ଦିଆନ, ପ୍ରର୍ ସ୍ଥମୁଙ୍କ୍ ଆଖି ମୋ ଉପରେ୍ ତେ଼ଲ୍ । ସଙ୍କା ପୁଞ୍ଚୁ ପାଇ କତରେ ରଖିଲେ । ସୁଖରେ ରହ୍ଲ୍ । ଭତର୍ଆଙ୍କ ପର ମୋ ଉପରେ ପଡ଼ଆର୍ ହେଲ୍ । ଉତର୍କୁ ଚିକ୍ଏଁ ୬ ଉତ୍ ୨ ଆଜ ଗଳା ରଶନ୍ତର ପଦ ଦେଇ ଶାଡ଼ି। ଦେଲେ ।" ଏହା କହୃ କହୁ ଭୀମା ତିଲ୍ଙ୍କ ପର୍ କାନ୍ଦ ପକାଇଙ୍କୀ କାନ୍ଦୁ କାନ୍ଦୁ କହିଣ , କରବ ।"

ସାଧୁ---କାନ୍ଦନା, -କାନ୍ଦନା, 'ଆମକୁ କିଛ୍ଡ କାହିଁ କ କହଲ୍ଚି ନାହଁଁ । ମତେ ବ'ପର୍ କର୍ଦେଲୁ ?

ୟ--- ସେ ଅସୁର ଅନ୍ତ ବ'ନର । ତାଙ୍କ କାମ କ ମଶିଷ କର୍ବ ? କେକପୁ। (କିେକେସୁୀ) ସମ୍ପକୁ ବଣକୁ ତଡ଼ ଦେଇଥିଲେ, ଭର୍ତ ସ୍ନା ହୋଇଥିଲେ କ ?

- ବା—ବଙ୍କତେଶ କପର ସବଣକୁ, ସୁର୍ରାବ କଟର ବ'ଳୀକ ମସ୍ଇ ଥିଲେ ।
- ସ୍କ୍ଲାପା ପାରୀ । ଗ୍ଲା-ସେ କଅଣ ଆପେ ମାରବା ହେଲ୍ ନାହିଁକ ? ମାରବା ଯେ ମରେଇବା ସେ ।
- ସା--------ଅନକୁ ମାରବାକୁ ଅନ୍ତ କାହାକୁ ଦେଇ ଅନ୍ତ ଦୁଇ ଜଣ ବରଳିଆ ଆଣ ।
- ୟ− ମୁଁ ବାପ ସଇଙ୍କି ମାର୍ବ ! ମୁଁ ମର୍ଲ !
- ବା—ବୋତ୍ମା ଆଲ୍ଫା କହୃଚ୍ଛ । ମନେକର ଆୟେ ଲଡ଼େଇରେ ମର୍ବରୁଁ । ଆହୃର ବ ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ସାଇଥିଲେ ଭୂ ବ ତ ଚର୍ଲ୍ଲ ତାର୍ଚ୍ଚ ନ ଥାନ୍ତୁ । ଗଲ୍ ଅଇଲ୍ ବେଳେ ଦେଖା ଦେଖି ହେଲେଇଁ ଏହ୍ସ ଜେର୍ ।
- ସା —ରୁ କଅଣ ଦେଖିଛୁ କଅଣ କର୍ବରୁ ସେ ରୁ ମର୍ବରୁ ? ମ୍ମ ଆଉ କେତେକାଳ ଖର୍ଭିବ ? ଗ୍ରର୍ର୍ ପ୍ସଅନ୍ଧିଏ ହେଲ୍ଖି । କୁଳ ରହଲ୍ଞି । ରୁ ତ[ି]ବାହା ହୋଇନାହୃଁଁ । ଆମ ଦୁହଁଙ୍କ ମାର୍ଥକା । ରୁ ବଞ୍ଚବୁ । ମୋର ବଓନ୍ତି ଅଂଶ ରହଲ ବୋଲ କାଣି ମୁଁ ମର୍ବ । ମଲ୍ବେଳେ ମୋ ମନରେ କଛୁ ଦୁଃଖ ନ ଥିବ ।

ସାହା,କହନ୍ତ ମନ ଜଗଚ୍ଚ ଉପରେୁ,,ଥାଏ, _' କର୍ମ୍ କଆଲ ବତ୍ଥିଉ ଥାଏ । ତାହା ସତ୍ ାୁମୁଁ ମଲେ ଭଲ, ନ ମଲେ ହେବ ନାନ୍ଧଁ ।

ଣ୍ମାରୁପୃା⇒

ବାହାର୍କ ଅନାଇଲେ ।

ଏହା କନ୍ଧ ସ୍ୱମା **` ତ**ଉର୍ଡ଼ ହୋଇ ବାହାଶଲ୍ । ମୁଣ୍ଡିରେ ରଣ୍ଡଡ ଶାଡ଼ୀ । କସାଳରେ କନା ବର୍ଦ୍ଧା । ମୁହଁରୁ ମର୍ଦ ରର୍ଦ୍ଧ । ସର୍ଦ୍ୟା ଗଲ୍ ୬ ଆଡ଼ ଗ୍ର ଅଇଲ୍ ଅଇଲ୍ ପର୍ । ଏହ୍ସପର୍ ସମସୂରେ ସ୍ୱାମା କାହାର କେଶେ' ଗ୍ମଲଗର୍ଲ । ତାହାର କାତ ଗ୍ରଇ୍ ଛଡଦେବାଲ ଭ୍ତରେ ଭୂନ ହୋଇ ମୁନଙ୍କ ତର୍ <mark>କ</mark>ସି ର୍ହ୍ୱଲେ । କିନ୍ତୁ ଦେଖାଯାଉ ନାହଁ କ ଶୁଣା ଯାଉନାହଁ । ସେ ଦୁହଁଙ୍କ ଇବ ଇବନା ସେ ନନେ ୬ ଜାଣନ୍ତୁ । କେହ୍ୱ 'କାହାର୍ଶ୍ୱକ ପାଞ୍ଚି ଫିଚାର୍ଡ୍ ନାହାନ୍ତ । ଏହ୍ପପର୍ କେତେ ବେଳ ଗଲ୍ ଆଡ୍ ସେପର୍ ରହ ତାର୍ଲେ ନାହଁ । ଉଠି ଦୁହେଁ ଇଡ଼ିଦେବାଲ ଦୁଅରକୁ ଅସି

ୟ— ତେମେ କେମିଡ ତଳେଇବ ଼ ୦'ରେ ର୍ଗ୍ ଅ୍ଡେ ପାହାଡ ସେର୍ବରୁ । ଏଥି ଭୂତରକୁ ଗୋଞିଏ ବାଚ୍ଚ । ୧୧୦ାରେ କ୍ରୁଞ୍ଚ ମାଛୁ ପର୍ଖ ଲଗିଛୁ । ଜିସରୁ ଶିର୍ବ ବର୍ଣ୍ଣ ହେଉଛୁ । ତାହାଡ଼ ଉତରେ ଠାଏ ଠାଏ କଗୁଆଳୀ । ତହଁରେ ପୁଶି ଗୃର୍ଅ.ଡେ ନଆଁ ଲଗିର୍ଚ୍ଛୀ । ଖାଇବା ବନୀ ତମର୍ର ଙ୍କକନ ଆଉର୍ଚ୍ଛ କ ଯାଉଚ୍ଚ । ଗୋଡ ହାଚ ଫ୍ଲଚ୍ଛ । ବାଲ ଦେଇ ଦଡ୍ର୍ରେର୍ ବାନ୍ଧ ଯେ ତାଶି ଶ୍ରୁଞ୍ଚଥିଲେ ତାହାର ଏଡେ ଏଡେ ଦାଗ । ତମେ ତ ଅଧେ ଗାହାଡ ଉଠି ନ ଥବ ଧର୍ବ ପଡ ମାର୍ବ ତଡ଼ିବ । ଏତେବେଁଳେ ସେ'ର୍କ୍ୟକୁ ଗଲେ କ ଯେ_ିଧର୍ ନ ପଡବ କ ମାର୍ସ୍ ନ ତଡ଼ବ ଢାହା ରୁହେଁ" । ତେବେ ଆଉ ଦର୍ଶାମୁଣ୍ଡ କଥା କନ୍ସଲ । ସାଉ୍ଟ୍ରତା ଦେଖେଁ । ତମେ ଦୁହେଁ ଏଠି ଲୃଚ ଥାଅ । ଠାକୁର୍ଗଣା ଯାହା କର୍ବବେ ।

ସା-----କେବେ ଆମେ ଚଳଉଁ । କୁ ଆଉ ଦିଁ ଚା ମୁଣ୍ଡ ଅଶି ରଶି ଦେ ।

ଅନ୍ଧକାର ଗାଡତର ହେଲ୍ଣି । ଦୂର୍ବନ ବ୍ୟା ଯାଞ୍ଚ ନାହାଁ । ତାହାଁ ଯାହାହେଉ ସ୍ୱମାର ଦେଖାଁ ନାହାଁ । କମ୍ବା ଏହାଙ୍କ ଦାସ କଛୁ ହେବାର ରୁହେଁ । କୁଛୁର୍ଷଣ ଚାଳ ୬ ପୁନସ୍ପୁ ଟ୍ରଙ୍ପର ବସିଲେ । କଛୁ ଦେଖା ଯାଉନାହଁ . । କେବଳ ଶୁଭୁଛୁ ଲେକଙ୍କର ଯିବା ଆସିବା ଦେ । ମାରେ ବାପାରେ ଡାକ ମଲ ମଲ କାନ୍ଦ । ଏଥି ସାଙ୍କେ , ୨ ମନଫୁଲ୍ଣିଆ ଗୀତ୍ତ ବ କାନରେ ପଡ଼ୁଛୁ । କନ୍ତୁ ସେ ଗୀତକୁ ସାଧର ମନ କ କାନ ଯାଉନାହଁ । କଛୁଷଣ ରହ୍ୱ ୬ ସେ ଧୀରେ ୨ ପୁଅକୁ ପର୍ବରଙ୍ଘ "ଏତେ ବେଳ ଯାଏ ସ୍ୱାମା କାହଁଗଙ୍ଘ ? ଧର୍ ପଡ଼ଲ କ ? ମୁଁ କାହଁକ୍ ମୁଣ୍ଡ କୁଥା କହିର । ବନେ ତ ସନସ୍ତ ମରବା । କାଲ ଯାହା ହେବାର ହବ ଆଜ ସ୍ତଚ୍ଚା ଚନ୍ଦ୍ଦେ ଏକାଠି ଥାଆଲୁ । ମୁଁ ନ ମଲ କାହଁକ ?"

ବା----ବୋତା, କଏ ମରୁଚ୍ଛ କଏ କଡଁ୍ବଛୁ କଏ ଜାଶେ ? ସ୍ୱମା ନ ଅଇଲେ ଆମେ ତ ମରଥାଇଁ । ଆଉ ମରବାକୁ ଅଚ୍ଛ କଅଣ ?

ବଡ଼ ପୂଅର କଥା ଶୁଣି ସାଧୁ ନରବ ହେଲ୍ । ଦୁହେଁ ପୁନର୍ସ୍ସ ପୂସପର ବସି ରହ୍ୱଲେ । ଏହପର ଆହୃର କେତେଷଣ ଗଲ୍ । କନ୍ତୁ ଏ ଷଣ ଷଣକ ସାଧୁ ବାପ ପୁଅକୁ ଯୁଗେ ଯୁଗେ । ସାଧୁ ପୁନର୍ସ୍ସ କାନ୍ଦ ଉଠିଲ୍ । କନ୍ଥ ନ କହ୍ବ ବାଣାସ୍ତର ବାପ ମୁହଁରେ ହାତ ଦେଲ୍ । କାହାର ଭୂଣ୍ଡରେ କନ୍ଥ କଥା ନାହଁ । ଦୁହେଁ କେବଳ କଇଁ କଇଁ ହେବାକୁ ଲଚିଲେ । ଏହପର କେତେଷଣ ଗଲ୍ରୁ ଇଡଦେବାଲ ଆଡ଼ୁ ଲେକ ଆସିଲ୍ ପର ଜଣାଗଲ୍ । ବାପ ପୁଅ ଦୁଣ୍ଣଁଙ୍କର କଇଁ କଇଁ ରହ୍ବଗଲ୍ । ସେମ୍ମାନଙ୍କ ମନରେ କ ହେଲ୍ ସେ ଦୁହେଁ ଜାଣନ୍ତ । ଇଡମଧ୍ୟରେ ଆଗନ୍ତୁକ ଭତରକ୍ତୁ -ପଶିଆସି କୂନ୍ କଶ୍ କହ୍କଲ୍ ''ବୋତା'' ।,ଏହା ବାହାରୁ ବାହାରୁ ସାଧୁ ପର୍ବଶଲ । ''ଶ୍ୟମା'' ଶ୍ୱାମାନ୍ଦଉତ୍ତର କଲ୍ ''୍ସଡ଼େ ଁ ପାଞ୍ଚି କରନା, ଗ୍ରଇ କାହଁ ?''

ସା----ଏଇଠି କସିଚ୍ଛି; ତୋ କଥା ଆନେ କହିଲୁ ? ଐ----ସାହାଁ କହିଥିଲ୍ 'ତିହାଁ କିଲ୍ ।' ସେ ତନଃ।କ୍ଟ୍ କାଞ୍ଚି ତାଙ୍କ ୍ୱିସ୍ଟ୍ରାଣ ସାଙ୍କରେ ଆଉ ଦଃ। ମଲ୍ ସ୍ନ୍ର୍ରୁ ଆଣି ରଖିଦେଲି '। କାଲ୍ କଅଣ୍ ହେଉଚ୍ଛ ହେଉ । ଆନ୍ ଭୂମକୁୁ ଗୁଡ଼ି କୁଆଡ଼େ ସାଡ଼ନାଁହଁ ।

୍ୟତେ କକ୍ଷ୍ଣ ଅଭାରରେ ସ୍ୱମା ପୂର୍ଣ୍ଟି ମଦ ବାହାର କଲ୍ । ଜନହେଁ ମଦ ମିଲ୍ଲେ । ତର କଥା ନଧାଇଧାଇ ଦେଲେ । ମନ ଆଉତର ହୋଇଟଲ୍ । ବହୃତ୍କାଳ ମରେ୍ ଡନହେଁ ଏକାଠି ହେବା ସୁଖ ସରୁଷ ମନ ହୃଦସୂ ଅଧିକର କଲ୍ । ହନ୍ତ୍ରା ନଦକ । ଅନ୍ତୋ ମନଇ୍ ନଦ ନଖାକୁଥାଏ ।, ସମସ୍ତେ ନଦକରେ ନଦ ଗଲ୍ରେ । ତାହାସର୍ବ ତାଙ୍କ ନ୍ୟାସ୍ଟାନ୍ୟାସ୍ଟ ଧର୍ମଧର୍ମ ଜ୍ଞାନ ଆଡ୍ଡ ବଗ୍ସର୍ବ୍ର ବଳ ପ୍ରବଳ କ ଦୁଙ୍କଳ ଓ ସେ ଷ୍ଟା ହାତରେ ତାହା ବାପ୍ରଗ୍ରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ କଚ୍ଚାଇ ଥାଅନ୍ତେ କ ନା ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତୁ । ଆଙ୍କା ର୍ଚାଳନରେ ସୃଞ୍ଚି ହେବାରୁ ସେ ରୁଷ୍ଣ କ କୃଷ୍ଣ ଅଚରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ତାହା ବେଖା ନୋନ୍ଧବା ଯାଏଁ ଅନ୍ୟ କେନ୍ଧୁ କର୍ଚ୍ଛ କନ୍ଧ ନ ଚାରେ । ଚଥାପି ଏହା କରମ ସମସ୍ୟାର ସ୍ଥଳ । ପିର୍ଭୂ ଆଦେରେେ ତରଶୁର୍ମ ସ୍ୱର୍ବାଦତି ଗଣ୍ଢସୁର୍ସୀ ଜନମ୍ମଙ୍କର ଶିର୍ଭ ନ୍ଥେଦନ କରଥିଲେ । ଧର୍ମ ପାଇଁ ସବଣ ଆଡ୍ ଇନ୍ଦ୍ କତଙ୍କ ସ୍ରାଶୋତନ ସୀଚାଙ୍କ ପାଇଁ ସମୃଦ୍ର ବନ୍ଧନ, ଲଙ୍କା ଦହନ ପ୍ରଭୃତ୍ନ ପ୍ରକାରଞ୍ଜନ ପଇଁ ପୂର୍ଷ୍ଣ ଟର୍ଭାବସ୍ଥାରେ ସେହ୍ୱ ସଙ୍ଖ ସାଧି ସ୍କ≁ ପ୍ରାସାଦରୁ ନର୍ଜନ ଅର୍ନ୍ୟେକୁ **ବ**ଚାଡ଼ତ । **ପୂ**ଶି ଶାସ୍ପର ଅନୁର୍ବିସଧରେ ଯେଉଁ ସ୍ମଚନ୍ଦ୍ର ସୁବର୍ଷ୍ଣ ସୀତ୍ତା ନର୍ମାଣ କସ୍କଥିଲେ,

ମୁଣ୍ଡ ଅଣି ରଖିଦେଲ୍ । ବାସ୍ତ୍ରେଇ ଏହାର୍ ପ୍ରତ୍ତବାଦ ନ କର୍ ତାହା ଅନ୍ଟମୋଦନ କଲେ । ଏହା ସାଧାରଣ[,] ସାହସର କଥା ନୃହେଁ । ଠାକୃଗ୍ଣାଙ୍କି-ଭୂରସା କ୍ୟଞ୍ଚ ସେମାନଙ୍କର୍<u>ନ</u> ଅନ୍ତ୍ର କରୁ ନାନ୍ଧି । ପୁଣି ଏଥିପାଇଁ ଠାକୃତ୍ସଣୀ ମାର୍ବେ କ ତାର୍ବେ ଜଣା ନାହଁ । ପର କାଳରେ ଏହା ନ୍ୟାଯୁ କବେଚଚ ହେଉ କ ନ 'ହେଉ, ପାପ କବେଚଚ ହେଉ, କ ପୁଣ୍ୟ କବେଚଚ ହେଉ ଗ୍ରଡ ପାହିଲେ ଗ୍ରଳା ତ୍ରଳା ଉ୍ରସ୍କଙ୍କ କର୍ଭର୍ ତ୍ରକାଶ ପାଇବ । ସେମାନଙ୍କ ମାଚରଡ ସ୍ୱମା ଅାଉ ତାହାର ବାସ ସ୍ଥର୍ଭକି ଜଣା ।

ର୍ଗା ହର୍ଚନ୍ଦନ ମର୍ଦ୍ଦର୍କଙ୍କର ମାସ୍ଟା ମନ୍ତା ଅଛୁ କ ନେ

ଷ୍ୟମ୍ଭାରୁସ୍ଟ୍ରା ବାସ ଭ୍ରଇଙ୍କ ମସ୍ଦାରେ ଷ୍ଟମା ରଜାଙ୍କା ସ୍ରତ୍ତତାଳନ କଲ୍ଲନାହିଁ 🕨 ର୍ବନା ତ୍ରକା ଉତ୍ତସ୍ୱଙ୍କ ଆର୍ଚ୍ଚିରେ ଧି*ଲ*ିଦେବା ଆଶାରେ ମଲ୍ ମଶିତଙ୍କ

ଏହା ସକୁ ନଣା ଶୁଣା ଥିଲେ କ ଢାହା କଶ୍ଚାସ ହେଉ ନାହଁଁ କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅଣାହେଉ ନାହଁ । ବରଂ ତାହାର ବତସତ ମତ୍ତଗତ୍ତ ଦେଖାସାଏ । ତନ ପୁରୁତ୍ତିଆ ଖୁଡ଼୍ୱତା ସୁଅ କ୍ରଇର ଶଳାରୁ ମାମୁଁ ଙ୍କ ଗ୍ତକର୍ର ମାସ୍ତ । ମମତା ନ୍ୟାସ୍ତ ପଥ୍ୱତୃଡ଼ା ବୋଲ ବବେଚତ ତହାଇଥାଏ । ଏପର ସମ୍ପର୍କ ନ୍ୟାଯୁ ବର୍ଦ୍ଦର ସମ୍ପୃର୍ଣ୍ଣ ବରେଧୀ ବୋଲ ବଡ଼ ୨ ଧମ୍ମ ମାମା କ୍ଷମା ଶପଥ କର୍ ଥାଆନ୍ତୁ । ମାରତମ ଠାରୁ ଉଚ୍ଚତମ ବସ୍ତସମ୍ଭଳରେ ବସ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟର ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ୁପ୍ରଚ୍ରର କାର୍ଣ ଗଣା ହୋଇ ବର୍ଣ୍ଣର୍ଡ୍ଟେକ ଅନ୍ପପୁକ୍ତ ବବେଚଚ ତେବା ସଥାତଥା ଦେଖା ଆଉ ଶୁଣା ସାଇଥାଏ । ଦୁର ବା ନକଃ ସମ୍ପର୍କର୍ ମାସ୍ତ୍ର। ମମତା ନ୍ୟାସ୍ତୁ ଆଡ଼ ଧମ୍ପ କର୍ଭ୍ରର୍ର୍ ଏଡ଼େ କପର୍ସ୍ୟସ୍ତୁ ବୋଲ ପର୍ଚ୍ଚଣିତ ହେଡ଼ିଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା, ଜଗତ୍ପିତା ପର୍ଚମେଶ୍ସରଙ୍କୁ ପର୍ମ ପିତା ଜ୍ଞାନରେ ଜାତକୁଳ ନର୍ବ ଶେଷରେ ନର୍ନାଙ୍କଏ ସଇ ଉଗିନା ସମ୍ଭୋଧିତ ହୋଇଥାନ୍ତ । ସେହ ମାସ୍ଟାନାଲ ବଶ୍ସବ୍ୟାତୀ କର୍ବା ଚେୟ୍ଟାରେ କେହି ୬ ସ୍ରକୃତ୍ତ ସୂୟ୍ଟ ପିତା ମାତ , ଘୁଇ ଭର୍ତ୍ତରୀ ନକୃଷ୍ଣ ଅସଦାର୍ଥ ବବେଚଚ ହୋଁଇ ସତ୍ନତଃ ବବଳିତ ହୋଇ ଥାଆନ୍ତୁ । ଏହା ବନା ବାହାନା ବାସନା କାମନା ମଧ୍ୟରୁ ଯାହାହେଡ୍ ଦେଶ, ତ୍ରଦେଶ, ବା ମହାଦେଶ ଖଣ୍ଡର ସର୍କୁ ନାଶ୍ୟ ସ୍ତ୍ର ତା ଭ୍ରିମା ସାଶରେ ଅବଦ୍ଧ ହେଲରୁ ସତ୍ୟପାଠ, ସତ୍ୟ ପ୍ରତ୍କ ଶତଥ କତର ହେବ ଓ ନ୍ୟାପୃ ଓ ଧର୍ମର ବର୍ଣ୍ଣସନରେ କେଉଁ-ମାନେ ବହିବେ ହେଉଁମାନେ ଜ୍ଞବନରେ ଥିବେ ସେନ୍ଧ୍ୱମାନେ ଦେଖିବେ, _ଏଶୁଣିବେ, କନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନକୁ **ଏ**ହା 'କଟମ ସମସ୍ୟା । ଏହା ଆଡ଼କୁ ୬ନ ଯାଇ ଭ୍ରୀମା ଓ ତାହାର ବାସ ସଇ ନର୍ଶ୍ୱ ନ୍ତରେ ନଦ୍ୱାଗଲେ ।

ଧନୁବୀଣ ଦେନ୍ଦ୍ର ରମ୍ଭେର୍ ହୋଇଥିଲେ : ସୁଦ୍ଧା ଅପରଚଚ୍ଚ ନବ କୁଶଙ୍କ ଦର୍ଶନରେ ସେହ ସମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର,ବାଣ୍ଣଲ୍ୟର ସଞ୍ଚାର ।

ଷମାରୁପ୍ଟାଁ.

ସସ୍ତମ ପର୍ବଚ୍ଛଦ

ସହି କାଳ ବୋଲ ବୋଲ୍ସାଇଥାଏ । ଏଥିରୁ ଯାହା ତ୍ରକାଶ ପାଉ, ଏ ସମପ୍ରର ସାନ ବଡ଼ ସମସ୍ତେ ସରେ ବାହାରେ ଆତ୍ରପ୍ୟାବଲ୍ୟି । ନାନା-ଦ୍ଧଗରୁ ଆଗତ ପର୍ଷୀକୂଳ ଏକ ବୃଷ ସମବେତ । ତରସ୍ପର ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ଏକସିତ । ଗୋରୁ, ଅଶ୍ୱ, ଛେଳୀ, ମେଣ୍ଟା ଗୋଠର୍ଭୁକ୍ତ । ତର୍ଷ୍ଣକୁଂଶର ଠାରୁ ସୌଧମାଳା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରୁଦ୍ଧଦାର । ପୁଣି କୋକଳର କୁତନ ନାହଁ କ ଭ୍ରମରର ଗୁଞ୍ଜନ ନାହଁଁ । ଧରଣୀ ମରବ ନସ୍ତବ୍ଧ । ନମେତରଙ୍କ ବଇତ୍ତିକାରେ ଚତୁଦ୍ଦି ଗ ପରପୂର୍ଷ୍ଣ । ଏହା କାଳରେ ଭୂତପ୍ରେତ ଡାକମ ଯୋଗିମଙ୍କର ଲ୍ଲାଖେଳା ବୋଲ କଣାଶୁଣା । ବ୍ୟାସ୍ର ଭଞ୍ଜୁ କ ତ୍ରତ୍ୱତ୍କେ କକଂ ନାଦରେ ଗାହକାମ୍ପ ହେତ୍ସେତ । ସେମାନଙ୍କ ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦ ପାଇଁ କେତେ ୨ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ପ୍ରାଣବାପ୍ସ ନଃଶେଷ । ରର୍ଣ୍ଣର୍ ରହ ଅପହୁତ । ଧମ ସଙ୍କପ୍ରାନ୍ତ । ଏପର କଣ୍ଡବିକାପୃଣ୍ଣ

ରଣକତ ଶାଡ଼ୀ ପାର ଥିଲେ ବ ଭୀମାର ସେପର ଚନ୍ତା ନାହଁଁ । ବାପ ସ୍ତରଙ୍କ ସହତ ନକ ମୃଣ୍ଡକୁ ପାଶି ଛଡ଼େଇ ଠାକୁର୍ଗ୍ଣାଙ୍କ ଳଚ୍ଚା ଉପରେ ସକୁ ଗ୍ରଡ଼ ଦେଇଚ୍ଛ । ଯାହା କର୍ଚ୍ଛ ବା ପର୍ବନ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତରେ ଯାହା ହେବ ତହଁଁ ପାଇଁ କୌଣସି ଶୋଚନା ନାହଁକ ସ୍ତବନା ନହଁଁ । ଦରମର୍ ବାପ ସ୍ତର ସେ ସେହପର ଏହା କନ୍ସବା ବାଦ୍ୱୁଲ୍ୟ ମାନ୍ଧ । ଏମାନେ ଠାକୁଟ୍ଣୀ ସଙ୍କସଙ୍କୋ ବୋଲ ବଶ୍ସାସ

ହେଲେହେଁ ସବିରେ ସମସ୍ତେ ନଦକ ରଣ ଭୂଇଁରେ ଅସ୍ପ ଶସ୍<mark>ର</mark> ଝଣ ୬ କଣ ୬ ନାହଁଁ । ଅଶ୍ୱର ହୋସାରବ ନାହଁ, କମାଣର କକ୍ରନନାଦ ନାର୍ଦ୍ଧ୍ୱଁ । ସଦା ଶୋଶିତ ପିପାସୁ ଅସି କୋଷା<u>ଶ୍ରି</u>ତ । ଅଦୂରେ କର୍ମ୍ତ ଦ୍ରୋଣ ତ୍ରଭ୍ୱତଙ୍କ ପର୍ଚ୍ଚ ସୁସରେ ବଦ୍ୟମାନ ଥିଲେହେଁ ଭୀମାର୍କ୍କୁନଙ୍କ ପଶ୍ଚ ମହା ଧନ୍ର୍ଦ୍ଧରମାନେ ମାନ୍ତୃଅଙ୍କରେ ଦୁଗ୍ଧପୋଷ୍ୟ ଶିଶୁ ପର ନଦ୍।ଭ୍ଭୂତ । ନଶା ଦେଙ୍କଙ୍କ ଚର ସହରଶ୍ୱଙ୍କ ପ୍ରସାଦ ପାଇଁ ଯୋଗୀ ଗ୍ରେଗୀ ଗ୍ରେର୍ ବଇର୍ଗ୍ଦର୍ଗ ସମସ୍ତେ ଲଳାସ୍ଟିତ । ସେହ ପ୍ରାସାଦରେ କାମ ନ୍ଧୋଧ ଲେଭ ମୋହ ତ୍ରଭ୍ଞର ବର୍ମ । ସେ ସର୍କୁର ସ୍ୱୋତ ଅନ୍ସରହ ଗ୍ରଲ୍ଥଲେ ସେ ଜଗତ କ ହେଡ଼ିଥାନ୍ତ। ବୋଲ୍ଯାଇ ନ ପାରେ । ନଦ୍।ବନା ସ୍ରକୃତ୍ତର ବକୃତ୍ତ ବଡ଼ନ୍ସନା କ୍ୟୁତ୍ପାତ । ପଶି ଏହା କୈବିଲ ଦାନ ପାଇଁ ନଦ୍ରାଦେଶ ନଙ୍କେକ, ବୃଷମୂଳେ, ସ୍ରାସାଦେ, କୁ ଚୀରେ ଭୃଣଶଯ୍ୟାରେ, ଗଳଦନ୍ତ ପିଳିଙ୍କରେ ଆସେ ଆଚ୍ଚେ ଉତ୍ପସ୍ଥିତ । ତାଙ୍କ କରକମଳ ସ୍ପର୍ଶରେ ଶତାରୁ ବଳ ଗରପୃସୀ ଚନ୍ଦାନଳ ନଙ୍କାପିତ, ଶ୍ରାନ୍ତ, କ୍ରାନ୍ତ, ଭ୍ରାନ୍ତ ବଦୁର୍ତ । ତଥାପି ତାଙ୍କ ହୋଡ଼ାନ୍ଧପୁ କର୍ବାକୁ କେହି ୬ ବମ୍ବଖ । ସେମାନେ ସ୍ରକୃତ୍ତସ୍ଥ ହେତ୍ତରୁ ବା ନ ହେତ୍ତରୁ ସେମାନେ ସାଧାରଣତଃ ବଡ଼ ୬ ଲେଁକ । ନୁସପ୍ତି ସେନାପ୍ତ ତ୍ରଭ୍ତ ନଶିଥରେ ଚନ୍ତାମଗୁ, କାସିଂର୍ତ ।

୬

ସ୍ତମା ଓ ତାହାର ବା**ପ**କ୍ରଇ ମୂଡ଼ ଆଡ୍ଡ ଅବମ୍ବଶ୍ୟକା**ଗ୍** ବବେଚଚ ହୋଇ ପାରନ୍ତ । ଏହା ମନୁଧ୍ୟର ବର୍ଦ୍ଦର । କନ୍ତୁ ସେ ସଙ୍କଭୁତ୍ତରେ ମାତା, ଶାନ୍ତ, ଦସ୍ହା, ମାସ୍ହା, ଷମା ପ୍ରଭୃତ୍ତ ରୂପେ ସଦା ସଂସ୍ଥିତା ତାଙ୍କ ବର୍ଭର ଧମ, ମାମ, ପର୍କ୍ତତ, ମୂର୍ଖ ସବୁର

ଅନ ଦନ ଗ୍ରତ୍ତ କାମ କରୁଥିଲେ । କେତେଥର ଗ୍**ଶରେ** ନଦ୍ୱା ସଙ୍ଗେ ଭେଃ ହୋଇ ନାହିଁ । ସେ ଯାହା ଭ୍ରବ ଚନ୍ତ ଠିକ୍ କରୁଥିଲେ ଚାହାର ଫଳ ହାରେ ହାରେ ମିଳ୍ୟୁଲ୍ । ବଳସ୍କର୍ଷ୍ର ,ତାଙ୍କର କର୍କନ୍ଦ୍ କ ପର୍ଷ ଜଣା ଯାଉଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବଦ୍ୟା, କୁର୍ଦ୍ଧି, କଳ-କୌଚଳ, ଅର୍ସାମ ଅଧବସାସ୍ତୁ, ପର୍ଚ୍ରମ, କସ୍ସୁସହ୍ୱସ୍ପୁତା ତ୍ରଭ୍ଛରେ କରଚ ଚକଚ ସ୍ଥକଚ ସ୍ତନ୍ଦିତ ବସ୍ଟିତ ହେଉଥିଲ୍ । ଶେଷ<mark>ରେ</mark> ପିଲ୍ଙ୍କ ଧୂଳଦ୍ଦର୍ପର ସର୍ବୁ ଉ୍ଭେଇ ଚଲ୍ । ନଜବର୍ଚ୍ଚତ ବଶାଳ ସକ୍ୟରୁ ବଢାଡ଼ତ ହୋଇ ଶଗନ୍ତବ୍ୟାପି ମହାସାଗରମଧ୍ୟସ୍ଥ ମୁସ୍ଥି-ସଶ୍ମିତ ଦ୍ୱୀପଖଣ୍ଡରେ ବନ୍ଦୀରୂପେ ଜ୍ଞାବନସାହା ଶେଷ କଲେ । ଏଥିରେ ସୁଦ୍ଧା ଚାଙ୍କର କୃଦ୍ଧିବର୍ଦ୍ଦର ପ୍ରଶଂସମ୍ମସ୍ଭ ହୋଇପାରେ ।

କର୍ଣ୍ଣ । ସେ ମାର୍ବେ କ ର୍ୱିବେ ଡ୍ନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଜାଣନ୍ତୁ ନାହଁଁ । କନ୍ତ ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତ ସେ "ଯାହାକୁ ରଖିବେ ଅନନ୍ତ କସ କର୍ବେ ବଳବନ୍ତୁ''; ଠାକୃଗ୍ଣାଙ୍କର ଅନୁଗ୍ରହ ହେଲେ କେହି ନଆଁରେ ପୋଡ଼ବେ ନାନ୍ଧ୍ୱଁ କ ପାଶିରେ କୁଡ଼ବେ ନାନ୍ଧ୍ୱଁ । ସେ ବାମ ହେଲେ କେନ୍ଧି ମୃହୃର୍ତ୍ତି ରଖି ପାଈବେ ନାଁନ୍ଧିଁ । ତାଙ୍କ ଆହା ବନା ଆଡ୍ଡ କେନ୍ଦୁ ସାହା ନାନ୍ଧିଁ । ଏପର ଧନ୍ମ ଘ୍ରବ ଭଲ୍ଲ କ ମନ୍ଦ ଅହ°-କ୍ଳନରେ ଦନଗ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେନ୍ସରେ ସଦା ସଚଳ ଚଞ୍ଚଳ ହେବା ଉଲ, ତାହା ସ୍ୱମା ପର୍ ଲେକେ କମ୍ବା ସ୍କା, ମ୍ୟା ହଭ୍ତ ଜାଣନ୍ତ ।

କନ୍ତୁ ଦେଖାସାଏ ଶୁଣାସାଏ ସେ ଜଗତବଖ୍ୟାତ ନେପୋଲ-

ଅଗୋଚର । ସେହି ବର୍ର ପାଇଁ କର୍ମ ଦୁଇ ଭ୍ରଗରେ ବର୍କ୍ତ । ସୁଣି ଯାହାକୁ ଜଣେ ପାପ କାର୍ଯ୍ୟ କହନ୍ତୁ, ଅନ୍ୟ ତାକୁ ଧର୍ମ କର୍ମ କହୃଛି । କେହି ଗୃହିଣାଶ୍ରମକୁ ମୋଷପଥ ମଣ୍ଡଛି । କେହି କଳନ ଅରଶ୍ୟବାର୍ସା ହେଉଅଚ୍ଛି । କେହି ଯଙ୍କ ବା କେହି ଜପ କରୁଚ୍ଛି । .କେହ ସାକାର କେହ ବା ନଗ୍କାର ଉକୁଚ୍ଛି । ଏହିତର ସେ ସାହା କରୁ ବା କହୃ, ବର୍ରକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଭୁଳାଦଣ୍ଡ କାହାରକ ଜଣା ନାଣ୍ଡଁ କମ୍ବା ତାଙ୍କ ନକଡକର୍ଜ୍ଞା ସୁତାଏ ଏପାଖ ସେପାଖ କର୍ବାକୁ କେହି ସକ୍ଷମ କୁହେଁ । ଏ ସକୁ କଥା ଅଙ୍କେତ୍ସ୍ ଅଭୁଶ୍ୟ । କନ୍ତୁ ଯାହା ମକୁଷ୍ୟ~ କର୍ଗତ ଆସୃତ୍ତ୍ୟାନ, ବେଳେ ବେଳେ ତହାଁକ ତାହାର ବଳ ନାହଁ କ କଳ ନାହଁ । ବଶାଳବାର୍ଧ୍ବର ଶତ ଶତ ଅର୍ଷ୍ଣବଯାନରେ ବଦାର୍ତ୍ତ ବଲେ୍ଡ଼ତ । ପୁଶି କେତେ କେତେ ମହାସ୍ରାଣୀ ତାହାର୍ ଗର୍ଭରେ ଅନ୍ତବିତି । କେତେ ୬ ସ୍ୱୋତସ୍ୱଙ୍କ ରୁଦ୍ଧଗନ୍ଧ ହୋଇ ତର୍ଗ୍ସରକା ତର କାର୍ଯ୍ୟାନୁରକ୍ତ । ପୁଶି ପଲକେ ସ୍ରଳସ୍ହ ଉତ୍ପସ୍ଥିତ କର୍ ସେହମାନେ କେତେ ୬ ସୁରମ୍ୟ ହମ୍ପ୍ୟ ଭୂତଳଶାସ୍ୱୀ କରୁଛନ୍ତ । କେତେ ୬ କ୍ଷେନ୍ତ ବାଲୁକା ପୃର୍ଣ୍ଣ କର୍ସଉଚ୍ଛନ୍ତ । କେତେ ପଶୁର୍ଚ୍ଚୀ ନରନାଶ୍ୱ ଭସାଇ ନେଇ ସମ୍ମଦ-ଗର୍ଭରେ ନଷେପ କରୁଛନ୍ତ । ଆକ ସେ ତରମ ମିନ୍ସ ଅଚ୍ଛି, କାଲ ସେ ପର୍ମ ଶନ୍ର ହେଉଅଛି । ଦଶର୍ଥ ଶ୍ରୀର୍ମଚନ୍ଙ୍କୁ ଅର୍ଶ୍ୟ ପ୍ରେରଣ କରୁଛନ୍ତ । .ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍କ୍ମନଙ୍କ ଆତ୍ସୀସ୍ସ ସ୍ୱଜନଙ୍କ ନଧନ ପାଇଁ ଭଗବଦ୍ଗୀତା କହୃଛନ୍ତି । ଏପର ଷେସରେ ସମା ଓ ତାହାର ବାପାତ୍ସଇ ଦୁହେଁ ନଦକ ନଦ ଯାଇ ଭଲ୍କଲେ କ ମନ୍ଦ କଲେ ଢାହା କରୁର୍କର୍ଭା ଜାଣନ୍ତୁ । ବରୁର୍ରେ ଯାହାର ଯାହା ହେଡ଼, ନ୍ଆର୍ଭ୍ଞା ପର୍ ଦନଗ୍ତ କାହାର୍ ଭଲ୍ମନ୍ଦପାଇଁ ଅପେଷା କର୍ନ୍ତ ନାହଁ । ଆପଣା ବେଳରୁ ତଳେ ଆଗପଛ ହୃଅନ୍ତ ନାହଁ ।

ତ୍ୟମାରୁପୁଁ।

ସୁତର୍ବଂ ଏ୍ୱମା ବା ତାହା ବାପସ୍ରଇଙ୍କର୍ କ ହେବ ତନ୍ଧିଁ ପ୍ରତ୍ତ ଭ୍ରୁଷେପ ନ କଶ୍ ର୍ଗ୍ସିଦେଶ ଯଥାସମସ୍ତରେ ଗିରଦୁର୍ଗରୁ ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲେ । ତାଙ୍କ ସହଚଶ୍ ନଦ୍ରା ମଧ୍ର ଅଧିକ ଷଣ ପଚ୍ଛେଇ ରତ୍ସଲେ ନାନ୍ଧିଁ ।

ତାଙ୍କ ସୁଖକର ଅଙ୍କରୁ ଅନ୍ତର ହୋଇ ଷ୍ୱମା ସୋର ଅନ୍ଧକାର ପର୍ଶ୍ବିର୍ତ୍ତର୍ଭିକ ବ୍ୟକକରଙ୍କ ସମ୍ଭୁକ୍ଳ କରଣମାଳା-କ ହେଲ୍, <mark>ଚା</mark> ସେ କାଣେ । ଚାହା କରୁ ପ୍ରକାଶ ନ କର୍ ବାପ-ଗ୍ରଇଙ୍କି ଉଠାଇ ଦେଲ ଏଙ୍କ ଅନ୍ଧ ସାବଧାନରେ ଲଚ୍ଚ ରହ୍ମବାକ କନ୍ଧି ତର୍ତର୍ ହୋଇ ସଦାକୁ ବାହାର୍ ଗଲ୍ । ସେତେବେଳକୁ ଯାଇ ଭୂନିଷ୍ଠ ପ୍ରଶିଚାତ ହେଲ୍ । ପୁଣି ପାଖଲ୍ଲେକଙ୍କ ''ଉ୍ଠ ୬'' ଡାକରେ ଅବଳମ୍ଭେ ଉଠି କର ଯୋଡ଼ ଠିଆ ହେଲ । ନଶରେ ମଦ୍ୟପାନ ଆଡ୍ଡ ବଳମ୍ବେ ନଦ୍ରାଭଙ୍ଗର ଲକ୍ଷଣମାନ ପୂର୍ଶ୍ଧ ମାନ୍ଧାରେ ବଦ୍ୟମାନ । ତାହାପାଇଁ ଏସ୍ମାର କର୍ଚ୍ଚ ଶୋଚନା ନାହଁ । ସେ ନ୍ନର୍ଭିସ୍ନ ମନରେ ବାପ ଆଗରେ ସୁଅପର ଚ୍ରୁଡା ହୋଇ ରହ୍ଣଲ । ରୁଚ୍ଚ ଅନୁସାରେ ଏହା କେନ୍ଧି କ୍ଷମଣୀପ୍ଟ ମନେ କରୁ ବା ନ କରୁ ସ୍ରଫୁଲ୍ଲ ବଦନରେ ରକା ଆଙ୍କ ଦେଲେ "କାଲ ରଡିରେ ବେଶି ବେଲିଯାଏ ମାମ୍ମଁ ଘରେ ଥିଲ ପର୍ସ" ? ଏଥିରେ ଷ୍ୟମା କନ୍ଧିଲ୍ "ଗ୍ରୁମ୍ମଙ୍କୁ କେଉଁ କଥା ଅଗୋଚର ସେ" ।

ସେ ବରସ୍ତରେ ସକା ବା ଗହଣଲେକେ ଆଡ୍ଡ କର୍ଚ୍ଛ କନ୍ଧିଲେ ନାନ୍ଧିଁ । ଏକଥା ସେକଥା ଦେନ ସମସ୍ତେ ଅଗ୍ରସର୍ ହେଲେ । ଭୀମା ଚିକଏ ପଚ୍ଛେଇ ସଜାଙ୍କ କରେ କରେ ରହ୍ଜଲ । ତାହାର କ୍ସବର୍ଦ୍ଧୀରେ କୌଣସି ପରବର୍ତ୍ତନ ନାହଁ । ସେହଁଠାରେ ଷ୍ୱମାତ୍କାଗ ମୃଣ୍ଡ ଖୁଣ୍ଣା ଉପରେ ଥୁଆ ହୋଇଥିଲ, ସେ ସ୍ଥାନ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲ୍ । କନ୍ଧୁ ଷ୍ୱମା ସେପର ସେପର । ତାହା ମନରେ କ ଅଚ୍ଛ ସେ ଜାଣେ । ତହଁଁପାଇଁ ତାହାର ମୃଖ ବନ୍ଦ ନୁହେଁ । ଆଉ ଆଉ ମାନଙ୍କ ପର ସେ ମଧ ଏକଥା ସେକଥା କହୃଅଚ୍ଛ । ଏହ୍ସପର ଭ୍ୱବରେ ସମସ୍ତେ ଗୁଲ୍ଇରନ୍ତ ।

ତାଞ୍ଚଗୋଧ୍ଯା ମୁକ୍ତ ପ୍ରଭ ସ୍କଳା ଦୃସ୍ପି ଦେଲେନାହଁ କମ୍ବା ସେ ସମ୍ବକ୍ଷରେ କଛ୍ଡ କହିଲେ ନାହଁ । ସେଥିସୋଗୁଁ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଶରୁ ଆଉ କେହ କଛ୍ଡ କହିଲେ ନାହଁ କ କଲେ ନାହଁ । କଥାନହସରେ ସମସ୍ତେ ସେ ସ୍ଥାନ ଗ୍ରଡ଼ ଗୁଲଗଲେ । ତଥାପି ଭୀମା ତୃଙ୍କପର । ଏହିପର କଛ୍ଡ ଦୂର ଯାଇ ଭୀମା ଗ୍ରମ୍ପରୁ ମେଲ୍ଣି ମାରିଲ୍ । ଅମ୍ଳାନ ବଦନରେ ଗ୍ରମ୍ଭ ତାହାର ମାଗ୍ରଣି ପ୍ରଦାନ କଲେ । ସଥାବଧି କୁହାର ହୋଇ ଫେରଲ୍ ବେଳକୁ ତାହାର ଉନ୍ନ ଜଙ୍ଗ ଦେଖା ଦେଲ୍ । ତାହାର ଗ୍ରୁଡ କୁଣ୍ଢେ ମୋନ୍ତ ହୋଇଗଲ୍ ପର୍ କଣାଗଲ୍ । ଗୋଧ୍ଚା ସ ଭାନ୍ଧି ପର୍ ହେଲ୍ ବୋଲ ଠାକୁସ୍ଣାଙ୍କି ମନେ ମନେ କୁହାର କଲ୍ କ ନା ତାହା ସେ କାଣେ । କନ୍ଧୁ ବେଗ ବେଗ ହୋଇ ଗ୍ନଲବାକୁ ଲ୍ଗିଲ୍ । ସେସର୍ ଆସି ବାପତ୍ସଇଙ୍କ କତ୍ତକ ନଯାଇ ଆଗେ ମୃଣ୍ଡପାଞ୍ଚତା ଭେନ ନକନ୍ତ-ସର୍ଣ୍ଣୀ ନାର୍କାକୁ ଗୁଲଗଲ୍ ।

କର୍ଚ୍ଚକ୍ଷଣ ଉତ୍ତରୁ ଭୀମା ଆସି ବାପତ୍ସଇଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମିଲଲ୍ ଆର୍ ପାହା ଯାହା ସଚ୍ଚିଲ୍ ସର୍ବୁ କତ୍ସଲ୍ । ଏଥିରେ ସମସ୍ତେ ସେ ଆର୍ଭ୍ବାଦତ ହେଲେ ଏହା କତ୍ସବା ବାଦ୍ତୃଲ୍ୟମାନ୍ଧ । ଠାକୁଗ୍ରୀ ରୁଖିଲେ ବୋଲ ସମସ୍ତଙ୍କ ମୃହଁରୁ ବାହାର୍ଲ୍ । Digitized by srujanika@gmail.com ଭୀମାଭୂମ୍ବଁ।

٢8

ଏଥି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭବଷ୍ୟତଚନ୍ତି। ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେଲ୍ । ଅଙ୍କେସ୍ଟ ଅଭୁଶ୍ୟ ଶଲ୍ଫ ଉପରେ ସେଭେ ନର୍ଭର କଲେ ବ ନିଜଶଲ୍ଫ ସହଳରେ ଭୁଲ୍ପାଏ ନାହିଁ । ସେ ଭ୍ରବ ଓ ବଶ୍ୱାସରେ ପୂର୍ସ ଅଧିକା**ର** ନୋନ୍ଧବା ଯାଏ ମାସ୍ହାଜାଲରେ ମନ୍ଧ୍ୟ ଏଣେ ତେଣେ ହ<mark>ି</mark>ହେଉଥାଏ । ନାନା ଡି୍ଦ୍ୟମ ଚେସ୍ଫା ସ୍ରଭ୍ୱ ଶ୍ରଡ଼େ ନାକ୍ସ୍ଁ । ମନେକରେ ସେ ଦୈବ ଏତେ ଅନ୍ତ୍ରହ କଲେଶି, ନରେ ନରେ ରୋଞାଏ କର୍ଚ୍ଚ କର୍ ଦୈବର ସର କନ୍ଥି ଉଶା କରେଁ । ମାହ ଏହା ମନେ ପଡ଼େ ନାହାଁ ସେ ସାହା ନଜ କାମ ବୋଲ ବୋଲ୍ସାଏ, ତାହା ନଜେ ନ କର୍ ଅନ୍ୟ ଜଣେ କର୍ଗ୍ଲର୍ଚ୍ଛ । ଯେ ଏତେ ବଡ଼ ବଶ୍ଯଗ୍ରର ବହନ କରଚ୍ଚନ୍ତ ତାଙ୍କ ଭ୍ୱର ସେ ପତଙ୍କରୁ ବଳ କୋନ୍ଠିର୍ଗୁଣେ ସ୍ଧୃଦ୍ର ପ୍ରାଣୀ ଡଳେ ଡ୍ଣା କର୍ଷ ନ ପାରେ । ଏପର୍ଷ ନଜ ଆତ୍ୱୟୁଷ୍କ ସ୍ତ୍ରବ ସେ କାହିଁକ ହୁଏ ତାହା ସବବ୍ୟାତ୍ରୀ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାର୍ମ କାଣ୍ପ୍ରି । ସେ ଯାହା ହେଉଁ, ସେ ଗ୍ରବ ଚରସ୍ଥାସୀ ନୃହେଁ । ପ୍ରକୃତ ସେନ ତାହା ଷଣ ବା ସାର୍ଘକାଳସ୍ଥାସ୍ନୀ ହୋଇଥାଏ । କର୍ଚ୍ଚଷଣ ଲମ୍ପଝ୍ୟ ଉତ୍ତରୁ ସେହ ଅତରସୀମ ଅଙ୍କେସ୍ ଶଲ୍ଫର ଆଶ୍ରା ଲେଡ଼ା ସାଇଥାଏ ।

ଭୀମା ଆଉ ତାହାର ବାତସଇ ମଧ୍ୟ ଗତ ସର୍ନପର ଅଚରେ ଜାବନର୍ଷା ବଷ୍ୟରେ ଏହାତାହା କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ । କନ୍ତୁ କାହଁରେ ଥଳକ୍ଳର କଛ୍ଡ ଆଶାଭରସା ଦେଖିଲେ ନାହଁ । ଅବଶେଷରେ ଠାକୁସ୍ୱଶୀଙ୍କି ସବୁ ସମ୍ପି ଦେଲେ । ହୃଦପୁରେ ରହ୍ସ "ମାତ ଭିରସା ଯାହା କସ୍ଇବ, ତ'ହା କଷ୍ଟ" ମଦ୍ଧ ଧର ନର୍ଣ୍ଣ ନ ହୋଇ ରହ୍ୱଲେ । ଆଉ ଚନ୍ତାଦକ କାହାର ପାଖେ ପଶି ପାର୍ଲ୍ ନାହଁଁ । ବାପପ୍ତୁଏ ସୁଖରେ ପାନସେଜନ କର୍ ଦନ କାଞ୍ଚିବାକୁ ଲ୍ଗିଲେ । 'ସେଡନ୍ତ ଭୀମା ଆ**ଉ** ଗ୍ରମୁଦ୍ଦର୍ଶନକୁ ଗଲ୍ ନାହଁ ସେତେବେଳେ ଭୀମା 'ଉପରର୍ଡଳ' ଉଆସକୁ ଗଲ, ତେତେ~ ବେଳେ ଶ୍ରାଅଙ୍ଗ ଅଳସ ଥିବାରୁ ଗ୍ରମ୍ମ ପଦାକୁ ବଳେ କରବେ ନାହଁ ବୋଲ ଲେକେ କହଲେ । ତହଁ ପାଇଁ କାହାର କର୍ଚ୍ଛ ସବନା-ଶୋଚନା ଦେଖାଗଲ୍ ନାହଁଁ । କନ୍ଧୁ ଭୀମା କର୍ଚ୍ଛ ସତ୍ତ ନୋହବା ସାଏ ସେଠାରୁ ଅଇଲ୍ ନାହଁଁ । ସଥା ସମୟରେ ବସାକୁ ଆସି ବାସସ୍ଇଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସୁଖରେ ଗ୍ରତ କିଞ୍ଚାଇଲ୍ । ପର୍ବନ ପ୍ରାତଃ କାଳରେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ଶୁଣିଲ୍ ସେ ସ୍କାଙ୍କର ପୀଡ଼ା ବଡ଼ି ଅର୍ଛୁ । ସ୍କା ବଜେ କର୍ବେ ନାହଁ ।

ସୁଣି ସଥାସମସ୍ତ ସେଠାରେ କାଳଯାତନ କର୍ଣ୍ ଭୀମ। ବାପତ୍ସଇଙ୍କଠାକୁ ଫେଶଲ୍ । ପୁନର୍ସସ୍ତୁ 'ଉପରର୍ଓଳ' ଯାଇ ପୀଡ଼ା ବୃଦ୍ଧି କଥା ଶୁଣିଲ୍ । ପୁଣି ସଥାସମସ୍ତରେ ସେ ସ୍ଥାନରୁ ନଜ ଅଳସ୍ତକୁ ଅଇଲ୍ । ତାହାର ଏହପର ସିବାଆମିବା ୟଗିଲ୍ । ତ୍ରତ୍ତଦନ ପୀଡ଼ାବୁର୍ଦ୍ଧି ସମ୍ଭାଦ ପାଇଲ୍ । କେବଳ ତହାଁରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଧାନ ଲଗିଲ୍ । ପୀଡ଼ା ସଙ୍କେ ସଙ୍କେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉଦ୍ବେଗ, ଉତ୍କଣ୍ଠ', ଉପ୍ତ, ଆଶଙ୍କା ତ୍ରତ୍ତ୍ତ ବଡ଼ିବାକୁ ଲଗିଲ୍ ।

ସେତେବେଳେ ଟ୍ରକାଶ ପାଇଲ୍ ଯେ ସଙ୍ଗରେ ଆସିଥିବା ମହଲ ମଧ୍ୟରୁ ଏକା ଜେମା ଆଉ ଦୁଇ ଜନଗୋନ୍ତି ପାଖ ଲେକଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆଉ କାହାରକ ସଜା ପାଖ ପୂସ୍ଇ ଦେଉ ନାହାନ୍ତ; ତେତେ-ବେଳେ ଉତ୍ତକଣ୍ଠା ଟ୍ରଭ୍ଞରେ ସୀମା ରହ୍ସଲ୍ ନାହଁ । କେତେ କେତେ ଗୁଣିଆ ବୈଦ୍ୟ ଆସିବାକୁ ଲୁଗିଲେ । କେତେ ୬ ନ୍ୟୋଡିଷେ ଦଶା ସାଧି ବସିଲେ । ଠାକୁରଠାକୁସର୍ଶୀଙ୍କ ଠାରେ କ୍ରାହ୍ମଣ ବରଣି ହୋଇ ଜଳତ୍ତୁଲସୀ ପାଦୋଦକ ଆସିବାକୁ ଲୁଗିଲ୍ । କନ୍ତୁ କାହାର କୃଚ୍ଛ ଫଳ ଦଶିଲ୍ ନାହଁ । ସ୍ୱମାରୁଯୁଁ।

ସ୍ଟାଙ୍କ ପୀଡ଼ାବୃଦ୍ଧି ସଙ୍ଗେ ୬ ଉଆସରେ ସ୍ୱମାର ରହଶୀ ମଧ୍ର ବଡ଼ି ବାକୁ ଲଗିଲ୍ । ହମେ ୬ ଦନସ୍ତ୍ଧ ସେହଠାରେ ରହବା ଆରମ୍ଭ କଲ୍ । ତଥାପି ମଝିରେ ୬ ଆସି ବାହସ୍ତଇଙ୍କି ଦେଖିଯିବା ଶ୍ରଡ଼ଲ୍ ନାହାଁ । କନ୍ତୁ ସ୍କାଙ୍କ ଦର୍ଶନ ମିଳଇ ନାହାଁ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ବଡ଼ ଷ୍ୟୁକ ଓ ଉତ୍ତକଶ୍ଚିତ । ମାନ୍ଧ ତାହା ଶ୍ରମୁରେ କଣାଇ-ବାକୁ କମ୍ଭା ତାକୁ ଶ୍ରମୁକୁ ନେବାକୁ କାହାର ସାହସ ବଳେ ନାହିଁ । ଏଣେ ସ୍ୱମା ସେଥିରୁ ବରତ ହୃଏ ନାହାଁ । ଏହ୍ସପର ଦୁଇ ରୃର୍ଦ୍ଧନ ଗଲରୁ କଶେ କପାଳ ଉପରେ ନର୍ଭର କଶ ସ୍ୱମାର ପ୍ରାର୍ଥନା ଶ୍ରମୁରେ କଣାଇଲ୍ । ସ୍ମାକପାଳକୁ ହେଉ କ ଶ୍ରମୁସ୍ତ୍ର୍ସ୍କ୍ୟୁ ହେଡ଼, ସ୍ େନ-ଲ୍ଭର ଆଙ୍କ ସ୍ମାକୁ ମିଳଲ୍ ।

ରୁମ୍ନରେ ଖ୍ୟମା ଉତ୍ତସ୍ଥିତ ହେଲ୍ । ସ୍କାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ପିଲ୍ଲଙ୍କ ପର କାନ୍ଦବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲ୍ । ଇଙ୍ଗିତରେ ସ୍କା ବାରଣ କଲେ । କସ୍ଫ୍ରସ୍ମୃଷ୍ଣେ ଖ୍ୟମା ସେଦ୍ଦନ ବନ୍ଦ କର ଅଶ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲେଚନ ଆଷ୍ଠ ଗଦ ୬ ବଚନରେ ଜଣାଇଲ୍ ସେ ତାହାର ଜଣେ ଚର-ପରତେ ବଶ୍ୱାସୀ ବୁଡ଼଼ା ନଶ୍ଫେ ଆସେଗ୍ୟ କର ପାରବ ଏଙ୍କ ତାକୁ ଆଣିବାକୁ ସେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ । ତହଁପାଇଁ ଗ୍ରମ୍ଭ ଅନୁନତ୍ତ ଦେଲେ । ଏକ ଦନ ପରେ ବୁଡ଼଼ାକୁ ଉତସ୍ଥିତ କରବ ବୋଲ କଣାଇ ଖ୍ୟମା ଗ୍ରମ୍ଭରୁ ମେଲ୍ଣି ଦେନଲ୍ । ସେ ଦନ ବା ତାହା ପର ଦନ ଖ୍ୟମାର ଆଷ୍ଠ ଦେଖା ନାହଁ ।

ସେ ଯେ କଣେ କୁଡ଼ାକୁ ଆଶିବାକୁ ଯାଇଅଚ୍ଛି, ତାହା ଉଆସରେ ଅଜଣା ରହ୍ବଲ୍ ନାହାଁ । କନ୍ତୁ ବାହାର ଲେକଙ୍କ ଆର୍ଷ ଗୁଣି, ବୈଦ୍ୟ, ବ୍ରାଦ୍ଧଣ, କ୍ୟୋଞ୍ଚଙ୍କ ଉପରେ ରହ୍ବଲ୍ । ସେମାନେ ନଧ୍ଧ ଆପଣା ୬ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକର୍ମରେ ହେଳା ବା ସୁ ଚ୍ଚି କଲେ ନାହିଁ । ଅଥଚ ପୂବ୍ଦପର୍ ଗ୍ଳାଙ୍କର ପୀଡ଼ାର୍ବୁର୍ଦ୍ଧି ହେବାକୁ ଲ୍ଗିଲ୍ । ଏଥିରେ

ଏହ୍ତର କର୍ଚ୍ଛଷଣ ଗଲ୍ରୁ ରୁମ୍ମଙ୍କ କପାଳରେ ଗୋଞିଏ ଲେପ ଦେବାକୁ କୁଡ଼ା ଅନୁମତ୍ତ ସ୍ରାର୍ଥନାକଲ୍ । ଅବଳମ୍ଭେ ତାହା ମିଳଲ୍ । କୁଡ଼ା ଲେପ ସ୍ରସ୍ତୁତ କଶ ଗ୍ରମ୍ମଙ୍କ କପୋଳଦେଶରେ ଦେଇ ଠିଆ ଦ୍ୱହେଁ ଏହ୍ୱତର କେଡେକାଳ ରହ୍ୱଲେ । କାହାର ମୃହଁରେ କଚ୍ଛ କଥା ନାହିଁ କ କାହାର କର୍ଚ୍ଚ ହଲଚଲ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ କାଷ୍<mark>ଟ</mark>-ପୁତ୍ତଳ ତର ଦଣ୍ଡାପ୍ସମାନ । ସମସ୍ତଙ୍କ ମନକଥା ଅ.ପଣା ୨ ନରେ । ଏହି ମର୍ବ ନୟବ୍ଧ ଅବସ୍ଥାରେ କନ୍ଧ ଉପଶମ୍ ବୋଧ

ସମସ୍ତେ ମରବ, କନ୍ଧୁ ବୁଡ଼ାର ଦୃଷ୍ଟି ସଜାଙ୍କ ଉପରେ ।

ପାଇଲେ । କନ୍ଧୁ ଅଧିକାଂଶ ବଡ଼ ଲେକ, ସେମାନଙ୍କର ଦୃଞ୍ଜି ବଡ଼ ୬ । ମନକୁ ସେନବା ଦୂରେ ଥାଡ଼, ଙ୍କର୍ଣ୍ଣଶୀର୍ଷ୍ଣ କଳେବର ଧୂକଧୂସର୍ଚ୍ଚ କୁଡ଼ା ସେମାନଙ୍କ ଆରିରେ ତଡ଼ଲ ନାହଁଁ । ସେମାନେ ବାହ୍ମତେନ୍ତ୍ର ତଙ୍କ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ମଙ୍କରର ବ୍ୟସ୍ତ ରହ୍ବଲେ । ଗ୍ରଜାଙ୍କ ଅବସ୍ଥାବବେଚନାରେ କେହି ବୁଡ଼ା ବଷସୂରେ ଦିରୁକ୍ତ କଲେ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ତବାଦ ମଧ ଘ୍ରୁମ୍ନରେ ଆସିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, ପୂଶି ସନାଙ୍କର ଏଚର ଅବସ୍ଥାରେ ସୁଦ୍ଧା ତ୍ୟମା ଗ୍ରମ୍ବରୁ ଅରୁମନ୍ତ ପାଇ ଅଚ୍ଛ । ସୁତର୍ବଂ ଉଆସରେ ସହୃଞ୍ଚିବା ମାସେ କ୍ରିଡାକୁ ସେନ ଷ୍ଟମା ଗ୍ରମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲ୍ ।

କେହି ୨ ରୁଡ଼ାକୁ ଗୃତକପର ଗୃହଁ ରହିଲେ । କାରଣ ଆହୃର-କାଳରେ ଅନଣା ଉତ୍ପାସ୍ତର ଆଦର ଅଧିକ । ଏଥିରେ ଦୁଇ ରଡ ଦ୍ରୁଇ *ଦ୍ଧ*ନ ଗୋଞ୍ଚିଏ ସେହି ଯୁଗ ପର୍ ଜଣାଗଲ୍ । *କଦାସ୍ଣ ହେବାର ଭୂ*ଞ୍ଚସ୍ଥ *ଦନ* ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ସାଙ୍ଗରେ ଜଣେ

କୁଡ଼ା ସେନ ଶ୍ୱମା ଦେଖାଦେଲ୍ । କେହି ୨ ଗଗନର୍ ଗ୍ରୁଦ୍ଦ ହାଇରେ

ГГ

ଷ୍ୟମାଭୂପୁଁ।

ହେଉଚ୍ଛ ବୋଲ ଗ୍ରମ୍ବର୍ତ୍ତୀମୃଖର୍ବ୍ତ ଶ୍ରଣା ଗଲ୍ । ଏହା ଗୃତକକୁ ର୍ଗ୍ରାହ୍ମ-କାଳର ଜଳଦ-ନନାଦ ପର ପାଖ ଲେକଙ୍କୁ ଜଣାଗଲ୍ । କନ୍ତୁ କାହାର ପାଞ୍ଚି ଫିଞ୍ଚିଲ୍ ନାହଁ । ସନା ମଧ ଆଉ ବାକ୍ୟବ୍ୟପୂ ନ କର ବସିବାପାଇଁ ଶ୍ୟମା ଆଉ ବୁଡ଼ାକୁ ଇଙ୍ଗି ତରେ ଆଙ୍କ ଦେଲେ ଏଙ୍ସ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ତ ସତର୍କ ରହବା ପାଇଁ ଗ୍ରବ ଭଙ୍ଗୀରେ ନଜ ଲେକଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ । ତଥାପି ସମସ୍ତେ ମରବ ରହ୍ବଲେ । ହମେ ୨ ନଦ୍ରାବେଶର ଲକ୍ଷଣମାନ ଗ୍ରନାଙ୍କ ଠାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲ୍ । ପୁଣି ଅରରେ ଗ୍ରନା ଗାଡ଼ ନଦ୍ରାରେ ଅଭ୍ଚତ୍ରତ ବୋଲ ଜାଣିବାକୁ ବାକ ରହ୍ଲ୍ ଲାହଁ ।

ଗୀଡ଼ା ଆର୍ୟରୁ ନଦ ସଙ୍ଗେ ସ୍କାଙ୍କର ଭେହ ନଥିଲ୍ । ତାହା ପାଇ ସଜା କ ଅନୁଭବ କଲେ ତାହା ସେ ଜାଣନ୍ତୁ । ସେ ତିତିତନ୍ୟଶୂନ୍ୟ । କନ୍ତୁ ଆଉମାନଙ୍କର ଆନନ୍ଦର ସୀମା ନାହିଁ । ଏହି ଆନନ୍ଦସ୍ରୋତରେ ପଡ଼ ଆପଣା ହାଇଁ ନଦ୍ଦ ଲେଡ଼୍ ନାହିଁ । ମନେ ପଡ଼ି ନାହିଁ । କେହି ଆପଣା ପାଇଁ ନଦ୍ଦ ଲେଡ଼୍ ନାହିଁ । ନଜ ନଜର ନଦ ଦେଇ ସ୍କାଙ୍କୁ ସୁର୍ଶୀ କରବାକୁ ସବୁର ଇଚ୍ଛା । କନ୍ତୁ କାହାର କୌଣସି ଇଚ୍ଛା କଥାସ୍ୱା ବା ସବଭଙ୍ଗୀରେ ସ୍ରକାଣ ପାଡ଼ନାହିଁ । ଅଥର ସ୍କାଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗରେ ସବୁର୍ ଆସି ଲଗି ରହ୍ଞ ଅଚ୍ଛା । ସମସ୍ତ ଜାଗ୍ରତ ଥାଇ ନଦ୍ଧତ ପର ଉପସ୍ଥିତ । ଏହି ସବ ଭ୍ତରେ ବାହାରେ ଗ୍ରୁଣ୍ଆଡ଼େ କାହାର ଯିବା-ଆସିକା ନାହଁଁ ।

କେବଳ ପୂଟ୍ୱୋକ୍ତ ପ୍ରିସ୍ଟୃଚ୍ଚମ ନେମା କାରମ୍ବାର ଯିବା-ଆସିବା କରୁଛନ୍ତ । ରୁଡ଼ାକୁ ସେନ ଭୀମା ଆସିଲ୍ବେକୃ ଗ୍ରମୁଙ୍କର ନଦ୍। ହେବାଯାଏ ଆସି ନଥିଲେ । ଏଥିରେ କର୍ଚ୍ଛ ସମସ୍ତ ସାଇଥିଲ୍ ।

ତାଙ୍କର ଉତ୍କଣ୍ଠାର ସୀମା ନ ଥ୍ଲା । ଏଥ୍ ମଧରେ କେତେ ଥ<mark>ର</mark> ଆସି ଅଲକ୍ଷିତ୍ର ଘ୍ରବରେ କଞ୍ଚ ବାହାରୁ ପିତାଙ୍କ୍ର ଦେଖି ଯାଇଥିଲେ । ମନର ଏହ୍ୱତର ଅବସ୍ଥାରେ ନଦ୍ୱାଗମର ସମ୍ବାଦ ମିଳଲ୍ । ତାଙ୍କ ମନରେ ଆନନ୍ଦ ସଙ୍ଗେ ଆଶଙ୍କା ମିଶିଲ୍ । ସ୍ୱଙ୍କପର୍ ଆକ୍ତ୍ ବାହାରେ ରହ୍ୱବା ନ୍ଦମେ୬ ଅସହ୍ୟ ହେଲ୍ । ପିଢାଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ରାସୋଡରେ କୁଳଶୀଳ-କଥା କେଣେ ଘସିଗଲ୍ । ସେ ଆଉ୍ ସମ୍ଭାଳ ପାର୍ଲେ ନାହିଁ । କୁଡ଼ା ହ୍ରତ୍ୱତ ଅନ୍ଥନ୍ତ ବୋଲ ମନେ ପକାଇଲେ ନାନ୍ଧିଁ । ଲକରସ୍ଟକୁ ଢଡ଼ି ଦେଇ କଷ ଟ୍ରବେଶ କଲେ । ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବର୍ବଦିଶା ପାଣି ସର୍ । ତଥାପି ପିତାଙ୍କ ମାସ୍ହାମନତାରେ ହସ୍ତର୍ଦେ ବଦ୍ଧ । ପିତାଙ୍କ ନଦ୍ାର କ୍ୟାଭାରଭପ୍ଟରେ ଅନ୍ଧ ସାକଧାନ; ରଣଝଣଭସ୍ଟରେ କୌଣସି ୨ ଅଳଙ୍କାର ଓ୍ୱଲ୍ଲାଇ ସାର୍ଲେଶ । ଯିବା ଆସିବା ପିମ୍ପୁଡ଼ିକ ଅଗୋଚର୍ ଭିଳ । କେବଳ ପଦ୍ରସୁ ସଞ୍ଚାଳତ । ପିତାଙ୍କ ନକିଂରେ ରହନନାହାନ୍ତ ଅଧର ଅଧିକ କ୍ଷଣ ଅନ୍ତର ହୋଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି । ଏଥିରେ ତାଙ୍କର ସୁଖ କ ଦୁଃଖ ସେ ଜାଶନ୍ତ୍ର । କନ୍ତୁ ପିତାଙ୍କ ଶୋଗ ସୁଆରର ପ୍ରବଳ ବେଗ ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରକାଶ ପାଉଅଚ୍ଛ । ସେ ସୁକଞ୍ଚ ଅବବାହତା, ଅନ୍ତଃସୁରବାସିନା । ପିତାଭାତାଙ୍କ ବ୍ୟଜ୍ଞତ ଅନ୍ୟ ପୁରୁଷ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ମାସ୍ଟାମମଚ୍ଚା ଭିଲ ଅନ୍ୟ କାହାର ସ୍ରତ୍ତ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରବ ସ୍ପର୍ଶ କର୍ଷନାହିଁ । ପୁର୍ଶି ବର୍ତ୍ତମାନ ପିତାଙ୍କର ପ୍ରିସ୍ୱତମା ବୋଲ କାହାର୍ ଦ୍ୱିଧା ନାଣ୍ଣଁ ।

ଅନ୍ୱେଣେ ଉତ୍କଣ୍ଠା ଉଦ୍ବେର ଉତ୍ତରୁ ପିତାଙ୍କର ନଦ୍ରା∹ ବେଶ ଦେଖି ଜେମାଙ୍କ ମନ ଯାହା ହୋଇଥିଲ୍ ତାହା ସେ କାଣନ୍ତୁ; ସ୍ରାଣୋପମ ପିତାଙ୍କ ଶାନ୍ତଲ୍ଭରେ ସେ ତାଙ୍କର କ ଶାନ୍ତ ଲ୍ଭ ହୋଇଥିଲ୍, ତାହା ତାଙ୍କ ବନା ଅନ୍ୟ କେହ୍ସ ଜାଣି ନ ପାରେ ।

99

ସେତେବେଳେ ଆଶଙ୍କାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ବୋଲ ବଶ୍ୱାସ ହେଲ୍, ତେତେବେଳେ ହୃଦସ୍ୱ ଆଉ ମନ ଉତ୍ସକାସ୍ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ ଫେର୍ଗ୍ଲଲ୍ ।

ସେହ ଉପକାଷ ଷ୍ମା ବୋଲ ଜେମାଙ୍କୁ ପୂଦରୁ ଜଣାଥିଲା । ସେ ମଧ ତାକୁ ଆଗରୁ ଚହି ଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଚ୍ଚି ହଲ୍ଇବାର ସମପ୍ଦ ରୁହେଁ । କେବଳ ଦୃଷ୍ଣିରେ ହୃଦପ୍ଦର କୃତଜ୍ଞତା ଦେଖାଇ-ବାକୁ ନେମା ଷ୍ମା ମୁହଁକୁ ପୃହଁଲେ । ପୁଶି ପିତାଙ୍କ ମୁଖାବଲ୍ଲେକନ କଲେ । ଥର୍କେତେ ଏହପର କର ପୃଲ ଗଲେ । ପୁନସ୍ପୁ ସେତେବେଳେ ଅଇଲେ, ତେମ୍ତବେଳେ ପିତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଷ୍ମାପ୍ରତ ମଧ ପୂଟପର୍ ଦୃଷ୍ଣିପାତ କଲେ । ଜେମାଙ୍କ ଆଷିକ ନଦ ନାହଁ । ସେ ବାରମ୍ଭାର ଆସୁଛନ୍ତ, ବାରମ୍ଭାର ଷ୍ମାକୁ ଦେଖୁଛନ୍ତ, ସାଉଛନ୍ତ । ପିତାଙ୍କର ଗାଡ଼ ନଦ୍। ପେତେ ସ୍ପର୍ସ କାଳ ସ୍ଥାପ୍ଣୀ ହେଉଚ୍ଛ, କେମାଙ୍କ ମନ ତେତେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ହେଉଚ୍ଛ ଏବଂ ତାଙ୍କ ନପ୍ଦକୁ ତେତକ ଷ୍ମମା ଆଡ଼କୁ ନେଉଅଚ୍ଛ । ପିତାଙ୍କ ଶାନ୍ତସଙ୍କେ ସ୍ମା-ନାମ ସ୍ଥମେ ଆସିଥିଲେ ।

ବମେ ବମେ ତାହାର ଆଉ ୬ କଥା ମନେ ପଡ଼ବାକୁ ଲଗିଲ୍ । ପିତାଙ୍କ ଚନ୍ତା ସେପର ଅପସୃତ ହେବାକୁ ଲଟିଲ, ର୍ରୀମା-କଥା ସେହ୍ୱପର ଧୀରେ ୬ ଜେମାଙ୍କ ହୃଦପୁମନ ମାଡ଼ଗଲ୍ । ଗୁଣ କଥା ମନେ ପଡ଼ୁ ୬ ରୂପ ଆଡ଼କୁ ମନ ଗଲ୍ । ପୁଶି ଆଷିକ ମଧ୍ୟ ତେଣିକ ଝାଣିଲ୍ । ସେଥିରେ କଛୁ ବାଧାବଦୁ ନ ଥିଲୁ । ଆଲେକର ସେପର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲ୍, ଭୀମାର ରୂପକାନ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖାଯାଉ ଥିଲୁ ।

କେମାଙ୍କ ମନ କଥା ପ୍ରକାଶ ହେଲ୍ନାହଁଁ । ସେହ୍ସପର୍ ସ୍ୱମାର 'ମଧ ଉତର କଥା ବାହାରଲ୍ ନାହିଁ, କନ୍ତୁ ତାହାର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା କେମାଙ୍କ ପର୍ ନୂହେଁ । ବୁଡ଼ା ନଶ୍ଫେ ଆସେଗ୍ୟ କରବ ବୋଲ ତାହାର ଯେ ବଶ୍ୱାସ ଥିଲ୍ ସଜାଙ୍କର ନଦ୍ରା ଦେଖି ତାହାର୍ ସେ ବଶ୍ୱାସ ଦୃଡ଼ତର ହେଲ୍ଣି । ସେ ଏବେ ପୂର୍ବ ନଦକ, ନର୍ଭ୍ୟୁ । ତାହାର ମନ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ, ଆର୍ଷିରେ ନଦ ନାହ୍ଣିଁ । କେମାଙ୍କ ଯିବା-ଆସିବାରେ ନଦ ପାଖେ ପଶି ପାରୁ ନାହାଁ । କମ୍ବା ସବୁର୍ ନଦ ସୋଇ ସନାଙ୍କଠାରେ ଠୁଳ ।

ସ୍ମା କୃଷ୍ଣବର୍ଷ୍ଣ, କନ୍ତୁ ବଶାଳବଷ, ବୃଷ୍କର ପ୍ରଭ୍ଭ ପୌବନ 'ସୁଲଭ ମାଧ୍ୟଲହସରେ ପରପୂର୍ଷ୍ଣ । ଶମ୍ଭ ହେଲେ ବ ତାହାର ଜନଛନଆ ଅବସ୍ବକୁ ନ ଅନାଇ ଯାଇ ପାରେ ନାହାଁ । ଆଲେକ ସାହାଯ୍ୟରେ ତାହାର ରୂପକାନ୍ତୁ ଜେମାଙ୍କ ଆଷିରେ ଲଗିଲା । ସେଠାରୁ ଧୀରେ ୬ ଯାଇ ମାନସପଃ ସମ୍ପ୍ ଶରେ ଦେଖାଦେଲା । ସମେ ୬ ସେ ପଃରେ ଗ୍ରସ୍ୱା ପଡ଼ଲା । ସେ ଗ୍ରସ୍ୱା ପ୍ରତନ୍ରି୍ତି 'ରୂପେ ବକଶିତ ହେଲା । କନ୍ତୁ ପିତାଙ୍କ ପ୍ରତନ୍ତ୍ରି ପାଖେ ଅପର୍ୱ୍ନୁ ହ ଭବେ ରହଲା । ହୃଦପୃକୁ ସ୍ପର୍ଶ କର ପାର୍ଲା ନାହାଁ । ତଥାପି 'ପ୍ରତ୍ଥପର୍ ସ୍ମାକୁ ନ ଗୁହଁ ଜେମା ବାହାରକୁ ରଲେ ନାହାଁ ।

ସେ ଦେଖାଇ ହେବାକୁ ସେପର ସ୍ଥାନରେ ବସି ନାହଁ । 'ସକାଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତ ଅନୁସାରେ ସେ ଯେଉଁଠାରେ ବସି ଯାଇଥିଲୁ ସେହଠାରେ ବସିଛୁ । ସୂତାଏ ଏଶିକ ତେଶିକ ହୋଇ ନାହଁ । 'ସକାଙ୍କ ସୁନଦ୍ରା ପାଇଁ ସେପର ଘବରେ ପ୍ରସପ ରଖା ହୋଇଥିଲୁ 'ତହଁଁରେ ଷମାଦେହରେ ଆଲୁଅ ବୋଳ ହୋଇ ଯାଇଛୁ ।

ସୁତ୍ରସଂ କେମାଙ୍କୁ ଦେଖି ତାହା ମନରେ ସୌବନସୁଲଭ୍ ସବଡରଙ୍ଗ ଅବାଧେ ଲ୍ଳା ଖେଳା ରଚଲ୍ । ସୁଡ ଜାଗରତ ହେଲ୍। ଦେଲ୍ । ପ୍ରଥମେ ଗ୍ରସ୍ହା ପଡ଼଼ଲ୍ । ସେ ଗ୍ରସ୍ହା ପୂର୍ଷ୍ଣବନାଶ ହୋଇ ରୂପସୌବନ ପର୍ବନ୍ଦୁ ୪ କଲା । ଚନାମାଳୀର ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ବମେ ୬ ହୃଦପ୍ଟମନରେ ପ୍ରଶଲା । କଲ୍ଡ ବାରମ୍ବାର ଜେମାଙ୍କ ରୂପଲାବଶ୍ୟ **ପ**ଟନପୃନ ଆଣି ହୁଦସ୍ ଆର୍ଡ୍ ମାନସ ଡ୍ଉପ୍ସଙ୍କ ସମ୍ପ୍ର ଏସ୍ଥ କଲା । ଚନ୍ଦ୍ ସେତେ ୬ ଉତ୍ସର୍କୁ ଉଠନ୍ତ୍ର ଖବ୍ୟୋଚର ସ୍ରସ୍ତ ଚେଚ୍ଚେ ୬ ହ_୍ାସ ହେଲା ପର୍ କେମାଙ୍କ ରୂପଲାବଣ୍ୟସମ<mark>ି</mark>ପରେ ଚନାମାଳୀ ହମେ ୬ ନଶ୍ପର ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ନଶ୍ବର ହେଡ ୬ ଧାରେ ୨ ଡ୍ୟର୍କର ଗଲା । ଜେମାଙ୍କର ପ୍ରତମ୍ବର୍ତ୍ତି ତାହାର ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କଲ୍ । ସ୍ୱବାନ୍ତର୍ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲ୍ । ଚନାମାଳୀ ସ୍ରତ୍ଧ ତାଚ୍ଚଲ୍ୟ କଲ୍ଲିଲ୍ । ସେ ସୁଦୂରେ କର୍ଷି ସ୍ତା ହେଲ୍ । ମନ ଆଉ ତେଶିକ ଗଲ୍ଲ ନାହାଁ । ଏଣେ ବାର୍ଯ୍ୱାର ଦର୍ଶନରେ ଜେମାଙ୍କ ପ୍ରତମୃତ୍ତି ସସି ମାନ ହେଲ୍ । ହମେ ୬ ରସାଣିତ ହୋଇ ଦାର୍ଡ୍ଦାର୍ଡ୍ ହେବାରୁ ଲ୍ଲଗିଲ୍ । ମନ ହୁଦ୍ଦପୃରେ ଖୋଦ୍ଧତ ହୋଇ ମିନ୍ହାକାମ ପର୍ ଜଡ଼ଗଲ୍ । କେବେ ଗ୍ରୁଡ଼ଲ୍ ପର୍ ବୋଧ ହେଲ୍ ନାହିଁ । ଏଥିରେ ମାଚ ଉଚ୍ଚ, ଉଚ୍ଚ ମାଚ, ସାନ ବଡ଼, ବଡ଼ ସାନ ହେଲ୍ । ନଜ ସୁଖ ପାଇଁ ଆର୍ଷି କେମାଙ୍କୁ ଦେଖୁଥିଲି । ଦେଖି ୬ ଜାଙ୍କ ମୃଷ୍ଠି ମନ ଆଡ୍ଡ ହୃଦସ୍ଭ କଡରେ ଡ୍ଡସସ୍ଥ[ି]ତ କର୍ସଇଲ୍ । ସେ ଦୁହେଁ ବିଶୀଭୁଡ ହେଲରୁ ବସସ୍ୟିସ୍ୱ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲ୍ । ଆର୍ଷ ସହଚସ୍ତ ନର୍ହ ସର୍ଗ୍ତଶ୍ୱ ହେଲ୍ । ନନ ସୁଖ ନ ଲେଡ଼ ହୃଦସ୍ୱ ମନର ଭୂସ୍ତି ପାଇଁ କେମାଙ୍କ ଯିବା ଆସିବାକୁ ଚାକ ରହ୍ସଲ୍; କେମାଙ୍କ ଅନ୍ଟସ୍ଥି ଢିରେ ହୁଦସ୍ୱ ମନର୍ ସନ୍ଧିଙ୍ଗ ସମବେଦନା ଘେଗକଲ୍ । କନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ

ଭୀମାଭୂସୁଁ।

ଇଜ୍ୟୁଗଣ ଚଞ୍ଚର୍ ପ୍ରଷ ନେଲେ ନାହଁ । ସୂତ୍ରସଂ ଭୀମା ସେତ୍ରର ବସିଥିଲ ସେହ୍ପପର ବସି ରହଲ । କେବଳ ଚଞ୍ଚ ଜେମାଙ୍କ ଅନୁସର୍ଣରେ ରହ୍ୱଲ୍ ।

ଷ୍ପର୍ବେକ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ସ୍ୱାମ ଓ କେମାଙ୍କ ମନ ସେ ଦୁହଁଙ୍କି ଜଣା । ତେଶିକ ବ ଦୃଷ୍ଣି ଦେବାକୁ ଲେକ ନାହଁ । ସଳା ଗାଡ଼ ନଦ୍ରାଞ୍ଚରୁତ । ସେଉଁ ଦୁଇ ଗୁରକଣ ଉତ୍ତରଆ ଅଛନ୍ତ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ରତ୍ସର୍ଭ୍ତ, ଗଳରପୁ ସ୍ରତ୍ତ୍ରତ ନଦ୍ରାଦେଙ୍ବଙ୍କି ତଡ଼ଦେଇ ପାର ନାହାନ୍ତ । 'କେହ ଜଳ ପଡ଼ଲ ବେଳେ, କେହ ବା ମୁଣ୍ଡ ଭୂଇଁରେ ପିଞ୍ଚି ହୋଇ-ଗଲ୍ ବେଳେ ଷଣକ ପାଇଁ ଆସି ଫିଞ୍ଚାଉଚ୍ଛ । ବହୃ ଦନ ପରେ ମିଳ ଥିବାରୁ ନଦକୁ ଅମୂଲ୍ୟ ଧନ ମଣି ସମସ୍ତେ ଆସି ଫିଞ୍ଚିବା ସଙ୍କେ ୨ ଆସି କ୍ଳ ଦେଉଚ୍ଛନ୍ତ ।

ଏଥିରେ କେମା ମଧ କାହାରକ କର୍ଚ୍ଚ କନ୍ତୁ ନ'ହାନ୍ତୁ । ସେ ଆଗଣା କାମରେ ଲଗିଛନ୍ତ । ତେଣେ ମଧ ରନମ ଦେଶ ଆଗଣା ତଥ ଅରୁସରଣ କର ଯଥା ସମପ୍ଟେ ଅନ୍ତର ହେଲେ । ପୂଙ୍କ ଦଗରେ ଉତ୍ତାଦେଶ ଦେଖା ଦେଲେ । ସ୍ୱାତ୍ସବକ ତର ସ୍କାଙ୍କର ନଦ୍ରା-ଭଙ୍ଗ ହେଲ୍ । ଗତ ପ୍ରିଡ଼ା ସ୍ୱପ୍ପପର ଜଣାଗଲ୍ । କୌଣସି ଯନ୍ତ୍ରଣା ନାହଁ, କନ୍ତୁ ସେ ନତାନ୍ତ ଦୁଙ୍କ । ଉଠିବାର ଶକ୍ତ ନାହଁ । ତଥାପି ମନ ସ୍ତଫୁଲ୍ଲ । ପରଜନେ ଯଥା ବଧି ମତ୍ତ ବଡ଼ାଇଲେ । ସେତେ-ବେଳେ ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ ସହକାରେ ଷ୍ମା ଆଉ ବୁଡ଼ାଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା କର ସ୍କା ବର୍ତ୍ତମାନର ଅବସ୍ଥା ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପର୍ଣ୍ଣକେ; ତେତେବେଳେ ବୁଡ଼ା କନ୍ସଲ୍ ସେ ପର୍ଡାର କେବଳ ଉପଶମ ହୋଇଅଛ୍ଟ, ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆରେଗ୍ୟ ଆସିନାହଁଁ । ଗ୍ରମ୍ଭରୁ ଆଜ୍ଞାହେଲେ ସେ ତଦରୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ହେବ । ଅନମ୍ଭତ ପ୍ରଦାନ କର Digitized by stojanika@gmail.com

ମାତଗଡରୁ କେହ କର୍ଚ୍ଛ ଜାଶ ପାରୁ ନାହାନ୍ତ । ଷ୍ୱମାର୍ଭିଲଚଳନ ପ୍ରଭ୍ୱିତ ପ୍ରତ୍ତ ଉମ୍ପାସର ସବୁ ଲେକେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଥିଲେ କ ନାହଁ ତାହା ସେମାନେ ଜାଶନ୍ତ । କନ୍ତୁ ଜେମା ଜାଣନ୍ତ

ଏହ୍ୱ ଅନ୍ସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ର୍କଲ୍ଲ । କୁଡ଼ାଚକ୍ୟାରେ ସ୍କା ନ୍ତମ ନମେ ଆର୍ସ୍ସେଟ୍ୟ ଓ କଳ ଲିଭ୍ କରିବାକୁ ଲଗିଲେ । ସେହି ସରମ ଣରେ ଆନନ୍ଦ ମଧ ବର୍ଡ଼ି ବାକୁ ଲଗିଲ୍ । କନ୍ତୁ ତ୍ସମା ସେଥିରୁ ବାହାରୁ । ସେ ସେତେବେଳେ ଗ୍ରଇକଡିକ ଯାଏ ତେତେବେଳେ ସର୍କଥା, ବନ୍ଧ୍ରବାନ୍ଧବଙ୍କ କଥା, ଏକଥା ସେକଥାର ପ୍ରସଙ୍ଗ ପଡ଼େ । ତିଙ୍କଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଚନାମାଳୀ ଆସି ଷମାର ସ୍କୁ ତିପଥାରୂଡ଼ ଦୃଏ । କରୁ ହୃଦସ୍ଟମନରେ ସ୍ଥାନ ପାଏ ନାହଁ । କାର୍ଶ କେମାଙ୍କ ରୂତ୍ସ-ଲ୍ବଣ୍ୟ ଶ୍ୱମାର ହୃଦସୂ ଆଡ ମନ ଉଭସ୍ ଆଗରେ ନାଚୁଛୁ । ଡ୍ଆସରେ ନଦ୍ଧ ନକ୍ତ ତାଙ୍କୁ ତାହା ଆଖି ଦେଖିଚ୍ଛୁ । ବାହାରେ ଥିଲ୍ବେଳେ ତାଙ୍କର୍ର ରୂପ ସର୍ବୁବେଳେ ମନେ ପଡିଚ୍ଛ ! ସୁତର୍ବଂ ସେବେକେଳେ ଚନାମାଳୀ ମନେ ସଡ଼ିଲ୍ ତେତେବେଳେ କେବଳ ସ୍ତ୍ରେଜ ସ୍ୱବରେ ଦେଖାଦେଲ୍ । ଅନ୍ୟ ସ୍ରବରେ ନେମା ସ୍ରୁବେଳେ ନପୂନ, ମନ, ଦ୍ରୃଦପ୍ୱ ଅଧିକାର କରଥିଲେ କ ୟମା ରୁଝି ପାରୁଚ୍ଛି ସେ ସେ ବାମନ, କେମା ଗଗନର ଗୃନ୍ଦ । ଏଥିପାଇଁ ମନ ଫେରେଇ-ବାକୁ ଚେଷ୍ଣା କରୁଛୁ । ଆପଣାକୁ ଧିକ୍କାର କରୁଛୁ । ତଥାପି କେତେବେଳେ ୬ ଆଶାର୍ ବୈତରଣୀସ୍ୱୋତରେ ଭ୍ରସି ଯାଉ୍ଚ୍ଛ । ଅଥଚ ଷ୍ୟମା କାହାରି ଠାରେ କନ୍ଥ ସ୍ରକାଶ କରୁନାହିଁ କମ୍ବା ତାହା ମତ୍ତଗତରୁ କେହି କର୍ଚ୍ଛ କାଶି ପାରୁ ନାହାନ୍ତ ।

ଉଆସ ଉତରେ ଷ୍ୱମା ଓ କୁଡ଼ାକୁ ରଖିବାକୁ ଗନା ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ । ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୁଡ଼ାର ବ'ହାରକୁ ଯିବ। ଏକବାରେ ନଷେଧ ହେଲ୍ । ଷ୍ମା ଉନ୍ନ ଅନୁମନ୍ଧ ପାଇଲ୍ । ତଥାପି ଉଉସ୍ଦୁଙ୍କ ପ୍ରନ୍ଧ ବଶେଷ ସତର୍କ ରହବା ପାଇଁ ଗନାଙ୍କା ହେଲ୍ ।

ଭୀମାଭୂପୂଁ।

ସେ ଙ୍କମା କୁଡ଼ାକୁ ଆଶି ସ୍ରାଶୋପମ ପିତାଙ୍କୁ ଆର୍ସେଗ୍ୟ ଦେଇଅଚ୍ଛ । ନାନା କଷ୍ଣସମ୍ଭଣା ତ୍ରଭ୍ଞ ଦୂର କରଅଚ୍ଛି । ସମସ୍ତଙ୍କର ମନ ତ୍ରଫ୍ଲ କର୍ସଇଅଚ୍ଛି । ଏଥିପାଇଁ ୟମା ଆଡ଼କୁ ନେମାଙ୍କର ମନ ସହନ୍ରେ ବା ସ୍ତ୍ରଘ୍ରବଚ୍ଚଃ ଜଳବାର କଥା । ପୁଶି ସ୍ୱବରେ ବାର୍ଯ୍ୟାର ଦେଖି ଦେଖି ତାହାର ସ୍ର୭ମୂର୍ତ୍ତି ନେମାଙ୍କ ମନ ଆଉ ହୃଦସୃପ୍ରଚରେ ଅଙ୍କିତ ହୋଇଅଛି । ତାହା ଉତ୍ତରୁ ପ୍ରତ୍ତଦନ ପରସ୍ପର୍ରରେ ଦେଖା-ଗୃହଁ। ହେଡ଼ଅଚ୍ଛି । ସଥା ବଳମ୍ଭ ନେସସଥରେ ରଖିବାକୁ ପରସ୍ପରର ଚେଷ୍ଣା ଥିଲ୍ କ ନା ସେ ଦୁହେଁ କାଣନ୍ତୁ । କନ୍ତୁ ତାହା ସଦ୍ଦେହ କର୍ବାର୍ କାରଣ କାହାର ଆଖିରେ ସମ୍ତନାହିଁ । ଅଧର ଗିର୍ସ୍ତ-ସୁତା ବଶୁଦ୍ଧତୋତ୍ସ୍। ଲବଣସମୁଦ୍କୁ, ସୁକୋମଳ ମାଧବା ଲତା ଚସାଚନ୍ଦ, ଗଙ୍ଗାସମୁନା, ହରଗଡ଼ସଙ୍କ ପର ମିଶିବାକୁ ଚେମାଙ୍କର ମନ ବଲଲ୍ । କନ୍ଧୁ କାହାର ମନକଥା କେନ୍ଧୁ ଜାଣକ୍ତୁ ନାହିଁ । ଦୁନ୍ଧ୍ୱଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତା ନାହିଁ । ତାହା ଅଗ୍ରବରେ ପ୍ରେମସ୍ଟୋତ ସ୍ରବାକ୍ସତ ନୋହୃଥିଲେ ଯେ ଯେତେ ବାର୍କ୍ତକ, ସେ ତେତେ ସ୍ରେମିକ ହେଉ ଥାଆନ୍ତା । ମୂକ ନର୍ନାଷ୍ୟ ସ୍ଥେମ ଜାଣୁ ନଥାନ୍ତେ । ସେ ଯାହା ହେଉ, ଶ୍ୱମା ଓ କେମାକର୍ ସ୍ଥେମସୋଡ ନମେ କଳବତ୍ ହେବାକୁ ଲୁଗିଲ୍ । ତଥାପି ଗିଶ୍ୱନଙ୍କ ସର୍ ବ୍ଡ଼ି ଆସି ଦୁଇ କ୍ଳ ମାଡ଼ ଯାଉନାହିଁ ।

କେମାତ୍ତ୍ୟମାଙ୍କର୍ ସ୍ରେମସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ର୍ବଜାଙ୍କର୍ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ବଳ-୩ଅି୍ୟ, ରୂଅକାନ୍ତ ବଡ଼ି ବାକୁ ଲଗିଲ୍ । ବୁଡ଼ାବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ରକା ଅଚରେ ସୂଙ୍କପର ହୋଇଗଲେ । କୁଡ଼ା ମଧ୍ଯ ଟ୍ରକାଶ କଲ୍ ଯେ ଆଡ୍ ଚକୟାର ସ୍ରସ୍ହୋକନ ନାହଁଁ । କନ୍ତୁ ର୍କାଙ୍କର ଆଶଙ୍କା

ରୀମାଭୂସ୍ଟ୍ରା

୯୭

ସମ୍ପୃର୍ଣ୍ଣ ଦୂର ହୋଇନାହିଁ । କର୍ଚ୍ଛ ଦନ ଉତ୍ସରେ ବୁଡ଼ାକୁ ପୁରସ୍କାର ଦେବାକୁ କନ୍ଧି ତାକୁ ଶ୍ୱମାବସାରେ ରଖିବାକୁ ସଜା ଆଙ୍କା ଦେଲେ । <ଥିରେ ଶ୍ୟାନଅରରୁ ଅନ୍ତର ହେଲ୍ । ଢାହାର ତେଶିକ ଯିବା-ଆସିବା ବନ୍ଦହେଲ୍ । କେମା ଶ୍ରମାଦୃଷ୍ଣିର୍ ଅଗୋଚର ହେଲେ । କରୁ ପ୍ରତ୍ତଦନ ଦୁଇବେଳା ଗ୍ରୁମୁକୁ ଅଇଲ୍ବେଂଳ ଜେମା ଷ୍ମାକୁ ଦେଖିଥିଲେ କ ନା ସେ କାଣନ୍ତ । ଆଶି ନ ଦେଖିଲେ ବ ଜେମା ଷ୍ୱମା<mark>ର ମ</mark>ନ ଆର୍ଡ୍ତ ଦ୍ମଦ୍ଦରୁ ଗଲେ ନାହିଁ । ସେ କେତେ କଥାରେ ମନ ଦେଲ୍, କଲୁ ମନ କିଚ୍ଛ ଛୁଇଁଲ୍ ନାହଁଁ । ପୁଣି ସେ ଜେମାଙ୍କ ମନ କଥା ଜାଣେ ନାର୍ଦ୍ଧ୍ୱି । ସେ ବମେ ବନ୍ଦି କୁର୍ଙ୍କ୍ ଯେ ନଜେ ସୁଖ ପାଇବା ବଦଳରେ ଜେମାଙ୍କ ସୁଖ ପାଇବା ଖୋଜଲେ ଢାହା ଗୋରୁଗାଈ ବଦଳାଇଲ୍ ପରି ହେଲ୍ । ତହଁଁରେ ଆଉ ଦାମ-ସଣିଆ ରହ୍ବଲ୍ ନାହିଁ । ସୁତର୍ବଂ ଜେମା ତାକୁ ସୁଖ ପାଆନ୍ତୁ ବା ନ ସାଆନ୍ତ ତାଙ୍କୁ ସୁଖ ପାଇବାରେ ସୁଖ ଅଚ୍ଛି । କେବଳ ଏଇଥିପାଇଁ ଜେମାଙ୍କୁ ନନ ଆର୍ଡ୍ ହୃଦସୂରେ ସହରେ ରଖିଲ୍ । ସେ ସେ ଭ୍ରମ<mark>ର</mark>୍ ର୍ଡ କେମା ସେ ଲୁସୁମ, ସେ ଭ୍ରବ ମନରେ ସ୍ଥାନ ଦେଲ୍ନାହିଁ, କନ୍ତୁ ଦେଖା ଯାଉଚ୍ଛ ଯେ ଭ୍ରମର ଆଉୃସୁମନଙ୍କର ଭେଁ ଆଭେଞ୍ଚି ହୋଇଛୁ । ପୁଣି ସୁମନ କଣ୍ଣକ ଦୁର୍ଗିଚରବେର୍ବ୍ଚିତ; ଼ଦେଖିବାଲୁ ର୍ହ୍ୱଲ୍ ସୁମନ କମଳ କ କେତକା ?

ସ୍କା ଦଣ୍ଡଧାଷ୍ ବୋଲ ଅଇ୍ହତ । ଏହାର ଅର୍ଥ ବାଂଶଦଣ୍ଡ କ ସ୍ୱର୍ଷ୍ଣରୌଧ୍ୟେସ୍ତ, ହସ୍ତରେ ସେନ୍ଧିବା ହେଉ କ ଅନ୍ୟ କର୍ଚ୍ଛ ହେଉ, ସଳା ହରଚନ୍ଦନ ମର୍ଦ୍ଦ ସଳ ବୁଝିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କଠାରେ ଦଣ୍ଡ ଦେବାର ସର; ବ୍ୟବସ୍ଥାବଧାନର୍କର ଅନ୍ୟଙ୍କ ଠାରେ । ଏହା ବୋଲ ଯେ ସେ ସଙ୍ଗ୍ୟର ଦଶ ପାଞ୍ଚ ଜଣ ମୁଖିଆ ୬ ଲେକ ନେଇ କଧିବଧାନ କରୁଥିଲେ କମ୍ଭା ମୁଖିଆ ବର୍ଷ୍ଣବର୍ଦ୍ଧରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଥିଲେ ତାହା ନୃହେଁ । ସେ ବୁଝିଛନ୍ତ ଯେ ମନ୍, ଯାଙ୍କବଳ୍କ୍ୟ ସଭ୍ତଙ୍କ ପର ମୁନର୍ବ୍ଦି, କର୍ତ୍ରହଣ, ପିତାପୁନ, ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ, ଗ୍ଲ-ବର୍ଦ୍ଦ୍, ଅଡ଼ୋସ ପଡ଼ୋସଙ୍କର ପରସ୍ପର କର୍ତ୍ତବ୍ୟାକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବଷସ୍ତର ଯାହା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରଛନ୍ତ ବା କରୁଛନ୍ତ, ତଦନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ହେବା ସଳାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ଅଷ୍ଟୁମ ପର୍ବ୍ଚୁଦ

ଭୀମାଭୁର୍ଯ୍ନା

ସେ କାଣନ୍ତ୍ର ସେ ମୁନର୍ତ୍ତିଏ ଅରଣ୍ୟରେ ଥାଆନ୍ତ । ଫଳମୂଳ ଖାଆନ୍ତ । କାହାର୍ କର୍ର ଧାର୍ର୍ଡ ନାହଁ । କାହାର କଥା ଶୁଣକ୍ତ ନାହଁ କ କରନ୍ତ ନାହଁ । ବଡ଼େଇ କମାର୍ କ ତେଲ ତନ୍ତ୍ରୀ କମ୍ବା ଅସୋଧା ବା ମଗଧ ଗ୍ରକାଙ୍କର ମୁଖପାସ ନୁହନ୍ତ, କ କାହାର ପାଇଁ କୁଦ୍ଧିର ଖେଳ ଖେଳନ୍ତ ନାହାଁ । କଥାଁର ଛଳ ଦେଧାନ୍ତ ନାହାଁ । ବିଶ୍ୱାମିନ୍ତଙ୍କ ପର ପ୍ରତ୍ତସ୍-ଶାଳୀ ହେଲେ ବ କାମବୋଧ ପ୍ରଭୃଦ୍ଧ ନ ଯିବାଯାଏ ବ୍ରଦ୍ଧର୍ବ ବେଲ୍କ୍ର ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନର୍ପେଷ, କନ୍ଧୁର୍ଥ ପର, ନ୍ୟାସ୍ୟ । ସେମାନେ ଗଣ୍ଡାଏ କର୍ ନେବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କର୍ଷଥିବା ସ୍ଥଳେ ବୋଡ଼ଏ କର ନେବା ଅବଧି । ସେମାନଙ୍କ କଧାନ ଅନ୍ସାରେ ଗ୍ୱମାର୍ ଧନ ଶାମାକୁ ଦେଲେ କମ୍ବ। କାକୁଡ଼ର୍ଭେର୍କୁ ମୁଣ୍ଡକାଚ ଶାସ୍ତି ଦେଲେ ଅନ୍ୟାସ୍ଥ ହୁଏ । ଅଧର୍ମ ହୁଏ । ଏହାକୁ ଗ୍ରଳା ଆପଣାର ଧର୍ମ ବୋଲ ଜାଣନ୍ତୁ । ସେହି ଅନ୍ସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କର୍କ୍ତ । ପୁଣି କାଣନ୍ତ ସେ ଯେଉଁଠାରେ ଧର୍ମ ଥାଏ, ସେଠାରେ ଅଧର୍ମ ପାଖ ପଶିପାରେ ନାନ୍ଧ୍ୱଁ । ଆନ୍ତୃର୍ ମଧ୍ଚ ଦେ'ଷ ଗୁଣର କରୃର୍ ଶାହ୍ସରେ ଥିବାରୁ ନଜେ ତାଙ୍କର କାହାର ପ୍ରତ୍ତ ଦେଷ ସୃଣା ପ୍ରଭୃତ୍ତ ନାହଁଁ । ସେ ପ୍ଳାଙ୍କୁ ପୁଅ ପର୍ଷ୍ୟ ମଣନ୍ତ୍ର । ସମସ୍ତଙ୍କର ହାଇଗୋଡ଼ ଭୂଡ଼ ପ୍ରେମସାଶରେ ବଲ୍ଦା । କର୍ଚ୍ଛ ମାସ ହଲ୍ଲରଲ ହେବାଲୁ କାହାର୍ ଶକ୍ତ ନାହଁଁ । ସେମ ଐଶ୍ୱସସ୍ତ । ତହଁରେ ପଡ଼ଲେ ଦଧ୍ୟୁ କଳ ରୁଷ୍ଠି କସୁତ ହୃଏ । ହନନକାଶ ସୁଅରେ ଅସି ନଷେପ କରେ । ଏହି ପେଁମଁ ସୋଗୁଁ ସଳା ଆପଣାଙ୍କୁ ଅଜାତଶନ୍ଦୁ ବୋଲ ମଣନ୍ତ । ସୁତର୍ବଂ ଜାଲ, ଖଣ୍ଡା, ଧନୁଶର୍ ସେନ ସେ ଗଣ୍ଡା ୬ ଗାପ୍ଟକ ନାଯୁକ ସହଗ୍ରେ ଅଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଅନାରଳସ୍ତନ କ କଟ୍ଟକ କୁଣ୍ଡଳ ପର୍ ଅଳଙ୍କାର୍ବଶେଷ୍ଠ, ତାହ୍ୱା ସେମାନେ ବା ତାଙ୍କ ର୍କା କାଣନ୍ତୁ ।

ଉତ୍ପପର୍ବେକ୍ତ ବ୍ୟବହାର ଭଲ କ ମନ୍ଦ ତାହା ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି । ସ୍କା ଆନ୍ଧ ଗ୍ରହଣମ୍ଭକ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର ବା ସସଗମୁକ୍ତ ସୂର୍ଯ୍ୟ । ମନକୋଧ କରି ଗଳାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଲେକେ ଆସୁଅଛନ୍ତି । କନ୍ଧୁ ତାଙ୍କ ସମ୍ବରରେ ଅନ୍ଧ ଅଲ୍ପ କଥା । ତାଙ୍କୁ ଯେ ସେଗମ୍ଭକ୍ତ କର ଏତେ ଲ୍ଲେକଙ୍କୁ ସୁଖୀ କଶଅଛ୍ଥ, ତାହାଶ ଠାରେ ପ୍ରାସ୍ହ ସବୁର ମନ ବଚନ । ତାହାକୁ ସେନ କଥାବାର୍ତ୍ତା । କେହି ତାକୁ ସାକ୍ଷାତ ଧନ୍ୱନୃଷ୍ କଦ୍ୱଅଚ୍ଛ । କେହି କହୃଅଚ୍ଛି, ହରୁମାନ ଯେ କଣଲ୍ୟକର୍ଣା ନେଇଥିଲ୍ ତାହା ସେହି ଲେକ ହାତରେ ପଡ଼୍ଚ୍ଚ । କେହି ୬ ବା ସ୍କଳା କେହି ୬ ବା ଚକୟକର ଗ୍ରହମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା କରୁଚ୍ଛି । କେହି ୨ କା ଘ୍ମାକୁ ଧନ୍ୟ ୨ କହୃଅଛୁ । କେନ୍ଦ୍ ୨ ଚକ୍ୟକ, କେନ୍ଦ୍ ୬ ବା ଗ୍ରଜ'ଙ୍କ ଗ୍ରହମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା କରୁଛନ୍ତି । କେହି ୬ ସ୍କାଙ୍କର, କେହି ୬ ପ୍ରକାଙ୍କର ଧର୍ମବଳ ଥିବାର କହୃ ଅଛନ୍ତି । କରୁ ନଳେ ସଳା ସେ **ବ**ଷସ୍ତରେ କର୍ଚ୍ଚ କନ୍ଦୁ ନାହାନ୍ତ । ଗ୍ରହବଳରେ କ ଧର୍ମବଳରେ ତାଙ୍କର୍ ବଶ୍ୱାସ ତାହା ତାଙ୍କ ମନ ଜାଶେ । ମନରେ ଯାହା ଥାଉ, ସେ ଆ**ଜ୍ଞ ସେ ଚକ୍ୟକକୁ ପୁର୍ୟାର ଦେବେ** ବୋଲ ସମସ୍ତେ କାଣନ୍ତ । ପ୍ରଥମେ ସଦାକୁ ବାହାର୍ରଲ୍ ଦନ ଚକ୍ଷ୍ୟକକୁ

କାର୍ଣ ପୀଡ଼ାବମୁକ୍ତ ହୋଇ ସ୍କା ଆନ୍ଧ ବାହାରେ ବଳେ କର୍ବ୍ଦଙ୍କନ୍ତ ବୋଲ, ଏତେ ପ୍ରହସ୍ ଥିଲେ ବ ଗରବ ତାଲେବର ସମସ୍ତ ଅବାରତ ଦାରରେ ଆସୁଛନ୍ତ । ପଲ ୬ ଲେକ ଥାସୁଛନ୍ତ । କାହାରକ କଚ୍ଛ ପତର୍ତ୍ତରେ ନାହଁଁ । ଅଚ୍ଚକ ଝ୍ଟକ ନାହଁଁ । କାହାର ଉପ୍ ଭ୍ରାନ୍ତ ନାହଁଁ । ନଦକରେ ସମସ୍ତେ ଆସି ଜୁହାର କର ବାପ-କତରେ ସୂଅ ପର ବସୁଛନ୍ତ । ସକା ପ୍ରକା ଉଭପ୍ ପୁରୁଣାକାଳଆ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗ୍ରମୁରେ ଡାକୁଆ ବୟାବୃତ ଗୃଙ୍ଗଡ଼ାନ୍ତିଏ ରଖିଦେଇ ସାଶ୍ସାଙ୍ଗ ପ୍ଟପର ପଡ଼ ରହଲେ ।

ବୃଦ୍ଧକୁ ସେନ ଖୁର୍ଚ୍ଚିଆ ପ୍ରଭ୍ଚ୍ଚ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ତ୍ରିଶପାତ ହେଲ୍ । ଏମାପ୍ରୃତ ମଧ ସେହପର ନୁହାର କଲେ । ତ୍ରାଖଲେ୍କଙ୍କ ଉଠ ୬ ଡାକରେ ଖ୍ୟାଆ ସ୍ରଭୃତ୍ତ ଉଠି କର୍ ଯୋଡ଼ ିଆ ହେଲେ, କନ୍ତୁ ଝ୍ୟମା, ଅପର ସୁବା ଓ ବୁଡ଼ା ପ୍ରଭୃଚ୍ଚ ଉଠି

ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରେ ଅଲ୍ସ ବହୃତ କୁଡ଼ାକଥା । କରୁ କୁଡ଼ାକୁ ଅଲ୍ନ ଲେକେ ଦେଖିଛନ୍ତି । ସୁତର୍ସଂ ସମସ୍ତୁ ଯିବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ତାକୁ ଦେଖିବାପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ବଡ଼୍ବଛୁ । ଯେମାନେ ଆଗେ ଆସିଛନ୍ତ ସେମାନେ କଳନ୍ଦରେ କର୍କ୍ତ ହେଡ୍ଢଛନ୍ତ । ସେ କଳମ୍ବରେ ତହଞ୍ଚିନ୍ତ, ସେ ଖୁସି ହେଉଛନ୍ତ । କରୁ ସଳା ଏହାଖ ରୁହନ୍ତ କ ସେହାଖ କୁହନ୍ତୁ । ସେ କାଣନ୍ତୁ ସେ କାଶିଶୁଣି କେନ୍ସ୍ କଳନ୍ୟ କରବ ନାହିଁ । ଅଥଚ ନ୍ୟନାଧକ କଳୟ ସହିପାରେ । ନଳର ଷମତା, ପ୍ରତ୍ତଷ୍ଠା ତ୍ରଭ୍ତ ସେ ନଜେ କୁଝିଧାରେ, ଅଧିଯ୍ୟ ତାହା ପାଖ ପଶି ପାରେ ନାହଁଁ । ଗ୍ରଳାଙ୍କ ପର ସେ ଆଉ କାହାର ୬ ଧିର୍ଯ୍ୟିତ୍ୟନ୍ତ ବା ବର୍କ୍ତ ହୋଇଚ୍ଡ କ ନାହିଁ ତାହା ସେମାନେ ଜାଶନ୍ତୁ । ସେ ଯାହା ହେଉ, ଅବଶେଷରେ ଏମା ସଙ୍ଗେ ଆଉ ଜଣେ ଯୁବା ଏବଂ

ଏଥିରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସମ୍ଭ୍ୟୁଖରେ ଗୁଣର ମର୍ଯ୍ୟାଦା କର୍ବହେବ । ଅଥଚ *ଜ*ଜ ଶାସ୍ତ୍ରକ ବ୍ୟପ୍ନ ସେନ ସସ୍ତ୍ର ବା ଦ<mark>ର୍</mark>ବାର୍ କସ୍ତହବ ନାହଁ । ର୍କବିଦ୍ୟିଶାର୍ଡ଼ା କ ଖଣ୍ଡେ ଗାଁ କ ଉତ୍ତପୁ ପୁରସ୍କାର ଦ୍ଧଆସିବ, ତାହା ସ୍କା କାହାର୍ଶ୍ୱ ପ୍ରକାଶ କର୍ ନାହାନ୍ତ କ ସେ ବଷସୃରେ କାହାର୍ କ କର୍ଚ୍ଚ ପର୍ର୍ର୍ ନାହାଁନ୍ତ । ତାହା ଅସ୍ରକାଶ ଥିଲେ ବ ସମସ୍ତେ କେହ୍ୱ ନ୍ହେଁ ଏଙ୍ ସେ ଦୁହଁକ ସଜବାଜ କର ଆଶିବାକୁ ଲୁଗାପିଚା ଖଡ଼୍ନନୋ<mark>ଲୀ ଘେନ</mark> ଖୁଈିଆଁ ଗ୍ର**ଞିଆ ସର୍**ଢ ଗ୍ରମ୍ପରୁ ସାଇଁଛିକ୍ତି ।

ରୀମାରୂମ୍ଣ୍ଣା

ଏହା ଦେଖିଶୁଣି ସମସ୍ତ ବସ୍ତୁପୁାତ୍ୟ ହେବାର ଦେଖାଗଲ, ସବୁର୍ ମନର ଗତ୍ଧ ଭ୍ୟତଥାବଲମ୍ବୀ ହେବା ସ୍ପିଷ୍ଣ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲ୍ । କାହାର ପାଞ୍ଚି ଫିଞ୍ଚିବା ପୂଟେ ଗ୍ୱଜାଙ୍କ ସଙ୍କେତ ଅନୁସାରେ ସ୍ୱାମା ଓ ତାହାର ସର୍ଙ୍ଗୀଦୁହଁକ ପାଖ ଲେକଙ୍କର ଉଠ ୬ ଡାକ ପଡ଼ଲ୍; ସେମାନେ ଉଠି ଗଳବସ୍ଧ ଓ ଯେ:ଡ଼କର ହୋଇ ଠିଆ ହେଲେ । ଜନହେଁ ମାନମର୍ଯ୍ୟାଦା, ସମ୍ଭ୍ରମ ପ୍ରଭୃତ୍ଧ ଲଷଣରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । କନ୍ତୁ ଉପ୍ସ, ଆରଙ୍କା ପ୍ରଭୃତ୍ତର ଲଷଣ କାହାରଠାରେ କଛ୍ଛ ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ବଦନ ପ୍ରଫ୍ଲା । ସମସ୍ତଙ୍କର ତଳେ ଗ୍ୱଜା ଓ ଉପରେ ଠାକୁଗ୍ଣାଙ୍କ ଠାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବଶ୍ୱାସର ଲଷଣ । ମର୍ବା ବଞ୍ସବା ପାଇଁ କାହାର କଛୁ ଶୋଚନା ଥିଲ୍ ପର ଜଣା ଯାଉନାହଁ ।

ଷ୍ଠପର୍ବେକ୍ତ ଟ୍ରକାରେ ବନଜଣ ଠିଆ ହେଲରୁ ଗ୍ରମ୍ବରୁ **ଅ**ଙ୍କ ହେଲ୍ :---

"କରେ ଷ୍ୟମା, ଏ କ ? ଏହ କୁଡ଼ା ତ ଆମକୁ ଭଲ କରଅଛି । ଯ୍ୱାକୁ ଭୁ ଆଣିଥିଲ୍; ଖୁଡ଼ିଆ ଏ କ କହୃଛୁ ?"

ଏପର ଘଟଣାକୁ ମନୁ, ପର୍ଶର ପ୍ରଭୃତଙ୍କର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥାଉ କ ନ ଥାଉ ତାହା ସ୍କା ବା ତାଙ୍କ ପ୍ରକାଙ୍କୁ ଜଣା ନାକ୍ଷ୍ଣ୍ । କନ୍ତୁ ସେମାନେ କାଶନ୍ତ ସେ ମୁନ୍ଧର୍ବିମାନେ ମନୁଷ୍ୟକୁ ମନ୍ତ୍ୟ ବୋଲ ଗଣିଛନ୍ତ । ରକ୍ତମାଂସ ଦେହରେ କାମ, ହୋଧ, ଲେଭ, ମୋହ-ପ୍ରଭୃତ ସଙ୍ଗେ ୨ ମାସୃା, ମମତା, ଦସ୍ହା, ଷମା, ବୁଦ୍ଧି, କବେକ ପ୍ରଭୃତ ଅଚ୍ଛ । ମନ୍ତ୍ୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଟେର୍ ବ ଅଛନ୍ତ, ସାଧୁ ବ ଅଛନ୍ତ । ସ୍ଟେର୍ ସାଧୁ ହେଉଚ୍ଛ ଓ ସାଧୁ ଗ୍ଟେର୍ ହେଉଚ୍ଛ । ଏ ବର୍ଷ ମକୃ ସେ ବର୍ଷକୁ ବିଦ୍ୟ ହେଉଚ୍ଛ । କେହ୍ସ ଶାସ୍ତ ଉଡ଼ା କରେ ଅଧ୍ୟ

ସ୍ — ''ଏପର୍ କାନ୍ଧିକ ହେଲ୍ ?'' ଷ୍ — ''ଆଙ୍କ, ସାହା ହେବାର ହୋଇଚ୍ଛି; କାନ୍ଧିକ ହେଲ୍ ବୋଲ ପର୍ବ୍ ଆଙ୍କ ନ ହେଉନ୍ତୁ । ଏଖିକ ସାହା ହେବ ତାହା ଆଙ୍କ ହେଉ । ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଯିବ ବୋଲ ଜାଶେ । ଏ ଦୁର୍ଣ୍ଣଙ୍କର କ ହେବ ବୋଲ ଜାଣେ ନା । ମୋର୍ ଏତ୍ତକ ମାଗୁଣି ସେ ବଦେଶରେ ବାତସ୍ଭ ଥାଡ଼ଁ ୬ ମୋ ପ୍ରାଣ ଯାଡ଼ । ତେଶିକ ସେ ଦୁନ୍ଧ୍ୱିଙ୍କର ଯାହା ହେବାର ହେଡ଼ଥାଡ଼ ।''

କପର୍ କାଚନ୍ତ ବା କଚାନ୍ତ ?"

ସ୍-ଚେବେ ଏ ଦୁହଁଙ୍କ ମୃଣ୍ଡ ଗ୍ରୁଡ଼ଲୁ କାହଁକ ?'' ଷ୍---''ବୁଡ଼ା ମୋର ବାପ, ସେ ମୋର ବଡ଼ ସ୍ସଇ, ତାଙ୍କ ମୃଣ୍ଡ

- ଜାଣିଥିଲ୍ଭ ତ ?'' ଷ୍—''ସେ ଆଙ୍କା ହେଲ୍ବେଳେ ନଜେ ଗ୍ରମ୍ ଶ୍ରାମୁଙ୍କରୁ ଶୁଜିଛୁ ।
- ଯାହା କହୃଛନ୍ତ, ତାହା ସତ ।" ଗ୍ଲ"ମୁଣ୍ଡ ନ କାଞ୍ଚିଲେ ସେ ମୁଣ୍ଡ ଦେବାକୁ ହେବ ତାହା

ଷ୍--- "ମଶିନା, ଗ୍ରମୁରୁ ସେ ଆଙ୍କ ହେଉଛନ୍ତ ସେ ସତ । ଖୁର୍ଜିଆ ସାସ ସରକ ସାସ ସର । "?

ସେ ଯାହା ହେଉ, ଗଳା ହର୍ଚନ୍ଦନ ମର୍ଦ୍ଦଗନ ସଙ୍କେସଙ୍କ । ଆୟିପିଞ୍ଜିଡ଼ାକେ ବନକୁ ସତ୍ତ, ସତ୍ତକ ବନ କର୍ପାରନ୍ତ । ସ୍ୱମାର ମୁଣ୍ଡ ନେଇ ପାରନ୍ତ । ସିଲ୍ଲେଚନ ମହାପାସ ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଶୂର୍ଲାରେ ନ ଦେଇ ଶାର୍ଡ଼ା ଦେଇ ପାରନ୍ତ । ଉପସ୍ଥିତ ସଂଶୋରେ ସ୍ୱମା ମୁଣ୍ଡ ଯିବାର ବଧାନ କରଛନ୍ତ । କନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଦୁହଁଙ୍କ ବଷପୃରେ କଛ୍ଛ ଆଜ୍ଞା ଦେଇ ନାହାନ୍ତ । ପୁଣି ସିଲ୍ଲେଚନ ବେବର୍ତ୍ତୀଙ୍କୁ ଧରଥିବାରୁ ସ୍ୱମାକୁ ଲେକେ ସାଧୁ ୬ କହୃଥିଲେ ଓ ଏବେ ମଧ୍ୟ କହୃଛନ୍ତ । ଏପର ସ୍ଥଳରେ ଗ୍ରଳା ଯାହା ଇଚ୍ଛା ତାହା କର ପାରନ୍ତ । କନ୍ତୁ ସେ ତାହା ନକର ଉପସ୍ଥିତ ସଂଶା ସମ୍ଭରେ ପାନ୍ସମର୍ଦ୍ଧୀ ପ୍ରଭ୍ ଡିକ୍କି ସେମାନଙ୍କର ବଣ୍ଠର ମାଗିଲେ ।

କାମ କର୍ଷ କଳ କୌଶଳରେ ଧାମିକ ବୋଲ୍ଷ୍ବଚ୍ଛି, କେହ୍ କର୍ଷ ନ ଜାଣି ସଦ୍କଳ୍ମା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ପାଉଚ୍ଛି । ମନକଥା ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମିଙ୍କ ଗୋଚର । ସ୍ରକୃତ ପାପପୁଣ୍ୟର ବର୍ଣ୍ଣର ତାଙ୍କଠାରେ । ମନକଥା ହସାବରେ ଆଣିବା ସହନ ନୃହେଁ । ମନୁଷ୍ୟ ଯାହା କୁଝିପାରେ ତାହା କେବଳ ଅନୁମାନ । ପୁଣି ମନ୍ସ୍ୟ ଅଭ୍ରାନ୍ତ ନହେଁ । ଏହ୍ସ ବର୍ଣ୍ଣରରେ ଏକଥା ସେକଥାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନେଇ ଖଣ୍ଡେ ୬ ପୋଥି ହୋଇଥିଲେ ବ ଦେଶକାଳପାବଦୃସ୍ଥିରେ ବଗ୍ଟରର ବଧାନ ହୋଇଛି । ଏହ୍ ବଗ୍ଣର୍ସର ଅଧିକାଂଶ ସନାଙ୍କ ହାତରେ । ସେ ବର୍ଣ୍ଣର କେଉଁ-ଠାରେ ସୁବଗ୍ଢର କେଉଁଠାରେ ଅବଗ୍ଢର ହେଉଅଛି । ବଗ୍ଦରକ ଧର୍ମଧର୍ମର ଫଳସ୍ପେଗୀ । ତଥାପି ସେହ୍ ସର ବା କ୍ଷମତାପାଇଁ କେହ୍ସ କେବର୍ତ୍ତା, କେହ୍ ମର୍ଦ୍ଧୀ, କେହ୍ ସଦସ୍ୟ, କେହ୍ ବୃତ୍ତିସ୍ପେଗୀ, କେହ୍ସ ଅକିତନକ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟକାସ ହେବାକୁ ଯତ୍ନଶାଳ; ଜଣକ ସ୍ଥଳେ ପାଞ୍ଚଳଣ ସେହ କ୍ଷମତାଗ୍ଢଳନ କରବା ଇଚ୍ହାରୁ ସ୍ରକାତର୍ୟ, ସାଧାରଣତର୍ୟ ସ୍ତ୍ୟୃତ୍ତର ଉପ୍ତୃହି ।

ସ୍ୱାମ କଥା ଶୁଣି ସମସ୍ତେ ମର୍ବ ନସ୍ତର୍ୟ ଥିଲେ । କରୁ ସ୍କାଲ୍ମ ଶୁଣି ମର୍ଦ୍ଧା ଆରୁ ଅଧିକ ଷଣ ସେପର ରହ ନପାର ଉତ୍ତର କଲେ । "ସେଉଁମାନଙ୍କର ମୁଣ୍ଡକଟ୍ଟା ନୋହଥିବ ସେମାନଙ୍କର କ ଦଣ୍ଡ ହେବ ତାହା ସେବନ ଆଲ୍ମ ହୋଇନାହିଁ । ପୂଣି ଏ ବୃଦ୍ଧଲେକ ଗ୍ରୁମୁଙ୍କୁ ସେଗମୁକ୍ତ କର୍ଷ ସମସ୍ତଙ୍କ କୃତଙ୍କତାର ପାସ ହୋଇଅଚ୍ଛା । ତାକୁ କୌଣସି ଦଣ୍ଡ ଦେବାକୁ କେହ୍ସ କହ୍ବବେ ନାହଁଁ । ତାହା ମଧ୍ୟ ହୁକ୍ତ, ନ୍ୟାପୁ ବା ଧର୍ମସଙ୍କତ ହେବ ନାହଁଁ । "

ଏହା ଶୁଣି ସମସ୍ତେ ସାଧୂ ୬ କହି ଉଠିଲେ । ସମସ୍ତେ ଅଚରେ ମରବ ହେଲରୁ ମୟା କହିଲେ:---

"ତ୍ତ୍ୟମା ଯେ କେବଳ ଏ ଦୁହଁଙ୍କର ମୃଣ୍ଡକାନ୍ତି ନାହଁ ତାହା କୁହେଁ; ସେ ଗ୍ରମୁଙ୍କର ଅନୁଗ୍ରହର ପାନ୍ଧ ଏବ ସମସ୍ତେ ତାହାଠାରେ କଡ଼ ସନ୍ତୋଷ ଅଛନ୍ତ । ପୁଶି ତାହାର ମୁଣ୍ଡ ଯିବ ବୋଲ ସେ କାଣେ । ଏଥିରେ ତାହା ପ୍ରତ୍ଧ ଓ ତାହାର କ୍ସଇ ପ୍ରତ୍ଧ ଗ୍ରମ୍ଭରୁ ଯେପର କର୍ଭ୍ ଆଷ୍ଠ ଆଙ୍କା ।"

ଏହା ଶୁଣି କଚ୍ଛୁ ଷଣ ମରବ ରହ୍ୱ ଗ୍ରକାଆଙ୍କା ହେଲେ ।

"ଆନ୍ସ ପ୍ରାଣ ରଖିଥିବାରୁ କୁଡ଼ା ଆନ୍ସଠାରେ ଅଦଣ୍ଡ୍ୟ । ଏହା ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତେ ପ୍ରକାଶ କଲେଶି । ତାହାର ବଡ଼ ପୁଅର ମୁଣ୍ଡକା÷ ଆଦେଶ ହୋଇଥିଲ୍ । ତାହା ପାଳନ କରେ ନଥିବାରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସାନପୁଅ ଷ୍ୟମାର ବ ମୁଣ୍ଡ ଯିବାର କଥା । କନ୍ତୁ କୁଡ଼ା ସେ ଉପକାର କରଅଚ୍ଛ ତହଁପାଇଁ ତାକୁ ଗୋନ୍ଟିଏ ଗ୍ରୁଡ଼ ଦେଲୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ କୁଡ଼ା ଯାହାକୁ କହିବ, ତାହାର ଦୁଇ ପୁଅଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ତାହାର ମୁଣ୍ଡ ଏହ୍ସଷଣି ଏହଠାରେ କ୪। ହେବ ।"

ଏତେ କହି ରୁଡ଼ା ମରବ ହୋଇ ପଡ଼ ରହଲ୍ । ଅନ୍ୟ କାହାର ମୁହଁରୁ ମଧ କଚ୍ଛ କଥା ବାହାରଲ୍ ନାହଁଁ । ଏହ୍ପପର କଚ୍ଛୁ-କ୍ଷଣ ଗଲରୁ ଗ୍ରମୁ ପଛନାପୁକ କହିଲେ "ରୁଡ଼ା, ଆଉ ଅଧିକ କଷ୍ଟ ଦଅନା । ଗୋଞିଏ ପୁଅ ଗ୍ରୁଡ଼ଦଅ ।''

"ମଶିମା, ଏ ଅର୍ଷିତ ପ୍ରତ ସେବେ ଏତେ ଦପ୍ତା, ତେବେ ଏହ୍ୱ କୁଡ଼ାମୃଣ୍ଡ ଚି ନେଇ ପୃଅଦୁହଁକ ଗ୍ରୁଡ଼ ଆଙ୍କା ହେଉନ୍ତୁ । କୁଡ଼ା ଆଉ୍ କେତେବନ ବଞ୍ଚବ ? ଏ ବପୃସରେ ଏମରେ ପୃସଶୋକ ଆଉ୍, ସହ ପାରବ ନାହଁଁ । ଗୋଚ୍ଚିକ ପାଇଁ ଆଉ୍ ଗୋଚ୍ଚିଏ ନର୍ଶ୍ଚେଁ ଯିବ । ତେବେ ପୁଅଙ୍କ ଆଗରେ ମୁଁ ଗଲେ ମୋର ଭଲ । ଏହ୍ ଆଙ୍କା ହୋଇ ଗ୍ରୁମୁ ମୋତେ ଉଦ୍ଧାର କରନ୍ତ ।"

ସେତେ କଷ୍ଟ ବଡ଼ିବ ।'' ଏହା ଶୁଣି ସାଧୁ ଭୂମିରେ ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ହୋଇ ପଡ କାନ୍ଦ୍ ୨ କନ୍ସଲ:---

ଦେଖି ଗ୍ରମ୍ଭ ପଞ୍ଚନାପୁକ କନ୍ଧିଲେ :---"ସାଧି, କାନ୍ଦବାର ଆଷ ସମପ୍ତ ନାହିଁ । ସେଚେ ସମପ୍ତ ଯିବ

ସ୍କାଙ୍କର୍ ଏହ୍ୱ ଆଙ୍କା ଶୃଖି ଅଧିକାଂଶ ଲେକେ ସାଧି କହିଲେ । ସେଉଁମାନେ କର୍ଚ୍ଚ କହିଲେ ନାହଁ ସେମାନେ କାହଁକ ମାରବ ରହଲେ ତାହା ସେମାନେ ଜାଶନ୍ତ୍ର । ତାହା ଜାଶିବାକୁ ଅପେଷା ନ ରହଲ୍ । ଅବଳମ୍ଭେ ଖଡ଼୍ଗ ପ୍ରଭ୍ୱ ଆଖି ସମ୍ପୁ ଏରେ ମୁକ୍ତକାଂଚର ଆସ୍ୱୋଜନ କରବାପାଇଁ ଲେକେ ଗ୍ରମ୍ଭରୁ ଆଦସ୍ପ ହେଲେ । ଏଣେ ଦୁଇ ପୁଅକୁ କୁଣ୍ଢାଇ କୁଡ଼ା ସାଧୁସରଦାର କାନ୍ଦବାକୁ ଲଗିଲ୍ । କନ୍ତୁ ପୁଅଦୁହେଁ ଧୀର ଗନ୍ଦୀର ସବ ଓ ସ୍ରଫ୍ଲ ବଦନରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲେ । ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ମୁକ୍ତ କାଂଚିବାର ସକୁ ଆସ୍ୱୋଜନ ହେଲ୍ । ଜସ୍ଭାଦ ଆସି ଖଡ଼୍ଗ ଧର ଠିଆ ହେବାର

ଭୀମାଭୁସ୍ଟଁ।

ଏହା ନ ଶୁଣିଲ୍ ପର ହୋଇ ସାଧୁ ପଡ଼ ରହଲ୍ । ଗ୍ରମ୍ଭ ପଞ୍ଚନାପ୍ଦକ ପାଞ୍ଚ ସାତ ଥର୍ କହ୍ୱଲେ । ତଥାପି ସାଧୁ ସେହ୍ସପର୍ବ ପଡ଼ ରହ୍ବ ଥିବାର ଦେଖି ସ୍ୱପ୍ଦୃଂ ଗ୍ରମ୍ପଶ୍ରୀମୁଖରୁ ଆଜ୍ଞା ହେଲ୍ "ବୁଡ଼ା ! ଗ୍ରମୁପଞ୍ଚନାପୁକକଥା କ ଶୁଭୁନାହଁ ? ଆଉ କଳମ୍ଭ କାହିଁକ ?" ସ୍କାଙ୍କ ଉକ୍ତରୁ ବୁଡ଼ା ବୁଝିଲ୍ ସେ ସ୍କାଙ୍କ ମନ ଆଉ ଚଳବାର୍ ନୁହଁଁ । ତହିଁ ସେ ଠିଆ ହୋଇ ବାଷ୍ପପୂର୍ଣ୍ଣ ଲେଚନରେ ଦୁଇ ପୁଅଙ୍କ ମୃହଁ ବାରମ୍ଭାର ନସ୍ପଣ କଲ୍; ସେତେ ନସ୍ପଣ କଲ୍ ଚେତେ ଅଧିକ କାନ୍ଦବାକୁ ଲ୍ଗିଲ୍ । କନ୍ତୁ ସେ କାହାକୁ ଗ୍ରଡ଼ବ, କାହାକୁ ରୁଖିବ, କର୍ଚ୍ଛ କଣା ଯାଉନାହଁ ।

ଏହିରେ କେତେ ଷଣ ଗଲରୁ ଗ୍ରମ୍ଭ ପଞ୍ଚନାପୁକ କହିଲେ "କୁଡା, ଆହି ବୃଥାରେ କଳୟ କରନା ।" ଏହାଶୁଣି ପିଲଙ୍କ ପର ସେ ସେ କର କାନ୍ଦ ଉଠି କୁଡ଼ା କହିଲ୍ "ରେ ଦଇବ ! ଏଥିପାଇଁ ମୋତେ ଏତେ ଆଇଷ ଦେଇଥିଲୁ । "ଏବେ ହେଲେ କମୋ ଖବନ ନେ" ଏଣେ ପୁଅଦୁହେଁ ପୂବପର ଦଣ୍ଡାପୁମାନ । ଅମ୍ଳାନ ବଦନରେ ମୁଣ୍ଡ ଦେବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ପର ଦେଖା ସାଉନ୍ଦନ୍ତ । କୁଡ଼ା କାନ୍ଦୁ ୨ ଗ୍ରମ୍ଭ ପଞ୍ଚନାପୂକଙ୍କ ଆଦେଶ ସନ ୨ ଶୁଣିଲ୍ । ଆଉ ସିଶଙ୍କୁ ପର୍ ମଧ୍ୟଙ୍କରେ ରହ୍ ପାର୍ଗ୍ ନାହଁ । ସ୍ମା ଆଡ଼କୁ ଜଳଲ୍ । ତାକୁ କୁଣ୍ଢେଇ କାନ୍ଦୁ ୨ କହିଲ:---

"ଆରେ ଷ୍ୱମା; ମୋତେ ରୁଡ଼ ଏତେକାଳ କପର ରହ୍ୱଲୁ ? ମୁଁ ମନେ କେବେ ପଡ଼ିଲ ନାହ୍ଁ ? ଭୂତ ବାହା ହୋଇନାହୃଁ । ବାପମାଙ୍କ ମନକଥା କୁଆଡ଼ ବୁଝିବୁ ? ଷ୍ୱମାକୁ ଧଇଲରୁ ତାକୁ ରଖିବାକୁ ଇଚ୍ଚା ବୋଲ ଆଡ଼ମାନଙ୍କ ପର ବଡ଼ ପୁଅ ବାଣାଣୂର୍ ବୁଝିଲ୍ । .ଆଡ଼ ମୁ_କଟାପିବା ସ୍ଥାନ ଆଡ଼କୁ ଆରେଇଲ୍ । ଏହା

ଦେଟି ସ୍ୱମାକୁ ଗ୍ରୁଡ଼ ବୁଡ଼ା ବାଣାଶୃରକୁ କୁଣ୍ଢାଇ କାଦ୍ଦ ୬ କହିଲ ''ରେ ବାତ, କୁ କୁଆଡ଼େ ଯାଉନ୍ତୁ ? କୁ ମୋର ବଡ଼ ସୁଅ, ପିଣ୍ଡର କର୍ଚ୍ଚା, ତତେ କେମିତ୍ତ ମୂନ୍ତୁ ବି ? ଏଶେ ଖ୍ମା ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲରୁ ରୁଡ଼ା ବଡ଼ ସୁଅକୁ ଗ୍ରୁଡ଼ ଦେଇ ସମାକୁ କୁଣ୍ଢାଇ କହିଲି "ରେୂ ପିଲ୍ଚି।, ସସାରର କରୁ ଦେଖ ନାହଁ କ କାଣ ନାହିଁ । କୁ କୂଆଡ଼େ ସାଉନ୍ତୁ ?'' ଚାକୁ ଗ୍ରୁଡ଼ ବଡ଼ ସୁଞ୍ଚକୁ ଧର କହିଲି ି 'ତୋର ସିଲ୍ ସୁଅଞ୍ଚିଏ ଆର୍ଡ୍ ଭ୍ରର୍ସା ଅନ୍ଥନ୍ତି । ଭୂ କୁଆଡ଼େ ଯିକୁ ? ମ୍ମି କଅଣ କରବ ?'' ପୂଦ୍ଦପର ତାକୁ ଗ୍ରୁଡ଼ ସ୍ୱାମାକୁ କୁଣ୍ଢେଇ [.]କହ୍ଲ, "ତୋର ଭ**ଲ୍ କଣାକୁ**ଳା ହୋଇ ପୁଅିିଟ୍ୟ ହୋଇ ଥାଆନ୍ତା ୁଏଡକ କହ୍ ତାକୁ ଗୁଡ଼ ବାଣାଶୂର୍କୁ କୁଣ୍ଢେଇ କହିଲ, "ତୋ ମୁହଁ ମୋ ମୁହଁ ପର୍ *ବ*ଶେ ବୋଲ କହନ୍ତୁ ।" ପୂଣି ତାକୁ ୁଗ୍ରଡ଼ ସାନ ପୁଅଲୁ ଧର୍ କନ୍ସଲ୍ "ତୋ ଆର୍ସ୍ସି କର୍ଡ୍ତି ତୋ ମା ଆର୍ସି-·ପର୍'' ସୁଶି ଢାକୁ ଗ୍ରୁଡ଼ ବଡ଼କୁ କୁଣ୍ଢେଇ ''ଢୋ'' ବୋଲ କହ ିଗଚ୍ଚ କାଞ୍ଚିଲ୍ ପର୍ କୁଡ଼ା ସାଧୁ ପଡ଼ଗଲ୍ । ଦେଖ ୬ ବୋଲ ଡାକ ପଡ଼ଲ୍ । ଦେଶିଲ୍ ବେଳକୁ ସାଧୁ ଅଙ୍କନ । ଅନ୍ୟ ଲେକେ ସାଧିକୁ ଧରଲେ । ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସଂକ୍ରାତ୍ସନ ସାଧୁକୁ ବଡ଼ ପୁଅ ଅନ୍ୟନ୍ତ

ଏ ଦୃଶ୍ୟରେ ସମସ୍ତେ ଅବାକ୍ । କେବଳ ପରସ୍ପର ମୁଖାବଲେକନ କରବାକୁ ଲ୍ୱଗିଲେ; ରନା ଅଧୋବଦନ । ତାଙ୍କ ମନ କଥା ତାଙ୍କୁ ଜଣା । ବୋଧହୃଏ ନଜ କର୍ଷ୍ଠବ୍ୟ ନାର୍ଯ୍ୟର ଆଲେଚନା କରବାକୁ ଲ୍ୱଗିଲେ । ନଜ ହୃଦପ୍ଟରେ ଦପ୍ଧାମାପ୍ଠା ଅଚ୍ଛ କ ନା ଦେଖିବାକୁ ଲ୍ୱଗିଲେ । ନ୍ୟାପ୍ସୁଦଣ୍ଡର ଫଳାଫଳ ବୁଝିବାକୁ ଲ୍କଗିଲେ । ସ୍କା ହେଲେ କପର ଖଣ୍ଡାଧାରରେ ବାଂ ଗ୍ଲବାକୁ ହୃଏ, ଢାହା ଚନ୍ତା କରବାକୁ ଲଗିଲେ । ଏହ୍ସପର ଅବସ୍ଥାରେ ଢାଙ୍କ ଆଶୁ ଆଲ୍ତ୍ର ଆଶା କଗ୍ ସାଇ ନ ପାରେ । ଅନ୍ୟ କାହା ପାଚ୍ଚି ନ ଫିଟ୍ଟଣୁ ସ୍ରଫ୍ଲ୍ ବଦନରେ ଷ୍ମା କହ୍ୱଲ:---

"ମଶିମା ! ଆଉ କଳମ୍ଭ କର ଆଜ୍ମ ନ ହେଉନ୍ତୁ । ସେତେ-ବେଳୃ ବାପ ସଇଙ୍କ ମୁକ୍ତ ରଖିଚ୍ଚ ତେତେବେଳେ ଆପଶା ମୁକ୍ତ ପାଶି ଛଡ଼େଇ ଦେଇଚ୍ଛି । ମୋର ଆଉ ଖବନରେ ଲେଭ ନାହିଁ । ବେଳେ ୬ ମନ ଦୃଏ ସେ ନ୍ଧି ଲେଚନ ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଖନ୍ତାରେ ଜବଖନ୍ତ, ମନ ପୋଡ଼ଲେ କେହ ଦେଖନ୍ତ ନାହଁଁ । ତାହା ନୋହ୍ସଲେ ଦେଖନ୍ତ, ମନ ପୋଡ଼ଲେ କେହ ଦେଖନ୍ତ ନାହଁଁ । ତାହା ନୋହ୍ସଲେ ବନ୍ଧୁ ନନପୋଡ଼ା ଦେଖାଇବାକୁ ଗୃହେଁ ନାହଁଁ । ମୁଁ ଯାହା ଇଚ୍ଛା କର୍ଥିଲ ତାହା ଦନ୍ତିଛୁ । ଆପଶାର ବାପ ସଇ କଡରେ ଅଛନ୍ତ । ମୁହଁ ସବୁ କରଚ୍ଛ । ଆଉ କେହ ଦୋର୍ଶ ନୁହଁନ୍ତ । ଗ୍ରମୁଙ୍କର ଆଗପଛ ହେବାର କଚ୍ଛ କଥା ନାହଁ । ଗକ୍ୟରେ ଗ୍ରମୁଙ୍କର ଅପସଶ ନ ହେଉ । ବୁଡ଼ା ନାହଁ, ଶିସ୍ ମୁଣ୍ଡକାଚର ଆଙ୍କା ହେଉ । ବୁଡ଼ା କଥା ଗ୍ରାଡ଼କଆ ଯାଉ । "

ସ୍କା ମର୍ବ, କନ୍ଥିଷଣ ରହ୍ସ ପୁନର୍ସ୍ତୁ ଖ୍ମା ବାର୍ମ୍ବାର ଆଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହେଲ୍ । ଅଧୋବଦନରେ ସକା ଶିର ଛେଦନର ଆଙ୍କ ଦେଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ବଦନ ଅଧିକ ବର୍ଷ୍ଣ ହେଲ୍; ଅନେକେ ପାର୍ଦ୍ଦ କଶ୍ୱାସ ପକାଇଲେ । କାହାର ପାଞ୍ଚି ଫିଞ୍ଚିବା ପୂଟ୍ୱେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ବଦନରେ ଖ୍ମା ଗ୍ଳାଙ୍କୁ ସାଷ୍ଣ୍ଣାଙ୍କ ପ୍ରଣାମ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର୍ ପ୍ରଣାମ କଲ୍ ।

କନ୍ତୁ କେହ୍ସ କଚ୍ଛି କହିଲେ ନାହିଁ । ସମୟଙ୍କ ବଦନ ବର୍ଷାଦ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହ ମବର ନୟବ୍ଧ ଷେ<mark>୪ରେ ''ଜସ୍</mark> ମା ଠାକୁର୍ଣୀ^{୨୪} ଡି:କ ଶ୍ୱମା ଅକାତରେ ଜୁଲ୍ଲାଦ ନିଞ୍ଚରେ ଠିଆ ହେଲ୍ । ସେ କେତେ ୬ ମୁଣ୍ଡ କାଞ୍ଚିଚ୍ଛି । କନ୍ତୁ ଏ ଷେସ୍ଧରର ତାର ବଚନ ୱି୍ଲରୁ ନାଣ୍ଣଁ କ ହସ୍ତ ଚଳ୍ତୁ ନାଣ୍ଣଁ । କଚ୍ଛିଷଣ ଅପେଷା କର୍ଷ ପୁନର୍ସ୍ "ଜପୁମା" ବୋଲ ଡାକ ଦେଇ ଶ୍ୱମା ନଜେ ୬ ଅର୍ଗର୍କାରେ ମୁଣ୍ଡ ଦଦଲ୍ । ତଥାପି ଜୁଲ୍ଲାଦ କାଷ୍ଣ ପୁତ୍ତଳ ପର ଦଣ୍ଡାପୁମାନ । ଆଉ ସମସ୍ତେ ମରବ ନସ୍ତବ୍ଧ ।

ଏହ୍ସପର୍ କହ୍ଛଷଣ ଗଲ୍ରୁ ଜହ୍ଜାଦ ଡାକଲ୍ "ମଶିମା କ ଆଙ୍କ" । ଇଡ ମଧ୍ୟରେ କୁଡ଼ା ସାଧୁ ସରଦାର ଦିଉଡ଼ ଆସି ସ୍ମା ଉପରେ ହାମ୍ଭଡ଼େଇ ପଡ଼ିଲ୍ । ସ୍ୱମା ବେକରେ ଗ୍ଟେଂ ବସିବାର ବାଂ ରଖିଲ୍ ନାହାଁ । ଏତେବେଳେ ସାଧିର କାନ୍ଦ ନାହାଁକ କବ୍ଧ କଥା ନାହାଁ । ବାଣାଶ୍ର ମଧ୍ୟ ଆସି ଆଗରେ ଠିଆ ହେଲ୍ । ଏହା ଦେଞ୍ଚି ନୃଶଂସ ଜହ୍ଜାଦ ଆଦ୍ଧ କର୍ଷ ସମସ୍ତେ ବସୁସ୍ହାପନ୍ୟ । କାହାର ମୁହଁରେ କଥା ନାହାଁ । କାହାର ୨ ଲୃହ ଗଡ଼ବାକୁ ଆରୟ ହେଲ୍ । ଗ୍ଳା ଅଧୋବଦନ । କାହାର ୨ ଲୃହ ଗଡ଼ବାକୁ ଆରୟ ହେଲ୍ । ସ୍କା କହିଲ୍ "ମଣିମ ଜେମା ଏହିଠାରେ ବଳେ କରଛନ୍ତ । ଭୀମା ମୁଣ୍ଡ କାଂଚ୍ଚିବାକୁ ଆଙ୍କ ଦେବା ପୂଦେ ଆପଣ ଏଣିକ ବନେ ନ କଲେ ଜଜେ ଜେମା ଏଠାକୁ ଆସିବେ ।"

ସ୍ତଳା ହଠାତ୍ତ୍ ଉଠି ଗଲେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟାଗମନକୁ ସମସ୍ତେ ଗୃତକ ପର ର୍ଣ୍ଣ ରିଥିଲେ । ତେତେବେଳେ ଆର୍ଷି ପିଞ୍ଚିଡ଼ କେ ୟୁଗ ପର ବୋଧ ହେଲ୍ । ସୁଖର ବଷସ୍ତୁ ସେ ଅନତ୍ତବଳମ୍ଭେ ସ୍ତଳା ଫେର ଆସି କହିଲେ ସେ "ଜେମାଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା ଅନୁସାରେ ଭୀମା ମୁଣ୍ଡ କାଂଶ ହେବ ନାଣ୍ଣଁ କ ସେ ତ୍ତନ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାର୍ କୁତୁ ଦଣ୍ଡ ହେବ ନାଣ୍ଣଁ ।"

ରୀମାରୁସ୍ଟ୍ରାଁ

ଏହା ଶୁଣି ସମସ୍ତେ ଏକ ବାକ୍ୟରେ ବାରମ୍ବାର ସାଧୁ ୨ ମର୍ବ । ସେମାନେ କଚ୍ଛ ଦେଖିଲ ବା ଶୁଶିଲ ପର ବୋଧ ହେଉ ନାହିଁ । କଚ୍ଛ କୁଝି ପାର୍ଲ୍ ପର୍ ବୋଧ ହେଉନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ମୁର୍ଦ୍ଧିରେ କଥା ନାନ୍ଧିଁ । ସେମାନଙ୍କ ମନ କଥା ସେମାନେ ନଜେ ୨ ନାଣନ୍ତ । ଲେକଙ୍କ ସାଧିବାଦରେ କର୍ଲ୍ଲାଦ ଅନ୍ତର ହୋଇଗଲ୍ । ତହାଁ ତ୍ରତ ସେ ତନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାର ଭ୍ରୁଷେପ ନାହାଁ । ଆରି କାନ, ପାଚ୍ଚି ଥିଲେ ବ ପିଭୂଳା ପର କେହି କର୍ଚ୍ଚ ଦେଖୁ ନାହାନ୍ତ । ଶୁଣ୍ଡୁ ନାହାନ୍ତ କ କନ୍ତୁ ନାହାନ୍ତ । ଏହାଦେଖି ଗ୍ରଳା ଆଙ୍କରେ ସେଚେ ସେ କାନ୍ଦ[ି] ଉଠି ଭୀମାକୁ ଦୃଡ଼ତର କର_ିଧଇଲ୍ । ଅନେକ ଚେଷ୍ଟାରେ ବାଗ ପୁଅଙ୍କୁ ଉଠାଗଲରୁ ସାଧୁ ଆଛିରେ ବଡ଼ ପୁଅ ତଡ଼ିଲ୍ । ସେ ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଧଇଲ୍ । ଏଥର ଭୀ ମାକୁ ଗ୍ରୁଡ଼ିଲ୍ ନାହଁ । ଦୁଇ ସୁଅଙ୍କୁ ଧର କୁଡ଼ା କାନ୍ଦବାକୁ ଆରନ୍ହ କଲ୍ । ସୁଅ ଦୁହେଁ ମଧ କାନ୍ଦଲେ । ଗଙ୍ଗା ସମୁନା ସରସ୍ୱାଶଙ୍କ ସଙ୍ଗମରେ ଶୋକର ଉତ୍ତ୍ୟଳ ତରଙ୍ଗ ଉତିଲ । ଲେକେ ସେତେ କହିଲେ କାହାର କାନକୁ କଛୁ _{ବି}ଭ୍ଲ ନାହଁ ।

ଅବଶେତରେ ଲେକେ ଧର୍ସଧର କର ଡନଙ୍କି ଗ୍ରମ୍ଭରେ ଉତ୍ପସ୍ଥିତ କଲେ । ବୁଡ଼ା ସାଧୁ ସ୍ରାଣପଣେ ଦୁଇ ପୁଅଙ୍କୁ କୁଣ୍ଢାଇ ଅଧିକ କାନ୍ଦଲ୍ । ପୁଅ ଦୁହେଁ ମଧ୍ୟ ପିଲଙ୍କ ପର୍ବ ବୁଡ଼ାକୁ କୁଣ୍ଢାଇ କାନ୍ଦଲେ । କାହାର କଥା କଛ୍ଡ ଶୁଣିଲେ ନାହଁଁ । ବାରମ୍ଭାର ସ୍ୱପ୍ଦୁ ରଜା ମୁକ୍ତ ଦେବା କଥା କହି ଆଶ୍ୱାସ ଦେବାରୁ ସେମାନଙ୍କ କାନ୍ଦଣା କମିଲ୍ । ତନ୍ତୁଁ ସଜା ଭୀମା ବସାକୁ ଯିବାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଙ୍କ୍ ९९१

ଦେଇ ସେମାନଙ୍କ ପଡ଼ିଆର୍ ପାଇଁ ଖୁଦ୍ଧିଆ ପ୍ରଭ୍ୱତଙ୍କ ଦ୍ୱାର୍ସ ବସ୍ତ୍ର ଅଳଙ୍କାର୍ ପ୍ରଭ୍ୱତ ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପଠାଇ ଦେଲେ । ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ଥାନୋଲ୍କୁ ଖ ହେଲ୍ରୁ ଗ୍ୱଳା ଭ୍ୱତରକୁ ବଜେ କଲେ । ବୈଠକ ସ୍ୱଙ୍ଗିବା ଜାଣି ଆଡ଼ମାନେ ସେଝା ବାଁ ୪ଧଇଲେ ।

କେମା ଅନ୍ତଃପ୍ୱର ବାସିମ୍ମ । ତଥାପି ଯେଗର ସଂଶୋରେ ଭୀମା ତାଙ୍କ ନନ ଦୃଦପୁରେ ସ୍ଥାନ ପାଇ ଥିଲ୍ ତାହା ପୂବେ ବୋଲ୍ ଯାଇଅଚ୍ଛି । ଭୀମାର ମୁକ୍ତ କଶାବେଳେ ତାଙ୍କର ସସ୍ତକୁ ଆସିବା ଖବର ଭୀମା ପ୍ରତ୍ତ ଲେଭ ମୁଆଁ ସ ପ୍ରକାଶ କରୁଅଚ୍ଛି । କନ୍ଧୁ ଗ୍ୱନାଙ୍କ ନ ଜଣାଇ ସେ କୁଳମର୍ଯ୍ୟାଦା ଶିରରେ ପଦାସାତ କଶ ପଦାକୁ ବାହାଶ୍ଲେ ନାଣ୍ଣଁ ।

ଷ୍ୱମା ଓ ତାହା ବାସ। ସ୍ୱଇଙ୍କ ମୁକ୍ତଲ୍ଭ ଉତ୍ତରୁ କେତେ ଦନ ଗଲ୍ଣି । ତଥାପି ସ୍କା ହରଚନ୍ଦନ ମର୍ଦ୍ଦସ୍କଙ୍କ ଗ୍ରୁଡ଼୍ରଣୀ ପୂଙ୍କପର୍ ରହ୍ଣଅଚ୍ଛ । ଗ୍ରଜା ଗଡ଼କୁ ଫେରୁ ନାହାନ୍ତ କମ୍ବା ସୁଦ୍ଧପାଇଁ ଆଗୋଡ଼ ସ୍ଥିର ନୋନ୍ଧବା ଯାଏ ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ଅଧିତ୍ୟକା ଗ୍ରୁଡ଼ବାକୁ ହରଚନ୍ଦନ କଗଦେବଙ୍କର୍ ଇଚ୍ଚା ଥିଲ୍ପର୍ ବୋଧ ହେଉନାହଁଁ । ଏକ ପଷରେ ସିଲ୍ଲେଚନ ବେବର୍ତ୍ତାଙ୍କ ହସଇ ଜଗଦେବ ସଜା ଦଣ୍ଡକାରଶ୍ୟରେ ପର୍ଷାକିଶ ପର୍ଷାଚିଶ ପର୍ ହୋଇପଡ଼ି ସନ୍ଧର ପ୍ରସ୍ତାବ ଲଗାଇ ଅଛନ୍ତୁ । ଅପର ପକ୍ଷରେ ର୍ଗ୍ୟ ବସ୍ତାର ପାଇଁ ସୁଦ୍ଧ କର୍ବା ହର୍ଚଦନ ମର୍ଦ୍ଦଗ୍ୱକଙ୍କର୍ ବାସନା କୁହେଁ । କେବଳ ଅସର ସଙ୍ଗରେ ଅର୍ଗକତା ଯୋଗୁଁ ନଅର୍ବର୍ଣ୍ଣେଇ ସ୍ରଭ୍ୱତ୍ତଙ୍କ ପର୍ ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ଲେ୍କମାନେ ସାଢପୁରୁଛିଆ <mark>ଉର</mark>ଦ୍ୱାର ଗ୍ରଡ଼ ଏ ଗ୍ଟ୍ୟରେ ଆନ୍ତ୍ରସ୍ତୁ ନେବାରୁ ହରଚନ୍ଦନ ମର୍ଦ୍ଦିଗ୍ତ ସ୍ୱର୍ଯ୍ହଂ ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେଶରେ ଉପସ୍ଥିତ । ସୁତର୍ବଂ ସେମାନଙ୍କର ଏହାଖ ସେଚାଖ ନୋନ୍ସବା ଯାଏ ଆରପଚ୍ଛ କଚ୍ଛ ସ୍ଥିର ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ । ଏ କଥା ନାସ୍ତକ ପାଏକ ପ୍ରଭୃତ୍ତ

ନବମ ପର୍ଚ୍ଚେଦ

କେହି ବୋଲୁଚ୍ଛି----ି 'କ୍ରଣ୍ଣର କଲେ ସାଇବ । ଇବିଚ୍ଚେ ଦୁଃଖ ସହିବ । ଈଶ୍ୱସ୍କ ଢାଙ୍କ·ଅର୍ଦ୍ଧୀଙ୍ଗ ହେଲ୍କେର ଗୋଷ୍କ ଅଙ୍ଗେ ଜଡ଼ ରୁ**ବ୍ୱବଂ' ।**

ସର୍ଷ ହୋଇ ଯେ ନାସ ମନସନା ସ୍ରୀନ୍ତ କଷଞ୍ଚିରେ ଯେବେ ନ କଷେ ।"

ଏଥ୍ ସଙ୍ଗେ ୬ ସୂଣି ଚନକ ନାଗର୍ ଭୃଷ୍ ଭେଷ୍ ରଣଶିଙ୍ଘା ସମସ୍ୱେ ୬ ବା*କ*ର୍ତ୍ତି ତରୁ ଉଲ୍ଟସାଇବା ସଙ୍ଗେ ୬ ସନ୍କୁଖ ସମ<mark>ର</mark> ତଚ୍ଚନର୍ ସଦା ସ୍ପର୍ଗସ୍ୱଖ ଲ୍ଭ ତାଇଁ ମନତ୍ରାଣକୁ ଅଧୀର କିର୍ଡ୍ଡରୁ । ରଥାପି ମଝିରେ ୬ କେନ୍ସ ଗାଉ୍ଚଛି---ି"କ ରସିକ ସେ <mark>। ବ</mark>ରସ ସାହା ମୃଖୁଁ *ନ*କସେ ।

କେ ମାଲ୍ କର୍ଭାଣରେ ଯାଉ<u>ଛି</u> ଗଡ଼ିଯେ । କେ କାହା ଉପରେ ପୁଣ ବସଇ ମାଡ଼ଯେ, କେ ମୋଡାମୋଡ଼, କେ ଇଡ଼ାଇଡ଼, କେ କଡ଼ାକଡ଼, କେଛଡାଛଡ଼, କେ ପଡ଼ାପଡ଼, କେ କୋଡ଼ାନକାଡ଼, କେ ହୃଡ଼ାହୃଡ଼ ଯେ ।

ସ୍ୱଗରେ ବୋଲ ଯାଇପାରେ ଯେ----"ପୋଏ ସକାଡ, କାଛି ଟା ଭଡ଼, ଧାଡ଼କ ଧାଡ଼, ଆଗେ ଦଉଡ଼, ଯୋଡ଼କ ଯୋଡ଼, କୁଲ୍କୃ ବାଡ଼, ତନୁକୁ ଆଡ଼ ଯେ ।

କେହ ଘର୍ଡ଼, ନଅଇ ତଡ଼, କେହ ବାହୃଡ଼, ମାର୍ଇ ର୍ଡ଼,

କାହାକୁ ମୋଡ଼ ଗୁଡ଼ଇ ରଡ଼, ଶିରକୁ ଝାଡ଼ ସେ,

ସତ୍ତଙ୍କି କଣା । ସେମାନେ ସେନ୍ସପର୍ ସ୍ତବରେ ଦ୍ଧନ କାର୍ଟ୍ଟଛନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଗରମଦରେ ସେପର୍ ଉଲ୍ମହ, ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦରେ ସେହିପର୍ ରତ । ସେହି ହେଭୁରୁ ପୁରୁଣା ରୀତ୍ତ, ପାହାଡ଼ିଆ କେଦାର

ସାମାରୁପୁଁ।

ووى

କେ କରଇ ସ୍ନେହ କେ କରେ ଡିଣା", କେନ୍ଧିବା ଗାଡିଛ୍ର----

"କାହା ମନ କାହାକୁ ଜଣା,

କେନ୍ସି ଅବା ବୋଲ୍ଟର୍ଚ୍ଚ---

କେହି ବୋଲ୍ବଛି---"ପର ପୀର୍ତ୍ତରେ କାହିଁକ ମକ୍ତେ କାମିମ୍ମ ହେଲେ ସ୍ୱେହ ଜାତ ଦୁହଇ ଗୁପତ ସ୍ରକାଶ ହୃଅଇ ଅବମ ।"

କେହି ଗାଡିନ୍ଥି---"ଗ୍ରୀତ୍ତଲ୍ଗି, ହେବୁ ସସ୍ ବାଳା ବଇସ୍ରୀ",

ନ୍ଧନ୍ତ କନ୍ଧିଲେ ତ ନ ସେନ୍କୁ ବାର୍ଣୀ"

''ମିତ ତୋ ଚତ୍ତ ନୋନ୍ସଚ୍ଛ କାଶି ରେ

ଯାଉଅଚ୍ଛ, କେମାଙ୍କ ମହଲରେ ମଧ୍ଯ ବାମାମାନଙ୍କର ଖଣାଜିଶା ସ୍ୱରରେ ସୁଲ୍ଲର ସୁମଧିର ତାଳ ମାନରେ କେହି ଗାଉଚ୍ଛି---

ଲେଖା ଆରନ୍ସିଲେ ବସି ବନସୃ-ପତର**ଂ'** ସୈନ୍ୟ ନବାସରେ ସେପର ଏପର ଗୀତ ଶୁଣା

ଗ୍ଚହଁ କୁମର କାତର,

କଶେ ଯଥାଁ ଦର୍ଗିକ ଦର୍ଶଣ ଥିଲେ ମାକ ।

କେହି ବା ବୋଲ୍ଟୁଛି---''ନମ୍ପଳ ଚନ୍ଦ୍ରମଣ୍ଡୂଳ ଶର୍ଚ୍ଚଦେ ବର୍କ,

ଣ୍ଡମାଭୂସ୍ଟଁ।

ଏହ୍ୱ ଗ୍ୱବରେ ଗ୍ଟଳତ ହୋଇ ଏମାନେ ନେମାଙ୍କର ସେଉଁ ପୁରୁଣାକାଳଆ ବେଶ କରିଅଛନ୍ତ, ତାହା ସେହ୍ୱକାଳିଆ କକ ବଚନରେ ଗ୍ଟେଟି ଗ୍ଗରେ ଏହ୍ପପର୍ବ ବର୍ଷ୍ଣନା ଦେଖାଯାଏ, ଯଥା----

''କେ ଜାଶେ କାହା ମାନସ ଗୋ କବ୍ଦ ବଚନକୁ ଆନ୍ତ ଲେଚନକୁ ସୁବେଶ କର୍ଷ<mark>ବା</mark> ବେଶ ॥''

ଅନ୍ତଃପୁର୍ବାସିମ୍ମ ଗ୍ରଣୀ ଓ କେମାମାନଙ୍କର ଚନ୍ତବନୋଦନ କର୍ତ୍ତବାପାଇଁ ଏମାନଙ୍କ ଦୃତ୍ୟ ଗୀତ ପ୍ରଭ୍ୱତ୍ତ ଶିକ୍ଷା । ଗ୍ରଣୀ ଓ କେମା-ମାନଙ୍କ ପର୍ଷ ଏମାନେ ଅସୂର୍ଯ୍ୟମ୍ପଶ୍ୟା ହେଲେହେଁ ବ ଏମାନେ ଅଧ୍ଯପୁନ ପଠନାଦ୍ଧରୁ ବଞ୍ଚତା ଦୁହନ୍ତ । ଏମାନେ ଗ୍ରଶୀ, କେମା, ଗ୍ୱଳ ପର୍ବାରର୍ ମନ୍ଧଳାତ୍ମଦ୍ଦର ସୁଖରେ ସୁଖୀ ଓ ଦୁଃଖରେ ଦୁଃଖୀ । ସେମାନେ ଏମାନଙ୍କର ଆସ୍କଧ ଦେବତା । ଠାକୁର ଠାକୁଗ୍ରଶୀଙ୍କ କଥା ନ ଜାଣି ସୁଦ୍ଧା ସେମାନଙ୍କୁ ଫୁଲ୍ଚଦନ ପ୍ରଭ୍ୱତ ସଜ କଲ୍ପର୍ ଏମାନେ ଆପଣା ୬ ସାଆନ୍ତାଣୀମାନଙ୍କୁ ବେଶଭୂଷା କରିଥାଆନ୍ତ ।

ସରିଶାରେ ଗାଚ ଗାଉଛକ୍ତ ଓ ସଖାଉନ ସାରଙ୍ଗୀ ପ୍ରଭ୍ୱତ ବନାଉ ଛନ୍ତ । ଏମାନେ ଯେ ଜନ ଜନର ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦ ହାଇଁ ଏହା କରୁଛନ୍ତ, ତାହା ନୁହେଁ । ଗ୍ରଶୀହଂସପ୍ତରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲ୍ ଦନୁ ଏମାନଙ୍କର ଚରକୌମାସ୍ୟି ବୃତ । ଲମ୍ପଟ୍ୟ ଛଡ଼ା ଦାମ୍ପତ୍ୟ ସୁଖର ମୁଖାବଲେକନ ଏ ଜର୍ଭରେ ନାହଁ । କନ୍ତୁ ସେ ପଥ ସେପର ଖସଡ଼ା ଓ ତହାଁରେ ସେ କଚଡ଼ା, ତାହାଠାରୁ ମରଣ ସହସ୍ର ଗୁଣେ ଭଲ । ତଥାସି ପରକୁ ସୁଖୀ କରବାରେ ସେ ସୁଖ, ତିହଁରୁ ଏମାନେ କଞ୍ଚତ ନୁହନ୍ତ ।

ଷାମାରୂଯ୍ଁ।

ଏହିପର ଆବାଳରୁଦ୍ଧା, ପର୍ସ୍ଣ୍ରକା, ନାନା ସ୍ୱବଭ୍ଙ୍ଗୀ ସ୍ଗ

ଶ୍ୱମାରୁସ୍ଟ୍ରଁ।

"ସମ ଚର୍ମରେ ବେଣା, ବ୍ୟସ୍ତ ପ୍ରତନକୁ ମଣି, ମଶିହନା ଫଣୀ ସ୍ଥକତ କ ହୋଇଚ୍ଛ, ଅଗ୍ରେ ରତ୍ନଝ୍ଟ ମାସ୍ୱଳ୍ଚ, ଶ୍ୱସ୍ୟୁର ମୃର୍ଡି-ସ୍ମୃକ୍ଟ ତାସ ସୂଞ୍ଜ ଉଦସୃକୁ କରୁଛୁ ଛୁ l ମ୍ଳବ୍ୱରା ମାଣିକ୍ୟ ମଣି, ସନକୋଳେ କ ପଶୁଚ୍ଛି ମିହିର୍ମଶି ॥ କାଠି ସ୍ପର୍ବ ଝର୍ବ ମୋଚ୍ଚ, ଶୋତ୍ସ ଶଶୀ ସ୍ୱରୁ ସ୍ତ୍ର ଦେହବନ୍ତ ତମ କଳେ ଖୋସନ୍ତେ ଭ୍ରକ, ନାନାବର୍ଣ୍ଣ ପୁଷ୍ପମାଲ, ବେଡାଇ ଦେବାରୁ ଆଳି, ଗଳରୁଦ୍ଧତ କଲେ କ ତାସ୍ଏ ମିଳ ! ଶାଚ୍ଚ ରଙ୍ଗ କୁସୁମ ଝର୍ ସଧା ଉଦ୍ଗାର୍ବ ମନ କରୁଛୁ ସର୍ ! ଡ୍ଡ୍ମାଙ୍ଗୀ ସଙ୍କ ପାଇଁ , ମୋଡ ଜାଲ କ ଶୋହଇ, ମର୍କତ ଗବାଷେ ବଧ୍ କର୍ଣ ଗଳ, ସୀମନ୍ତ ଗୁନ୍ଦିବା ସନ୍ତ ପୀତ, ମଳ, ରଙ୍ଗ ରୃନ୍ନ, ବନ୍ଧା ଅଧା ଇନ୍ଦ୍ରଧନ୍ ଉଦସ୍ତ ଭୁଳ । ତହଁ ଦଆ ସିନ୍ଦ୍ର ଗାର, କାଳର୍ଦ୍ଦୀ ମଧେ କୁ ସ୍ଥିତ ଶାରୁଦା ଧାରୁ ॥ ଶିଶୁଅଳ ପର୍ପାଚୀ, ଅଳକେ ଅଳକା ସଚ୍ଚି, ଶ୍ରାମୁଖକୁ କଞ୍ଜ ସକ ବେଡ଼ନ୍ଦନ୍ତ କ ! ଶୋହେ ଗୁରୁଚନ୍ଦ୍ ଝ୍ରୁମ୍ବା, ଦେଖି ହୁଦ ଯାଏ କମ୍ପି, କଳା ସନ୍ ଶର୍ଶୀ ଅଲ୍ଯ ବାହାର୍ଚ୍ଛ କ ! ଝିଲମିଲ ମାଳ ମାଧଗ ବଦ୍ୟରେଖା ନବଦ୍ଦନେ ମିଶିଲ ପ୍ରଶ୍ର ॥

ଧଇଯ୍ୟ ବାସ କର୍ତ୍ତ୍ରଶ୍ର ଝଲକା ପାନପଚ୍ଚୁସ୍, କେଶଗ୍ୱହ କହ୍ୱା ବେଡ଼ାଇବା ବଧିର, ଭ୍ୟୁର୍କା ଶ୍ରେଣୀ ସ୍ୱର୍ଙ୍ଗା, ଚୋପି ଚନ୍ଦନ କ ଭ୍ରଙ୍ଗୀ, ହସେ ଦନ୍ତ ଦଶେ ମୁଖଚନ୍ଦ୍ ଲେଭରେ । ଗଣ୍ଡେ ଲେଖା ବାଙ୍କ ମକସ, ସ୍ଥିତ ଗ୍ରରୁ କୁଣ୍ଡଳୀ କୁଣ୍ଡଳ ଗୃଭୁଷ୍ ॥ ଡଳକ ଚନ୍ଦ୍ରମାଶ୍ର, କ ବର୍ଷିବ ଗୋଚ୍ଚି ପାଚ୍ଚି, ଶ୍ରାମୁଖ ଲ୍ବଣ୍ୟସିଇ କଳନେ ବହୃ ବନାଇ ରୂନତ ତମ୍ବ, ଷେପଣ ଭଳକ କର, ଥଳ ନପାଇ ଲ୍କରେ ରୁଡ଼ିଲ୍ ସେହି । ଅଧେ। ମୁଖେ ତତ୍ସ ସସ୍ତୁ ତାର ଶିର୍ଟ୍ଟୋପର ସିଦର ମଣ୍ଡଛୁ ॥ କର୍ଷ୍ଣେ ମର୍କ୍ତ ପାଞ୍ଚକ, ୍ଗଣ୍ଡେ ବମ୍ଚି ଝ୍ଟକ, ଶଶିଅଙ୍କେ ପହୁଡ଼ାଇ ଅନ୍ତୁ ନଶିକ, ବାଳ ନାମୁ ହେଲ ବାର୍ଜୀ, ବାର୍ଜୀକ ତୋ ଉର୍ ଗ୍ରଳ, ଗରେଦ ସକାଶୁଁ ବହେ ଫିଲ ଛିବିକ । ଚାଚ ସିଦ୍ଧି ରଖିବା ପାଇଁ , ବକ୍ରବତ ବ୍ରକମ୍ଲୀ କର୍ଡ଼ୀ ବହଇ ॥ ଧମାର ମୁଖ କଧିର, କୋଳେ ନେସ ଇଭବର, ଥିଲ୍ ଓଷ୍ଟାରୁଣ ଗୃହଁ କ ସକ୍ରଚତ, କଳାଲ୍ଞ ସୂହ କ ସେ, ଗୁନ୍ଲା ହୋଇଛୁ ବଡଶେ, ଅଚେଷ୍ଣ ଝସ କମଳେ ଥୋଇଲ୍ବତ । ମୁଦାନେନ୍ଧ କ ଶୋଇ ଦେଶ, ପତ୍ଧ୍ୱ କୋଷେ ରୁସ୍ତ ମୁନ ଲାଞ୍ଜ ଆର୍ଭ୍ରଷେ ॥

କେଲସଦନରେ ମଧୁଶସ୍ୟାକୁ ମନେ ନ କର୍ଷ କବଙ୍କ ବଚନ ଓ ନଜର ଲେଚନ ପାଇଁ ଯେ ସିଂହାସ୍ମାନେ ଅବବାହତା ଜେମାକୁ ଏପର ସନ କର୍ଚ୍ଚକ୍ର, ତା ଉଦ୍ଧୃତ କବତାର ଉପମାମାନେ ନନେ ସ୍ପଷ୍ଣ ପ୍ରକାଶ କର୍ଚ୍ଚକ୍ର, ା ପୁଶି ଏ ବେଶ ସେନ ନେମା ଫ୍ଲେଇ ବା ଗେସ୍କେଇ ହେବାର ନୁହନ୍ତ୍ର । ତାଙ୍କୁ ଏଥିରେ କଚ୍ଛ ନୂଆ ନାହଁ, ଏହା ତାଙ୍କୁ ଦନକଆ ନୁହେଁ । ଆବାଲ୍ପରୁ ପ୍ରତ୍ତଦନ ଏହ୍ପପର ବେଶ-ମାନ ହୋଇ ୬ ସେ ଏଥିରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଗଲେଶି । ତଥାପି ଦେଶକାଳ ପାସ ସେନ ଏକ ବର୍ସ୍ସ ସେ ଭ୍ରନ୍ ୬ ସ୍ପବ ଜନ୍ନାଇ-ଥାଏ, ତାହା ଏକ କଥାତ୍ରତ୍ତ ଭ୍ରନ୍ନ ୬ ଉପମାର୍ତ୍ର ସ୍ପଷ୍ଣ ଜଣାଯାଏ । ଚର ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ ବ ଆଜ ସେ ଜେମାଙ୍କ ମନରେ କ ସ୍ପବ, ତାହା ସେ ଜାଣନ୍ତ । କରୁ ଦେଖାଯାଉ୍ଚ୍ଛ ସେ, ପର୍ଗ୍ଦ୍ରକାମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତ

ଶ୍ୱାସେ ସ୍ରଫ୍ଲିତ ଗୁଣା ଶୋହେ ମଳା ନାକଚଣା, ଓଷ୍ଟାରୁଣେ ଗ୍ରୁସ୍ଟା କପସ୍ତ ସିଖିତ, ଫାନ୍ଦ ପାତ୍ତ କ ମଲ୍ୟ, ଆର୍ପାଶେ ଜାଲନଥ, ଦୃଷ୍ଣ ମୃଗ ଧରବାକୁ କରଚ୍ଛି ମନ୍ତ । ପାନବୋଳେ ଅଧର କ୍ୟୋଡି, ପଗ୍ରଖେଳା ଶ୍ରାନ୍ତ ଶୁଆ ଅରୁଣ ସ୍ତ । ନସୋଚତ ହେଲେ ମାଳୀ, ପାଞ୍ଚଳନ୍ୟ ଶଂଖ ଭ୍ରଲ, ସଞ୍ଚରହ ଶ୍ରକେ ପୂଜା ପାଇଲ ଗ୍ରୀବା, କ୍ରନ ପାଶର ପର, ନାନାରନୁ ଗୃପସର, କପୋତ ଲକ୍ଷ୍ୟରୁ ବନ୍ଦୀ ହେଲ୍ ଗ୍ରଳବା । ହାରୁ ଶିର୍ବ୍ବମଣି ପ୍ରଛରେ, କାର୍ତିକ ସଞ୍ଜା ରୋପିତ କଏ ସଭୁରେ ।"

ିଆ ଅଛକ୍ତ । ସମ୍ଭୂ ୱରେ କୁଙ୍କୁ ମରଞ୍ଜିତ କବଧ କାର୍ରକାର୍ଯ୍ୟର୍ଭୁବିତ ଖନ୍ତିଏ ଭୂର୍କ ପସ ସୃସ୍ତକ ଓ ତତ୍ତାର୍ଶ୍ୱେ ୱଞ୍ଚିକବାଡ଼ ମଧ୍ୟରେ ସୁଗର ଢିଜିଳ ତୃର୍ଣ୍ଣ ରୋଞ୍ଚିଏ ରୌତ୍ୟ ପ୍ରସାପ ସ୍ଥାପିତ । ନେମା ସ୍ଥିରଦୃଷ୍ଣି । ସେ ଦୃଷ୍ଣି ରୋଞ୍ଚିଏ ରୌତ୍ୟ ପ୍ରସାପ ସ୍ଥାପିତ । ନେମା ସ୍ଥିରଦୃଷ୍ଣି । ସେ ଦୃଷ୍ଣି ସମ୍ପୁ ଖସ୍ଥ ସୃଥକ ବା ତଦୁପରସ୍ଥ ଚନ୍ଦନକାଷ୍ଠ ଓ ଗନଦନ୍ତ ମିଶ୍ରି ତ ସିଂହ ମୂର୍ତ୍ତି ଉପରେ ନୂହେଁ । ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଣି ସୁମାଳ ଗଗନରେ ସ୍ପରକ ରଥାଙ୍ଗ ସମ ସୁରମ୍ୟ ସୁଧାକରରେ ନ୍ୟସ୍ତ । ଦୁଗ୍ଧ ଫେନ-ନର ଶସ୍ୟୋପର ଆର୍ସୀନା ଷ୍ପର୍ଦ୍ଧ ଦୃଷ୍ଣିନ୍ୟସ୍ତା । ଉପସ୍ପେକ୍ତ ପ୍ରକାରେ ବଭୂଷିତା ଷୋଡ଼ଣ ବର୍ଷୀସୁ। ସୁବଙ୍ଗ କପର ଦେଖାଯାଉ ଅଛ , ତାହା ରୁଚ ଅନୁଯାଇ କଲ୍ପନା ସେପର ଅଙ୍କନ କରବ, ଦେଖିଥିବା କବ ଭ୍ୟ ଆଡ୍ କେହ୍ସ ସେପର କର ନପାରେ । ଏହ୍ସପର ଅବସ୍ଥାରେ ସ୍ଥ୍ୟ ବଳେକଲେ, ସ୍ଥ୍ୟ ବଜେକଲେ

ଏହ୍ୱପର ଅବସ୍ଥାରେ ଗ୍ରମ୍ଭ ବଜେକଲେ, ଗ୍ରମ୍ଭ ବଜେକଲେ ବୋଲ ଚହଳପଡ଼ିଲ୍ । ଗାନ ବାଦ୍ୟ ବନ୍ଦ ହେଲ୍ । ପର୍ର୍ଣ୍ଣର୍କା-ମାନେ ଧାଇଁ ସାଇଁ କେମାଙ୍କୁ ସେତ୍ତଗଲେ । କେମା ମଧ୍ର ଉଠି ଧୀର ଗମ୍ଭୀର ତ୍ସବରେ ଠିଆହେଲେ ।

ସନା ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ସେମାଙ୍କ ସହତ ସମସ୍ତେ କୁହାର ହେଲେ । ସନ୍ତା ଆସନରେ ଉପବେଶନ କଲେ । କନ୍ତୁ ନେମା ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲେ ।

ଡ୍ପବେଶନ କର ସନା କେମାଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧନ କଲେ, ''ଏ ଜେମା ! ଏ କେତେହନ ହେଲ୍ ବଡ଼ ବ୍ୟନ୍ତ ଥିଲ । ଭୂମେ ସବୁ କପର ଅନ୍ଧ ?''

ନେମା-ସ୍ତ୍ସଁ ରଲ୍ ।

ସ୍ରତ୍ତ୍ୱତିରେ ତାଙ୍କର ମନ ନାହିଁ । ତଥାସି କେତେ ଜଣ ଏସ ଘୃମର ଆଲ୍ଚ, ରୂପା ପାନବଂଚା ପିଙ୍କଦାମ ଧର୍ ପ୍ରରେ ମର୍ବ ହୋଇ ଷ୍ୟମାରୁମ୍ହଁ।

ସିଙ୍ଗାରମା — ଭଲ ଅଚ୍ଛନ୍ତ, କନ୍ତୁ ଆଗ କେମା ଆର୍ଡ୍ଡ ନାହାନ୍ତୁ । ଏବେ ଠା' ପାଶି ବେଳେ ଖାଲ ଗ୍ରୁମ୍ଭ ଜେମାଙ୍କୁ ଦେଖନ୍ତୁ ।

ସଜା---ମୂଁ ଏ କେଡେବନ ହେବ ଖାଲ ବୈଲଷଣ ଦେଖୁଛୁ । ମନେକରେ ବଶେଷ କନ୍ଥ ନାନ୍ଧିଁ ।

ସି---ଆଗ କଥା କ ଆଷ୍ଠ କର୍ଚ୍ଛ ଅଚ୍ଛ ? ଏବେ ଆଷ୍ଠ କଣ୍ଢେଇ ବାହାସରେ କ ପଶା, ଗଞ୍ଜପା, ସତରଞ୍ଜ୍ର, କଷଡ଼ି, କ କାଞ୍ଜିପତେଇ ଖେଳରେ କ ଗାଇବା ବନେଇବାରେ ମନ୍ଦାହଁଁ । ଏବେ ଖାଲ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖା ଯାଷ୍ଠଚ୍ଛ । ''କାହଁରେ ମନ ସହି, ସ୍ରସଲ ହେଉ ନାହଁ, କହ ଏଥିକ କେଉଁ ଗଡକ ଗୋ ।''

ସେନ୍ଧ ତ ପ୍ରୀତ୍ତ ସଥେ ପାଦ ଦେବ । ଗ୍ରୀତ୍ତମହାପାସ, କ୍ରତାର୍ଥ ହେତ୍ର ପ୍ରେମମୟ ଜପ ।" ସର୍ଖା ସେପର୍ ଗୀତ ପଦକ ଗାଇଲେ, ତହଁରୁ ଜଣାଗଲ୍ ସେ ପ୍ରତ୍ତ ଅଷର ମାନସପଟରେ ଗଣ୍ଢର୍ ଅଙ୍କନ କର୍ବା ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଏହା ଶଣି ଗଳା କରୁଷଣ ମର୍ବ ରହି, ଜେମାକୁ ସମ୍ବୋଧନ କର୍ କହିଲେ, "ମା, ତମର୍ ଏ ଗୀତ ପଡ଼ା କାହଁକ ?" ।

ଆଧ୍ଧାଡ଼ ଶୁକ୍ଳ ବସ୍ଡ଼ାରେ ପାଠକଲ୍ । "ବନ୍ଧାଇବ ଯେ ସ୍ତ୍ରାର୍ସ୍ବରେ ଗ୍ରୁଡିକ ।

> ମଡ ବଳାଇବ ସେହ ପ୍ରୀତ୍ତକ । ଙ୍କବନ ଯାହା ସୁଆସୃତ୍ତେ ଥିବ ।

କେମାଙ୍କଠାରୁ କନ୍ଧୁ କଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କନ୍ତୁ ଉତ୍ତର ନ ପାଇ ପୋଥିର ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଅଂଶ ପଡ଼ିବାକୁ ନେମାଙ୍କ ପ୍ରିସ୍ବୃତମ ସଖିକ ଗ୍ରକା ଆଲ୍ମାଦେଲେ । ଇତ୍ୟତ୍ତଃ ହୋଲ୍ ପର ହୋଇ ସର୍ଖା ଧାରେ ଧାରେ ଯାଇଁ ଶଯ୍ୟାତଳେ ସମ୍ଭୁମେ ଉତ୍ପବେଶନ କରି ସୁସ୍ତକରୁ

ହେଉଥିଲ୍ ଗ୍ରମ୍ଭ ନଳେ ଦେଖିନଅନ୍ତ ।

ଗ୍ରଳା---ସେ କଅଣ ପଡା ହେଉଥିଲ୍ ? ସି----ପଡ଼ା କାର୍ଣ୍ଣ ? ନାଁକୁ ଆଗରେ ପୋଥି ପଡ଼ନ୍ତୁ । ଆଖି ଆଡ଼ ମନ କେଉଁଠି ସେ କାଣନ୍ଧ । ଆଗରେ ତ ପଡ଼୍ବରୁ । କଅଣ ପଡ଼ା

ବା ହେ**ବ** କଅଣ ?

ଆକ୍ଷା ହେଉରୁ । ସେ ତମା ଚ୍ଛେଉ୍ତ୍ରୀ, ଆମେ ସେତେ ହେଲେ ପର । ଆଉ ଆମେ କବା ଲେକ । ଆମ ଉତ୍ତରେ କର୍ତ୍ତ୍ ଷଣ ଯାଏ କାହାରଠାରୁ କର୍ତ୍ତ ଉତ୍ତର ନ ପାଇ ଗ୍ଳା ପୁନର୍ସ୍ କେମାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କହଲେ, 'ମା ଭୂମର ପୂଅ ଝିଅ ନୋହ୍ୱବା ଯାଏ ପୁଅ ଝିଅଙ୍କ ପାଇଁ ବାପ ମାଆଙ୍କ ମନ କଅଣ୍ ତାହା ଭୂମେ କାଶିପାରବ ନାହଁ । ନଜ ପୁଅ ଝିଅଙ୍କ ପାଇଁ ଯେପର ମନ ହେବ ବାପ ମାଙ୍କ ପାଇଁ ସେପର ହେବ ନାହାଁ ସତ । ତେବେ ତମ ପାଇଁ ଆମ୍ଭ ମନ କଅଣ ଦୃଏ, ତାହା ବୁଝି ପାରବ । ବୁଡ଼ା ସାଧି ସରଦାର କଥା ତ ଜାଣ । ଏବେ ସରୁ ଦେଖି ଶୁଣି ଭୂମ ପାଇଁ ଆମ୍ଭ ମନ କଅଣ ହେଉ୍ଚ୍ଛ ବୁଝୁ । ସେ ଦନ କହଲ ଷ୍ୟମା ଓ ତା ବାପା ସ୍ତର ଭନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ କାଚ୍ଚରୁ ଗ୍ରୁଡ଼ଦେଲୃଁ । ଏବେ ତମ ମନ କଣ ଫିଚାଇ କହଲ ମା ?''

କେମାକୁ କର୍ଚ୍ଛ ଷଣ ମରବ ଦେଖି ସିଙ୍ଗାରମା କହିଲେ, "କଥାରେ ଅଚ୍ଛି, ପୁଅ ବାପର ଝୁଅ ମାଆର । କେମାଙ୍କର ମା ନାହାନ୍ତି । ସେ ମନକଥା ଫିଁ ଚାଇବେ କଅଣ ?"

- ସଜା----ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ଆମ୍ହେ ବାପ ଆଉ୍ ମାଆ ଦୁଇ । ଆନ୍ହଲୁ ନ କନ୍ଧିଲେ ଚଳବ କାହୃଁ ? ପୁଣି ସାହା ଈଶ୍ୱରଙ୍କଠାରେ ଲୁଗ୍ଢଇ ନ ପାର୍ଚ୍ଲ, ତାହା ବାପ ମାଙ୍କଠାରେ ଲୃଗ୍ଢଇବ ତ ଆଉ୍ କାହାକୁ କନ୍ଧିବ ?
- ସି-----ଆଜ୍ଞା ଅପର୍ସଧ କ୍ଷମ' ହେଉ । ଈଶ୍ୱର୍ ତତ୍ତ୍ର ସର୍ଗୁ ଦେଖିଛନ୍ତ୍ର । ତେବେ ସେତେ ଭଲ କଥା ହେଲେ ବ ଗ୍ରୁମୁ ନଜ ମନକଥା ନଜ ବାପ ମାଙ୍କୁ କହି ପାରୁଥିଲେ ନା ଏବେ ବ ପାରବେ ?
- ସ୍କ୍ ତେବେ କଅଣ କପର୍ବ କସ୍ହେବ ? ଗ୍ରେଗ ନ ନାଶିଲେ ଧନୃନ୍ତସ୍ତ ବ କଅଣ କରପାରନ୍ତ ?

- ଏତେ କହି ଷ୍ୱମାକୁ ଶୀସ ଡକାଇ ଆଶିବାକୁ ଗ୍ଳା ଆଙ୍କ ଦେଲେ ଏଙ୍ ଇନ୍ଦୁ ମଖଙ୍କି ପର୍ଣ୍ଣଲେ, ଏଇନା ଆଉ କର୍ଚ୍ଛ ଅଚ୍ଛ ? ଇ—ଆଙ୍କ ! ସଦ୍ଧ ଷ୍ୱମାର୍ ଆପଡ଼ି ନ ଥାଏ, ତେବେ ତାକୁ ଏଠାରୁ ଅନ୍ତର ହେବାକୁ ଆଙ୍କ ଦେବାପାଇଁ ନେମା
- ଇନ୍ଦୁ ମଙ୍ଗ—ଗ୍ରମ୍ଭଙ୍କ ସମ୍ପ୍ ଏରେ ଖ୍ୟମାଠାରେ କର୍ଚ୍ଛ କଥା ଅଚ୍ଛ । ତାହାର ରଣଜ୍ଧତ୍ ଶାଡ଼ୀ ସେନ ଏଠାକୁ ତାକୁ ଅଣାଇ ଆଙ୍କା ହେବାକୁ ନେମାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା । ଗ୍—ଭୂଇଁ ଆମାନେ ତ ମହଲ ଭ୍ତରକୁ ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତ ।

ଏ ଆଉ ବଡ଼ କଥାଚାଏ କଅଣ ?

- ି"ଅପର୍ୟ ଷମା ହେଲେ କର୍ଚ୍ଛ କହିବ ।´´ ର୍---ଏଥିରେ ଆଉ ଅପର୍ଧ କ'ଣ ? ନର୍ଭସୂରେ ଭୂମେ ସ୍ପସ୍ପ, କଥା ଶୀଦ୍ ପ୍ରକାଶ କର୍ ।
- ସ୍କାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନରେ ସମସ୍ତେ କର୍ଚ୍ଛକ୍ଷଣ ମାରବ ରହ୍ଧଲରୁ ଜେମାଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତ ଅନୁସାରେ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ସଖୀ ଇନ୍ଦୁମଖ କହିଲେ, ''ଅପସ୍ଧ ଷମା ହେଲେ କର୍ଚ୍ଛ କହିବ ।''

କଲ୍ ।

ଏହା ଶୁର୍ଶି ସକା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ମର୍ବ । ସ୍ରଚଲତ ସ୍ରଥା ଅନୁସାରେ କେମା ପ୍ରଭୃତ୍ତଙ୍କର ଅବଗୃଣ୍ଠନ ନ ଥିଲେହେଁ ମନୋତ୍ତ୍ସବ ଜାଶିବାକୁ କେହ କାହାଶ ମୃହଁ ପ୍ରତ୍ଧ ଦୃଷ୍ଣି ପାତ କରୁ ନାହାଁ । ସମସ୍ତେ ଅଧୋବଦନ, ସେଝା ମନକଥା ସେଝା ଜାଣନ୍ତ । ଏହ୍ ଏଅସ୍ଥାରେ ଜଣେ ପ୍ରୌଡ଼ା ସ୍ପୀ ସ୍ୱମାକୁ ଗ୍ରମ୍ନରେ ଉପସ୍ଥିତ

ଇ----ଆଙ୍କ, କେମାଙ୍କ ପେଂଚ ଉତର କଥା କସ୍ପୃଚ୍ଛ ସେ, ବୃନ୍ଦାବନ ନ ପଠାଇଲେ ଜେମାଙ୍କୁ ଆଉ ଅଧିକ ବନ ଦେଖିବେ ନାଣ୍ଣି ।

ସ୍---ହଇହେ ଇନ୍ଦୁ ! ତମର ସରୁ ଏ କ କଥା ? ତମେ ସରୁ ପିଲ୍ଗୁର୍ସ । ଖାଅ, ପିଅ, ହସ, ଖେଳ । ଭୂମର ସରୁ ଏ କ କଥା ? ଭୂନ୍ୟେ ପିଲ୍ଏ ସରୁ ବୃନ୍ଦାବନ କଥା କଣ ଜାଣିଛ ?

ଇ----ଆଜ୍ଞା, ଆଦୃର କଥା ଅଚ୍ଛ । ସ---କଅଣ କୁହ କୁହ, କଚ୍ଛ ଉରନା । ଇ---ବୃନ୍ଦାବନରେ ବାସ କରବାକୁ କେମା ଗ୍ରମ୍ପରୁ ମେଲ୍ଶି ମାଗୁଛନ୍ତ । ସ---ହୋଇ ହେ ! ସିଂଗାଷ ! ଏ ସରୁ ପାଗଲ ହେଲଣି କ ?

ଶ୍ୱମାରୁପୂଁ।

ତ୍ତ୍ୱା--ମଣିମା ବଗ ହୋଇ ହଂସ ସଙ୍ଗେ ରହ୍ସବାକୁ, ଭେଳା ହୋଇ ସମ୍ଭଦ୍ରରେ ସ୍ୱର୍ସିବାକୁ, ବାମନ ହୋଇ ଗ୍ସନ୍ଦ ଧରବାକୁ

ଗ୍ – ତାର୍ କଥା କଣ ?

ଷ୍—ମଶିମା, ଗ୍ରମ୍ଭ ଗହଣ ଗ୍ରିଡ଼ ଯିବାକୁ ମନ ହେଉନାହିଁ କ ଗ୍ରମ୍ଲ ଗହଣରେ ରହିବାକୁ ମନ ହେଉନାହିଁ । ତେବେ ମୁଁ ଗୃଣ୍ଡାଳ ସେଥିକ ଭାନନ ନୁହେଁଁ ।

ଗ୍ -- କାନ୍ଧଁକ ?

ୟା-- ମଣିମା ସେ ବଡ ନିଟର୍ଷ କଥା ।

ସ୍---ଲଡ଼େଇ ନ ହେଲେ ?

ର୍---ଏପର୍ କଥା କାହିଁକ ? ଶ୍---ମଣିମା, ସେବନ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ସାଇଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାଆନ୍ତା ।

ୟ---ଲଡ଼େଇ ହେଲେ ମୁଁ ମର୍ଯାଆନ୍ତୁ ।

ସ୍---ମଶିମା, ଆଡ୍ର କଣ ଲଡ଼େଇ ହେବ ନାହଁ କ ? ସ୍---ଭୃମ୍ସେ ଲଡ଼େଇ ଗୃହଁ, ନାଁ ଗଡ଼କୁ ଯିବାକୁ ଗୃହଁ ?

11/001 41/0(4/ :

ସେ ଦୁହେଁ କୁହାର କରବାରୁ ସ୍ରୌଡ଼ା ସ୍ୱୀ ଅନ୍ତହିତ ହେଲ୍ । ସ୍ୱମା ଠିଆ ହେଲରୁ ସକା ଦେଖିଲେ ସେ, ମୁଣ୍ଡରେ ରଣକତ ଶାଡ଼ୀ ବାନ୍ଧ ସବଣ ସମ୍ପ୍ ୱରେ ଇନ୍ଦ୍ରକତ ବା ବାଳ ଜକ୪ରେ ଅଙ୍ଗଦ ପର ସ୍ୱମା ସ୍ୱମ ପର୍ ଠିଆହୋଇଛୁ । ଏଥିସ୍ରଡ ଭୁଷେପ ନ କଲ୍ ପର ହୋଇ ସକା ପର୍ସ୍ତଲେ "କ ସ୍ୱମ; ଲଡ଼େଇ ନ ହେଲେ ଭୂମ୍ଭେ କଅଣ କରବ ""

ଇଚ୍ଚା ହେଉଚ୍ଛି । ଗ୍ରୁମ୍ନ ଆଉ୍ କଚ୍ଛି ପର୍ର୍ରୁନ୍ରୁ ନା, ମତେ ମାର୍ବଦେଇ ବା ଚଡ଼ଦେଇ ତାର୍ଶ ଦଅନ୍ତୁ । ଏତେ କନ୍ଧ ଷ୍ୱମା ମରବ ହୋଇ ଅଧୋବଦନ ହେଲ୍ ।

କଚ୍ଛିଷଣ ମର୍ବ ରହ୍ସ ସ୍ଟା କହ୍ୱଲେ, ''ଇନ୍ଦୁ ! ଶ୍ୱମା କଥା ତ

ଶ୍ରଣାଗଲ୍, ଏଥିକ ଜେମା କଣ କହନ୍ତ ?"

ଇ– ଆଙ୍କ, ସେ ରଶକତ ଶାଡ଼ି। କାଡ଼ି ଦେବ । ଏହା ଶୁଣି ସଜାଙ୍କ ଆଦେଶ ମତେ ଷ୍ୱମା ଶାଡ଼ି। କାଡ଼ି ଗ୍ରୁମ୍ନରେ ରଖିଦେଲ୍ । ଏହି ସମସ୍ତରେ ଜେମା ନଳ ମଥାମଣି ମୁଣ୍ଡରୁ କାଡ଼ି ସର୍ଖା ଇନ୍ଦ୍ରମଞ୍ଚଙ୍କି ଦେଲେ । ସ୍କା ଓ ଆଡ୍ଡମାନେ ଶର୍ବାପିରି ପର୍ ଚକତ ସ୍ଥକତ ନେସରେ କେବଳ ଅନାଇ ଅଚ୍ଚକ୍ତ । କାହାର୍ ଚଲ ନାର୍ଣ୍ଣ୍ । ମଥାମଶି ନେଲ୍ ଡ୍ୱତ୍ସରୁ ଇନ୍ଦ୍ରମଙ୍ଗ ଶାର୍ଡ଼ୀ ଡ୍ଠାଇ ନେଇ ଧୀର ଗମ୍ଭୀର ଭ୍ରବରେ କନ୍ଧିଲେ---

"ରଣକତ୍ ସିଂହେ ! ନେମାଙ୍କର ଏହ ମଥାମଶି ଧର ।" ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ସଜା ସ୍ରଭ୍ଞ ସୂଙ୍କ ପର୍ ରହ୍ଣଲେ । କେବଳ ଙ୍କମା ମଥାମଣି ନେଇ ମୁଣ୍ଡରେ ୁଛୂଆଁ ଇଲ କନ୍ତୁ କାଷ୍ଠପିଭୂଳୀ ପ**ର** ଏକ ଦୃର୍ଣ୍ଣ ରେ କେମାଙ୍କୁ ଗୃହଁ ଠିଆ ହୋଇରହଲ୍ ।

ତହୃଁ ଇନ୍ମଟା ପ୍ଟପର କନ୍ନଲେ, "ର୍ଶକତ୍ ସିଂହେ ! କେମା ଲୃକ୍କାର୍ସ୍ ତ ସବରେ ରହ୍ଧବେ । ଭୂନ୍ଟେ ଯେବେ ଇନ୍ଦ୍ରଯୁ~ ମାନ ଦମନ କର୍ଷ କର୍ବ କାର କମ୍ପିଳ ସ୍ରେମମସ୍ତ ସୁ ରୁଷ ହୋଇ ଏହ୍ସ ମଥାମଣି ଘେନ ଜେମାଙ୍କଠାରେ ଉ୍ପସ୍ଥିତ ହେବ, ତେବେ ଏହ୍ୱ ରଣଜ୍ନତ୍ ସିଂହ ଶାଡ଼଼ି। କତେନ୍ଦ୍ର ପୂ <mark>ପ</mark>ଦର ଶାଡ଼଼ି। କର ନେମାଙ୍କ- ଠାରୁ ପୁନଗ୍ୱପ୍ନ ପାଇବ । ଆନ୍ସ ନେମାଙ୍କର ଏହ କଥା । ଏଣିକ ଭୂମର ଯାହା ଇଚ୍ଚା ତାହା କର ।

ଏହା ଦେଖି ଶୁଣି କ ସମସ୍ତେ ପୂଙ୍କପର ମରବ, ନୟଦ୍ଧ । ଏହସର କର୍ତ୍ତ୍ରକଣ ଗଲରୁ ଶ୍ରମ୍ଭରେ ଜୁହାର କର ସ୍ୱମା ସ୍ରସ୍ଥାନ କଲ୍ । ତଦୁତ୍ତ୍ୱରେ ସର୍ଖାମାନଙ୍କ ସହ ଜେମା ନଜ ପ୍ରକୋଷ୍ଠକୁ ବଜେ କଲେ ଏଙ୍ ଆଉମାନେ ନମେ ୨ ସେ ସାହାର ତଥ ଅନ୍ସରଣ କଲେ । ଏଥି ଉତ୍ତ୍ରରୁ ଦେଖିବା ଶୁଣିବା କା ଲେଖିବା ଭଳ କର୍ଚ୍ତ ସଞ୍ଚିଲ୍ ନାହ୍ଣ୍ । ଶୁଣାସାଏ ସେ, ବହୃଦନ ଉତ୍ତରୁ ଅନ୍ତମ କାଳରେ ସୂଙ୍କୋକ୍ତ ସ୍ରକାରେ ଜେମା ଓ ଷ୍ୱମାଙ୍କର ଭେଞ୍ଚ ହୋଇଥିଲ୍ ଏଙ୍ ସେତେବେଳକୁ ଉଭସ୍ତେ ସୂର୍ଷ୍ଣ ପ୍ରେମମସ୍ତ ।

କେମାଙ୍କର ଏପର ବ୍ରତ ଅବଲମ୍ଭନ ସମ୍ଭରେ ଏହି ବକ୍ତବ୍ୟ ଯେ ପାଞ୍ଚସ୍ୱଅ, ଗୃରବୋହ, ଦୁଇ ନାଡ, ଏକ ଝିଅ ଓ କୁଆଇଁ, ଜମିଦାଷ, ସୁନାରୂତା ଗ୍ରୁଡ଼ ଆନ୍ତର ପଣଆଜ୍ଞ କୃଷ୍ଣା ଦେଈ ଗୀତ-ଗୋବନ୍ଦ ବାଉ ଗାଉ ସେପର ଚଉଧିସ ସୁଦର୍ଶନ ଦାସଙ୍କ ଚତା ଆର୍ବହଣ କର ସଙ୍ଜ ହୋଇଥିବାର ଆନ୍ତ ଆଙ୍କକଠାରୁ ଶୁଣି ଅଚ୍ଛ, ତାହା ଭୁଳନାରେ ନେମାଙ୍କ କଥା ଉଣା କ ଅଧିକ ତାହା କନ୍ଧି ନ ତାରୁ । କନ୍ତୁ ଏହା ଦୃତ ରୂପେ କନ୍ସପାରୁ ସେ, ସେଉଁ ଦେଶ କାଳରେ ସେନ୍ସପର ରମଣୀ ସମ୍ଭଦ୍ଭୂତା, ସେ ଦେଶ କାଳରେ କେମାଙ୍କ ପର ହେବା ତେତେବେଳେ କରବ ବା ଅସନ୍ଦବ ନ୍ଦେଁ ।

ମ୍ଭୁଦ୍ୱାକର--ଶ୍ରା ଦବାକର ମିଶ୍ର, ଗୋସ୍ସାମୀ ପ୍ରେସ, କଟକ---୨